

V. M. Plakhotnyk
R. Yu. Martynova

ENGLISH

11

В. М. ПЛАХОТНИК, Р. Ю. МАРТИНОВА

АНГЛІЙСЬКА МОВА

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 11 КЛАСУ
СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Допущено Міністерством освіти України

КИЇВ «ОСВІТА» 1999

*Допущено Міністерством освіти України
(Протокол Колегії Міністерства освіти України
№ 6/5-18 від 27.05.98 р.)*

Художник *Н. В. СОСНІНА*

За автентичність текстів відповідають автори.

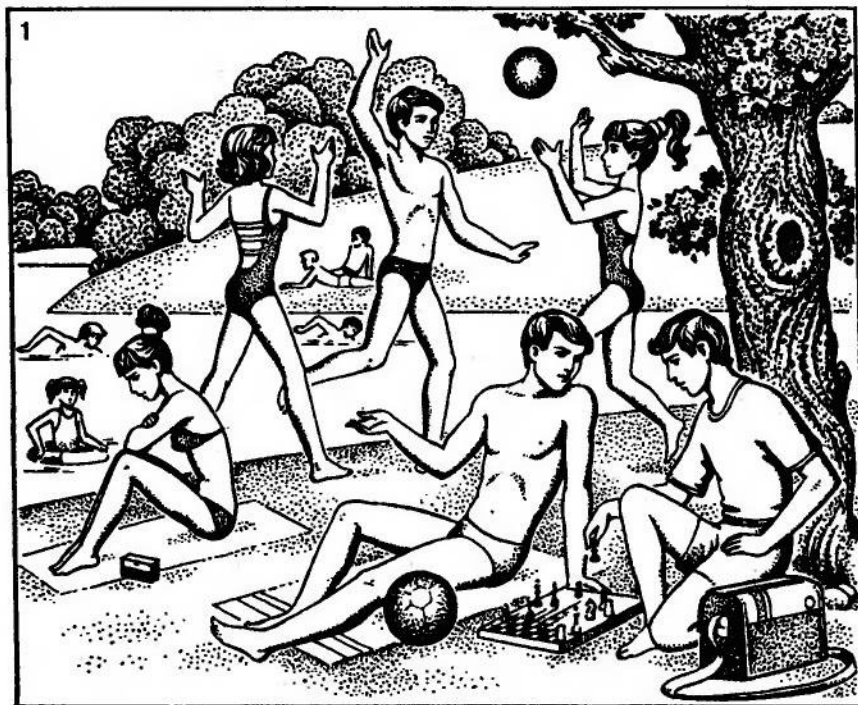
ПЗ7 Плахотник В. М., Мартинова Р. Ю.
Англійська мова: Підруч. для 11 кл. серед. шк.— К.:
Освіта, 1999.— 240 с.
ISBN 966-04-0364-X

ББК 81.2АНГ-922

© В. М. Плахотник,
Р. Ю. Мартинова, 1998
© Н. В. Сосніна, художнє
оформлення, 1998

1. a) *Look at the pictures and say:*

- what the children at the bank of the river are doing;
- what the boys under the tree are doing;
- what the children in the river are doing;
- what the two boys have done;
- what they will do;
- what the children in the picture 2 are doing;
- what they will do;
- what the boy and the girl in the picture 3 are doing;
- what they will do.

b) Describe the pictures.

c) Tell your classmates how you spent your summer holidays.

2. Answer the questions.

1. How did you spend your summer holidays?
2. Where were you in summer?
3. What sights did you see in summer?
4. Did you help your parents or relatives to gather in the harvest?
5. What did you do in the garden?
6. Did you take part in sports competitions?
7. Did you meet your schoolfellows in summer?
8. What books did you read in summer?
9. You are glad to meet your schoolfellows, aren't you?

3. Read the words and word-combinations with the translation.

an examination [ɪg.zæmɪ'neɪʃn] — іспит, екзамен

to pass examinations — складати іспити

school-leaving examinations — випускні екзамени

to decide [dɪ'saɪd] — вирішувати

to receive [rɪ'si:v] — 1) одержувати, діставати; 2) приймати (гостей)

the independent life — самостійне життя

a further ['fɜ:ðə] study — подальше навчання

a labour activity — трудова діяльність

to choose (chose, chosen) — вибирати

to choose the road — вибирати шлях

a wide rode — широкий шлях, широка дорога

to choose the occupation — вибирати фах

to develop [dɪ'veləp] — розвивати, удосконалювати

to develop the talent — розвивати талант

to develop speed — розвивати швидкість

- to think very hard** — добре подумати
to ask an advice — попросити поради, порадитися
to be sure — бути упевненим
to satisfy tastes — задовольняти смаки, уподобання

4. Read the text and translate it.

ELEVENTH-FORMERS NOW

Now you are eleventh-formers. It means that this is your last school-year. You will pass your school-leaving examinations and have to decide how to use the knowledge you have received at school.

The end of school is the beginning of your independent life, the beginning of a far more serious examination connected with your further study and labour activity. To pass that examination you must choose the road in life which will open before you. You must choose the occupation in which you can best develop your talents and work with the best results for you personally and for your Motherland, Ukraine. A wide road lies open before you. And you must think very hard and ask an advice of your parents, your teachers and your friends to be sure that you have chosen the right occupation in which you will be able to satisfy your own tastes and the needs of your country.

5. a) Ask different kinds of questions to the parts of sentences given below.

b) Ask as many questions as you can to get more information from the sentences given below. (Consult §§ 53—58 on pages 176—180.)

I am an eleventh-former now.

I'll pass my school-leaving examinations.

My friend is an eleventh-former.

6*. Write down the words and word-combinations into your vocabularies (exercise 3).

7*. Write the answers to the questions (exercise 2).

8. Learn the main rules of reading vowels [ˈvauəlʒ].

В англійській мові розрізняють чотири основних типи читання голосних:

I тип — у відкритому наголошеному складі голосні читаються за їх алфавітною назвою;

II тип — у закритому наголошеному складі голосні читаються як короткий звук;

III тип — перед *r* з наступною голосною;

IV тип — перед *r* з наступною приголосною.

ЧИТАННЯ ГОЛОСНИХ У РІЗНИХ ТИПАХ СКЛАДІВ

Голосні	I тип	II тип	III тип	IV тип
<i>a</i>	[eɪ] late	[æ] back	[ɑ:] party	[ɛə] care
<i>i</i>	[aɪ] time	[ɪ] big	[ə:] girl	[aɪə] fire
<i>e</i>	[i:] he	[e] bed	[ə:] her	[ɪə] here
<i>o</i>	[ou] go	[ɔ] got	[ɔ:] port	[ɔ:] more
<i>u</i>	[ju:] tube	[ʌ] but	[ə:] turn	[juə] pure
<i>y</i>	[aɪ] my	[ɪ] myth	[ə:] myrtle	[aɪə] lyre

Примітка. В англійській мові деякі слова читаються не за правилами, тому в англо-українських словниках наводиться транскрипція кожного слова.

9. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

A a

I тип	II тип	III тип	IV тип
[eɪ]	[æ]	[ɑ:]	[ɛə]
game	glad	party	care
face	back	hard	hare
fate	active	art	bare
hate	angry	army	fare
lake	bank	arms	rare
name	damp	car	ware

10. Read the words.

page, sad, dark, barefaced, any, wake, and, article, garden, same, anyone, brave, escape, fan, brave, jam, skate, art, tram, farmer, part, damp, market, yard

11. Read your answers (exercise 7).

12. Ask as many questions as you can to get more information.

A wide road lies open before me.

My brother has chosen the right occupation.

13. Translate into English.

1. Я повинен вирішити, як застосувати знання, які я здобув у школі. 2. Мій друг ще не вибрав собі майбутню спеціальність. 3. Щоб скласти випускні іспити, ви повинні багато працювати. 4. Хто певний, що він обрав спеціальність, яка задовольнить його уподобання? 5. Ти вже склав випускні іспити? — Так. 6. Англійська мова — мій улюблений шкільний предмет.

14. Read and retell the joke.

English Professor: Mr. Brown, correct the sentence: "Girls are naturally¹ better looking than boys."

Mr. Brown: Girls is artificially² better looking than boys.

¹naturally [ˈnætʃrəli] — звичайно, природно

²artificially [ˌɑːtiˈfiʃli] — штучно

15. Put the verbs into the correct tense forms. (Consult § 16 on pages 146—148.)

1. I (*to be*) a pupil of the eleventh form and my friend Roman (*to be*) a pupil of the tenth form. 2. My little sister (*not to go*) to school. She (*to go*) to the kindergarten. 3. My sister (*not to like*) to read. She (*to like*) to play. 4. What games he (*to like*) to play? 5. Many roads (*to lie open*) before us. 6. My friend Petro (*to be*) a student at the university. 7. The Dnipro (*to flow*) into the Black Sea.

16*. Do exercise 13 in writing.

17. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

E e

<i>I mun</i>	<i>II mun</i>	<i>III mun</i>	<i>IV mun</i>
[i:]	[e]	[ə:]	[iə]
be	bed	her	here
we	bench	serve	mere
week	best	perfect	hero
tree	desk	vertical	period
sheep	end	fertile	periodic
see	chess	ferment	serious

18. Read the words.

else, embassy, periodical, serial, seriously, fermentation, fern, feria, ferial, feller, fellow, feel, feed, deputy, embassy, fresh, heck, seriation, hedge, hell, hello

19. Read your translation (exercise 16).

20. Read and retell the joke.

"What is the plural of man, Willie?" — asked the teacher.

"Men," answered Willie.

"And the plural of child?"

"Twins¹," was the unexpected reply.

¹twins — близнята

21. Put questions to the sentences using the words and word-combinations given in brackets. (Consult § 56 on page 178.)

1. Marry watches TV. (*How often?*)
2. Some pupils do not like to do their lessons. (*Why?*)
3. Marko studies. (*Where?*)
4. I have breakfast in the morning. (*What time?*)
5. He often plays chess. (*How often?*)
6. We do not play football in the morning. (*Why?*)
7. There is a dictionary on the table. (*Whose?*)
8. Borys often asks questions. (*What questions?*)
9. He lives in Lutsk. (*What street?*)

22. Read the text and answer the questions.

EDUCATION IN UKRAINE

The right to education in Ukraine is guaranteed by the Constitution (Article 53). Every boy or girl must get secondary education; it means that secondary education is compulsory in our country. There are state schools where education is free of charge and private primary and secondary schools where pupils have to pay for their studies.

Every school has a core curriculum and a school curriculum. The core curriculum includes Ukrainian, Ukrainian Literature, Mathematics, Physics, Chemistry, Geography, World Literature, a Foreign Language and others. As each citizen of Ukraine has the right to get secondary education in the mother tongue, there are schools for national minorities in which pupils study their native language. In most of them all the school subjects are taught in that language.

After finishing the 9th form of a secondary school young people can go to the 10th form or to a vocational or technical school. The kinds of secondary educational establishments are lyceums and gymnasiums. They offer programmes giving a profound knowledge in some field of study. After getting secondary education a school-leaver can start working or enter an institutes, an academy or a university. Many academies and universities have evening and extramural departments.

1. What guarantees the right to education in Ukraine?
2. Is a secondary education compulsory in Ukraine?
3. Is a secondary education free of charge?
4. Are there schools for national minorities in your town?
5. What subjects do you study in your school?
6. Are you going to continue your education after finishing your school?
7. You are going to enter a university, aren't you?

23. Read the joke and retell it.

"I wish," said an anxious¹ mother to her careless² son, "I wish you would pay a little attention to your arithmetic³." "Well, I do," was the reply, "I pay as little attention to it as possible."

¹ anxious [ˈæŋkʃəs] — збентежена

² careless [ˈkeəls] — легковажний

³ arithmetic [əˈrɪθmətɪk] — арифметика, лічба

24. a) Read the words and word-combinations with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

education
 secondary education
 elementary education
 primary school
 state school
 private school
 a core curriculum
 a school curriculum
 knowledge
 a profound knowledge
 a national minority
 a native language
 a mother tongue
 to enter a university
 an evening department
 an extramural department
 a school-leaver

освіта
 середня освіта
 початкова освіта
 початкова школа
 державна школа
 приватна школа
 базовий навчальний план
 шкільний навчальний план
 знання
 поглиблені знання
 національна меншість
 рідна мова
 рідна (материнська) мова
 поступити до університету
 вечірнє відділення
 заочнє відділення
 випускник

25*. Translate into English in writing.

1. Громадяни України мають право на освіту. 2. Право на освіту гарантується Конституцією України. 3. Моя молодша сестра навчається у початковій школі. 4. Національні меншини України мають право на освіту рідною мовою. 5. Твоя рідна мова українська, чи не так? 6. Випускники школи мають право поступити до інституту, університету чи академії. 7. Твій брат навчається на вечірньому відділенні університету, чи не так?

26*. Do exercise 24 b in 40 seconds.

Lesson 4

27. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

I i

I mun	II mun	III mun	IV mun
[aɪ]	[ɪ]	[e:]	[aɪə]
I time climate price life	bring big distance drink pity	girl bird dirty first birthday	fire hire tire mire wire

28. Read the words.

hirer, hire-system, fire-stick, fire-place, girl-friend, girl, city, dig, five, driver, die, wind, victory, dislike, film, price, fifth, girlish, wireless

29. Read your translation (exercise 25).

30. Read and retell the jokes.

Professor: You can't sleep in my class.

Student: If you didn't talk so loud, I could.

* * *

Professor's wife (rushing in): My goodness!¹ Our little Molly has been drinking all the ink² in the ink-bottle. What shall we do?

Professor (absent-mindedly)³: I'll have to write with a pencil, my dear.

¹ My goodness [ˈɡʊdnɪs] — Боже мій!

² ink — чорнило

³ absent-mindedly [ˈæbsəntˈmaɪndɪdli] — не уважно

31. Answer the questions to the text (exercise 22).

32. Choose the necessary word (do or does) to each of the sentences given below.

1. I ... not study at the university. 2. ... he live in London? 3. ... you understand the rule? 4. What ... you like best, mathematics or physics? 5. What book ... he like to read? 6. They ... not live in Kyiv. 7. ... your grandfather live in the country? 8. Where ... he live?

33. Choose the necessary word (have, haven't, has or hasn't) to each of the sentences given below.

1. His father has got a new car, ... he? 2. You haven't bought a new dress, ... you? 3. Your sister has broken her pencil, ... she? 4. Your mother has been to Odesa, ... she? 5. You have never been to Paris, ... you? 6. You have a new dictionary, ... you? 7. He has met many friends, ... he? 8. Your friend hasn't got a car, ... he? 9. They have greeted a new English teacher, ... they?

34*. Translate into English in writing.

1. Мій друг не любить математики. 2. Чому ти не ходиш до школи? 3. Твій батько був у Лондоні, чи не так?

4. Моя мама ніколи не була в Лондоні. 5. Твоя сестра купила цікаву книжку, чи не так? 6. Ти навчаєшся у приватній школі, чи не так? 7. У кого немає англо-українського словника? 8. Ти не живеш у Києві, чи не так? 9. Хто не любить ходити в кіно? — Моя сестра.

35*. Do task 1 on pages 107—109.

Lesson 5

36. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

U u

<i>I mun</i>	<i>II mun</i>	<i>III mun</i>	<i>IV mun</i>
[ju:]	[ʌ]	[ə:]	[juə]
duty	cup	turn	during
student	bucket	further	curiosity
suit	bus	turner	cure
tulip	but	church	cureless
union	butter	curly	furious
constitution	club	surface	durability

37. Read the words.

subject, butter, dust, cute, turning, duralumin, lure, jural, curtain, turning, curable, curious, due, duress, surly, surfing, surf-board, surgeon

38. Read and retell the joke.

Professor: A fool¹ can ask more questions than a wise man can answer.

Student: No wonder so many of us flunk² in our exams.

¹ fool — дурень

² flunk — провалитися (на екзамені)

39. Choose the necessary word (a or b) to each of the sentences. Write the number of the sentence and the letter of the answer.

Example: 1a

1. Mice ... in the holes.

a — live; b — lives

2. Kate ... to drink coffee in the morning.

a — like; b — likes

3. Tom and Jim ... to drink coffee in the morning.
a — like; b — likes
4. Many pupils of our class ... English books.
a — read; b — reads
5. He usually ... to the radio in the evening.
a —listen; b — listens
6. This girl ... French and I learn English.
a — learn; b — learns
7. Men usually ... to play football.
a —like; b — likes
8. Women usually ... to go shopping.
a — like; b — likes

40. *Read the dialogues in pairs and make up your own ones.*

Shopkeeper: Good morning, Mr. Brown. What can I get for you today?

Mr. Brown: A quarter of a pound of tea, a pound of sugar and a dozen of eggs, please.

Shopkeeper: A quarter of a pound of tea, a pound of sugar and a dozen of eggs, please. Don't you want any coffee?

Mr. Brown: That's all for today.

Shopkeeper: Two pounds. Thank you.

* * *

Shop-assistant: What can I do for you, madam?

Mrs. White: I want a hat.

Shop-assistant: What size? What colour?

Mrs. White: My size is 50. Red, please.

Shop-assistant: I think this hat is especially for you.

Mrs. White: Let me try it on.

Shop-assistant: It fits you well. Here is a mirror.

Mrs. White: Thank you. How much does it cost?

Shop-assistant: Five pounds. To the cashregister, please.

41*. *Translate into English in writing.*

1. Ми купуємо хліб щодня. 2. Ти купуєш хліб щодня, чи не так? 3. Де ти купуєш хліб? 4. Продавець допомагає нам вибирати товари, чи не так? 5. Що ти купуєш в овочевому магазині? — Овочі, звичайно. 6. Ти ходиш до супермаркету? — Ні. Я звичайно ходжу до великої крамниці. Вона напроти мого будинку.

42. *Do task 1 on pages 107—109.*

43. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

O o

<i>I mun</i>	<i>II mun</i>	<i>III mun</i>	<i>IV mun</i>
[ou]	[ɔ]	[ɔ:]	[ɔ:]
go	fox	border	sore
no	boxing	for	fore
bone	cost	corner	forecast
vote	concert	form	more
home	doctor	fork	forum
rose	doll	morning	core

44. Read the words.

rope, rosy, top, fox, worse, worst, world, zone, more, corn, bore, bored, boredom, forecast, core, coreless, corer, fond, folly, fog, foggy, forespoke, fort, foxy, fox-trot, got, gossip, hot, horse

45. Read your translation (exercise 41).

46. a) Read the word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

Let me introduce...

Let me introduce my sister.

Let me introduce myself.

Let me introduce Mr. ...

I want you to meet...

Pleased to meet you./

Glad to meet you.

Haven't seen you for ages.

Nice to see you again.

— Please, remember me to your sister (brother, your family, Mr. ...).

Дозвольте відрекомендувати...

Дозвольте відрекомендувати свою сестру.

Дозвольте відрекомендуватися.

Дозвольте відрекомендувати містера...

Познайомтесь із...

Радий познайомитись.

Не бачив вас цілу вічність.

Радий бачити вас знову.

— Передай(те) мої вітання Вашій (своїй) сестрі (брату, сім'ї, містеру...).

— Thanks. I certainly will.
Happy birthday to you!/
— Many happy returns of the day!
— Merry Christmas!
— Thank you, the same to you.
— Happy New Year!
— Thanks, the same to you.
— Have a good holiday!
— Thanks, I am sure I will (shall).
— The same to you.

— Дякую. Звичайно, передам.
— З днем народження!

— Щасливого Різдва!
— Дякую. Вам (тобі) також.
— З Новим роком!
— Дякую, взаємно.

— Щасливого свята!
— Дякую, думаю, так і буде.

— Вам (тобі) також.

47. *Read the dialogues and make up your own ones.*

Petro: Good morning, Lida. How are you?

Lida: Very well, thank you. And you?

Petro: I'm fine, thanks. Haven't seen you for a week. What was the matter with you?

Lida: There was a conference in Lviv, and I took part in it. The conference was very interesting. We discussed the problems of youth sports in our country. The discussion was lively and fruitful.

Petro: It's a pity I didn't take part in the conference. But I hope you will inform us about the results of it.

* * *

John: Hello, Jack! Glad to see you again.

Jack: Hello, John! Haven't seen you for ages. Where have you been?

John: I've been to Ukraine.

Jack: And how long have you been there?

John: I've been there for more than a year.

Jack: And what were you doing there?

John: It was very interesting in Ukraine. First of all I studied the history of Ukraine and the Ukrainian language. And secondly I worked there as an English teacher.

48. *Some of the sentences have mistakes in the use of pronouns.*

a) *Write the numbers of those sentences. (Consult § 10, 11 on pages 141—143.)*

b) *Correct the mistakes.*

1. She is younger than him brother. 2. I presented him some new books. 3. The girl had a nice flower in their hands. 4. It is not mine book, it is his. 5. That is not my book. 6. Hers book was on the table. 7. Where are his books? 8. Is yours book interesting?

49. *Translate into English in writing.*

1. На столі багато книжок. Вони мої. 2. Чия це книжка? — Моя. (Ця книжка моя). 3. Це мій пенал, а то — його. 4. Чий це щоденник? — Мій. 5. Чия це школа? — Це моя школа. 6. Це моя сестра. Її звать Оксана. 7. Микола, цей капелюх твій? — Ні, це його капелюх.

Lesson 7

50. *Read these pairs of words. (Consult § 1 on page 133.)*

achievement — achievements; actor — actors; adventure — adventures; age — ages; ally — allies; bottle — bottles; box — boxes; bridge — bridges; bucket — buckets; carpet — carpets; century — centuries; diploma — diplomas; equipment — equipments; family — families; hotel — hotels; hour — hours; jacket — jackets; log — logs; lorry — lorries; lunch — lunches; bus — buses; animal — animals; artist — artists; aunt — aunts; boat — boats; boy — boys; cake — cakes; cap — caps; dialogue — dialogues

51. *Read and try to understand. Pay attention to the plural of the words in bold type.*

ARBITRARY ENGLISH LANGUAGE

We'll begin with box, and the plural is	arbitrary [ˈɑːbɪtrəri] — примхлива
boxes,	
But the plural of ox should be oxen,	ох — бик, віл
not oxes.	
The one fowl is a goose, but two are	fowl
called geese,	[ˈfaʊl] —
Yet the plural of mouse should never	свійська птиця
be meese.	

You may find alonge mouse, or a whole nest of mice.

But the plural of house is houses, not hice.

If the plural of man is always called men,

Why shouldn't the plural of pan be called pen?

The cow in the plural may be cows or kine,

But a bow, if repeated, is never called bine;

And the plural of vow is vows, never vine.

If I speak of a foot, and you show me your feet,

And I give you a boot, would a pair be called beet?

If one is a tooth and a whole set are teeth,

Why shouldn't the plural of booth be called beeth?

If the singular is this and the plural is these,

Should the plural if kiss ever be nicknamed keese?

The one may be that and three would be those,

Yet hat in the plural would never be hose,

And the plural of cat is cats, not cose.

We speak of a brother and also of brethren,

But though we say mother, we never say metheren,

Then the masculine pronouns are he, his, him,

But imagine the feminine she, shis and shim!

kine [kain]—
застар. корови
bow [bau] —
уклін
vow [wau] —
клятва

set — комплект
booth [bu:ð]—
будка

brethren
[ˈbreðrɪn] —
поет. pl від
brother
masculine
[ˈmɑːskjʊlɪn] —
чоловічий рід
feminine
[ˈfemɪnɪn] —
жіночий рід

52. Read and translate.

Mr. Smith goes walking and meets an old friend whom he hasn't seen or heard of for twenty years. The old friend says, "I've been married since we last met. We have a little daughter — here she is."

The little daughter appears and is presented to Mr. Smith. Mr. Smith says, "What's your name, little girl?" And the little girl answers, "My name is the same as my mother's."

"Ah!" says Mr. Smith, "then your name's Margaret?"

"Yes," says the little girl.

How did Mr. Smith know that her name was Margaret?

53. Read the text and you will answer the question given at the bottom of the text in exercise 52.

The right answer, which makes the enigma¹ is that Mr. Smith's old friend was a woman — and it is by no means unnatural that he should have known her first name.

The English language is one in which the gender² of "friend" is not clearly indicated.

¹ enigma [i'niɡmə] — загадка

² gender ['dʒendə] — грам. рід

54. First write down the nouns which form the plural by means of ending -s and then nouns which form the plural in some other way. (Consult § 1 on page 133.)

1) tooth; 2) pen; 3) book; 4) man; 5) fox; 6) mouse; 7) goose; 8) boot; 9) hat; 10) mother; 11) woman; 12) leaf; 13) task; 14) foot; 15) child; 16) page; 17) roof; 18) knife

55. Translate into English in writing.

1. Багато чоловіків прийшли на стадіон. 2. Тут багато дітей, чи не так? 3. У жовтні листя на деревах жовте, чи не так? 4. Жінки звичайно бояться мишей. 5. Ця сіра пташка дуже маленька. 6. Дахи будинків були мокрі.

Lesson 8

56. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

ee → [i:]

beet	free	freedom	tree
cheese	need	green	sweep
cheek	see	keep	greet
deed	week	meet	sweet

ea		
[i:]	[e]	[ei]
dream	bread	great
each	dead	break
eastern	ready	steak
feature	head	beefsteak
speak	health	
leap	deaf	
peace	treasure	
sea	weather	
meat	heavy	
teach		

57. Read your translation (exercise 55).

58. Read and retell the jokes.

An old farmer made his wife keep a cash account¹. Each week he read it. And once he said the following, "Look here, my dear, mustard plasters², fifty cents; three teeth extracted³, two dollars! There are two dollars and a half in one week spent for your own pleasure. Do you think I'm made of money?"

¹ cash account — рахунок витрати грошей

² mustard ['mʌstəd] plasters — гірчичники

³ to extract [iks'trækt] — виривати

* * *

"Didn't I meet you in London?"

"No, I never was in London."

"Neither was I. It must have been two other fellows¹."

¹ fellow ['felou] — розм. хлопець, парубок, людина

59. Ask each other questions about your friends. Use the dialogue given below as an example.

— You have got a new friend, haven't you?

— Yes, I have. His name is Roman. He is a strong tall boy of seventeen. As far as I know you have got some new friends as well.

— Yes, I have got some new friends. We play in the same football team. Their names are Petro, Ivan, Makar and his sister.

- Makar is your nearest friend, isn't he?
- Yes, he is. He is the best player in our team.
- Is your friend younger than you are?
- I don't know exactly. He is some months younger or older. He is the pupil of the eleventh form and was born in the same year as I.
- And what is Makar's sister's name?
- Her name is Lesia and she is four years younger than her brother.
- Does she play football with you?
- No, she does not, but she is the fan of our team.
- Is she a nice girl?
- Yes, she is.

60. Put each verb into the correct tense form and read the dialogue between Roman and Antin who met in a department-store.

Antin: Hello, Roman. I haven't seen you for ages. What ... (be) you ... (do) here?

Roman: I ... (train) to be a shop manager.

Antin: It ... (be) very interesting. ... you ... (enjoy) it?

Roman: Yes, I ... (like) it very much. What about you?

Antin: Well, I ... not ... (work) at the moment. I ... (write) an article.

Roman: Really? What kind of article ... (be) it?

Antin: It ... (be) a scientific one. I ... (study) at the university, and we ... (investigate) the problem connected with pollution.

Roman: Oh, I see. It ... (be) a pleasure to meet you. See you later!

Antin: I ... (be) glad to meet you again. Good-bye!

61*. Translate into English in writing.

1. У тебе є сестра, чи не так? 2. Я написав два листи і зараз пишу третього. 3. Ти пишеш листа, чи не так? — Ні. Листа я вже написав. Зараз я пишу статтю. 4. Ти граєш у шахи? — Ні. Я не люблю грати в шахи. 5. Я граю в шахи щодня. Але зараз я граю в шашки. А що ти робиш зараз? — Я розмовляю з тобою. 6. Подивись! Зараз іде сніг. 7. Де твоя мати? — Вона спідає. 8. Давай підемо до лісу. Доц уже не йде. 9. Я вже прочитав цю статтю і можу віддати її тобі.

62. Do task 2 on pages 109—111.

63. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

oo		
[u:]	[u]	[ʌ]
	<i>in some words before d, k, t, l</i>	
too	book	blood
boot	foot	bloody
cool	wool	bloodless
fool	look	blood-donor
booth	wood	flood
choose	woodwork	flooding
roof	hook	flood-gate
spoon	cook	flood-tide
Zoo	cookery	

64. Read your translation (exercise 61).

65. Read the text and try to understand what it is about.

OCCUPATIONS, PROFESSIONS, TRADES

An occupation is an activity of any kind for which a person has the necessary qualification and training. If you have to fill in an official form in Britain you will usually find the reading "Occupation", and if you are interviewed by an official he may ask you: "What's your occupation?" If he already has a general idea of the kind of work you do — whether you are a professional worker, a technician, a skilled, semi-skilled or unskilled manual worker — he may ask more specifically: "What's your profession?", "What's your trade?" or "What's your job?" In ordinary everyday conversation, a person who wants to know someone's occupation will simply ask: "What's your job?", "What do you do for a living?", "What's Mr. Jones?", "What does Steve do?"

There are three main groups of occupations: professions, trades, jobs.

Traditionally, profession is an occupation which requires mainly intellectual work and long a period of higher education at a university or an academy. Thus, we

speak of the medical profession, the teaching profession, the profession of an engineer and so on.

A trade is an occupation which demands a high level of manual skill and a certain period of practical and theoretical training. Mechanics, electricians, fitters, turners, tailors, weavers, hairdressers, etc. have learned a trade.

Many occupations are neither trades nor professions. We often call these occupations "jobs". In this sense, the term job includes both unskilled and semi-skilled manual occupations on the one hand and occupations which require considerable knowledge and mental skills on the other hand. The dividing lines between trades, jobs and professions are by no means always clear.

66. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

an occupation
to fill in
an official
an official form
a skilled worker
a semi-skilled worker

an unskilled manual
worker
a trade
a job
on the one hand
on the other hand
considerable
mental skills

What do you do for a living?

заняття, фах
заповнювати
службовець, офіційна особа
офіційний бланк
кваліфікований робітник
напівкваліфікований робітник
некваліфікований робітник
фізичної праці
професія, заняття, ремесло
робота, служба, посада
з одного боку
з іншого боку
значний
розумові (інтелектуальні)
вміння
Як ви заробляєте на життя?

67. Read the text (exercise 65) and translate it.

68. Tell your classmates what you have learned from the text "Occupations, Professions, Trades".

69*. Do task 3 on pages 111—113.

70*. Answer the questions in writing.

1. What's an occupation?

2. What do people say in ordinary conversation if they want to know someone's occupation?

3. What's a profession?
4. What's a trade?
5. What examples of trades are given in the text?
6. What sorts of occupations does the term "job" include?

71*. Do exercise 66b in 40 seconds.

Lesson 10

72. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

a + l, ll → [ɔ:l]		
all	tall	always
ball	hall	also
call	wall	already
fall	small	almost

R e m e m b e r: chalk [tʃɔ:k]; talk [tɔ:k]; walk [wɔ:k].

73. Read the words.

all-round, alter, altercation, alternative, although, balk, ball-point pen, calk, calling, chalk, fallen, falsify, falter, gall, hallway, halt, pall, salt, salty, talk, wall-eye, wall-paper, walrus, waltz

74. Do exercise 66 b in 40 seconds.

75. Read your answers (exercise 70).

76. Read the text and answer the questions.

LABOUR IS THE DUTY OF EVERYBODY

As you know, labour is an honourable duty of all the citizens. Everybody must work for the good of our country, as the wealth of it is created by the labour of all the people. That's why it is very important for everybody to work hard.

Schoolchildren's labour is an important part of the work done by our people. Our state wants the children to enter life well prepared, with deep knowledge and a good occupation. Schools have to guide young people towards socially useful work in national economy and teach them to work honestly for the good of the society.

1. What is an honourable duty for everybody in our country?
2. How is the wealth of our country created?
3. What is very important for everybody?

77. *Let's practice the Present Perfect. (Consult § 26 on pages 156—157.)*

a) *Give three forms of the following verbs:*

to be, to decide, to choose, to make, to speak, to know, to begin, to take, to write, to read, to stay, to enter, to work

b) *Make up affirmative, negative and interrogative sentences in the Present Perfect using some of the verbs given above.*

E x a m p l e.

1. I have already decided what I should do after finishing school.
2. I haven't yet decided what I should do after finishing school.
3. Have you already decided what you would do after finishing school?

78. *Read the dialogues in pairs and act them.*

— Hello, Nick! I haven't seen you for the whole week. Where have you been all the time?

— I was at home. I didn't go anywhere because I was very busy with my preparation for the entrance exams.

— I see you have already decided what you would do after finishing school.

— Certainly. But I can't tell you about it. It's my secret.

* * *

— Hello, Helen! How are you?

— Hello, Tania! I am very well, thank you. I am so happy today! I have passed my exams to the Technical University and I am already a student.

— Best congratulations, my darling!

— And what about you, Tania? Have you entered the University?

— No, I have changed my plans. I decided to work for a year or so. I'll continue my study after receiving some trade.

79*. *Translate into English in writing.*

1. Ти коли-небудь був у Парижі? — Ні, не був.
2. Я не

бачив тебе цілу вічність. Де ти був? 3. Він уже склав усі іспити. 4. Ти поступив до університету? — Так. А ти? 5. Я змінив свої плани. 6. Я ніколи не був там. А ти? 7. Він уже забув ці слова. 8. Ти ще не виконав цю вправу? — Ще ні. Я виконаю її через годину.

Lesson 11

80. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

au → [ɔ:]			
autumn	auto	author	autograph
fault	Paul	autobiography	authority
August	audience	daughter	autobahn
bauk	bauble	bauxite	
aw → [ɔ:]			
draw	awful	awning	awkward
awe	awe-struck	awl	bawcock

81. Read the words and word-combinations with the translation.

dress-maker ['dres,meikə] — кравчиня

baker ['beikə] — пекар

electrician [ilek'triʃn] — електрик

fitter ['fitə] — монтер, слюсар

radio-assembler ['reidiouə,semble] — радіомонтажник

technician [tek'nɪʃn] — технік

turner ['tə:nə] — токар

geologist [dʒi'ɒlədʒɪst] — геолог

agronomist [ə'grɒnəmɪst] — агроном

accountant [ə'kauntənt] — бухгалтер

adjuster [ə'dʒʌstə] — монтажник, складальник

weaver ['wi:və] — ткач, ткаля

stewardess ['stjuədɪs] — стюардеса

musician [mju:'zɪʃn] — 1) музикант; 2) композитор

conservatoire [kən'sə:vətwa:] — консерваторія

publishing house — видавництво

career [kə'riə] — кар'єра, професія

to make a career — зробити кар'єру

the beginning of the career — початок кар'єри

to become a geologist, (mechanician, teacher) — стати геологом (механіком, учителем)

to be able for languages — бути здібним до мов

to head a technology bureau [bjuə'gou] — очолити технічний відділ
on board — на борту, на кораблі; у літаку
behave [bi'heiv] — поводитися
farming ['fa:mɪŋ] — хліборобство; заняття сільським господарством

82. *Explain the meaning of the following words.*

dress-maker, watch-maker, shoemaker, tool-maker, bus-driver, tram-driver, car-driver, taxi-driver, hairdresser, tailor, novelist, doctor, teacher, composer

Example: dress-maker — a person who makes women's dresses; shoemaker — a person who makes shoes and boots.

83. *Read the texts about professions.*

I'm Olexii Kravchenko. I'm a geologist. I think it's the most useful job, especially in such a large country as Ukraine. There are many places which are still unexplored. Our economy needs coal, oil, gold and geologists find them. This job is very interesting and romantic.

* * *

Volodymyr Savchenko is a mechanic. He is young, he is 28. He likes technique. It's coming from his family. His father and grandfather are mechanics too. Volodymyr works in the shop where cars are made ready. He believes the job of a mechanic is very useful. Volodymyr is a good athlete. He doesn't smoke. He lives a healthy life and never gets ill.

* * *

Let's me introduce myself. My name is Bohdan Seliuk. I want to be an agronomist. Farming in Ukraine needs thousands of highly-qualified specialists. That's why I decided to enter the Agrarian University. I think the work of an agronomist is very important. Besides, I like living in the country. What can be compared with the view of endless fields, green forests, flowers, rivers and hills! And it is possible I'll be a farmer.

84. Make up dialogues in pairs using the tables.

What should (would)	you she he your brother your friend	like to be?		
I	should	like	to be a	doctor. geologist. stewardess. fitter. technician. weaver. accountant.
He				
She	would	like	to be a	doctor. geologist. stewardess. fitter. technician. weaver. accountant.
My friend				
My brother				

85*. Copy the words and word-combinations into your vocabularies (exercise 81).

86*. Translate into English in writing.

1. Я хотіла б стати стюардесою, а моя сестра — вчителькою. 2. Ким ти хотіла б стати? — Лікарем. 3. Я хотів би записати, але у мене немає ручки. 4. Він хотів би почитати, але у нього немає книжки. 5. Я хотів би стати інженером. А ти?

Lesson 12

87. Read the words in columns paying attention to the reading of consonants.

c			
[k]		[s]	
		before e, i, y	
active	cold	central	force
actor	decorate	December	palace
dictation	cake	exceptional	city
ethnic	courage	exercise	circus
balcony	discuss	office	ice
coat	education	century	piece
collect	heroic	decide	silence

88. Read the words and word-combinations (exercise 81).

89. Read your translation (exercise 86).

90. Do exercise 85.

91. Read the texts about professions.

I'm Mykhailo Petrenko. I'm the head of the technology bureau at the plant. My wife Natalia is an accountant in a publishing house. We've got a four-year-old son Ihor. In all, the family makes 400 hryvnias a month. That is not very much, but we are at the beginning of our careers.

* * *

Victor Popov is an adjuster at the aircraft manufacturing plant. He is an innovator. Sixteen of his innovations were introduced into production. Two years ago he was presented with the State Prize. Victor makes 380 hryvnias a month. He has two children. His wife is a weaver. Their family is fond of spending week-ends by the river or in the forest.

* * *

Nina Dmytrenko is a stewardess in a big airport. Nina is a beautiful girl and a very kind person. She is able for languages. She speaks English, German and works hard at French. Nina is always ready to meet the passengers and tell them how to behave during the flight.

* * *

I'm Olena Ivchenko. I am fond of music. I study at the conservatoire. I'm going to become a musician. Music is very important in today's life. It brings joy to people. Today one can hear music everywhere — at a theatre, in films, on TV, over the radio. Life would be dull without music.

92. Answer the questions.

1. What kind of occupation attracts you most of all and why?
2. Does our country need such specialists? Why do you think so?
3. What education is necessary to acquire this occupation?
4. Will you try to get your education just after finishing school or will you work in this field for a while?
5. What is your parents' attitude to your choice?

93*. Write a composition on the topic "I am going to become..."

94. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

ai, ay → [ei]			
rain	afraid	day	say
paint	again	May	player
main	grain	play	tray
mail	against	way	day-book

95. Read the words.

daily, daylight, dayshine, mail-bag, maim, mainly, nail, nail-head, saying-lesson, stay, staying, slain, slay, slayer, snail, Spain, splay, spray

96. Read the words and word-combinations (exercise 81).

97. Read your composition "I am going to become..."

98. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

to dream
to dream of travelling

gravity
substance [ˈsʌbstəns]
a spaceship [ˈspeɪsfɪp]
a satellite
to launch into space
a fellow countryman
a compatriot
glorious
a general designer
calculation
Mykhailo Yangel worked
in Dnipropetrovsk at
"Pivdenmash".
Valentyn Hlushko was a
general designer of rock-
ets.

мріяти
мріяти про подорож (ман-
дрівку)
тяжіння
речовина, матерія
космічний корабель
сателіт, супутник
запустити в космос
земляк
співвітчизник
славетний
генеральний конструктор
розрахунок, обчислення
Михайло Янгель працював
у Дніпропетровську на за-
воді «Південмаш».
Валентин Глушко був гене-
ральним конструктором ра-
кет.

TO THE STARS

For ages mankind has dreamt of travelling in space. In 1865 Jules Verne published his famous novel "From the Earth to the Moon". It tells us how the heroes of the novel overcome the Earth's gravity due to great speed.

In his book "The First Man on the Moon" Herbert Wells invented an antigravity substance to take his men to the Moon. The spaceship, covered with this material, was able to travel in space.

Those were, however, only stories invented by fiction writers, and they seemed fantastic dreams to most people.

But many scientists were working on the problems of interplanetary travelling. Among them there were many of our fellow countrymen: Olexander Zasiadko (1779—1834); Kostiantyn Kostiantynov (born in 1817 or 1818); Mykola Kybalchych, who died at the age of 28; Kostiantyn Tsiolkovskiy who came from the glorious Cossack family of Nalyvaiko; Yurii Kondratyuk, who made calculations for the manned flight to the Moon.

On October 4, 1957 the first world's satellite was launched into space. On April 12, 1961 the spaceship with Yurii Gagarin on board, was launched into space, and the general designer of the spaceship was our fellow countryman Serhii Koroliov. He worked together with our compatriots Mykhailo Yangel, Volodymyr Chelomii, Valentyn Hlushko and others.

In 1969 Americans sent their astronauts to the Moon. They used the calculations of Yurii Kondratyuk.

The first cosmonaut of the independent Ukraine who was launched into space on board the American spaceship in 1997 was Leonid Kadenyuk.

100. Answer the questions.

1. What novels and stories about travelling to other planets do you know?
2. What of our compatriots, who took part in elaborating the problems of interplanetary travelling, do you know?
3. When was the first manned satellite launched?
4. Who was the first cosmonaut?
5. When did Americans send their astronauts to the Moon?
6. What was Yurii Kondratyuk famous for?
7. Who is the first cosmonaut of the independent Ukraine?

101*. Do exercise 98b in 40 seconds.

102. Do task 3 on pages 111—113.

Lesson 14

103. Read the words in columns paying attention to the reading of vowels.

igh [aɪ]			
night	fight	sight	right
light	high	highway	righteous

104. Do exercise 98 b in 40 seconds.

105. Read and retell the joke.

Teacher: How many fingers do you have?

Bobbie: Ten.

Teacher: Well, if four were missing, what would you have then?

Bobbie: No music lessons!

106. Read the following common and decimal fractions. (Consult § 9.)

a) $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{9}$; $\frac{1}{37}$; $\frac{2}{7}$; $\frac{5}{11}$; $\frac{17}{23}$; $5\frac{1}{7}$; $7\frac{8}{9}$; $17\frac{3}{5}$; $7\frac{9}{17}$; $22\frac{2}{3}$

b) 7.5; 15.37; 9.05; 100.05; 0.05; 0.37; 10.008; 3.07; 4.08; 0.39

107. Form ordinal numerals from the following cardinal ones. Read and write them down in words.

1; 2; 3; 10; 4; 11; 21; 25; 43; 99; 100; 103; 123; 887; 1001; 2,375; 14,501

108. Read and write in words the following dates. (Consult § 8.) What are these dates famous for?

1/I; 7/I; 14/I; 28/VI.1996; 24/III.1991

109*. Do task 4 on pages 114, 115.

110*. Write in words.

$\frac{2}{3}$; $\frac{7}{9}$; 005; 227; $21\frac{1}{3}$; 3.75; 77.365; $4\frac{4}{5}$

111. Read the words in columns paying attention to the reading of the combinations of consonants.

ck → [k]			
black	jacket	pick	stocking
back	nickel	pocket	thick
clock	ticket	sock	neck
ch → [tʃ]			
chair	choose	branch	rich
check	detachment	kitchen	teach
cherry	teacher	lunch	much
sh → [ʃ]			
ship	fresh	British	fish
shop	wash	finish	sheep
brush	crush	shirt	wish

112. Read the words.

shopping-bag, shore, short, chaffy, chain, show, shut, shoe, change, chance, childhood, clack, bench, back-bencher, backlash, buck, bucket, shoot, shine, she, buckram, bucket

113. Read and retell the jokes.

He (after a quarrel¹, bitterly²): I was a fool³ when I married you!

She (quietly⁴, about to leave the room): Yes, but I thought you would improve⁵!

¹ quarrel ['kwɔrəl] — сварка

² bitterly ['bitəli] — розлючено, різко

³ fool [fu:l] — дурень

⁴ quietly ['kwaɪətlɪ] — спокійно

⁵ improve [ɪm'pru:v] — ставати кращим

Lady (at a party): Where is that pretty maid¹ who was passing out² cocktails a while ago?

Hostess: Oh, are you looking for a drink?

Lady: No, I'm looking for my husband.

¹ maid [meid] — служниця

² pass out ['pa:s'au] — роздавати

114. Ask each other questions about your sisters and brothers.

E x a m p l e.

— You've got an elder brother, haven't you?

— Yes, I have.

— What is his name?

— His name is Marko. And what about you? Do you have an elder brother?

— Yes, I do. His name is Borys.

— How old is your brother?

— My brother is 26. And yours?

— My brother is 20.

— What is your brother?

— My brother is a bank manager. And yours?

— My brother is a student.

115. Read the advertisement from the newspaper. Try to understand it.

COMMERCIAL LAWYER

International technical program is looking for a commercial lawyer, with minimum 4 years post-qualification experience, from common law or civil law background, to work in legal department of development in agricultural sector.

Position to be resident in Ukraine for 1 year or more, so knowledge of Ukrainian is necessary. Previous work experience can be in any commercial sector, but particularly relevant in property/real estate, land, agriculture, or banking/financial transactions.

Responsibilities will include both legal and managerial duties, including support to ongoing agricultural restructuring projects and legislative reform efforts. Position to begin in January.

Tel.: (044) ... Fax (044) ...

116. Choose the correct word from those in brackets. (Consult § 10.)

1. It was (*he, his*) who asked the question. 2. Petro and Roman returned to (*they, their*) class. 3. Both Valia and Katia did (*their, theirs*) homework. 4. These books are not (*our, ours*). 5. Both Valerii and Maxym visited (*theirs, their*) families. 6. Volodymyr said it was (*he, his*) who had done that.

117. Replace the italicized nouns by the personal pronouns in the Nominative or Objective Case. Write down your sentences.

1. The boys are doing the homework. 2. I saw the boys in the room. 3. There was a very interesting film on. We saw the film. 4. The new grammar rule was explained by the teacher. 5. We were waiting for the teacher. 6. My sister went to school.

118. Be ready to write a short control paper. Do exercises 24, 46, 66.

Lesson 16

---

119. Answer the questions.

1. Where were you in summer?
2. What books did you read in summer?
3. You are eleventh-formers, aren't you?
4. What subjects do you study?
5. What are you going to be?
6. What subjects belong to a core curriculum?
7. What guarantees the right to education in Ukraine?
8. You are a pupil of the 10th form, aren't you?
9. You are going to be an agronomist, aren't you?
10. You don't have a brother, do you?

120. Write a short control paper in 20 minutes:

- a) write down the English translation of 10 words and word-combinations given by the teacher in Ukrainian;
- b) translate into English 5 sentences given by the teacher in Ukrainian;
- c) write a short composition "I am an eleventh-former".

121. Do task 4 on pages 113, 114.

122*. Do task 5 on pages 114, 115.

Lessons 17 and 18 (reserved)

---

1. *Read your composition "I am an eleventh-former".*
2. *Read the words and word-combinations with the translation.*

to invent [ɪn'vent] — винаходити
an invention [ɪn'venʃn] — винахід
to design [di'zain] — проектувати
a creator [kri:'eɪtə] — творець
a household ['haʊshəʊld] **word** — загальноживане слово
Diesel ['di:zəl] — дизель
a counter ['kaʊntə] — лічильник
Geiger ['gaɪgə] **counter** — лічильник Гейгера
to detect [di'tekt] — виявляти
Roentgen ['rɒntʃən] **rays** — рентгенівське проміння
X-ray ['eks'reɪ] — рентгенівське проміння
mysterious [mɪ'stɪəriəs] — таємничий, невідомий
a saxophone ['sæksəfoʊn] — саксофон
a band [bænd] — оркестр
hardly ever — дуже рідко, майже ніколи

3. *Read the text and translate it.*

INVENTORS AND INVENTIONS

New inventions are appearing every day and make our life easier, longer, warmer and so on. But only a few inventors design a new machine or a product that becomes so well-known that the invention, named after its creator, becomes a household word. Here are the names of some of them.

Rudolf Diesel. The German engineer who invented the Diesel engine in 1897 and so began a transport revolution in cars, lorries and trains.

Hans Wilhelm Geiger. The German physicist who designed a counter for detecting radioactivity in

1908—1909. This was the beginning of modern Geigers (Geiger counters).

In 1895 a well-known German physicist Wilhelm Conrad Roentgen discovered X-rays which we usually call Roentgen rays. He named them in such a way because of their mysterious nature. X-rays are widely used in medicine, different branches of science and technology.

Do you know that until just over a hundred years ago there was no such an instrument as the saxophone? It was invented by a Belgian musician Adolphe Sax in 1842. The saxophone was very successful and is often played today, especially in bands, but the other new musical instruments which Sax invented were less popular and are hardly ever heard today.

4*. Answer the questions in writing.

1. What makes our life easier, longer and warmer?
2. What is Rudolf Diesel famous for?
3. What did Hans Wilhelm Geiger design in 1908—1909?
4. What was Wilhelm Roentgen?
5. Where are X-rays widely used?
6. What was invented by Adolphe Sax in 1842?

5*. Write the words (exercise 2) into your vocabularies.

Lesson 20

6. Read your answers (exercise 4).

7. Read the words (exercise 2).

8. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

an invention
a new invention
a few inventors
well known
famous inventions
a transport revolution
Geiger counter
hardly ever
their mysterious nature
just over a hundred years ago

винахід
новий винахід
мало винахідників
добре відомий
знамениті винаходи
революція в транспорті
лічильник Гейгера
дуже рідко
їхня таємнича природа
понад сто років тому

He was born just over 50 years ago. Our compatriots became well-known inventors all over the world in the field of space equipment. Conrad Roentgen discovered X-rays. Some inventions are named after their creators. X-rays are widely used in medicine and other branches of science and technology.

Він народився понад 50 років тому. Наші співвітчизники стали всесвітньо відомими винахідниками в галузі космічного обладнання. Конрад Рентген відкрив рентгенівське проміння. Деякі винаходи названі іменами їхніх творців. Рентгенівське проміння широко використовується в медицині та в інших галузях науки й техніки.

9. Read and retell the joke.

NECESSITY¹ IS THE MOTHER OF INVENTION

Tommy: Madge, what's *necessitas*², masculine³ or feminine⁴?

Madge: Why, feminine, of course.

Tommy: Why?

Madge: Why, she was the mother of invention.

¹ necessity [n'sesɪtɪ] — необхідність

² *necessitas* lat. = necessity

³ masculine [ˈmɑːskjʊlɪn] — чоловічий; грам. чоловічий рід

⁴ feminine [ˈfemɪnɪn] — жіночий; грам. жіночий рід

R e m e m b e r. Necessity is the mother of invention. — Необхідність мати винаходу. Навчить біда коржі з маком їсти. Біда і вимучить — біда і виучить. Біда всього навчить. Що голіший, то й мудріший.

Why do you think necessity is the mother of invention?

10. Read and retell the joke.

Two men, who were visiting a museum, were seen standing in front of an Egyptian mummy¹, over which hung a placard² bearing the inscription: "B. C. 1187".

Both visitors were much mystified³ thereby.

"What do you make that⁴, Jim?"

"Well," said Jim, "I don't know, but maybe it was the number of the motor car that killed him."

¹ mummy [ˈmʌmɪ] — мумія

² placard [ˈplækɑːd] — плакат

³ mystify [ˈmɪstɪfaɪ] — спантеличувати

⁴ What do you make that? — Як ти вважаєш, що це?

R e m e m b e r. B. C. — before Christ — до нашої ери;
A. C. — after Christ — нашої ери.

11. Make up the questions using the words am; is; are.

1. ... Roman writing a letter? 2. ... there a book on the desk? 3. ... you a student? 4. ... I to go there? 5. ... the women going there? 6. ... you to do this exercise? 7. ... we to speak English? 8. ... he a pupil?

12. Put the verbs into the correct tense forms: Present Indefinite or Present Continuous. (Consult §§17, 23.)

1. Be quick! The tram ... (*come*). I ... not ... (*want*) to miss it. 2. We usually ... (*have*) five lessons a day. Now we ... (*have*) an English lesson. 3. What ... (*do*) your brother ... (*do*) every day? He is a doctor, but he ... not ... (*work*) at the moment. He ... (*work*) in the garden. 4. What languages ... (*do*) you ... (*speak*)? 5. Look! It ... (*snow*). It usually ... not ... (*snow*) in September. 6. We usually ... (*grow*) vegetables in our garden.

13*. Do exercise 8 b in a minute.

14*. Translate into English. (Consult §§ 19, 23.)

1. Мій друг винайшов новий прилад (*device*). Зараз ми користуємося ним. 2. Це добре відомий прилад. Його винайшли два роки тому. 3. Хто винайшов цей прилад? — Наш земляк. 4. Цей письменник народився понад 60 років тому. 5. Рентгенівське проміння широко використовується в медицині. 6. Великі винаходи з'являються не часто.

Lesson 21

15. Do exercise 8 b in a minute.

16. Read the text (exercise 3) in 3 minutes and retell it.

17. Skim through (переглянь) the text. Then read the questions and find the answers in the text.

THE FIRST TELEGRAPH

Samuel Morse was born in 1791 in Charlestown (USA). When he was young his greatest interest was painting. He studied art in London. Then Samuel returned to America and opened a studio in Boston as a portrait painter.

In 1832 at the age of forty-one, far out in the Atlantic Ocean, on board the ship going from France to New York, he met a man who told Morse that electricity would move so fast that its speed could hardly be measured. Since then his entire life changed. Morse thought, if electricity could be found in any part of a wire, it could be used to send messages. Now art was a thing of the past. Morse began to work out a way to send messages. His energy and enthusiasm were concentrated on one thing — to make an instrument that could send messages to any part of the world.

Morse worked hard to make a workable telegraph. With almost no knowledge of electricity he tried one thing after another. Then he had the idea of what a relay is called. It was an electric battery on the line adding more power to send the message further. By means of relays and batteries the first real telegraph was born. It was introduced to the public in January 1838. Morse also invented the short telegraphic sound (.) and long sound (—), known as Morse code. This is the alphabet still used in telegraph system today.

1. What was Morse interested in when he was young?
2. When did his life change and why?
3. What instrument did he want to make?
4. When was the real telegraph introduced to the public?

18. Read the words and word-combinations with the translation.

a studio [ˈstjuːdiu] — студія, майстерня
to measure [ˈmeʒə] — міряти, вимірювати
entire [ɪnˈtaɪə] — цілий, весь
a wire [ˈwaɪə] — провід
a message [ˈmesɪdʒ] — повідомлення, донесення
of what relay [rɪˈleɪ] is called — з чого складається реле
power [ˈpaʊə] — енергія
further [ˈfɜːðə] — далі
by means of — за допомогою
a code [kəʊd] — код

19. Read and translate the text (exercise 17).

20. a) Read the word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

the greatest interest
to open a studio
to open a school
at the age of ...
on board the ship
to send messages
his energy and enthusiasm
to work hard
an electric battery
one thing after another
to add more power
to send the message further
the short telegraphic sound

still used
Its speed could hardly
measured.
He had an idea.
He worked hard.
The invention was introduced
to the public.

найбільший інтерес
відкрити майстерню
відкрити школу
у віці ...
на борту корабля
посилати повідомлення
його енергія й ентузіазм
наполегливо працювати
електрична батарея
одну річ за іншою
збільшити потужність
послати повідомлення далі

короткий телеграфний сигнал
все ще вживаний
Його швидкість важко виміряти.
У нього виникла ідея.
Він багато працював.
Винахід був представлений
громадськості.

21*. Read the text (exercise 17) and answer the questions in writing.

22*. Do exercise 20b in 50 seconds.

Lesson 22

23. Read your answers (exercise 21).

24. Do exercise 20b in 50 seconds.

25. a) Skim through the text to understand its general meaning.

b) Read the text attentively and find the answers to the questions.

THE TELEPHONE

The telephone is a much younger invention than the telegraph. Fifty telegraph companies had already been operating in the United States alone, when the French mechanic Charles Boursel first suggested the idea of transmitting speech electrically. The first who put his idea

into practice was the German Philipp Reis, but his telephone was too primitive to find any practical application. A telephone that found the application was invented by the American Graham Bell. On March 10, 1876, he made an instrument that successfully transmitted a sentence. To his assistant who was in another room, Bell transmitted the message, "Mr. Watson, please come into my room".

Bell's telephone was very simple. It consisted of a metal diaphragm placed in the field of a horseshoe¹ magnet. The diaphragm, vibrating under the impact² of sound waves³, produced oscillations⁴ in the electric current⁵ transmitted along the wires. A similar device⁶ at the other end of the line turned the electric oscillations into sound.

The telegraph and the telephone were considered to be the "final" solution⁷ to the communication problem. But they were soon followed by an even more wonderful invention, which made communication possible without wires. It was the radio.

---

¹ horseshoe [ˈhɔːʃuː] — підкова

² impact [ˈɪmpækt] — вплив (якоїсь якості)

³ wave [weɪv] — хвиля

⁴ oscillation [ˌɒsɪˈleɪʃn] — коливання

⁵ current [ˈkʌrənt] — потік

⁶ device [dɪˈvaɪs] — прилад, механізм

⁷ solution [səˈluːʃn] — рішення

1. Who was the first to suggest the idea of transmitting speech electrically?
2. When did it happen?
3. Which telephone found practical application?
4. What message was first transmitted?
5. What did Bell's telephone consist of?
6. How did the device work?
7. Is it possible to consider the present-day telegraph and telephone the final solution of the communication problem? Why do you think so?

26. Answer the questions.

1. Is it your last school-year?
2. What examinations will you pass this year?
3. Will you continue your study after finishing school?
4. What institute or technical school are you going to enter?
5. What profession are you going to choose? Explain your choice.

6. Are you going to improve your English after finishing school? Why?

27. Prepare yourselves for a dictation in 5 minutes: review the word-combinations and sentences of exercises 2 and 8. Shut the textbooks and write down the words, word-combinations and sentences in English while the teacher is dictating them in Ukrainian.

28. Let's practise the Future Indefinite Tense. Make up affirmative, negative and interrogative sentences with the following verbs to do, to work, to become, to enter, to pass, to choose, to help, to show, to prepare, to go. (Consult § 20.)

- Example. 1. I shall do my lessons in the evening.
2. We shall not enter the institute.
3. Will you go anywhere next summer?

29*. Translate into English in writing.

1. Минулого року він відкрив майстерню і почав наполегливо працювати. З того часу його життя змінилося. Всю свою енергію й ентузіазм він сконцентрував на одному — написати картину, яку він бачив уві сні (in a dream). 2. Його швидкість важко виміряти. 3. Цей новий винахід дуже корисний. 4. Це добре відомий винахід, чи не так? 5. Лічильник Гейгера широко використовувався в Україні з 1986 р.

30. Do task 5 on pages 114, 115.

Lesson 23

31. Read your translation (exercise 29).

32. Read the words and word-combinations with the translation.

- art [ɑ:t] — мистецтво
an artist ['ɑ:tɪst] — художник; митець
a painter ['peɪntə] — художник
a sculptor ['skʌlptə] — скульптор
painting ['peɪntɪŋ] — живопис
a collection [kə'leɪʃn] — колекція, зібрання
a gallery ['gæləri] — картинна галерея
an exhibition [ˌeksɪ'bɪʃn] — виставка, експозиція
to exhibit [ɪg'zɪbɪt] — виставляти, експонувати
to display [dɪs'pleɪ] — виставляти
to paint ['peɪnt] — малювати фарбами, зображати
masterpiece ['mɑ:stəpi:s] — шедевр
an art school — школа мистецтв

33. Read the text and translate it.

ART GALLERIES IN LONDON

London is known for its art museums and galleries. Of all London's great art collections two will be mentioned here.

One of the greatest museums of art in the world is the National Gallery which was founded in 1824. It has the collections of all the important art schools. Almost all old masters are represented there. It includes, for example, 19 Rembrandt's paintings.

The Tate Gallery is famous for its two distinct collections: British painting and a modern foreign collection. The Tate Gallery covers all that is significant in British painting from the 16th century to the present days.

34. Make up short dialogues in pairs using the table.

— What art museums in Kyiv would you like to visit?

— I'd like to visit

the National Art Museum.
the Russian Art Museum.
the Museum of One Street Exhibition Hall.
the Art Gallery.
the Kyiv Mohyla Exhibition Hall.
the Tattoo Art Gallery.

35. Read the dialogue in pairs and make up your own one.

— I'd like to visit the picture gallery (the art museum, the fine arts museum, the art gallery, the exhibition hall).
And what about you?

— Oh, I'd gladly go with you.

— What gallery would you like to visit?

— I'd like to visit the National Art Museum. I've never been there.

— Do you know where it is?

— Certainly. It is 6, Hrushevskyy Street.

— What do they display?

— I don't know. But we can ring them up.

36*. Do task 6 on pages 115—117.

37*. Translate into English. (Consult § 57.)

1. Картинна галерея експонує нові картини, чи не так?
2. Національна галерея у Лондоні — одна з найбільших

у світі, чи не так? 3. Цей художник створив шедевр, чи не так? 4. Живопис — його захоплення, чи не так? 5. Він не художник, чи не так? 6. Твій брат скульптор, чи не так? 7. У тебе немає такої колекції, чи не так? 8. У цій картинній галереї є зібрання багатьох художніх шкіл, чи не так?

Lesson 24

38. *Do task 6 on pages 115—117.*
39. *Read your translation (exercise 37).*
40. *Look through the advertisements, choose a gallery you want to visit and explain your choice.*

GALLERIES

National Art Museum

6 Hrushevskyyi Str., 228-64-29
Oleksa Novakivskyyi's paintings.

Aug. 24 — Sept. 20.

National History Museum

2 Volodymyrska Str., 228-28-44
"Ukrainian People's Republic, 1918", documentary exhibit.
Through Sept. 20.

Russian Art Museum

Tereschenkivskyyi Str., 224-62-18
Paintings from the museum's collection.
Through Sept. 5.

Taras Shevchenko Museum

12 Taras Shevchenko Blvd., 224-40-39
Paintings by Volodymyr Pasivenko.
Aug. 21 — Sept. 7.

Kyiv History Museum

8 Orlyk Str., 293-11-58
"The Purpose and Happiness of Life", documentary exhibit dedicated to the 130th anniversary of Mykhailo Hrushevskyyi's birth.

Through Sept. 15.

“Chernobyl. Facts and Documents”.
Through Sept. 15.

“I’d Like to Recall All Names ...” documentary exhibit
dedicated to victims of Stalinist repression.
Through Sept. 15.

Tattoo Art Gallery

3/1 Zankovetska Str., 228-11-92
Tattoos. Exhibit and application.
Sept. 4—7.

Ivan Gonchar Museum

29 Sichnevoho Povstannia Str., 295-24-19

“Holy Ukraine”, Woodwork and etchings by Anatolii
Pokotiuk.

Through Sept. 22.

Kyivo-Pecherskyi State Historical Cultural Reserve (Pecherska Lavra)

21 Sichnevoho Povstannia Str., 1 build., 290-66-46

“Vizantium and Kyivan Rus” historical exhibit.
Through Oct. 24.

41. *Read the dialogue in pairs and make up your own ones.*

- Hello! Is this the National Art Museum?
- Yes, it is. I’m listening to you.
- You are displaying Oleksa Novakivskyi, aren’t you?
- Yes, we are. You are welcome.
- Are you open today?
- Yes, we are. We work from 10 to 18.
- Thank you.

42. *Read the dialogue in pairs and make up your own one. Use exercise 40.*

- Hello! Is that the ... .
- Yes, it is. I’m listening to you.
- How can I get to your museum?
- I don’t know where you are now. But you should remember that you may take trolley-buses numbers ..., buses numbers ... to the stop ... .

43. Using the dialogues (exercises 41, 42) as an example and the advertisements (exercise 40) make up dialogues in pairs.

44*. Translate into English in writing. (Consult §§ 23, 24.)

1. Я не бачив її з грудня.
2. Я читав цю статтю вчора.
3. Минулого року ми їздили до Львова.
4. Я ніколи не був у Донецьку.
5. Я читаю цю книжку з учорашнього дня і вже прочитав 140 сторінок.
6. Я ніколи не був у цьому музеї.
7. Вчора ми відвідали художню галерею.
8. Ми нарешті закінчили цю роботу.

Lesson 25

45. Read your translation (exercise 44).

46. Read and retell the jokes.

A gentleman wishing to settle¹ something on art approached² the information desk of a public library.

"Where," he asked, "shall I find something on Correggio³ and his "Flight to Egypt?"

"Everything about aviation in Room 11," he got a response.

¹ settle — з'ясовувати

² approach [ə'prəʊtʃ] — підходити; звертатися

³ Correggio — Корреджо (видатний італійський живописець)

***

"How do you like this picture?" the artist asked his visitor.

"H'm, it might be worse."

"Oh!" said the artist disappointedly¹. "I'm sorry to hear you say that. Won't you withdraw² that statement³?"

"Very well," said the visitor, "it couldn't be worse!"

¹ disappointedly — розчаровано

² withdraw [wɪð'drɔː] — брати назад (слово)

³ statement ['steɪtmənt] — заява, твердження

47. Translate into Ukrainian. (Consult § 49.)

1. Neither I nor my friend was there.
2. Neither he nor you are right.
3. Neither you nor he has done it.
4. Neither he nor you have done it.
5. Neither I nor you have read this article.
6. Neither you nor Roman has been there.
7. Neither we nor you have been to London.
8. Nei-

ther we nor my brother has been there. 9. I have been neither to Lviv nor to Moscow. 10. You have read neither this nor that book.

48. Do exercise 42 in pairs.

49*. Translate into English in writing.

1. Я не знаю ні його, ні його друга. 2. Я не був ні в Одесі, ні в Ялті. 3. Ні він, ні його друг не переклали цей текст. 4. Ні ми, ні вони не читали цю книжку. 5. Ні Петро, ні Микола не брали участі у вечорі. 6. Він не писав і не читав. Він дивився телевізор. 7. Ми не грали ні в футбол, ні в волейбол. Ми грали в шахи. 8. Ні наша сестра, ні ми з братом не були сьогодні в кіно. 9. Вони не читали і не писали. Вони гралися з моєю сестричкою.

50*. Do task 7 on pages 117, 118.

Lesson 26

51. Read your translation (exercise 49).

52. Read and retell the jokes.

- I painted something for last year's academy¹.
- Was it hung?
- Yes, near the entrance² where everybody could see it.
- Congratulations³! What was it?
- A board⁴ saying, "Keep to the left!"

¹ academy — *тут* щорічна виставка Лондонської академії мистецтв

² entrance [ˈentrəns] — вхід

³ congratulation [kənˌgrætjuˈleɪʃn] — поздоровлення

⁴ board [bɔ:d] — дошка; *тут* — покажчик.

***

- I knew an artist once who painted a cobweb¹ on the ceiling so realistically that the maid² spent hours trying to get it down.
- Sorry, dear, I just don't believe it.
- Why not? Artists have been known to do such things.
- Yes, but not maids!

¹ cobweb [ˈkɒbweb] — павутиння

² maid [meɪd] — служниця

53. Translate into Ukrainian. (Consult §§ 49, 52.)

1. He is either in the yard or in the room. 2. Either you read this book or I'll take it. 3. I don't know who it was. It was either my sister or my brother. 4. That boy's name was either Roman or Petro. 5. You can visit me either today or tomorrow. 6. I haven't read this book.— I haven't either. I haven't read this book.— Neither have I. 7. I have never read this book.— Neither have I. I have never read this book.— I never read it either.

54. *Translate into English.*

1. Я думаю, що він зараз або читає, або малює. 2. Ти можеш прочитати або цю, або ту книжку. 3. Я думаю, що він зараз розмовляє або з батьком, або з мамою. 4. Я не прочитав цю газету.— Я також. 5. Я не був там.— Я також. 6. Я можу відвідати тебе або завтра, або післязавтра. 7. Я не люблю каву.— Я також. 8. Я не ходжу до цієї бібліотеки.— Я також.

55*. *Do exercise 54 in writing.*

56. *Do task 7 on pages 117, 118.*

Lesson 27

57. *Read your translation (exercise 54).*

58. *Read and retell.*

Critic: The picture of the horse is good, but where is the wagon¹?

Artist: Oh, the horse will draw² that.

---

¹ wagon ['wæɡən] — віз

² draw [drɔ:] — 1. тягнути; 2. малювати

59. *Read the dialogue in pairs. Make up your own one.*

— Hello! Is it the picture gallery?

— Yes.

— I'd like to visit your gallery. What exhibitions are on now? Is the gallery open every day? How much is the admission?

— You are welcome. We work every day except Monday. The exhibition of modern English paintings is on. The admission is 1 hryvnia for grown-ups and 25 copecks for children. We are waiting for you.

— Thank you.

60. *Read and try to understand.*

SOME SIGNS AND NOTICES FOR TRAVELLERS.

IN THE AIRPLANE

No Smoking. Fasten Seat-Belts. Smoking Is Forbidden.

These notices appear in the plane while it is on the ground, when it is taking off or landing.

ON SHIP

Dining-Saloon — the place to have dinner.

Boat-Deck — the place where the boats can be lowered to the water if there is any danger of sinking. Arrows (→) show the way for first-class passengers and tourist-class passengers.

WHEN YOU LAND

Customs — the place where you get a printed notice and declare your luggage.

The arrow → with the words **To the train** shows the way to the railway station.

AT THE RAILWAY STATION

Entrance and Exit or Way In, Way Out, Waiting Room.

Refreshment Room — the place where you can eat or drink something.

Arrivals and Departures — tell you the time when trains arrive and depart and the number of the platform.

Cross the Line by the Bridge when it may be necessary to cross the line.

Cloak-Room, Luggage Office.

They may have two parts: **Deposit** — you leave your things there: **Withdrawal** — you take away your things there.

Booking Office — the place where you buy your tickets. (Remember, that you buy your tickets to the theatre at the **Box Office.**)

61. *Read the words with the translation.*

sign [sain] — 1. знак; 2. вивіска

notice ['noutis] — повідомлення, оголошення

take off ['teik'ɔf] — злітати

boat-deck ['bout,dek] — палуба для човнів

danger ['deɪndʒə] — небезпека

customs ['kʌstəmz] — 1. таможня; 2. мито; митний збір

- luggage** [ˈlʌɡɪdʒ] — багаж
declare [dɪˈkleə] — оголошувати, декларувати
entrance [ˈentrəns] — вхід
exit [ˈeksɪt] — вихід
exit visa [ˈviːzə] — віза на виїзд
cloak-room [ˈkləʊk,rʊm] — 1) камера схову (багажу);
2) роздягальня, гардероб
deposit [dɪˈpɒzɪt] — здавати (на схов)
booking-office [ˈbʊkɪŋ,ɒfɪs] — квиткова каса
box-office [ˈbɒks,ɒfɪs] — театральна каса
W. C. — water closet [ˈwɔːtəˈklɒzɪt] — туалет

62. *Read and translate the text (exercise 60).*

63*. *Write down the words (exercise 61) into your vocabularies.*

64*. *Do task 8 on pages 118—120.*

Lesson 28

---

65. *Read the words (exercise 61).*

66. *Read the dialogues in pairs and make up your own ones.*

- What flights do you have to Kyiv?
- At 11.30 and 15.00.
- Are these direct flights?
- Yes, they are.
- What airport do we land at?
- At Boryspol.
- One ticket, please. Flight at 11.30.

***

- Have they already announced check in?
- Yes.
- Here are my ticket and passport.
- All right. Your gate is number 2.
- Thank you.

***

- Excuse me, please, where is the booking-office?
- It is just round the corner.
- Thank you very much.
- It's all right.

***

- Please, one ticket to London.
- Single, sir?
- Yes.
- Here you are, sir. And here is the change. Thank you.

67. Answer the questions.

1. What signs can we see in the airplane?
2. What signs can we see when we land?
3. What signs can we see on ship?
4. What signs can we see at the railway station?
5. Where do we buy tickets at the railway station?
6. Where do we buy tickets to the theatre?

68. Write the correct word choosing from those in brackets.
(Consult § 12.)

1. I want to say (*something, anything*). 2. Do you want to say (*something, anything*)? 3. Is there (*something, anything*) in the bag? There is (*anything, nothing*) in it. It is empty. 4. I have (*some, any*) English books. 5. I read (*some, any*) stories in my English books. 6. Do you have (*some, any*) English books? 7. My mother has bought (*some, any*) butter. 8. I don't have (*some, any*) French books. 9. Do you speak (*some, any*) foreign languages? — Yes, I do. I speak (*some, any*) foreign languages. I speak English and Russian.

69. Read and retell.

Flying instructors say that pilot trainees¹ are divided into optimists and pessimists when reporting the amount² of fuel³ during flights. Optimists report that their fuel tank⁴ is half full while pessimists say it's half empty.

¹ trainee [trei'ni:] — стажер, практикант

² amount [ə'maunt] — кількість

³ fuel [f'juəl] — паливо, пальне

⁴ tank [tæŋk] — бак

70. Read and find the difference in understanding the same phrase.

1. A young lady asked a young man,
“When does the next train come in, and how long does it wait here?”
“From two to two to two-two,” was the reply.
The young lady exclaimed, “Are you the whistle?”

¹ whistle [ˈwɪsl] — свисток

2. An old lady asked a young man,
"What time does the next train arrive and how long does it wait here?"
"From two to two to two-two," was the reply.
"Let's ask somebody else," the lady said to her husband,
"this poor man stutters¹."

¹ stutter ['stʌtə] — заїкатися, запинатися

71*. Translate into English in writing.

1. Коли літак на землі, коли він піднімається або приземляється, з'являються оголошення: «Не палити! Застебнути ремені!» 2. Йди до каси і купи два квитки в театр. 3. Йди до каси і купи два залізничні квитки. 4. Де можна купити авіаквиток? — У касі. 5. Де можна купити квиток на поїзд? — У касі.

72. Do task 8 on pages 118—120.

Lesson 29

73. Read your translation (exercise 71).

74. Read and retell the jokes.

Hotel Keeper: Here are a few views¹ of our hotel for you to take with you, sir.

Guest: Thanks, but I have my own views of your hotel.

¹ view [vju:] — 1) зображення; 2) думка; точка зору

***

Guest: Look here, the rain is simply pouring¹ through the roof² of my bedroom.

*Summer Hotel Proprietor*³: Absolutely according to our prospectus, sir. Running water⁴ in every room.

¹ pour [pɔ:] — литися

² roof [ru:f] — дах

³ proprietor [prə'praiətə] — власник

⁴ running water — проточна вода

a bedroom with running water — кімната з умивальником (у готелі)

Guest: And the flies¹ are very thick² around here!

Hotel Manager: Thick? What can you expect for 5 dollars a day? Educated³ ones?"

¹ fly — муха

² thick — 1) жирний; 2) тупий, дурний

³ educated [ˈedju:kɛɪtɪd] — освічений, вихований

75. Read the words with the translation.

hotel [houˈtel] — готель

expensive [ɪksˈpensɪv] — дорогий

cheap [tʃi:p] — дешевий

reserve [rɪˈzɜ:v] — резервувати, бронювати

price [praɪs] — ціна

single [ˈsɪŋɡl] — окремих; номер (кімната) на одного

double [ˈdʌbl] — подвійний; здвоєний

vacate [vəˈkeɪt] — звільняти (про кімнату, приміщення)

76. Read the dialogues in pairs and make up your own ones.

— I need a single room.

— Have you reserved it?

— No, I haven't.

— We have a single room on the third floor.

— What's the price per night?

— It's 60 dollars. Bed and breakfast.

— It is too expensive. Is there a cheaper room?

— Yes, we have a single room on the fifth floor. It's price is 35 dollars. Bed and breakfast.

— What is the check-out time?

— Twelve. How long will you be staying with us?

— I plan to stay for two days. Do I pay in advance or on departure?

— On departure.

— The room suits me, and here is my passport.

— Your room is ready, and be so kind and sign the hotel register.

Surname (name)...

Christian name...

Nationality (country)...

Place of birth...

Date of birth...

Permanent address...

Signature...

- I'm leaving tonight. Get my bill ready, please.
- Here it is.
- What time must I vacate the room?
- At twelve. But you may stay here after twelve for additional pay.
- Thank you. Where shall I pay the bill?
- Here, please.
- Please give me a receipt bill.
- Here you are.
- I have enjoyed my staying here. I hope to be back again soon.
- Thank you. You are welcome.

77. Translate into English.

1. Мені потрібен номер. 2. Скільки коштує номер на двох? 3. Де оплатити рахунок? 4. Я сподіваюсь знову бути у Вашому готелі. 5. Як Ваше прізвище? 6. Скільки часу Ви проживатимете в нашому готелі? — Я планую прожити у вас тиждень. 7. Цей номер занадто дорогий. Я хочу дешевший. 8. Коли розрахунковий час у Вашому готелі? 9. У Вашому готелі розплачуються при від'їзді, чи не так? 10. Кому оплатити рахунок? 11. Дайте, будь ласка, квитанцію.

78*. Do exercise 77 in writing.

79*. Be ready to write a short control paper. Do exercises 32, 61, 75.

Lesson 30

80. Read your translation (exercise 78).

81. Write a short control paper in 15 minutes:

- a) write down the translation of 10 words and word-combinations given by the teacher in Ukrainian;
- b) write down the translation of 5 sentences given by the teacher in Ukrainian.

82. Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

Christian

Christmas

Christmas holidays
winter holidays

християнин; християнський
Різдво
різдвяні канікули
зимові канікули

Gregorian calendar
Julian calendar
Christmas is the national holiday in Ukraine.
Christmas is one of the biggest holidays in the world.
Catholics and some other Christian Churches celebrate Christmas on the 25th of December.
The Greek (Orthodox) and Greek Catholic Churches celebrate Christmas according to Julian calendar, that is on the 7th of January.
In Ukraine the New Year is celebrated twice: on the first and on the fourteenth of January.
Happy New Year!

григоріанський календар
юліанський календар
Різдво — державне свято в Україні.
Різдво — одне з найбільших свят у світі.

Католики і деякі інші християнські церкви святкують Різдво 25-го грудня.

Православна та греко-католицька церква святкують Різдво за юліанським календарем, тобто 7-го січня.

В Україні Новий рік відзначається двічі: першого і чотирнадцятого січня.

З Новим роком!

83. Answer the questions.

1. When do we celebrate the New Year?
2. When do we celebrate Christmas in Ukraine?
3. Why do we celebrate the New Year twice?
4. Does Christmas in England and Ukraine coincide?
5. What is Christmas connected with?
6. Where are you going to celebrate the New Year?
7. What kind of calendar do we use nowadays?

84*. Do task 9 on pages 120, 121.

Lessons 31 and 32 (reserved)

---

1. Do exercise 82 (the second quarter) in 1 minute.

2. Answer the questions.

1. How did you celebrate the New Year?
2. Where did you celebrate the New Year?
3. When do we celebrate Christmas?
4. Christmas is the national holiday in Ukraine, isn't it?
5. Did you have a New Year's tree at your school?
6. Did you have a New Year's party at school?
7. How did you decorate the New Year's tree?
8. What did you do at the New Year's party?

3. Read and retell the jokes.

Visitor: Do you like reciting¹, dear?

Child: Oh, no, I hate² it. But my Mummy makes³ me do it when she wants people to go.

¹ recite [rɪ'saɪt] — декламувати

² hate [heit] — ненавидіти

³ make do — примушувати робити

***

Mother (to her little son who is going to a party): Now, dear, what will you do when you've had enough to eat?

Little Tommy: Go home.

***

He: If you are tired of dancing, let us sit down and have a little tête-à-tête¹.

She: No, thank you. After such a big supper I really couldn't eat a thing.

¹ tête-à-tête ['tɛtɑ:'tɛt] — фр. побачення

4. Read the text in 3 minutes and tell your classmates what it is about.

NEW YEAR IN ENGLAND AND SCOTLAND

In England the New Year is not as widely observed as Christmas. Some people ignore it completely and go to bed at the same time as usual. Many others, however, celebrate it. The way of celebration varies very much according to the local custom and family tradition.

The most common way of celebration is a New Year party which usually begins at about eight o'clock p. m. and goes on until the early hours of the morning. There is usually an informal supper of cold meat, pies, sandwiches, cakes and some drinks. At midnight the radio set is turned on, so that everyone can hear the chimes of Big Ben. Then the party goes on.

Another popular way of celebrating the New Year is to go to a New Year dance. Most hotels and dance halls hold a dance on the New Year's Eve. The hall is decorated, there are several different bands and the atmosphere is very gay.

The most famous celebration is in London, at Picadilly Circus, where crowds gather and sing and welcome the New Year. In Trafalgar Square there is also a big crowd, and someone usually falls into the fountain.

In Scotland most traditional ceremonies are connected with the New Year. There's a New Year's Eve Fire Festival in each city; men parade with blazing tar barrels, then throw them into a great bonfire.

In Scotland it's considered lucky if a dark-haired man is the first to set foot in the house after midnight on New Year's Eve, bringing a coin, a piece of bread or a lump of coal as a symbol of plenty for the coming year.

Centuries ago, it was the custom to put an ivy leaf in water on New Year's Eve and leave it there until Twelfth Night (the 6th of January). If the leaf remained fresh and green, it foretold a good healthy year; if black spots appeared on it, this meant illness and death in the family.

5. Read the words and word-combinations with the translation.

local ['loukəl] — місцевий

custom ['kʌstəm] — звичай, звичка

chimes [tʃaɪmz] — бій курантів

the New Year's Eve [i:v] — переддень Нового року

band [bænd] — оркестр

crowd [kraud] — натовп
fountain ['fauntɪn] — фонтан
blazing tar barrels ['bleɪzɪŋ 'tɑ: 'bærəlz] — палаючі бочки
з дьогтем
bonfire ['bɒn,faɪə] — багаття, вогнище
to set foot in the house — переступити поріг дому
lump [lʌmp] — грудка, кусок
a symbol of plenty — символ достатку
ivy ['aɪvɪ] — плющ
foretell [fɔ:'tel] — провіщати, передбачати

6*. Read the text (exercise 4), make up a plan of it, write it down and retell the text according to the plan.

Lesson 34

7. Read your plan (exercise 6) and then retell the text (exercise 4).

8. Read the dialogues in pairs and make up your own ones.

- Hi, Maxym, haven't seen you for ages. How are you?
- Hi, Martyn. Glad to see you. I'm fine. I met the New Year in London.
- Did you really? How lucky you are!
- I met the New Year in Trafalgar Square. There was a big crowd there. People were singing and dancing and a young man fell into the fountain. Besides, in the hall of my hotel the atmosphere was very gay. The hall was decorated, the band was playing and we were singing and dancing. I'll never forget the New Year in London.
- It was very interesting, wasn't it?
- Certainly. I visited many places of interest and I have a videocassette. I think I'll give it to you sometime.

***

- Look, John. Take a bag and go to the baker's.
- No, Mama. I am so busy now.
- What are you busy with?
- I'm doing my homework.
- Are you joking? Are you doing your homework? You are watching TV. You neither do your lessons nor help me about the house. You are such a lazy boy!

9. Read and retell.

Two Americans were travelling in Spain. One morning they came into a little restaurant for lunch. They did not

know Spanish, and the waiter did not know English. They were going to tell him that they wanted some milk and sandwiches. At first they pronounced the word "milk" several times. Then they spelled it. But the waiter could not understand them. At last one of them took a piece of paper and began to draw a cow. He was finishing his drawing, when the waiter looked at it and ran out of the restaurant.

"Do you see," said one of the travellers. "What a pencil can do for a man who has language difficulties in a foreign country?"

The waiter was back again some time after, but he brought no milk. He put down in front of the two men two tickets for a bull-fight¹.

---

¹ bull-fight ['bul'faɪt] — бій биків

10. Use the pronoun *one (ones)* to avoid the repetition of the preceding noun.

1. This band is as good as that band. 2. This fountain is more beautiful than that fountain. 3. This luggage is more expensive than that luggage. 4. I don't want to buy this expensive dress. I want to buy a cheaper dress. 5. The shop-assistant showed me a grey suit. I asked him to show me a black suit. 6. Cotton dresses are cheaper than silk dresses. 7. These lamps are brighter than those lamps. 8. This bonfire is as bright as that bonfire.

11. Divide the following words into three groups: a) adjectives forming their degrees of comparison by means of *-er, -est*; b) those forming their degrees of comparison by *more and most*; c) those having irregular forms of degrees of comparison. (Consult § 6.)

hot, bad, thin, beautiful, many, old, good, expensive, cheap, little, nice, much, important, red, happy, wealthy, widespread, wonderful, true, strong, sour, rosy, progressive, proud, pale, noble, light, long, large

12*. Write the comparative and superlative forms of the adjectives (exercise 11).

13. Do task 9 on pages 120, 121.

14. Read the comparative and superlative forms of the adjectives (exercise 12).
15. Read the text and answer the questions.

A VERY INTERESTING TRADITION

Every country has its traditions. As you know in England traditions play a very important part in the people's life. Here is one of those traditions.

Every year a large number of old cars drive to Hyde Park in London to take part in the run. Among the cars there are those which were made at the beginning of the century. The run takes place on the first Sunday in November. It begins at eight o'clock in the morning from Hyde Park. Some cars look very funny. The drivers are dressed in the clothes of the time the cars were made. The oldest cars drive in front. The run is not a competition, but a demonstration of cars of all models.

Some cars come to Brighton, which is about a hundred kilometres from London, only late in the evening; others don't get there, they have to stop on the way.

1. What takes place in England on the first Sunday of November?
2. What cars can be seen in the run from London to Brighton?
3. When does the run usually begin?
4. Do all the cars get to Brighton?
5. When does the run end?
6. Why does it take so much time to drive from London to Brighton?
7. Do you like this English tradition?

16. Look at the picture on page 61 and say:

- a) what the members of the family are doing;
- b) what the father and his son have done;
- c) what the father and his son will do;
- d) that the members of the family do it every day;
- e) that they did it yesterday;
- f) that they were doing it when you came in.

Use the following words and word-combinations in your sentences:

to read a newspaper (book); to play chess; to watch TV; to build a house; to play with a doll.

17. Read the sentence and ask as many questions as you can to get more information.

England is rich in traditions.

18. Do task 9 on pages 120, 121.

19*. Do exercise 16 in writing.

Lesson 36

20. Read your sentences (exercise 19.)

21. Read and retell the jokes.

Mrs. Newrich: I want to teach my son a foreign language.

Professor: What language, Madam, French, German, Italian, Spanish, Russian?

Mrs. Newrich: Which is the most foreign?

***

A young Frenchman of an American college was invited to a party where his classmates sang a number of French songs in his honour¹. They sang them in the best American-French.

"I say, old man," said one of the classmates after. "I suppose those French songs made you feel homesick², eh³?"

"No," responded the Frenchman, "only sick⁴."

¹ in his honour — на його честь

² made you feel homesick — викликали у вас тугу за батьківщиною

³ eh? [eɪ] — тут: так?

⁴ sick — приступ нудоти

22. Read the text and answer the questions.

ST VALENTINE'S DAY¹

St Valentine's Day is celebrated on the 14th of February. This holiday is called so because St Valentine is the patron² of sweethearts³. Nowadays St Valentine's Day is celebrated not only in Great Britain and the USA, but also all over the world. On that day grown-ups and children send each other love messages⁴. Here are some examples of them:

"Dear Mary!

I'm in love with you and think about you all the time.
I want you to be my wife.

Love, Peter"

"Dear Michael!

I'm in love with you and you are always in my heart.
I want to see you all the time. Please visit me today.

Barbara"

"Dear William!

Let's get married, so we we'll be able to do our hometask together.

Jane"

"Dear Tom!

I can't love you any more, because I have a dog now.

Kate"

So you see that some of the messages are serious, others are funny. All children, teenagers and even grown-ups like this holiday very much.

¹ St Valentine's ['seɪnt'væləntaɪnz] Day — день Святого Валентина

² patron ['peɪtrən] — покровитель

³ sweetheart ['swi:θhɑ:t] — закоханий

⁴ message ['mesɪdʒ] — послання

1. What holiday is celebrated on the 14th of February?

2. Why is it called so?

3. What do grown-ups and children send each other on this holiday?

4. Are all love messages serious?

5. Do you like this holiday?

23. Translate into English.

1. Святий Валентин є покровителем закоханих, чи не так? — Так. 2. Ми відзначаємо день Святого Валентина у листопаді, чи не так? — Ні. 3. Сьогодні 14 лютого, і ми відзначаємо день Святого Валентина. 4. Вона щойно віднесла на пошту послання своєму другові до дня Святого Валентина. 5. Коли я увійшов, він писав послання своїй подрузі. Через два дні — день Святого Валентина. 6. Вчора я відіслав п'ять листівок з посланнями до дня Святого Валентина. 7. Хто забув написати любовні послання? У мене є жартівливий текст.

24*. Do exercise 23 in writing.

Lesson 37

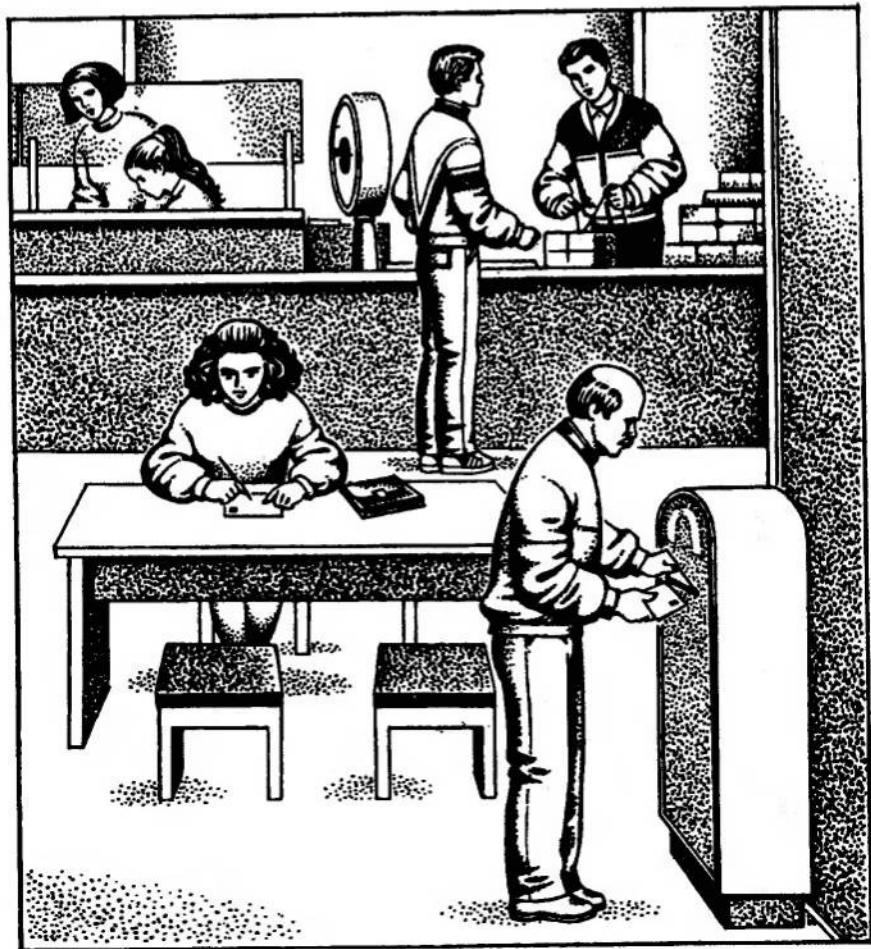
25. Read your translation (exercise 24).

26. Look at the picture and say:

- a) what the people at the post-office are doing;
- b) what the girl is doing;
- c) what the old man has done and what he is doing;
- d) that the young man does it every day;
- e) that the old man does it every Friday;
- f) that the people will do it tomorrow;
- g) that they all were doing it when you came in.

Use the following words and expressions in your sentences:
to write an address; to write a letter; to buy envelopes
(stamps); to put a letter into the envelope; to get a parcel;
to wrap a parcel; to buy newspapers.

27. Translate into English. (Consult §§ 17, 23, 26.)

1. Поглянь! Він пише адресу. 2. Він уже написав адресу.
3. Зараз він іде до службовця, купує марку, приклеює її до конверта й опускає його в скриньку. 4. Він уже поклав листа в конверт. 5. Де ти купив поштову листівку? — Я завжди купую такі поштові листівки у цьому поштовому відділенні.

28. Read and retell the jokes.

— But darling, we can't live in love.

— Sure we can. Your father loves you, doesn't he?

***

Caroline: Has your daughter's second marriage been a success¹?

Victoria: Oh, yes, quite. She has discovered² without effort³ that she made a huge mistake in divorcing⁴ her first husband.

¹ success [sək'ses] — успіх

² discover [dis'kʌvə] — виявляти

³ effort ['efət] — зусилля

⁴ divorce [di'vɔ:s] — розлучатися

29*. Do exercise 27 in writing.

30*. Do task 10 on pages 121, 122.

Lesson 38

31. Read your sentences (exercise 27).

32. Describe the picture (p. 64).

33. Read the dialogues in pairs and make up your own ones.

— You send parcels from here, don't you?

— No, sir, you can do it over there.

— Thank you.

— Do you send parcels from here?

— Yes, we do. Where is your parcel?

— It is here. Can you wrap it?

— Certainly.

— Is this the right window for poste restante letters?

— Yes. Your passport, please.

— Here it is.

- Here are two letters, please.
- Thank you.
- Where can I post the registered letter?
- “Registered Letters” window. It’s window 7.
- Thank you.

34. Read the joke and act it in pairs.

At the medical examination¹ the eye doctor showed the table with letters to the examinee².

— Can you read the letters in this line?

— No.

— In this line lower?

— No.

— What about this top line?

— No.

— So, you can’t make out³ any letters!

— I make them out all right, but I don’t know what they mean. I can’t read!

¹ medical examination — медичне обстеження

² examinee [ɪg'zæmɪ'ni:] — екзаменований; тут пацієнт

³ make out — розрізнити

35. Read the following dates. (Consult § 8.)

31.12.1997; 3.05.1991; 4.07.1996; 8.01.1991;
13.05.1905; 4.03.1991; 24.08.1991; 7.03.1905

36. Answer the following questions.

1. How much is 54 plus 67? How much is 7 multiplied by 10? 3. How much is 45 minus 28? 4. How much is 49 divided by 7? 5. How much is 11 plus 27 plus 91? 6. How much is 81 divided by 9? 7. How much is 100 minus 47? 8. How much is 3.5 minus 1.7? 9. How much is $\frac{3}{4}$ plus $\frac{1}{2}$?

37*. Read and write down in words the following common and decimal fractions. (Consult § 9.)

$\frac{1}{2}$; $\frac{1}{25}$; $\frac{1}{37}$; $2\frac{3}{4}$; $7\frac{3}{7}$; $23\frac{1}{3}$; $20\frac{7}{8}$; $201\frac{3}{4}$.
1.735; 37.450; 47.05; 403.7; 8.5

38. Do task 10 on pages 121, 122.

Lesson 39

39. Read common and decimal numerals (exercise 37).

40. Read the text in 2 minutes to understand its general meaning.

Sir Joshua Reynolds (1723—1792), the first President of the Royal Academy of Arts, was not only a painter but the founder of the academic principles of the "British school". Reynolds was the most outstanding portraitist of the 18th century. In his pictures he did not only paint portraits but produced characters. The picture "The Little Heracles Defeating Snakes" was bought by Catherine II.

Another famous English painter was Joseph Turner (1775—1851), whose business was to paint the light. He proved that with the help of light it is possible to show qualities of any subject.

We know practically nothing about Turner's life. Son of a London barber, he started drawing and painting when he was a little boy. When Turner was thirteen, he chose the artistic career. In 1802 Turner was elected academician of the Royal Academy, where his oil paintings had been exhibited.

He died at the age of seventy-six.

Turner was a representative of Romanticism. The description of nature dominated in his paintings. In his work with colour he anticipated, in some degree, the practice of impressionists. In his late works he anticipated sometimes the practice of expressionists of the 20th.

Turner's "The Shipwreck", "Burning of the Houses of Parliament" and "Snow Storm" are masterpieces of the great artist.

41. Read the words with the translation twice.

portraitist [ˈpɔːtrɪtɪst] — портретист
 character [ˈkærɪktə] — 1) характер; 2) образ
 Heracles [ˈherəkliːz] — Геракл
 quality [ˈkwɒlɪti] — якість
 barber [ˈbɑːbər] — перукар
 anticipate [ænˈtɪsɪpeɪt] — передбачати
 shipwreck [ˈʃɪprek] — корабельна аварія
 masterpiece [ˈmɑːstəpiːs] — шедевр

42. Read the text (exercise 40) and answer the questions.

1. What was Joshua Reynolds?
2. What pictures of this artist do you know?
3. What was Joshua Reynolds famous for?
4. What was Joseph Turner?
5. When did he choose an artistic career?
6. What did he prove in his works?
7. What dominated in his paintings?
8. What Turner's pictures do you know?

43. a) Read the word-combinations and sentences with their translation.

b) Cover the right side of the page and translate the word-combinations and sentences into your mother tongue.

c) Cover the left side of the page and translate the word-combinations and sentences into English.

the Royal Academy of Arts

an outstanding portraitist
to produce characters
oil paintings

a representative of Romanticism

to anticipate something
to compose a masterpiece
to be closely linked
With the help of light it
is possible to show qualities
of any subject.
He chose artistic career.

He was elected academician
of the Royal Academy.
The description of nature
dominated in his paintings.

Королівська Академія Мистецтв

видатний портретист
створювати образи
живопис олійними фарбами
або олією
представник романтизму

передчувати щось
створювати шедевр
бути тісно пов'язаним
За допомогою світла можна
передати якість будь-якого
предмета.

Він вибрав кар'єру художника.

Він був обраний академіком
Королівської Академії.
Опис природи домінував у
його картинах.

44. Answer the questions (exercise 42) in writing.

45. Do exercise 43 c in 45 seconds.

Lesson 40

46. Do exercise 43 c in 45 seconds.

47. Read and retell the joke.

Visitor (to butler¹ who is showing him through the picture gallery): That's a fine portrait! Is it an old master?

Butler: No, that's the old missus².

¹ butler — дворецький, старший лакей

² missus = missis — місіс

48. Change the active voice of the verbs into the passive one (Consult § 56.)

Example.

This artist composed a masterpiece.

A masterpiece was composed by this artist.

1. He chose a career of an artist.
2. This artist painted the portrait of my father.
3. The Royal Academy elected him as an academician.
4. He sent a parcel to his friend.
5. She did this exercise in two minutes.
6. Yesterday he wrote two letters.
7. He made a mistake in this sentence.
8. Roman read this book two days ago.
9. He wrote a very interesting story.
10. They learnt this story by heart.

49. *Translate into English. Use the text (exercise 40).*

1. Ми практично нічого не знаємо про цю книжку.
2. Його життя було тісно пов'язане з селом.
3. За допомогою олівця він створював справжні шедеври.
4. Він був не лише художником, а й поетом.
5. Син лондонського перукаря, він почав малювати ще в дитинстві.
6. Тернер був представником романтизму, але його останні праці були передвісниками експресіонізму 20-х років.
7. Це були шедеври видатного художника.

50. *You want to visit a picture gallery. Your friend has the newspaper "Kyiv Post" with addresses and telephones of Kyiv galleries (exercise 40, page 44). Inquire what works of art are exhibited in different museums (work in pairs).*

51. *Make up the questions.*

1. Who ... chess with you? — My elder brother played chess with me.
2. How many girls ... the picture gallery? — Three girls visited it.
3. How many of them ...? — I knew three of them.
4. How many museums ...? — We visited two museums.
5. How much ...? — A ticket costs 2 hryvnias.
6. How much ... for the trip? — We paid 5 hryvnias.
7. How many English books ...? — I have many English books.
8. Who ... the sights? A young man showed them to us.

52. *Read the dialogues and make up similar ones.*

- Excuse me, how far is it to walk to the railway station?
- It's half an hour to walk.
- Can I get there by bus?
- Yes, a bus stop is in the next street.
- Thank you very much.

- Excuse me. I am a foreigner, and I cannot speak Ukrainian.
- Where did you come from?
- From England. And I'm happy you can help me.
- Yes. I speak English and I am ready to help you.
- Where is the opera theatre?
- Oh, it's over there. Three minutes to walk.
- Thank you very much.

53. Do exercise 51 in writing.

54. Do task 11 on pages 122—124.

Lesson 41

55. Read the sentences with the translation.

I do not go to the museum every day.

I haven't seen her today.

They did not tell me about it.

She does not have breakfast every day.

He wrote no letters yesterday.

He never helped his brother.

Nothing begins here in time.

I saw her nowhere.

Nobody was there.

There is nobody in the room.

There isn't anybody in the room.

I did not tell anybody anything about it.

I never told anybody about it.

Я не ходжу до музею щодня.

Я сьогодні не бачив її.

Вони мені про це не говорили.

Вона не снідає щодня.

Він не писав учора ніяких листів.

Він ніколи не допомагав своєму братові.

Ніщо не розпочинається тут вчасно.

Я не бачив її ніде.

Там нікого не було.

У кімнаті немає нікого.

У кімнаті немає нікого.

Я нічого нікому не говорив про це.

Я ніколи нічого нікому не говорив про це.

56. Translate into Ukrainian. (Consult § 52.)

1. I give books to nobody.
2. Nobody was present.
3. She loves nobody.
4. They bought nothing.
5. Nothing makes him happy.
6. Nothing helps him.
7. I saw him nowhere.
8. He works nowhere.
9. I went nowhere with her.
10. I never go home after classes because I go to the library.

11. He never tries to speak English, though as for as I know he studies this language. It seems to me he is afraid of making mistakes. But he always tries to show his knowledge of French.

57. Read and retell the jokes.

- Is it possible to confide¹ a secret to you?
- Certainly. I will be as silent² as the grave³.
- Well, then I have a pressing need of two bucks⁴.
- Do not worry. It is as if I heard nothing.

¹ confide [kən'faɪd] — довіряти

² silent ['saɪlənt] — 1) мовчазний; 2) німий

³ grave [ɡreɪv] — могила

⁴ a buck [bʌk] — амер. розм. долар

***

- If you are good, I'll give you this bright new penny¹.
- Haven't you got a dirty old nickel²?

¹ penny — 1) пенні, пенс; амер. монета в 1 цент.

² nickel ['nɪkl] — амер. монета в 5 центів.

58. Cover the left side of exercise 55 and translate the sentences into English in 1 minute.

59. Translate into English in writing. (Consult § 52.)

1. Ніхто не хотів виконувати цю вправу. 2. Я не побачив там нікого. 3. Він нічого не знає про мене. 4. Ми ніколи не допомагали йому. 5. У парку не було нікого. 6. Він ніколи мені про це не говорив. 7. Він нікому про це не розповідав. 8. Вона про це ніде не говорила. 9. Ніхто на нього не глянув. 10. Він не працює ніде.

Lesson 42

60. Cover the left side of exercise 55 and translate the sentences into English in 1 minute.

61. Read your translation (exercise 59).

62. Read and retell the joke.

A firm had the following legend¹ printed on its salary² receipt³ forms, "Your salary is your personal business, and should not be disclosed⁴ to anyone."

The new employee, when signing the receipt, added, "I won't mention it to anybody. I'm just as much ashamed of it as you are."

¹ legend [ˈledʒənd] — напис

² salary [ˈsæləri] — заробітна плата, оклад

³ receipt [riˈsi:t] — розписка про одержання; квитанція

⁴ disclose [disˈklouz] — розкривати; розголошувати

63. Change the sentences using not. (Consult § 52.)

Remember.

no	is replaced by	not ... any
nobody	—	not ... anybody
no one	—	not ... anyone
nothing	—	not ... anything
nowhere	—	not ... anywhere
never	—	not ... ever
neither ... nor	—	not ... either ... or

Example. I received no parcels yesterday.—

I did not receive any parcels yesterday.

1. I have no French books. 2. We went nowhere after classes. 3. I see nothing in the dark. 4. We worked nowhere in summer. 5. We found nobody in the yard. 6. I never saw him. 7. I know neither his brother nor his sister. 8. No one has read this book. 9. She never played football.

64. Translate into English. Use two grammar forms (as in exercise 63).

Example. Я ніколи не катався на ковзанах на озері.

I never skated on the lake.—

I did not ever skate on the lake.

1. Я нікому не даю книжок. 2. Він нічого не знає про мене. 3. Він ніколи не був художником. 4. Вона нікуди не писала листів. 5. Я не знав ані його батька, ані матері. 6. Вона не могла ні читати, ні писати по-англійськи. 7. Вона ніколи нічого не чує. 8. Мій брат нічого не робив удома.

65. Read the dialogues and make up similar ones.

— Do you know Roman's address?

— Yes, I do. He lives at number 21 Tykha Street. Why do you want to know his address?

— Our teacher asked me to visit him. He was absent today.

- Excuse me, how can I get to the picture gallery?
- Do you want to walk?
- Is it far from here?
- It's about a kilometre.
- Is there a trolley-bus to the gallery?
- No, there isn't. But the bus number three goes there.
The bus stop is over there.
- Thank you very much.

66*. Do exercise 64 in writing.

Lesson 43

67. Read your translation (exercise 64).

68. Translate into English. (Consult § 52.)

1. Я ніколи не зустрічав його. 2. Я ніколи ніде не зустрічав його. 3. Ніхто не запитував мене про це. 4. Ніхто ніде не запитував мене про це. 5. Ніхто ніколи не запитував мене про це. 6. Ніхто не міг сказати мені його адресу. 7. Ні я, ні моя сестра не знали про це. 8. Мій брат нікуди не хоче йти ні сьогодні, ні завтра. 9. Ніхто ніколи ніде не цікавився моїм життям.

69. Transform the following sentences into negative ones using the words in brackets.

1. Everything grows well here (*nothing*). 2. My uncle gives me English books to read (*nobody*). 3. I saw him at the factory (*nowhere*). 4. They often play football (*never*). 5. She tells everybody about her problems (*nobody*). 6. She always looks well (*never*). 7. She grows flowers in the garden (*nothing*). 8. He wrote much about his life there (*nothing*). 9. We work and study (*neither ...nor*). 10. We read and speak French (*neither ... nor*).

70. Read the dialogue and make up similar ones using the announcements.

Roman: What do you think about going to the cinema? I haven't seen any film for ages.

Vira: What's on?

Roman: I don't know, but I have the "Kyiv Post" and we can choose one. I think that we'll go either to Kinopanorama or to Kyivska Rus. They are not far from us. Let's have a look at the announcements.

Kinopanorama

19 Shota Rustaveli Str., 227-30-41.

The Rich Man's Wife (the U.S.A.). Shown in English.
Sept. 1—15, 8 p. m.

The Ghost and the Darkness (the U.S.A). Shown in Russian. Through Sept. 11.

Japanese Film Festival, Sept. 5—11:

School (Japan, 1993). Sept. 5, 5 p. m. Sept. 11, 5 p. m.

The Ghost in the Pub (Japan, 1997). Sept. 6, 12 p. m.,
6 p.m.

My Neighbor Totoro (Japan). Animated feature. Sept. 7,
12 p. m., 4 p. m.

Who Is the Patriarch (Japan, 1993). Sept. 8, 11:45 a. m.

Holy Kioto (Japan). Sept. 8, 2 p. m.

Tora San (Japan). 8, 6 p. m.

Heaven and Hell (Japan). Sept. 9, 5 p. m.

Who Is the Patriarch (Japan, 1993). Sept. 10, 2 p. m.,
6 p. m.

Kyivska Rus

93 Artema Str., 216-74-74

A Trip to Wiesbaden (Russia). Through Sept. 11.

Gold-Rimmed Glasses (Italy /France / Yugoslavia).
Through Sept. 11.

Stozhary Film Festival, Sept. 4—5.

A Child Before November (Ukraine). Sept. 4, 3 p. m.

Three Stores (Ukraine). Sept. 4, 5:30 p. m.

Deborah (Poland). Sept. 4, 7:30 p. m.

Botanical Garden (Ukraine). Sept. 5, 3 p. m.

American Boy (Ukraine). Sept. 5, 7:30 p. m.

Vira: It is the 10th of September today. I think it is useful to see a film in English. And besides I like the title "The Rich Man's Wife".

Roman: I agree with you. But let's ring them up and see if there are no changes.

71*. Do exercise 68 in writing.

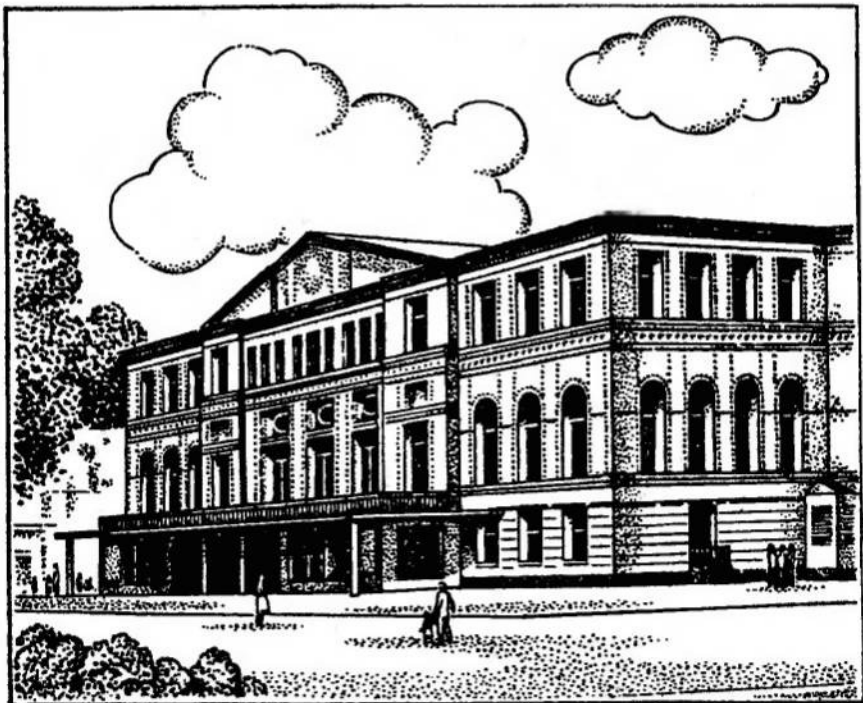
72. Do task 11 on pages 122—124.

Lesson 44

---

73. Read your translation (exercise 68).

74. Read the announcement published in the "Kyiv Post" and answer the questions.

Ivan Franko National Drama Theatre

“Aeneid” [‘i:nnd], a comedy in two acts. Director Serhii Danchenko, music by Serhii Bezusenko, starring Bohdan Stupka. Ivan Franko National Drama Theatre, 3 Ivan Franko Sq., 229-59-91. Sept. 5, 7 p. m. Tickets Hr 2—20.

Audiences watching this two-century-old comedy classic can’t help learning a little Ukrainian history. “Aeneid”, based on Virgil’s epic, was written by Ivan Kotliarevskiy and first published in 1798. A masterpiece of national humor, it was the first work of the new Ukrainian literature written in colloquial Ukrainian language.

It marked the emergence of modern Ukrainian literature, which helped standardize the language and prompted the birth of the nationalist movement. Symbolically, the comedy is being presented at the Ivan Franco Theatre, named after the writer and poet who did so much to promote the Ukrainian language and sense of nationhood. In his “Aeneid”, Kotliarevskiy essentially preserves the original Trojan characters and their relationships, but introduces a new setting and social interpretation. The

tal: is about a cossack who escapes Turkish captivity, rescues his friends and sails back home to Ukraine.

1. What is Ivan Kotliarevskyi famous for?
2. When was "Aeneid" by Kotliarevskyi published?
3. "Aeneid" is the masterpiece of Ukrainian humour, isn't it?
4. What did it mark?
5. Where is "Aeneid" presented nowadays?
6. What is "Aeneid" about?
7. Who wrote music to the comedy?
8. What do you know about Bohdan Stupka?

75. *Translate into English using the text.*

1. Національний драматичний театр імені Івана Франка розташований на площі Івана Франка. 2. Комедію «Енеїда» Івана Котляревського, шедевр українського гумору, було опубліковано у 1798 році. 3. «Енеїда» — це комедія у двох діях. 4. «Енеїда» Котляревського написана за епічною поемою Вергілія. 5. Котляревський зберігає оригінальні троянські образи, але створює нове оточення і дає соціальну інтерпретацію подіям. 6. У комедії йдеться про козака, який втікає з турецького полону.

76. *Make up sentences using the table. Translate your sentences into Ukrainian. (Consult § 43.)*

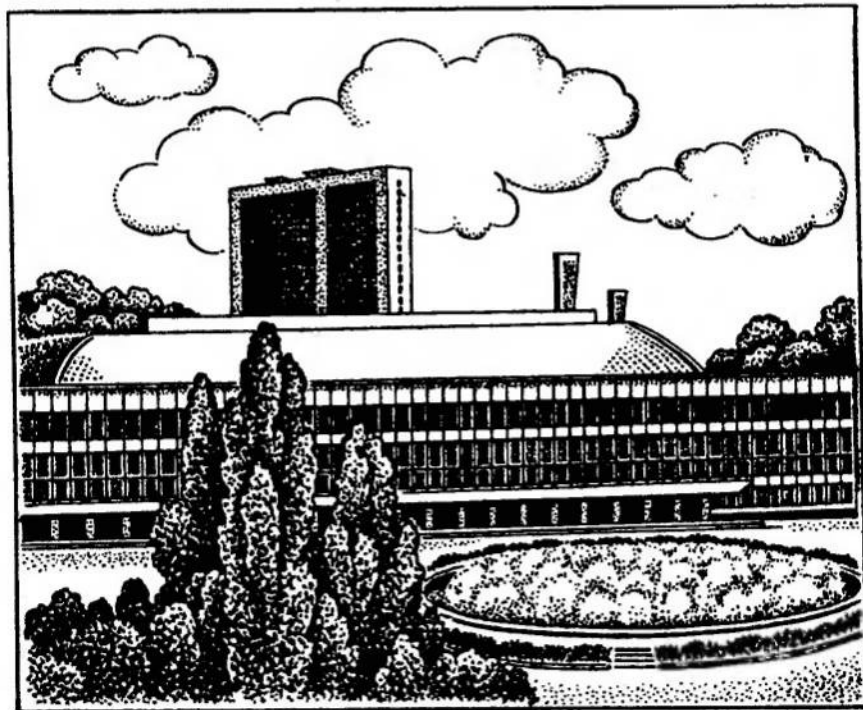
1. I was (not) told to Мені (не) сказали	see the doctor, do sums, go shopping, learn the regulations of the library, translate the text into English, go to the theatre
2. I am (not) asked to Мене (не) просять	buy tickets to the theatre, recite poems, look for a spare ticket, speak English, sing songs
3. You were (not) asked to ... Вас тебе (не) просили	take the floor, sum up the results, refer to this article, take care of him, tell us funny stories, issue a wall newspaper
4. He/she was (not) advised to Йому/їй (не) порадили	go there, read books in the original, take part in the grand meeting, go in for sports, read books on English history, learn English every day

77*. Do task 12 on pages 124, 125.

78*. Do exercise 75 in writing.

Lesson 45

79. Read your translation (exercise 75).

Palace of Sports

80. Read the announcement and answer the questions.

“Love Will Save the World”, athletic and musical pageant. National Sports Complex Olimpiyskyi Concert Hall (Palace of Sports), Sportyvna Sq., 221-53-13. Sept. 5, 5 p. m. Tickets Hr 10—50.

In this most unusual of sporting events, Ukrainian and Russian pop singers play soccer and music. The Klas-A soccer team of Ukrainian pop stars, including Oleksandr Ponomariov, Taras Petrynenko, Yurko Yurchenko, Oleksandr Tyschenko, Valerii Malyshev, Viktor Pavliuk, Angel, groups Skriabin, Green Grey, Tabula Rasa and Braty Karamazovy, takes on the Russian team Stárko, including Dmitrii Malikov, Valerii Siutkin, Oleksii Glyzin,

Andrii Derzhavin, Volodymyr Kuzmin, Volodymyr Presniakov, Andrii Sokunov, Kris Kelmi, Ihor Sarukhanov and the group A-Studio. The cheerleaders are singers Natalia Mohylevska, Olena Mozhova, Karina Plai, Iryna Skazina, Anna Zotieva, Liliia Zaretska and Yevheniia Vlasova.

1. What event took place in the palace of sport in Kyiv on the 5th of September?
2. Was it a usual event? Why do you think so?
3. Whom did the soccer (футбольна) team of Ukrainian pop stars include?
4. Whom did the Russian team include?
5. Whom of the participants do you like best?
6. Do you like Oleksandr Ponomariov?
7. What groups do you like best?
8. Which of the participants of the event has ever been to your town?

81. Translate into Ukrainian. (Consult § 11.)

1. I try to write compositions by myself. 2. I myself know it pretty well. 3. I can speak to him by myself. 4. You can give him this letter by yourself. 5. You don't think of yourself. 6. Don't speak so much of yourself, it is not good. 7. He must tell her about it himself. 8. She must tell him about it herself. 9. The text itself is very difficult: there are plenty of new words in it. 10. The doll itself is very pretty, but its dress isn't nice. 11. I see your cat likes to wash itself from morning till night. 12. The room itself is clean, but the windows are dirty. 13. We usually translate such texts by ourselves.

82. Insert the necessary reflexive pronouns. (Consult § 11.)

1. Mother doesn't like how I make coffee. She always makes it ... . 2. How old is your brother? — He is only four, but he likes to do everything by ... . 3. Sally says I speak Russian badly.— Does she? She ... makes a lot of mistakes in her Russian. 4. Can you give me your pencil? Sorry, I cannot, I need it ... . 5. Do you do your English exercises by ... or do your friends help you to do them? I always do my homework by ... . 6. Look at ... in the mirror. You don't look well. 7. You mustn't leave the office so early on week-days. I ... leave it at 7 p. m. 8. I like Jack. He never speaks much of ... . 9. They never plant vegetables by ... .

83*. Translate into English in writing. (Consult § 11.)

1. Я не можу пояснити це собі. 2. Він сам цього не розуміє. 3. Вона не любить говорити про себе. 4. Він нікого не любить. Він і себе не любить. 5. Я не можу сам зачинити це вікно. Допоможіть мені. 6. Я сам не пам'ятаю його адресу. 7. Кішка не могла відчинити двері сама. 8. Подивись на себе в дзеркало. Ти маєш гарний вигляд.

Lesson 46

84. Read your translation (exercise 84).

85. Read the dialogues in pairs. Make up your own ones.

- Excuse me, Taras. Can you help me with the business letter? I cannot translate it myself.
- What language is it in?
- In English, of course.
- Sorry, I don't know English. Ask Roman to help you. As far as I remember he always translates business letters by himself.
- Thank you.

***

- Excuse me, what country are you from?
- I am from Ukraine.
- And what about your friends?
- They are from Ukraine too.
- Do you need an interpreter¹?
- No, we do not. Thank you. We can speak English ourselves.

¹ interpreter [ɪn'tɜ:pɪtə] — перекладач (усний)

***

- America welcomes you.
- Thanks.
- What are your plans?
- We want to go to Manhattan [mæn'hætŋ] for a day.
- That's a good idea. Can you get there yourselves?
- Yes, of course. My friend knows New York pretty well. We can get to Manhattan ourselves. Good-bye.

***

- Hello?
- Hello, is this Rose Brown?
- Yes.

- I'm Roman Petrenko. You don't know me. I'm from Kyiv. Ron Apple gave me your number.
- Oh, that's fine. So you are a friend of Ron's? How is he?
- He is O. K.
- And how is Helen, his wife?
- Busy with their younger son.
- Does she look after him herself?
- Yes, certainly. She is such a good mother!
- Oh, I see ... Can I help you?
- Thanks. I must leave in an hour. Good-bye!

86. *Read and translate the text.*

THE NOBEL PRIZE

The Nobel Prize was created in the 19th century by Alfred Nobel — a Swedish inventor, who made a fortune from the invention of dynamite [ˈdaɪnəmaɪt] and other explosives. Nobel, when he was going to die in 1896, willed that the income from the most of his fortune be annually distributed in the form of prizes to those who during the preceding year have made the greatest contribution for the welfare of mankind. Since then the most outstanding men of science and culture are awarded this prize. The ceremony of awarding the prize takes place in Stockholm's Concert Hall where the King of Sweden himself presents gold medals, diplomas and the Nobel Piece Prize to the laureates [ˈlɔːrɪts] in physics, chemistry, literature, medicine and technique.

87*. *Answer the questions in writing.*

1. Whom was the Nobel Prize created by and when was it created?
2. What was Alfred Nobel's will?
3. Who receives the Nobel Prize nowadays?
4. What is the ceremony of awarding the Nobel Prize?

88*. *Be ready to tell your classmates what you know about the Nobel Prize. Make up a plan.*

Lesson 47

---

89. *Read your answers (exercise 87).*

90. *Tell your classmates what you know about the Nobel Prize. Use your plan.*

91. *Read the dialogue in pairs. Make up your own one.*

- Say, what's your favourite sport?

- It's hard to say. But I think I like basketball and football.
- Do you play basketball?
- No, I don't. I'm very busy.
- So, you don't play yourself either basketball or football.
- I'm only a fan. I try to watch some matches on TV if I have free time.

92. Read and retell the joke.

A lady had just bought a post stamp.
 "Must I stick¹ it on myself²?" she asked.
 "Positively not, madam," replied the postal clerk. "It will be better if you stick it on the envelope."

¹ stick on — приклеювати

² myself — 1) сам, сама; 2) себе

93. Answer the questions.

1. Do you enjoy sport?
2. What kind of sports do you enjoy most?
3. Do you take part in sport contests?
4. Have you a volley-ball or basket-ball team at your school?
5. Who do you compete with?
6. Do you play tennis?
7. Are you a good tennis player?
8. Have you got a bicycle of your own?
9. Do you often go cycling?
10. What do you think of water sports?
11. Are you a good swimmer?
12. Which of your schoolmates swims well?
13. Can you drive a car?
14. What outdoor games do you know?
15. What indoor games do you know?
16. What sport activities are most popular at your school?
17. Do you play chess?
18. Who of your schoolmates plays chess well?
19. What famous Ukrainian chess players can you name?
20. What are the best Ukrainian football teams?
21. What football team won the Cup of Ukraine last season?

94. Translate the following phrases into Ukrainian.

to go in for sports, to play chess, to play football, indoor games, outdoor games, to take part in, to enjoy sport, to have a football team, to go cycling, to drive a car

95. *Insert prepositions or adverbs where necessary. (Consult §§ 46, 48.)*

1. Sport is very popular ... our country. It serves to keep ... the body healthy and strong. 2. What kind of sports do you go ... for? I am fond ... skating. 3. Sport ... one kind or another is practised ... schools, factories and plants. 4. When we entered ... the hall they were training ... jumping. 5. Our famous sportsmen are often invited ... different countries. 6. I used to bathe ... the river and lie ... sun when I was in the country. 7. Last Sunday we went ... an excursion ... Lutsk. 8. When you want to go ... a tour, make a list ... things. 9. We wash ourselves ... soap. 10. Write ... what you wear ... your feet.

96*. *Speak about sport in Ukraine.*

97*. *Write 10 sentences using the phrases of exercise 94.*

Lesson 48

---

98. *Read your sentences (exercise 97).*

99. *Read and retell the jokes.*

A man unexpectedly visited his friend, and was amazed¹ to find him playing chess with his dog. The man watched² in silence for a minute, then exclaimed³, "That's the most incredible⁴ dog I ever saw in my life!"

"Oh, he isn't so smart⁵," was the answer. "I've beaten him three games out of four."

¹ amaze [ə'meɪz] — дивувати, вражати

² watch [wɒtʃ] — спостерігати

³ exclaim [ɪks'kleɪm] — вигукувати

⁴ incredible [ɪn'kredəbl] — дивовижний

⁵ smart [smɑ:t] — спритний, розумний, дотепний

***

A young lady entered a crowded¹ car with a pair of skates in her arm. An elderly² gentleman arose³ to give her his seat. "Thank you very much, sir," she said, "but I've been skating all afternoon and I'm tired of sitting down."

¹ crowded ['kraʊdɪd] — переповнений

² elderly ['eldəli] — літній, похилого віку

³ arise (arose, arisen) — підводитися, вставати

100. Read the text about the World Swimming Championships in Australia, 1998.

Sports January 20, 1998

Ukrainian diving duo¹ lands gold medal

Olena Zhupyna and Svitlana Serbina of Ukraine were in action during the women's platform diving synchro final at the World Swimming Championships in Perth, Australia, Friday.

Zhupyna and Serbina won the gold medal. (AP)

**Two-time winner Zhupyna leads partner to victory
Perth**

Australia (Reuters and AP)

Ukraine's Olena Zhupyna won her second diving gold of the World Swimming Championships when she partnered Svitlana Serbina to victory in the women's synchronized platform event on Friday.

"We have trained together only since September last year and have competed² together only once before these world championships," Zhupyna said.

Zhupyna, who also won Monday's individual title on the 10-meter high-board³, and Serbina took the lead from German European champions Ute Wetzig and Anke Piper.

¹ diving duo — парні стрибки у воду

² compete [kəm'pi:t] — змагатися

³ high-board ['haɪbɔ:d] — вишка для стрибків у воду

101. Answer the questions.

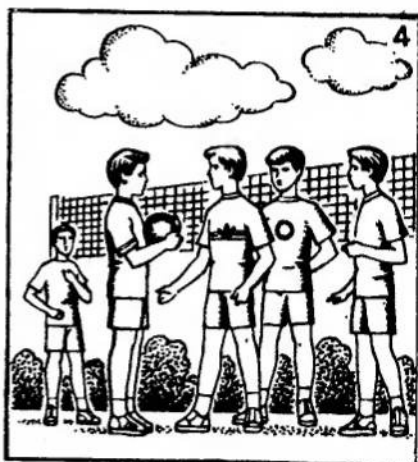
1. Where did the World Swimming Championships of 1998 take place?
2. Who won two diving gold medals?
3. Do you like diving?
4. Does anybody of your friends do in for diving?

102*. Answer the questions (exercise 101) in writing.

103. Do task 12 on pages 124, 125.

Lesson 49

104. Read your answers (exercise 101).

105. *Look at the picture (on p. 84) and say:*

- a) what the sportsmen in sector 1 are doing;
- b) what the sportsmen in sector 2 have done;
- c) what the sportsmen in sector 3 are doing;
- d) what the sportsmen in sector 4 have done;
- e) what the sportsmen in sector 5 are doing;
- f) what the sportsmen in sector 6 have done;
- g) that you and your friends do it every day;
- h) that you and your friends do not do it every day;
- i) that you and your friends will do it tomorrow.

106. *Translate into English.*

1. Я беру участь у шахових змаганнях. 2. Чи є у вашій школі волейбольна команда? — Ні, немає. 3. Спорт дуже популярний в Україні. 4. Українські спортсменки Олена Жупина і Світлана Сербіна завоювали золоті медалі на Всесвітніх змаганнях із парних стрибків у воду. 5. Хто найкращий плавець у вашій школі? — Мій друг Микола. 6. Я дуже люблю стрибки у воду. А ти? 7. Я сам не люблю грати в хокей. 8. Яка футбольна команда подобається тобі найбільше?

107*. *Do exercise 105 in writing.*

108. *Get prepared to write a short control paper. Do exercises 43, 55, 63, 113.*

Lesson 50

---

109. *Do exercise 107.*

110. *Write a short control paper in 20 minutes:*

- a) write down the English translation of 10 words and word-combinations given by the teacher in Ukrainian;
- b) write down the English translation of 10 sentences given by the teacher in Ukrainian.

111*. *Do task 13 on pages 125—127.*

Lessons 51 and 52 (reserved)

---

1. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

population
 a territory
 to border on
 in the west (east, south, north)
 to stretch
 natural resources
 huge reserves
 to produce
 to consist of
 mountainous
 flat
 climate
 mild
 damp
 to be washed by
 agricultural
 industrial

the longest river
 The territory of Ukraine is 603,700 square kilometres.
 The territory of the USA is almost 9,400,000 square kilometres.
 The territory of Great Britain is 244,000,000 square kilometres.
 Great Britain is washed by the Atlantic Ocean.
 The capital of Ukraine is Kyiv.

населення
 територія
 межувати з
 на заході (сході, півдні, півночі)
 простягатися
 природні багатства
 величезні запаси
 виробляти
 складатися з
 гористий
 плоский, рівний
 клімат
 м'який
 вологий
 омиватися (чимось)
 сільськогосподарський
 промисловий, індустріальний
 найдовша річка
 Площа України — 603700 квадратних кілометрів.

Площа США — майже 9400000 квадратних кілометрів.
 Площа Великої Британії — 244000000 квадратних кілометрів.
 Велика Британія омивається Атлантичним океаном.
 Столиця України — Київ.

2. Tell your classmates about Ukraine, Great Britain and the USA using the map.

1. The territory...
2. The climate...
3. The population...
4. It is washed by...
5. The country borders on...
6. It is rich in...
7. The main river is...
8. The capital of...

3. *Translate into Ukrainian. (Consult § 43.)*

- a) 1. I want you to go there. 2. I want you to have dinner with us. 3. I want him to help me. 4. I wanted him to be here. 5. I like people to tell the truth. 6. He wishes the work to be done immediately. 7. She expected him to return on Sunday. 8. I should like him to come in time. 9. He doesn't like you to be late. 10. Would you like her to come at six?
- b) 1. We have often heard her play the piano. 2. I saw her read a book in the library. 3. I saw her run into the house and close the door. 4. We watched the teacher come in. 5. I saw them go to the cinema.
- c) 1. I saw her coming into the room. 2. We heard Roman singing. 3. I felt her looking at me. 4. We watched the fans jumping and crying after the goal. 5. We watched the man swimming in the river in winter.

4. *Do task 13 on pages 125—127.*

5*. *Do exercise 1 b in 1 minute.*

6*. *Write a short composition about Ukraine, Great Britain or the USA. Use the plan (exercise 2).*

Lesson 54

---

7. *Do exercise 1 b in 1 minute.*

8. *Read your composition.*

9. *Read the words with their translation.*

subscribe to [səb'skraɪb] — записатися до

perhaps [pə'hæps] — можливо

funny ['fʌni] — смішний

poetry ['pɔɪtri] — поезія

classical ['klæsɪkl] — класичний

librarian [laɪ'brɛəriən] — бібліотекар

edition [i'diʃn] — видання
order ['ɔ:də] — замовляти; порядок
sci-fic ['saɪfɪk] = **scientific fiction** науково-популярна література
print [prɪnt] — друкувати
contemporary [kən'temp(ə)rəri] — сучасний
return [rɪ'tə:n] — повертатися
skill [skɪl] — майстерність; уміння
copy ['kɒpi] — примірник
extremely [ɪks'tri:mli] — у край; надзвичайно
refer to [rɪ'fə:] — посилатися на
reference ['refrəns] — довідка

10. Answer the questions.

1. How many books have you read this month?
2. When did you begin reading the last book?
3. Are you still reading it?
4. What are you going to read next?

11. Read the word-combinations and sentences with the translation.

a scientific library
 a travelling library
 to get books from the library
 to subscribe to library
 to learn the library regulations
 to leave an order for a book
 a reference library
 a reference book
 to read books in the original
 to be interested in foreign languages
 books on English History
 This book is out.

наукова бібліотека
 пересувна бібліотека
 брати книжки з бібліотеки

записуватися до бібліотеки
 ознайомитися з правилами користування бібліотекою
 залишити замовлення на книжку
 зала довідкової літератури
 довідник
 читати книжку в оригіналі

цікавитися іноземними мовами
 книжки з історії Англії
 Цієї книжки немає (вона видана комусь).

У читальній залі ми можемо читати книжки, газети і журнали.

Я можу читати книжки англійською мовою в оригіналі.

Він читає лише адаптовані книжки англійською мовою.

In the reading room we can read books, newspapers and magazines.
 I can read English books in the original.

He reads only adapted English books.

12. Read the text closely to yourself.

LIBRARIES

There are different kinds of libraries: public libraries ("public" means "for everybody"), children's libraries, school libraries, personal libraries, scientific libraries and even travelling libraries.

If you want to get books from a library, you subscribe to it. But first you must learn the library regulations.

We usually keep a book for a week or perhaps two before giving it back. If, by the end of the second week, you had not finished reading a book, you may reregister it for another two weeks. If the book you want is out, you may leave an order for it. The librarian will send you a postcard to inform you that the book is in.

Most public libraries have reading rooms and reference libraries. In the reading room there are tables at which you can sit and read books, newspapers and magazines. In the reference library there are encyclopedias, dictionaries, atlases and many other reference books. These may not be taken out.

Secondary school pupils who are interested in foreign languages visit libraries to get books in English, French and other languages. They will find adapted books for each special class and books in the original.

13*. Cover the right side of exercise 11 and translate into Ukrainian in 50 seconds.

14*. Write 7-9 questions to the text "Libraries".

Lesson 55

---

15. Cover the right side of exercise 11 and translate the words into your mother tongue in 50 seconds.

16. Read your questions (exercise 14).

17. Answer the following questions.

1. What kind of books do you usually read?
2. What book are you reading now?
3. How many books did you read last year?
4. Is there a library in your school?
5. Are there any books on English History and Geography there?
6. What kinds of books can you get from the library?

7. What are your favourite books?
8. Who is your favourite author?
9. Do you know what the word "bookplate" means?

18. Read the following proper names aloud.

Charles Dickens [tʃɑ:lz'dɪkɪnz], Oscar Wilde [ˈɔskə'waɪld],
 Jack London [ˈdʒæk'lɒndən], Martin Eden [ˈmɑ:tɪn'i:dn],
 Lilian Voinich [ˈlɪlɪən'voɪnɪtʃ], William Shakespeare
 [wɪljəm'ʃeɪkspiə], John Galsworthy [ˈdʒɒn'gɔ:lzwə:ði], Er-
 nest Hemingway [ˈɜ:nɪst'hemɪŋweɪ]

19. Read the dialogues. Practise them in pairs. Make up similar dialogues.

Librarian: What can I do for you?

Petro: May I ask you for "Live with Lightning" by Mitchell Wilson?

Librarian: Worse luck (*не пощастило*), it's just has been taken.

Petro: And "The Gadfly" by Voinich?

Librarian: We've two copies, but both are out. Wouldn't you like "The Old Man and the Sea" by Hemingway?

Petro: All right.

Librarian: Here is your book. I'll keep (*я відкладу*) "The Gadfly" for you when the book is returned.

Petro: Thank you. Good afternoon.

Librarian: Good afternoon.

***

— Hello, Petro. Where are you going?

— To the library. They say (*говорять*) there's an interesting article in today's "Kyiv Post".

— I'll go with you and look through the back numbers (*старі номери*) of the "News from Ukraine".

— All right. I also have to renew my book (*продовжити термін користування книжкою*).

— Some humorous stories as usual?

— Oh, no. It's "Martin Eden" by Jack London.

— And I'm fond of scientific fiction.

20*. Write about the book you have recently read.

21*. Do task 14 on pages 127—129.

Lesson 56

22. Read your composition (exercise 20).

23. Read and retell the text. Think of the heading to the text.

I'm a great lover of books. I often make presents to my friends, but there is one present that I always like to make and receive, that is a book. It doesn't matter what kind of book it is. It can be a story-book, a book of poems or a book of plays. I get some books from the library. There is a very good library in the centre of our town and the librarian knows a lot about literature. She advises me to take this or that book. She always helps me to get the books I want.

But I buy a lot of books too, even those which I have already read. I like to have them in my home so that I can read them time and again (*неперечумываю*). I like to sit in the room where my books are and even if I am not reading, I like to look at the books on my shelves and to feel that I have my friends round.

24. Answer the questions.

1. Have you read any books by Oscar Wilde?
2. Have you read them in Ukrainian or in English?
3. How many English books have you read lately?
4. Which of them would you advise your friends to read?

25. Read the dialogue. Practise it in pairs. Make up similar dialogues.

Ann: Good morning.

Librarian: Good morning.

Ann: Have you got any interesting English books?

Librarian: Yes, we have some. Which English writers do you like?

Ann: I like Charles Dickens. I've read a lot of books by Dickens.

Librarian: Did you read them in English or in Ukrainian?

Ann: I read them in Ukrainian in my childhood. I didn't know English at that time.

Librarian: Have you read any books by English writers in the original?

Ann: No, I haven't.

Librarian: Then don't take any books by Dickens now. They are too difficult for you. Take a book by Oscar Wilde or Jack London. Their books are easier for reading.

Ann: All right. Please show me some books by Oscar Wilde.

Librarian: I'm very sorry, but we haven't got any books by Oscar Wilde at the moment. I advise you to take a book by Jack London. Shall I get you "Martin Eden" or "White Fang"?

Ann: Please give me "Martin Eden".

Librarian: Here it is.

Ann: Thank you very much.

26. a) Look at the picture and say:

what the children near the librarian are doing;
what the boy near the bookshelves is doing;
what one of the girls has done;
what the boys and the girls in the reading hall are doing;
what the boys will do after they have read the books.

b) Describe the picture.

27. Give full answers, using the expressions in brackets. (Consult § 56.)

1. Where are books kept? (*in libraries*)
2. Whom are the books written by? (*writers and scientists*)
3. Whom was the letter sent by? (*my brother*)
4. Whom was this book presented by? (*the author*)
5. Where was this article read by you? (*in the reading hall*)
6. Whom was this book written by? (*Oscar Wilde*)
7. Whom was this poem recited by? (*our teacher*)

28*. Write the sentences in the passive voice. Begin each sentence with the given word. (Consult § 31.)

1. Her mother presented me a book. I ...
2. She showed him the library. He ...
3. We read the article in the reading hall. The article ...
4. They cooked the dinner in 10 minutes. The dinner ...
5. We shall build the house next summer. The house ...
6. They will pass exams in January. Exams ...
7. My friend will send the parcel tomorrow. The parcel ...
8. We buy bread at the baker's. Bread ...

Lesson 57

29. Read your sentences (exercise 28).

30. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

travelling
railway
by plane
by train
a voyage

a journey
to miss the train
getting about town
to go by bus
to change the tram
Travelling is popular nowadays.
The fastest way of travelling is by plain.
Travelling by car you will never miss your plane or train.

подорож, мандрівка
залізниця
літаком
поїздом
подорож (*морська, повітряна*)
подорож залізницею
запізнитися на поїзд
поїздка містом
їхати автобусом
пересісти на інший трамвай
Подорожування зараз дуже популярне.
Найшвидше подорожувати літаком.
Подорожуючи автомобілем, ви ніколи не запізнитесь на літак чи поїзд.

I don't like travelling by plane.
When does the next train go?

Я не люблю подорожувати літаком.
Коли відходить наступний поїзд?

31. Read the dialogues and make up similar ones.

- Excuse me, madam. I want to go to the British Museum. Am I in the right bus?
- Yes. I'm going right up that way myself. You just watch me and get off one stop after I do.

***

- Excuse me, madam. Is there a cafe near here?
- Yes, there is. It's about 50 metres in this street.

***

- Excuse me, sir. Where is Black Street?
- Go down this street till you come to the supermarket. It's at the corner. Then turn to the left. Go straight on till you see a post office. The next street on the right is yours.

32. Look at the picture (page 95) and tell how to get to the museum. You are: a) opposite the school; b) near the youth club; c) near the restaurant; d) opposite the post office.

33. Read and retell the joke.

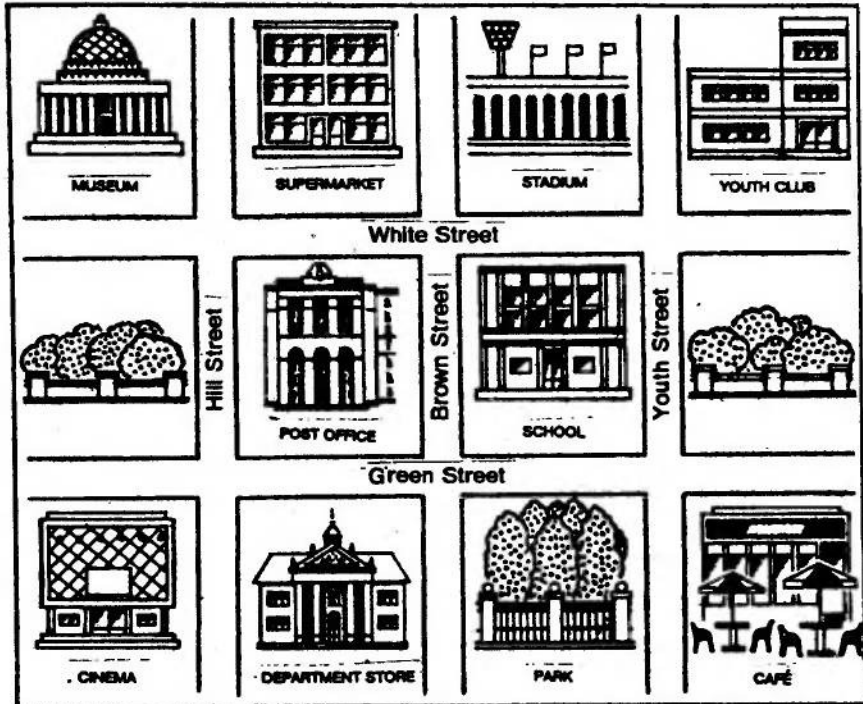
A man with his wife and three little children was in the centre of a city and decided to take a taxicab home. Stopping a cab he asked a driver, "How much will you charge to drive us to the park?"

"\$ 4 for you and your wife," said the driver. "I'll take the three kids for nothing."

The man turned to his children and said, "Jump in kids, and have a nice ride to the park. Mamma and I will take the subway."

34*. Do exercise 30b in 1 minute.

35*. Look at the picture (page 95) and write how to get: a) to the school; b) to the museum; c) to the restaurant. You are in the youth club.

Lesson 58

36. Do exercise 30b in 1 minute.

37. Read your explanations (exercise 35).

38. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the exercise and translate into English in 1 minute.

a box-office
 a variety theatre
 an audience
 modern music
 a folk-song
 movies
 repertory
 rock-and-roll
 to break into applause
 a stage
 to be fond of

театральна каса
 театр естради
 аудиторія, публіка
 сучасна музика
 народна пісня
 кіно
 репертуар
 рок-н-рол
 вибухати оплесками
 сцена
 ЛЮБИТИ

The acting and music were good.

What was the film (play) about?

Did you enjoy the film?

They performed folk dances and folk songs very well.

What Ukrainian playwrights do you know?

What Ukrainian playwrights do you like best of all?

What do you know about Shakespeare?

Гра артистів і музика були гарні.

Про що був фільм (була п'єса)?

Тобі сподобався фільм?

Вони виконували народні танці і пісні дуже добре.

Яких українських драматургів ви знаєте?

Які українські драматурги вам подобаються найбільше?

Що ви знаєте про Шекспіра?

39. Read and retell the joke.

It was a death-bed¹ scene, but the director² was not satisfied with the hero's acting.

"Come on!"³ he cried. "Put more life in your dying".

¹ death-bed [ˈdeθbed] — смертне ложе

² director [dɪˈrektə] — директор; тут режисер

³ Come on! — Далі.

40. Read the dialogues and make up similar ones.

- What's on at the "Kadr"?
- There is a new English film on. I have forgotten its title, but I know exactly it won an award at the International Film Festival.
- Are you sure?
- Certainly. I'd like to see it.
- Let's go and see it together some day.
- Some day? I'm going to see it tonight. And if you don't object, I'll go and buy two tickets. I'll be waiting for you at 20 o'clock.
- Let me think. It's 17 now, and I have to do my homework. So in two hours I'll be free. So, till 20 o'clock.

***

- I want two seats for Sunday to the opera house. Stalls (*наптер*), please.
- Let me see. All sold, I'm sorry.
- And what about boxes (*ложі*)?
- We have some. So you have the possibility to choose.

- What is the best theatre in your city?
- What do you mean, the building or the cast?
- The cast, certainly.
- Then it is difficult to answer your question. I like one cast and my friend does not like it. There are eight theatres in our city.

41. Do task 14 on pages 127—129.

Lesson 59

42. Read what you have written (exercise 41).

43. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

a shop
 a bakery
 a grocer's shop
 a butcher's shop
 ready-made clothes
 footwear
 goods
 a department store
 a supermarket
 sugar
 bread
 butter
 tinned fruit
 tinned meat

cheap
 expensive
 Where is the nearest bakery?
 How much is that dress cost?
 I want a pair of shoes.
 Can you show me that suit, please?
 What size of suits do you need?

магазин, крамниця
 булочна, пекарня
 бакалійна крамниця
 м'ясний магазин
 готовий одяг
 взуття
 речі, товар
 універмаг
 супермаркет, універсам
 цукор
 хліб
 масло
 консервовані фрукти
 консервоване м'ясо, м'ясні
 консерви
 дешевий
 дорогий
 Де найближча булочна?
 Скільки коштує та сукня?
 Мені потрібна пара туфель.
 Покажіть мені, будь ласка,
 той костюм.
 Якого розміру костюми вам
 потрібні?

44. Read the dialogues and make up similar ones.

Customer: Two buns, please.

Shop-assistant: Two buns, 30 copecks, please.

Customer: Here you are. 30 copecks, please.

Shop-assistant: Thank you.

***

Shop-assistant: What can I do for you, madam?

Lady-customer: I want two pounds of sugar, some tea and butter.

Shop-assistant: Two pounds of sugar... And what about tea and butter?

Lady-customer: A pound of tea and half a pound of butter.

Shop-assistant: Yes, madam. Here is your bill. Pay at the cashdesk, please.

45. Read and retell the jokes.

Jack: I want a cheap coat hanger¹.

Assistant: Yes, sir, twopence².

Jack: Twopence! Is there anything cheaper?

Assistant: Yes, sir, a nail³.

---

¹ coat hanger — вішалка

² twopence [ˈtʌpəns] — два пенси

³ nail [neɪl] — цвях

***

Customer (at the grocer's pilfering¹ from the raisin² box): What are these raisins worth, boy?

Boy: Two pence.

Customer (astonished): What! Only twopence a pound?

Boy: No, twopence for what you have eaten.

---

¹ pilfer [ˈpɪlfə] — красти

² raisin [ˈreɪzn] — родзинка

46. Translate into Ukrainian. (Consult §§ 44, 45.)

1. I thank you for reciting this poem. 2. We tried opening the door. 3. I thank you for buying this book. 4. He has just begun reading this book. 5. They preferred travelling by plane. 6. I want visiting this picture gallery. 7. I like going to the cinema. 8. They began playing chess. 9. Stop reading. 10. I don't mind speaking English. 11. He likes inviting his friend to his house. 12. Reading is my favourite occupation. 13. On coming home he began to do his lessons. 14. I think of writing a composition. 15. He likes being invited by his friends.

47*. Do exercise 43 b in 1 minute.

48*. Translate into English in writing.

1. Я люблю ходити до універмагу.
2. Я купив новий костюм в універмазі.
3. Ти коли-небудь був у супермаркеті? — Ні. У нашому місті немає супермаркету.
4. Скільки коштують ці туфлі? — 20 гривень.
5. Хто піде в булочну? — Я.
6. Якого розміру черевики ти носиш? — 39.
7. Ви можете купити готовий одяг в універмазі, чи не так?

Lesson 60

49. Do exercise 43 b in 1 minute.

50. Read your translation (exercise 48).

51. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

a post-office

a letter

a registered letter

a parcel

a stamp

to send a letter

to send a telegram

to write an address

to deliver a letter

Can I send a parcel from here?

What is the charge for an air-mail letter?

Wrap my parcel, please.

A stamped envelope, please.

Two stamped picture post-cards, please.

A plain post-card, please.

пошта, поштове відділення

лист

рекомендований лист

посилка, пакунок

марка

посилати листа

посилати телеграму

писати адресу

доставляти лист

Можна відправити звідси посилку?

Скільки коштує пересилка листа авіапоштою?

Упакуйте, будь ласка, мою посилку.

Конверт з маркою, будь ласка.

Дві художні листівки з марками, будь ласка.

Звичайну листівку, будь ласка.

52. Read the dialogues and make up similar ones.

Visitor: I want two stamped envelopes.

Clerk: Two stamped envelopes. Is that all?

Visitor: Yes, that's all.

Clerk: That will be 50 copecks.

Visitor: Here's one hryvnia.

Clerk: And here's 50 copecks change.

***

- A stamped envelope to Russia, please.
- It's 48 copecks. Is that all?
- Yes. Here's 50 copecks piece of money.
- Here is two copecks change.

53. Look at the picture and say:

- a) what the young woman at counter 2 has done;
- b) what the old woman at counter 3 is doing;
- c) what the girls at counter 1 are doing;
- d) what the men at counter 4 are doing;
- e) what the old woman at counter 3 will do after receiving the parcel;
- f) that you will go to the post-office tomorrow to counters 1 and 3, and what you will do there.

Poste Restant
До запитання

Registered Letters
Рекомендовані листи

Parcels, Printed Matters
Посилки, бандеролі

Envelopes, Post-cards
Конверти, листівки

54. Compare the Infinitives in the following sentences. Say, what kind of action each of them expresses. (Consult § 43.)

1. I am happy to buy this book.	1. I am happy to have bought this book.
2. I am sorry to miss the train.	2. I am sorry to have missed the train.
3. He is happy to read the English book without a dictionary.	3. He is happy to have read the English book without a dictionary.
4. I am glad to see him.	4. I am glad to have seen him.
5. I am sorry to tell you the bad news.	5. I am sorry to have told you the bad news.
6. You may meet her at the school club.	6. You may have met her at the school club.
7. You must read that book.	7. You must have read that book.
8. You must write the letter.	8. You must have written the letter.

55. Translate into Ukrainian. (Consult § 30.)

1. He should have done the exercise. 2. They could have done this work. 3. The composition was to have been written yesterday. 4. We ought to have come here in time. 5. I should have done this exercise. 6. We could have met him at the bus stop. 7. They should have read this book.

56*. Do exercise 51 b in 45 seconds.

57*. Do exercise 53 a in writing.

Lesson 61

58. Do exercise 51 b in 45 seconds.

59. Read your sentences (exercise 57).

60. a) Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

b) Cover the left side of the page and translate into English.

Easter

Easter is the feast of Christ resurrection.

Easter in Ukraine is celebrated on Sunday between the 4th of April and the 8th of May.

Easter has been proclaimed a national holiday in Ukraine.

Christmas holidays
the birth of Christ

Christmas has been proclaimed a national holiday in Ukraine.

The 28th of June has been proclaimed a state holiday — the Day of Constitution of Ukraine.

We celebrate three holidays in summer: Trinity Sunday (the 50th day after Easter), the Constitution Day and the Independence Day of Ukraine.

Великдень

Великдень — це свято воскресіння Христоса.

Великдень в Україні святкується в неділю між 4 квітня і 8 травня.

Великдень проголошено державним святом в Україні.

різдвяні свята

народження Христоса

Різдво проголошено державним святом в Україні.

28 червня проголошено державним святом — Днем Конституції України.

Ми відзначаємо три свята влітку: Трійцю (п'ятдесятний день після Великодня), День Конституції і День Незалежності України.

61. Answer the questions.

1. What national holidays do we celebrate in Ukraine?
2. When was the independence of Ukraine proclaimed?
3. When was the Constitution of Ukraine adopted?
4. When do we celebrate Christmas?
5. When do we celebrate Trinity?

62. Read and retell.

"A statesman is supposed to be familiar¹ with all public² questions." "Yes," replied Senator Blank, "but not necessarily with all the answers."

¹ familiar [fə'miljə] — добре обізнаний

² public ['pʌblɪk] — громадський, суспільний

63. Translate into English. (Consult §§ 34, 35, 36.)

a) 1. Я зможу прийти до вас завтра. 2. Він зможе говорити англійською мовою через два роки. 3. Вона зможе відправити посилку завтра. 4. Ми не зможемо піти в кіно в неділю. 5. Хто зможе прочитати книжку до понеділка? 6. Чи зможете ви виконати цю вправу? 7. Ти зможеш принести цю книжку завтра, чи не так? 8. Вона зможе купити дві поштові листівки, чи не так?

b) 1. Я буду змушений відвідати його. 2. Вам потрібно було виконати цю вправу. 3. Ми повинні будемо виконати цю вправу. 4. Вони були змушені продати будинок. 5. Ти не повинен був говорити цього. 6. Вона не повинна була відповідати на це запитання. 7. Я повинен був виконати ці вправи вчора. 8. Хто повинен був чергувати вчора?

64*. Do exercise 63 a in writing.

65*. Do task 15 on pages 129—131.

Lesson 62

66. Read your translation (exercise 63).

67. Read the words, word-combinations and sentences with the translation.

to protect

to take care of nature

We like nature and take care of it.

to feed animals and birds

rare plants (animals)

the Red Book

ecology

to lessen pollution

to create nature parks

to re-use the same water

захищати

дбати про природу

Ми любимо природу і дбаємо про неї.

годувати тварин і птахів

рідкісні рослини (тварини)

Червона книга

екологія

зменшувати забруднення

створювати заповідники

використовувати воду повторно

68. Answer the questions.

1. The Earth is our home, isn't it?
2. What is "the Red Book"?
3. Are there rare animals in your region?
4. Do you take care of nature?
5. What do you make for birds in spring?
6. Do you feed birds in winter?
7. What are the main ways to protect nature?
8. What is ecology?

69. Translate into English.

1. Тобі сподобався цей фільм, чи не так? — Так, дуже.
2. Я люблю народні пісні.
3. Ти був учора в театрі естради?
4. Гра артистів і музика були не дуже гарні.
5. Який театр тобі подобається найбільше?
6. Ти був у бакалійній крамниці? — Ні.
7. Ця сукня не дорога, чи не так?
8. Я не люблю ходити до супермаркету.
9. Скільки коштують ці туфлі? — 30 гривень.
10. Якого розміру черевики ви носите? — 41.
11. Я купив дві булочки.
12. Я не люблю м'ясних консервів.
13. Я одержав посилку зі Львова.
14. Я не хочу, щоб хтось знав, що я отримую листи від цієї дівчини. Тому я користуюсь поштою «до запитання».
15. Скільки коштує пересилка рекомендованого листа авіапоштою? — Я не знаю. Запитай на пошті.
16. Ми святкуємо День Незалежності 24 серпня, а День Конституції України — 28 червня.

70. Do task 15 on pages 129—131.

71*. Prepare for control paper. Do exercises 38, 44, 52, 61, 68.

Lesson 63

72. Do exercises 38, 43, 51, 60, 67.

- 73. Write a short control paper (20 minutes). Write in English:**
- a) 10 word-combinations dictated by the teacher in Ukrainian;
  - b) 7 sentences dictated by the teacher in Ukrainian.

74. Read and remember these useful expressions.

My name is...
What is your name?
What is your surname?
Let me introduce myself.

Моє прізвище (ім'я)...
Як Ваше прізвище (ім'я)?
Як твоє прізвище?
Дозвольте відрекомендуватись.

Let me introduce my...

I'm happy (glad) to meet you.

How old are you?

How do you spell your name?

What country are you from?

I am from Ukraine.

What is your nationality?

I am Ukrainian.

What are you?

What is your occupation?

Where do you work?

I work...

Where do you study?

I study...

With pleasure.

Excuse me, please.

What can I do for you?

Do you agree with me?

May I come in?

Attention!

Be careful.

Дозвольте відрекомендувати мого...

Радий Вас бачити.

Скільки Вам років?

Як пишеться Ваше прізвище?/Назвіть по буквах Ваше прізвище.

З якої Ви країни?

Я з України.

Хто Ви за національністю?

Я українець.

Хто Ви за фахом?

Чим Ви займаєтесь?

Де Ви працюєте?

Я працюю...

Де Ви навчаєтесь?

Я навчаюсь...

Із задоволенням.

Вибачте, будь ласка.

Чим можу Вам допомогти?

Ти зі мною погоджуєшся?

Можна ввійти?

Увага!

Будьте уважними.

75*. Do task 16 on pages 131—133.

Lesson 64

76. Read and remember these useful expressions.

1. Take the examination card, please.
2. What is the number of your card?
3. The number of my card is...
4. Who is ready to answer?
5. Are you ready to answer?
6. I'm sorry, but I'm not ready yet.
7. I'm ready to answer.
8. Think a little.

Візьміть, будь ласка, екзаменаційний білет.
Який номер Вашого білета?

Номер мого білета...

Хто готовий відповідати?

Ви готові відповідати?

Пробачте, але я ще не підготувався.

Я готовий відповідати.

Подумайте.

9. I'd like to ask you another question.
10. Don't be in a hurry.
11. Very good.
12. I am (not) pleased with your answer.
13. May I ask you about...
14. There is a question I would like to ask you.
15. Do you mind if I ask you a question?
16. Thank you very much.
17. You are very kind.
18. What's the news?
19. How are you?/How are you getting on?

Я хотів би поставити Вам ще одне запитання.
Не поспішайте.
Дуже добре.
Я (не) задоволений Вашою відповіддю.

Можна запитати Вас про...
У мене є запитання, яке я хотів би Вам поставити.
Дозвольте мені, будь ласка, поставити Вам запитання.
Я Вам дуже вдячний.
Ви дуже люб'язні.
Що нового?
Як справи?/Як поживаєте?

77. *Make up dialogues in pairs. Use the expressions of exercises 74, 76.*

78. *Do task 16 on pages 131—133.*

Lessons 65 and 66 (reserved)

---

1. Read the text and give the heading to it.

Once there were two men. Each of them had a son. One of the men — we shall call him Mr. White — was very strict with his son, and his friend — Mr. Brown — always used to say, “Why are you so strict? I am not so strict, but my son is as good as yours.”

strict — суровий

One day both men went to see their friends. Their sons were with them too, playing in the garden. Soon the two men began to talk about their sons, and again Mr. Brown said, “I can’t still understand, why you are so strict with your son.”

Mr. White looked out of the window and called his son. He wrote a note and gave it to him, saying, “Tom, take this note home and bring me an answer from Mother.” “Very well, Father,” said his son and went out.

note — записка

As soon as the boy left the room, his father began to speak, “Tom is going downstairs. He is opening the door. He is going round the corner of the street. He is passing the Opera and Ballet theatre now. He is going along our street. He is walking up to the house. He is at the door. He is ringing the bell. He is entering the house. He is standing before his mother. He is giving the note to her. She is reading the note. She is writing her answer. He is getting the answer. He is on his way here. He is passing the cinema. He is crossing the

go downstairs
[daun'stæz] —
СХОДИТИ ВНИЗ

pass [pɑ:s] — прохо-
ДИТИ МИМО

street. He is at the door of the house. He is ringing the bell. He is coming upstairs. He is here now," and then, looking towards the door, he called, "Tom!"

"Here I am, Father," answered Tom.

"Did you go home and get what I wanted?"

"Yes, I did. Here is Mother's answer."

"Good, my boy. Thank you. You may go to your friends now." Mr. Brown said then, "My son can also do this." He wrote a note, called his son in, and told him to take the note to his mother and bring him an answer.

"Hurry up, Bill. I need Mother's answer."

"Yes," said the boy. "I understand."

And he went out. His father began to speak just like the other man, "Bill is going downstairs. He is at the door. He is going out. He is walking down the street. He is crossing the street. He is turning to the right. He is at the gate of the park now. He is passing the museum. He is near our house. He is at the door. He is ringing the door-bell. He is going in. He is giving the note to his mother. He is getting her answer. He is hurrying downstairs. He is in the street. He is turning to the left. He is at the gate of the park. He is walking up the street. He is walking up to the house. He is at the door. He is coming upstairs," and then, looking towards the door, he called, "Bill!"

"Yes, Father," answered Bill.

"Give me the answer from Mother."

"I... I... I shall go in a minute, Father. I can't find my cap."

Both men looked at each other, but did not say a word.

come upstairs — під-
німатися вгору

call — кликати

gate — ворота

2. Answer the questions.

1. Were both men strict with their sons?
2. Where did both men go one day?

3. Did their sons go with them too?
4. What did Mr. White tell his son to do?
5. Was Tom at the door when his father called him?
6. What did Mr. Brown do?
7. Was Bill at the door when his father called him?
8. What is your opinion about the sons?
9. What is your opinion about the fathers?

3. Give the summary of the text.

Task 2

1. Read the extract from the novel "The Invisible Man" by Herbert George Wells.

Herbert George Wells (1866—1946) is well-known in English literature as the author of science fiction.

He was born in a poor family, but managed to get an education. He studied biology. Later he became interested in social problems. He called himself a socialist. Like all progressive men of his time he understood that the world had to be changed.

H. G. Wells is the author of numerous fantastic novels. The most popular among them are "The Invisible Man" and "The Time Machine".

THE INVISIBLE MAN

Part I

The hero of the novel is Griffin, a gifted young scientist. He invents a substance that makes a person invisible and tries it on himself. Wishing to continue his experiments, Griffin comes to a quiet provincial town and stops at an inn. His secluded way of life and strange occupation arouse the suspicion of the narrow-minded Mr. and Mrs. Hall — the innkeepers. They begin spying on Griffin. Finally things come to an open quarrel.

The stranger returned to his room about half past five in the morning, and there he remained until near mid-

science fiction — наукова фантастика

numerous
[ˈnjuːmərəs] — тут
багатьох

gifted — обдарований
substance — речовина
inn — готель

secluded [sɪˈkluːdɪd]
way of life — самотній
образ життя
suspicion — підозра
narrow-minded — обмежений (про людину)
spy [spaɪ] — шпигувати, стежити
quarrel [ˈkwɒrəl] — сварка
stranger [ˈstreɪndʒə] — незнайомець

day. He was very hungry. Three times he rang his bell, but Mrs. Hall did not answer it, as she was angry with him for his rudeness. What the stranger was doing was unknown. He must have occupied himself with some experiments at his table. About noon he suddenly opened the door and stood staring at the people in the bar. "Mrs. Hall," he called. Mrs. Hall came forward holding an unsettled bill in her hand. "Is it your bill you want, sir?" she asked.

"Why wasn't my breakfast laid? Why haven't you answered my bell? You must think I can live without eating. What?"

"You should have paid my bill, sir," said Mrs. Hall.

"Look here, my good woman..." he began.

"Stop talking," said Mrs. Hall. "Before I get any breakfast, you've got to tell me one or two things I don't understand. Your room was empty, but how did you get in again? You must have climbed in through the window. I suppose you know that people who stop in this house come in by the door. That's the rule."

"You might have been more polite, at least," the stranger interrupted her in an angry voice, stamping his foot. "You don't understand who I am. I'll show you!" He took off his spectacles and everyone in the bar gasped: there was nothing behind them. He began to remove the bandages that covered the rest of his face. Mrs. Hall fell down unconscious as she saw that the stranger had no head. The people in the bar rushed out. The news of the headless man spread all the way down the street in no time and soon a crowd of perhaps forty people gathered at the door of the little inn. A little procession pushed its way through the crowd: first

rudeness [ˈruːdnɪs] — грубість

unsettled bill — несплачений рахунок

climb [klaɪm] — лізти

interrupt — перебивати

gasp [gɑːsp] — роззявляти рота (від подиву)

bandage [ˈbændɪdʒ] — пов'язка

unconscious [ʌnˈkɒnʃəs] — непри- томний

crowd [kraʊd] — на- товп

Mrs. Hall, then Mr. Bobby Jaffers, the village constable, and others. Mr. Hall must have been to the police to bring help. They all marched up the steps and entered the stranger's room at once. They saw the headless figure sitting at the table.

constable — полицейский

2. Answer the questions.

1. What kind of writer is Herbert Wells?
2. What facts about him do you know?
3. Which of his novels are the most popular?
4. What is the hero of the novel "The Invisible Man"?
5. What did he invent?
6. Where did the events of the extract take place?
7. Why did the innkeepers spy on Griffin?

Task 3

1. Read the extract from the novel "The Invisible Man" by H. G. Wells, part II.

THE INVISIBLE MAN

Part II

"What's this?" came an angry voice from above the collar of the figure.

"You are a strange person," said Jaffers, "but head or no head I'll have to arrest you." And he produced a pair of handcuffs. At the next moment the stranger's gloves came off and dropped on the floor. He ran his arm down his waistcoat, and the buttons to which his empty sleeves were pointed, became undone. Then he bent down and began doing something with his shoes and socks.

"Why!" said Jaffers, "That's no man at all. It's just empty clothes. Look!" He held out his hand and it seemed to meet something in the air.

"Can't you be more careful? You might hurt my eye," said angry voice. "As a matter of fact, I'm invisible. It's

collar — комір

handcuffs — наручники

gloves [glʌvz] — рукавички

button ['bʌtn] — гудзик

sleeve — рукав

undone [ʌn'dʌn] — розстібнутий

bend (bent) — згина-ти(ся)

empty — порожній

held out — простягнув

strange, perhaps, but it's not a crime."

"I've got my instructions," Jaffers said holding his handcuffs ready.

"Well," said the stranger, "I'll come. But no handcuffs."

"Pardon me, but..."

Suddenly the figure sat down. Before anyone could realize what was happening, the shoes, socks and trousers had been kicked off under the table. Then the stranger jumped up and threw off his coat.

"Hold him," cried Jaffers, "he gets the things off."

There was a rush at the white shirt which was fluttering in the air. Jaffers grasped at it, and only helped to pull it off.

"You could have held him faster," one of the men said to the policeman. "Why did you let him go?" "Here he is!" another man cried out. Many people were hit out of the air. The struggling crowd was moving down the stairs and towards the house door.

"I got him!" shouted Jaffers. He held his unseen enemy fast, but he must have been hit suddenly as he cried out with pain and fell heavily on the ground. There were excited cries "Hold him!", "Invisible!" Half way across the road a woman screamed as something pushed her. A dog must have been kicked by an invisible foot as it ran into the yard nearby. And the invisible man was gone forever from the town.

kick off — скидати

throw off — скидати
rush [rʌʃ] — навальний рух
flutter ['flʌtə] — трипотіти, майорити
pull off ['pul'ɒf] — зняти

pain — біль

scream [skri:m] — пронизливо верещати
kick — ударяти (нозою)

forever — назавжди

2. Answer the questions.

1. Who entered the stranger's room and why?
2. Did the people succeed in holding the invisible man?
3. What happened then?
4. The invisible man was gone forever, wasn't he?

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells.

THE TIME MACHINE

Part I

One evening a prominent scientist, the author calls him Time Traveller, showed his friends a small model of a machine which he called the Time Machine. He said that he was going to send that model into the future.

Time Traveller said the big Time Machine was almost ready and that in a week's time he was going to travel into the future himself.

The next Thursday, which was the day when they usually gathered in the scientist's house, his friends came again, but they did not find the scientist at home. There was a note asking them to start dinner without him.

In the middle of the dinner the door of the dining-room opened, and the Time Traveller came in. He looked very tired. He explained to his friends that he had just returned from the remote future and told them the following story.

The Time Machine was ready at ten o'clock this morning. I sat down in the saddle.

I took the starting lever in one hand and the stopping lever in the other. Then I pressed the starting lever. I felt as if I were falling. Almost immediately I pressed the stopping lever. Looking round I saw the laboratory exactly as before. Had anything happened? Then I noticed the clock. Before I started, it had shown ten o'clock. Now it was nearly half past three.

prominent — видатний

remote [rɪ'məʊt] — віддалений

saddle — сідло, сидіння

starting lever — пусковий важіль

stopping lever — важіль зупинки

immediately [ɪ'mi:djətli] — негайно

2. Answer the questions.

1. What is the name of the scientist?

2. What did Time Traveller show to his friends?
3. What did he explain to his friends, when he came into the dining-room in the middle of the dinner?

Task 5

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part II.

THE TIME MACHINE

Part II

I took the starting lever with both hands and pressed it. The laboratory became dark. Mrs. Watchett came in and walked without seeing me, towards the garden door. I **suppose** it took her a minute to cross the room, but it seemed to me that she **shot** across the room like a rocket. I turned the lever to its **extreme** position. Night came at once, and in another moment came tomorrow. Tomorrow night came at once, then day again, night again, faster and faster. The laboratory **disappeared** and I saw the sun moving very quickly across the sky, every minute marking a day. I supposed the laboratory had been **destroyed**, and I had come into the open air.

The speed of the Machine became greater and greater. I could not see the sun any more, the change of the day and night had turned into one continuous **greyness**.

I was still on the hillside, on which this house now stands. I saw trees growing and changing the colour: now brown, now green, as the seasons changed; they grew, then became old and died. I saw how huge buildings appeared and disappeared.

On my Machine I had **dials with hands**, which registered my speed.

suppose [sə'pouz] —
вважати

shoot (shot) — про-
нестися, промчати
extreme [iks'tri:m] —
крайній

disappear — зникати

destroyed — зруйно-
ваний

greyness ['greɪnɪs] —
сірість

dials with hands —
циферблат зі стріл-
ками

Now, looking at them, I saw that I was moving at a speed of a year a minute.

As I was moving further and further into the future, I felt more and more curiosity. What should I see when I stopped? How had humanity changed? What wonderful progress had been achieved? I saw splendid architecture passing before my eyes, and I noticed that the climate had changed as there were no more winters.

The desire to stop was growing more and more, and finally I pressed the stopping lever. The stop was so sudden, that the Machine overturned and I was thrown out of it on the grass.

I looked round me. I was in a beautiful garden. In the distance I saw huge buildings with columns. Before me stood a stone Sphinx on a bronze pedestal.

Then I saw some men and one of them approached me. He was small and looked very handsome, but very frail. Then he turned to two others and spoke to them in a language which I did not understand. They talked to me and touched me with their little hands.

I felt more and more curiosity. — Цікавість моя все зростала.

desire [di'zaɪə] — бажання
sudden — раптовий

huge ['hju:dʒ] — величезний
column ['kɒləm] — колона
pedestal ['pedɪstl] — п'єдестал

frail [freɪl] — слабенький, кволий

touch [tʌtʃ] — торкатися

2. Answer the questions.

1. Where did Time Traveller find himself when the Time Machine suddenly stopped?
2. What did he see around him?
3. How did the people look like?

3. Retell the story.

Task 6

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part III.

THE TIME MACHINE

Part III

One of the little men came up to me laughing and put a chain of beautiful

chain [tʃeɪn] — ланцюжок

flowers around my neck. The others liked the idea and they began running about and **throwing** flowers at me. Then they took me by the hands and led to the nearest building.

The building was very large, very old and partly destroyed. Everything was covered with dust. There were many low tables and on the tables I saw **heaps** of fruits, which I did not know. The little people began eating and I followed their example because I was hungry and **thirsty**. These people ate only fruit, and while I was with them, I also ate nothing else. I found later, that in this world there were no horses, sheep or dogs. But the fruits were excellent.

I was **surprised** to see that these people had very little interest in me. They were like children: they came up to me, looked at me and said something, but very soon they **got tired** of me and walked away to find some other toy.

I tried to learn their language, pointing at things and asking them to say the words for them. But it was a very **slow** and difficult process because they were not interested in teaching me.

I left the building and walked up a hill to get a better **view** of the surrounding world. I saw large palaces, very beautiful but partly destroyed. There were no small houses at all.

throw [θrou] — кида-
ти

heap — купа

thirsty [ˈθɜ:sti] —
спраглий

surprised [səˈpraɪzd] — здиво-
ваний

got tired — стоми-
тися

slow [slou] — повіль-
ний

view [vju:] — круго-
зір

2. Answer the questions.

1. How did little people greet Time Traveller and where did they take him?
2. Did Time Traveller and the people understand each other?
3. The people were not interested in teaching Time Traveller their language, were they?
4. What did Time Traveller see around him?

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part IV.

THE TIME MACHINE

Part IV

All the people were dressed in the same way, had the same long curly hair. I could not say which of them were men and which were women. The children looked like grown-ups. Another thing that surprised me was that I saw no old people. I thought and thought, but I could not understand this world.

The sun had set and I decided to go down and find a place where I could sleep. I ran down the slope of the hill to see the Time Machine behind it. You can't imagine the horror that I felt: the Time Machine was not there.

I was sure that the little people were too frail to be able to move the Machine. So it was some other power, which I did not know, that had moved it. I was afraid. Only one thought comforted me: the starting and stopping levers were in my pocket, so nobody could move the Machine in time. Somebody had moved the Machine and hidden it.

I was in despair and I went into the big palace. The great hall with tables was dark and empty. Behind it I found another great hall covered with cushions on which many of the little people were sleeping. I struck a match and roared, "Where is my Time Machine?" They woke up and were surprised to see the match. Some of them laughed, some were afraid. It was clear that they knew nothing about my Machine and did not understand what I wanted.

I went across the big dining-hall again, and came out. I walked about,

the slope of the hill — схил гори

horror — жах

despair [dɪs'peə] — розпач, відчай

empty ['emptɪ] — порожній

cushion ['kʊʃn] — подушка

struck a match — запалити сірник

roar [rɔ:] — закрячати

looked among the bushes trying to find my Machine and cried. I felt hopelessly cut off from my world.

At last I lay on the ground and fell asleep.

bush [buʃ] — кущ, чагарник

cut off — відрізаний

2. Answer the questions.

1. Why was it difficult for Time Traveller to distinguish men, women and children?
2. Why did Time Traveller feel the horror?
3. Why was he in despair?

Task 8

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part V.

THE TIME MACHINE

Part V

When I woke up, it was morning. Now I was able to think clearly and tell myself quietly, "I must be calm. I must study this world and these people. Perhaps, I shall be able to get materials and tools to make another machine."

I went up to the Sphinx and examined the ground. And there I found tracks which led to the pedestal. Then I knocked on it. The pedestal was hollow. It was clear now that my Time Machine was inside the pedestal. But I could not conceive how to open it.

Two little men came up to me. Pointing to the pedestal I showed that I wanted to open it. But they behaved in a very strange way. They turned and walked away, looking at me as if I was doing something shameful. I tried to break the walls of the pedestal with stones, but could not do it.

Watching these little people, I thought at first that they were not afraid of anything, that they did not know what fear was. But by and by I found out that they were afraid of

quietly ['kwaɪətlɪ] — спокійно

tool — інструмент

track [træk] — слід
hollow ['hɒləʊ] — порожній

conceive [kən'si:v] — збагнути, зрозуміти

behave [bɪ'heɪv] — поводитися

shameful ['ʃeɪmfʊl] — ганебний

watch [wɒtʃ] — спостерігати

fear [fiə] — страх

by and by — поступово

dark, afraid of black things. After dark they gathered in big houses and slept together. Yet I was fool enough not to understand the reason of that fear.

I slept in an empty room. At night I dreamed that I was drowned, and some sea-weeds were touching my face. I woke and it seemed to me that some grey animal was running out of the room. I got up and went out of the palace. Near the ruins I noticed several white figures. They were carrying some dark thing.

As it grew lighter, the white figures disappeared. I was telling myself that those white figures were simply the play of my imagination. But I was thinking of them all the morning.

It was very hot and I was looking for a place where I could hide from the sun, I found a dark passage and walked along it. It was very dark in it. Suddenly I stopped: two bright eyes were looking at me out of the darkness.

I was afraid. Still I stepped forward, put out my hand and touched something soft. At once something white rushed past me. I turned and saw a strange little ape-like figure. It quickly crossed the open space and disappeared down one of the wells.

I ran up to the well, struck a match and looked down. It was very deep. I couldn't see any water in it, but heard some noise like the work of a big engine. The white figure was climbing down.

dream [dri:m] — ба-
чити сон
drown [draun] — то-
нути
sea-weed ['si:wi:d] —
морська водорість

simply ['sɪmplɪ] —
просто

hide [haɪd] — хова-
тись

soft [sɒft] — м'який
ape-like ['eɪplaɪk] —
мавпоподібний

well [wel] — коло-
дязь

engine ['endʒɪn] —
двигун
climb down
['klaɪm'daʊn] — зла-
зити

2. Answer the questions.

1. Where was the Time Machine?
2. How did the little people behave near the pedestal?
3. What did Time Traveller see after waking?
4. What did he hear from the well?

3. Retell the extract.

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part VI.

THE TIME MACHINE

Part VI

It became clearer and clearer to me that the figure I had seen was a human being. Gradually, I began to see the truth: as hundreds of centuries passed, Man had developed along two lines. Now there were two different kinds of human beings: the beautiful frail little people of the Upper World, and these white people of the night, that lived in the Underground World.

I was thinking hard, trying to understand the social system of this world.

Maybe these underground people did the work there that was necessary for the comfort of the Upperworld people? Already in our time there is a tendency to use more and more underground space for industry and our workers spend more and more time under the ground. Again in our time the growing tendency of rich people is to make more and more of the land their private property. So, above the ground you must have rich people who enjoy pleasure, comfort and beauty; and under the ground live the workers.

However, this future world was not so beautiful, this civilization was dying. The Upperworlders which were called Eloi had degraded in size, strength and intelligence. That I could see clearly enough. What had happened to the Undergrounders which were called Morlocks — I did not know yet.

I decided to go down into one of the wells and see with my own eyes what was there.

gradually
[ˈɡrædʒjuəli] — посту-
пово

Upper World —
Верхній Світ

Underground World —
Підземний Світ

property [ˈprɒpəti] —
власність

intelligence
[ˌɪnˈtelɪdʒəns] — інте-
лект

2. Answer the questions.

1. What did Time Traveller understand?
2. What did Time Traveller think about the social system of that world?
3. The future world was not so beautiful, was it?
4. What did Time Traveller decide to do?

3. Retell the extract.

Task 10

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part VII.

THE TIME MACHINE

Part VII

Early in the morning I went up to one of the wells and began to climb down by the bars which formed a ladder. I was climbing down a long time. At last I saw an opening in the wall from which a horizontal tunnel began. I got into the tunnel and lay down to rest.

I don't know how long I lay. Suddenly I felt a soft hand touching my face. I quickly took out my matches and struck one. I saw three white figures. But as soon as I struck a match they ran away along the tunnel.

I got up and walked along the tunnel. Soon I came to a large open space. I struck another match and looked around. I saw some big machines. The smell of fresh blood was in the air. On the metal table I saw big pieces of meat, and I was surprised because I had not seen any large animals in this world. Then the match burned down and it was dark again.

While I was standing in the dark, a hand touched my arm, cold fingers touched my face. I thought I heard the breathing of a crowd of these little beings around me. Some of them were pulling at my clothes, others were try-

bar — брус (дерев'яний)
ladder [ˈlædə] — драбина
opening [ˈoʊpɪŋ] — отвір, щілина

breathing [ˈbriːðɪŋ] — дихання
crowd [kraʊd] — натовп

ing to take the match-box out of my hand. I shivered and shouted loudly. They stepped back but immediately approached me again. I was terribly frightened. I struck a match and quickly moved back along the tunnel. At last I reached the opening into the well. When at last I got out of the well, I fell on my face and did not move for a long time.

match-box
[ˈmætʃbɒks] — короб-
ка сірників
shiver [ˈʃɪvə] — здри-
гатися

2. Answer the questions.

1. What did Time Traveller do early in the morning?
2. What did he see in the tunnel?
3. Whom did he meet there?
4. What did Time Traveller do when he got out of the well?
5. What did the little beings try to do?

3. Retell the extract.

Task 11

1. Read the extract from "The Time Machine" by H. G. Wells, part VIII.

THE TIME MACHINE

Part VIII

Now I was afraid. I feared the dark nights when there was no moon in the sky. It was not so difficult now to understand that I had been wrong when I supposed that the Upperworld people were the aristocracy and the Morlocks their servants. Maybe it had been so a long time ago, but now all had changed. Suddenly I remembered the meat which I had seen in the Underworld. At last the real state of things became clear to me. These Eloi were simply cattle of the Morlocks. They took care of them, like our farmers take care of their cattle, and supplied them with food and clothes. And in the dark nights they came out

to be wrong [rɔŋ] —
помилятися

change [tʃeɪndʒ] —
змінюватися

cattle [kætəl] — вели-
ка рогата худоба

supply [səˈplaɪ] — по-
стачати

of their wells, examined their cattle and took as many as they needed for their food.

However, I was not so helpless as these little people. I could at least fight and defend myself. I decided to find some tool to break the pedestal of the Sphinx and get my Time Machine.

About eight or nine in the morning I came to the lawn where the Sphinx was. My plan was to break the walls of the pedestal with my iron bar and get in.

And now came a most unexpected thing. As I came to the Sphinx, I found that the pedestal was opened.

I stopped, hesitating to enter. I could see my Time Machine inside. The levers were in my pocket.

Suddenly I understood what the Undergrounders thought. Laughing to myself I stepped into the pedestal. As I was standing near the Time Machine and examining it, there happened just what I had expected. The door of the bronze pedestal closed. I was in the dark — trapped. So the Undergrounders thought. And I laughed.

I was sitting in the saddle and fixing the levers, when they came and tried to seize me. I pressed the starting lever, and they disappeared. The darkness fell from my eyes. I was going back to my own time. When I was near, I slowed the Machine down little by little, remembering my fall when I had stopped it suddenly. At last the old walls of the laboratory came round me. Very gently I stopped the Machine. I got off and sat down on a bench. For several minutes I trembled. Then I became calmer. Around me I saw my old workshop again, exactly as it had been.

tool [tu:l] — зряд-
дя

lawn [lɔ:n] — лужок,
газон

hesitate [ˈheziteit] —
вагатися

trap [træp] — зама-
нювати в пастку

seize [si:z] — хапати

slow down
[ˈsləuˈdaun] — спо-
вільнювати

gently [ˈdʒentli] —
м'яко, обережно

tremble [ˈtrembl] —
тремтіти
workshop [ˈwɜ:kʃɒp] —
майстерня

2. Answer the questions.

1. How did Time Traveller plan to defend himself against the Undergrounders?

2. How was Time Traveller going to get back his Machine?
3. Why did the Undergrounders open the pedestal?
4. Why did Time Traveller laugh to himself when he understood their plan?
5. How did he return to his time?

3. Retell the story.

Task 12

1. Read the first part of the story "Art for Heart's Sake" by the American writer R. Goldberg and try to understand it.

ART FOR HEART'S SAKE

Part I

"Take your medicine, sir," said Koppel, the servant.

"No!" said Mr. Ellsworth.

"But it's good for you, sir."

"No!"

"It's doctor's orders."

"No!"

When the doctor came, Koppel told him, "I can't do a thing with him. He won't take his medicine. He doesn't want me to read to him. He hates the radio. He doesn't like anything."

Doctor Caswell received the information with his usual professional calm. The old gentleman was quite well for a man of seventy-six. But he had to be kept from buying things. This was a kind of mania with him. He bought everything he saw — cars, horses, factories. His money was disappearing quickly. It was necessary to get him so interested in something that he would forget business.

Mr. Ellsworth was sitting in a chair. He turned to answer the doctor's cheerful greeting.

The doctor sat down next to the old man. "I've got something to suggest," he said cheerfully.

"What is it, more medicine, more

Art for Heart's Sake. — тут Ми-стецтво заради ми-стецтва.

order [ɔ:də] — розпо-рядження

I can't do a thing with him. — Я нічого не можу з ним подіяти.
hate [heit] — ненави-діти

calm [kɑ:m] — спокій

keep (kept) — утри-мувати
mania ['meɪnjə] — манія

cheerful ['tʃiəfʊl] — бадьорий

suggest [sə'dʒɛst] — пропонувати

trips, more rubbish to keep me away from the office?"

"How would you like to take up art?"

The old gentleman's answer was a sharp, "Rubbish!"

"I don't mean seriously," said the doctor. "Just fool around with chalk and pencils."

To the doctor's great surprise, the old man suddenly said almost childishly, "But, Caswell, how shall I start playing with the chalk if I'm foolish enough to start?"

"I've thought of that. A friend of mine is the head of an art school and I can get a student from his school to come here once a week. If you don't like it after some time, you can stop it."

rubbish [ˈrʌbɪʃ] — дурница

take up — заняться

just fool around — просто разважиться

foolish enough — досить слабенький

2. Some of the statements below do not correspond to the contents of the text. Read them.

1. Mr. Ellsworth was in the hospital.
2. He liked medicine.
3. He was 56 years old.
4. Mr. Ellsworth had to be kept from buying things.
5. He did not like buying things.
6. Mr. Ellsworth was sitting on the floor when the doctor came in.
7. The doctor suggested to Mr. Ellsworth to buy a new car.
8. Mr. Ellsworth liked the idea to take up arts.

Task 13

1. Read the second part of the story "Art for Heart's Sake" by R. Goldberg.

ART FOR HEART'S SAKE

Part II

Doctor Caswell went to his friend and told him about Mr. Ellsworth's wish. The friend just had a young man — Frank Swain, eighteen years old, a very good student. He needed

money and worked as a lift-boy at night to pay for his lessons. How much would he get? Five dollars a visit? Fine.

Next afternoon young Swain came, and the lessons began. Swain gave the old man a pencil and a sheet of paper and said, "Let's try and draw that vase. Try it, Mr. Ellsworth, please."

The old man took the pencil and made a line. He made another line and connected the two with several other lines. "There it is, young man," he said. "Such foolishness!"

Frank Swain did not get angry. He could not. He needed the five dollars. "If you want to draw," he said, "you will have to look at what you're drawing, sir."

Old Ellsworth turned and looked. "It's rather nice. I have never noticed it before."

The doctor came in and said that Mr. Ellsworth was rather weak, so it was enough for the first lesson.

The weeks went by. Swain came more and more often. The old man asked him to come two and even three times a week. Swain brought him a box of water-colours and some tubes of oil.

It was difficult to say whether Ellsworth had really become interested in art or whether he was secretly laughing to himself while looking at Dr. Caswell, Swain and Koppel. But one thing was certain: Ellsworth stopped buying things, his relatives were greatly pleased.

lift-boy — ліфтер

foolishness

['fu:lɪʃnɪs] — дурість

water-colour

[wɔ:tə,kələ] — акварель

tube [tju:b] — тюбик

oil [ɔɪl] — олійна фарба

secretly ['si:kriθlɪ] — приховано, непомітно

(для інших)

certain ['se:tɪn] — певний

2. Find out in the text English equivalents to the following word-combinations:

ще молода людина, платити за навчання, намалювати вазу, провести лінію, було досить, все частіше і частіше, тричі на тиждень, зацікавитись мистецтвом

3. Read the statements which correspond to the contents of the text.

1. The student was old.

2. Swain gave the old man a pencil.
3. Mr. Ellsworth made a line.
4. Swain did not get angry because he needed five dollars.
5. It was not difficult to say whether Mr. Ellsworth had really become interested in art.
6. Ellsworth stopped buying things.
7. His relatives were not pleased.

Task 14

1. Read the extract from the story "Art for Heart's Sake" by R. Goldberg, part III.

ART FOR HEART'S SAKE

Part III

One day the doctor allowed Ellsworth to visit with Swain the Museum of Modern Art, the famous Lathrop Gallery and other exhibitions. The results were excellent. The old man forgot business and became interested only in art. He wished to know everything about the galleries and the painters who exhibited in them. How were the galleries run? Who selected the pictures for the exhibitions? These were questions which he often asked.

When spring came, Ellsworth produced an awful piece of painting which he called "Trees Dressed in White". Then he suddenly declared that he was going to exhibit it at the Lathrop Gallery. His declaration made Caswell and Swain think that the old man had gone crazy because the Lathrop Gallery was one of the finest galleries in New York.

"If the papers learn of this, Mr. Ellsworth will become a laughing stock. We must stop him," said Swain. But Dr. Caswell cut him short. "By no means," he said. "We can't interfere him now, it will spoil everything. Let him sent his picture."

To the greatest astonishment of all three, "Trees Dressed in White" was taken for the Lathrop Gallery. "Not only Mr. Ellsworth is crazy," thought

allow [ə'laʊ] — дозволяти

awful ['ɔ:ful] — жахливий

crazy ['kreɪzi] — божевільний

learn [lɜ:n] — дізнаватися

laughing stock — по-сміховисько

by no means — аж ніяк

interfere [ɪntə'fɪə] — заважати

spoil [spɔɪl] — зіпсувати

astonishment [ə'stɒnɪʃmənt] — подив

Koppel, "but the Lathrop Gallery must have gone crazy too."

The painting was placed in the dark corner. Very few people noticed it.

During the exhibition the old man continued to take his lessons, but he spoke very little of his own picture. He was usually cheerful. Every time Swain entered he found Ellsworth laughing to himself. Maybe Koppel was right and the old man was crazy? But what about Lathrop Gallery? Was it crazy too?

Two days before the closing of the exhibition Mr. Ellsworth received a letter; Koppel brought it on a tray when Swain and the doctor were in the room. "Read it to me," said the old man. "My eyes are tired of painting."

Koppel took it and read, "It gives the Lathrop Gallery pleasure to announce that First Prize of 1000 dollars has been awarded to Mr. Ellsworth for his painting "Trees Dressed in White". Swain was too surprised to say anything, Dr. Caswell managed to say, "Congratulations, Mr. Ellsworth ... Fine... Fine. Well, now you see yourself that art is much more interesting than business."

"Art's rubbish," said the old man. "I bought the Lathrop Gallery last month."

cheerful [tʃiəfʊl] —
веселий

tray [treɪ] — піднос

announce [əˈnaʊns] —
повідомляти
award [əˈwɔːd] —
присуджувати

2. Answer the questions.

1. What questions did Ellsworth often ask?
2. What did Ellsworth produce when spring came?
3. What did Caswell and Swain think of the old man?
4. What did Mr. Ellsworth receive the First Prize for? Why?

1. Read the first part of the story "After Twenty Years" by O. Henry.

William Sidney Porter (1862—1910), who is known under his pen-name O. Henry, is one of the best known writers in America.

O. Henry's first collection was "Cabbages and Kings" (1904), followed by his best volumes, "The Four Million" (1906), "Heart of the West" (1907) and others.

O. Henry is the creator of a short story genre in literature.

AFTER TWENTY YEARS

Part I

The policeman on duty moved along the avenue. The time was only about 10 o'clock at night, but the cold wind had driven the people from the streets into homes.

The policeman tried doors which belonged to business places that had long since been closed.

In the doorway of a darkened store the policeman saw a man with an unlighted cigar in his mouth. As the policeman walked up to him the man spoke up quickly.

"It's all right, officer," he said. "I'm just waiting for a friend. It's an appointment we made twenty years ago. At that time there was a restaurant where now this store stands — 'Big Joe' Brady's restaurant."

"Five years ago it was pulled down," said the policeman. The man in the doorway struck a match and lit his cigar. The light showed a pale face with keen eyes and a little white scar near his right eyebrow. In his tie he wore a large diamond.

"Twenty years ago," said the man,

pen-name
[ˈpenneɪm] — літературний псевдонім

cabbage [ˈkæbɪdʒ] — капуста

genre [ʒɑːŋr] — жанр

drive (drove, driven) — заганяти

doorway [ˈdɔːweɪ] — вхід (у приміщення)

appointment
[əˈpɔɪntmənt] — призначення

pull down — зносити (будинок)

keen [kiːn] — гострий
scar [skɑː] — шрам

eyebrow [ˈaɪbrəʊ] — брова

"I dined here at 'Big Joe' Brady's restaurant with Jimmy Wells, my best friend and the finest fellow in the world. He and I had grown up here in New York, just like two brothers, together. I was eighteen and Jimmy was twenty. The next morning I was to start for the West to make my fortune. Jimmy stayed in New York. He thought it was the only place on earth to live in. Well, we agreed that night that we would meet here again in exactly twenty years."

"It sounds pretty interesting," said the policeman. "Haven't you heard from your friend since you left?"

"Well, yes, for a time we corresponded, but after a year or two we lost tracks of each other."

The waiting man pulled out a watch, the lids of which were set with small diamonds.

"Three minutes to ten," he announced. "It was exactly ten o'clock when we parted here at the restaurant."

The policeman walked a step or two.

"I'll be on my way. I hope your friend comes here. Are you going to wait for him only till ten?"

"Oh, no," said the other. "I'll wait till half past ten at least. If Jimmy is alive on earth he'll be here by that time. Good night, officer!"

"Good night, sir," said the policeman, passing on, trying the doors as he went.

dine [daɪn] — обідати

fellow ['felou] — товариш

start for — вирушати на

pretty interesting — досить цікаво

part — прощатися, розлучатися

I'll be on my way. — Я піду.

alive [ə'laɪv] — живий

2. Answer the questions.

1. What kind of man did the policeman see?
2. Whom was the man waiting for?
3. Was the waiting man rich? Why do you think so?
4. Till what time was the man going to wait for Jimmy?

3. Retell the story.

1. Read the second part of the story "After Twenty Years" by O. Henry.

AFTER TWENTY YEARS

Part II

There was now a cold rain falling and the wind was blowing steadily. The few passers-by hurried along silently, with coat collars turned high and hands in their pockets. And in the doorway of the store stood the man, who had come a thousand miles to see a friend of his youth, smoked his cigar and waited.

He waited about twenty minutes, and then a tall man in a long overcoat with collar turned up to his ears, hurried across from the opposite side of the street. He went directly to the waiting man.

"Is that you, Bob?" he asked doubtfully.

"Is that you, Jimmy?" cried the man in the doorway.

"Of course!" exclaimed the newcomer grasping both the other's hands with his own.

"You've changed a lot, Jimmy. I never thought you were so tall."

"Oh, I grew a little after I was twenty."

"Doing well in New York, Jimmy?"

"Not bad. I have a position in one of the city departments. Come on, Bob, we'll go to a place I know and have a good long talk about old times."

The two men started up the street arm-in-arm. The man from the West was beginning to tell the history of his career. The other listened with interest.

At the corner stood a drug-store brightly lit. When they came into the

steadily [ˈstedɪli] —
постійно

doubtfully
[ˈdaʊtfuli] — неперіш-
че

change [tʃeɪndʒ] —
змінюватись

Doing well...? — Твої
справи ідуть добре...?
I have a position... —
Я працюю

career — кар'єра

light, both of them turned at the same moment to look into each other's face.

The man from the West stopped suddenly and pulled his arm away.

"You are not Jimmy Wells," he said. "Twenty years is a long time, but not long enough to change a man's nose from a straight one to a plug".

"But twenty years sometimes change a good man into a bad one," said the tall man. "You've been under arrest for ten minutes, Silky Bob. We received a wire from Chicago. You are wanted there. Going quietly, are you? Now before we go to the station here's a note I was asked to hand you. It's from the policeman Wells."

The man from the West took the little piece of paper. His hand was steady when he began to read, but it trembled a little by the time he had finished. The note was rather short,

"Bob,

I was at the appointed place in time. When you struck the match to light your cigar I saw it was the face of the man wanted in Chicago. Somehow I couldn't do it myself so I went off and sent a detective to do the job.

Jimmy."

pull away — висмикувати

plug [plʌg] — пробка

be under arrest — бути заарештованим

silky ['sɪlki] — улевливий

wire ['waɪə] — телеграма

You are wanted there. — Вас там шукають.

steady ['stedɪ] — міцний, урівноважений

appointed place — умовлене місце

2. Answer the questions.

1. Who are the heroes of the story "After Twenty Years"?
2. Under what circumstances did they meet?
3. Why couldn't Bob recognize his friend at first?
4. Why did the policeman send a detective to the place where Bob was waiting for his friend?
5. Why couldn't Jimmy arrest Bob?

ІМЕННИК (THE NOUN)

§ 1. Число (Number)

Іменники в англійській мові, як і в українській, мають два числа: однину й множину.

Множина іменників утворюється додаванням до форми однини закінчення **-(e)s**, яке після дзвінкх приголосних і голосних вимовляється як [z], а після глухих приголосних — як [s]:

[z]	[z]	[s]
a room — rooms	a day — days	a book — books
a ball — balls	a sea — seas	a lamp — lamps
a club — clubs	a tree — trees	a fork — forks
a wall — walls	a table — tables	a street — streets

Іменники, що закінчуються на **-s, -ss, -x, -sh, -ch**, у множині мають закінчення **-es**, яке вимовляється [ɪz]:

a box — boxes	a bus — buses
a dress — dresses	a bench — benches

До іменників, що закінчуються на **-y** з попередньою приголосною, додається закінчення **-es**; при цьому у змінюється на **i**:

a cherry — cherries	a berry — berries
a lorry — lorries	a factory — factories

У деяких іменниках, що в однині закінчуються на **-f, -fe**, у множині **-f** змінюється на **v** з додаванням закінчення **-(e)s**, яке вимовляється [z]:

a life — lives	a shelf — shelves
a knife — knives	a scarf — scarves

a wife — wives
a leaf — leaves

a wolf — wolves
a half — halves

Деякі іменники утворюють множину не за правилами.

Їх слід запам'ятати:

a man — men
a woman — women
a child — children

a foot — feet
a mouse — mice
a tooth — teeth

§ 2. Відмінок (The Case)

В англійській мові іменник має два відмінки: загальний (the Common Case) і присвійний (the Possessive Case).

Загальний відмінок не має спеціальних відмінкових закінчень. Зв'язок іменника у загальному відмінку з іншими словами виражається прийменниками і місцем у реченні. Так, іменник, що стоїть перед присудком, є підметом, а після присудка — прямим додатком:

The teacher asks the pupil.

Учитель запитує учня.

The pupil asks the teacher.

Учень запитує вчителя.

Різні зв'язки іменника, що відповідають непрямим відмінкам в українській мові, виражаються за допомогою прийменників:

The boy gave the book to his brother.

Хлопець дав книжку своєму братові (давальний відмінок).

The streets of the city were wide.

Вулиці міста були широкі (родовий відмінок).

He wrote with a pencil.

Він писав олівцем (орудний відмінок).

Присвійний відмінок іменників в однині утворюється додаванням закінчення -'s (тобто апострофа і букви s), яке вимовляється за тими самими правилами, що й закінчення множини іменників (див. § 1).

the student's book
the boy's ball
the horse's leg

книжка студента
м'яч хлопчика
нога коня

Присвійний відмінок іменників у множині утворюється додаванням апострофа.

the students' books
the girls' balls

книжки студентів
м'ячі дівчаток

Якщо іменник у множині не закінчується на -s, то його присвійний відмінок утворюється так само, як в однині, тобто додаванням -'s:

the children's toys	дитячі іграшки
the men's deeds	вчинки чоловіків

Присвійний відмінок виражає належність предмета якійсь особі. Інколи форму присвійного відмінка можуть набувати іменники, що означають:

а) назви країн, міст, суден:

Kyiv's theatres	театри Києва
the "Petro Sahaidachnyi's" crew	команда корабля «Петро Сагайдачний»

б) час і відстань:

a mile's distance	відстань в одну милю
three years' work	трирічна праця

в) збірні поняття типу government, party, army, family, society:

the family's traditions	сімейні традиції
the government's decision	постанова уряду

Замість присвійного відмінка для вираження належності може вживатись іменник з прийменником of:

my friend's sister	} сестра мого друга
the sister of my friends	

АРТИКЛЬ (THE ARTICLE)

§ 3. Форми артиклів і загальні правила їхнього вживання

В англійській мові перед іменниками вживається особливе службове слово — а р т и к л ь: означений the і неозначений a (an).

Форма неозначеного артикля а вживається перед іменниками, що починаються з приголосного звука, а форма an — перед іменниками, що починаються з голосного.

Звичайно артикль ставиться перед іменниками, але якщо іменник має одне або кілька означень, то артикль ставиться перед ними:

a book, an interesting book, an interesting new book

Неозначений артикль походить від числівника one, тому він уживається, як правило, із з л і ч у в а н и м и і м е н н и к а м и в о д н и н і. Неозначений артикль вживається,

коли називають будь-який предмет з усього класу однорідних.

Give me a pencil, please.   Дай(те) мені, будь ласка, олівець.

(Тут артикль означає, що мовця задовольняє будь-який олівець, а не конкретний.)

Якщо перед іменником в однині вживається неозначений артикль, то в множині він відсутній (нульовий артикль):

There is a table in the room.
There are tables in the room.

О з н а ч е н и й артикль походить від вказівного займенника **that** і показує, що певний предмет виділяється з групи однорідних.

Give me the pencil, please.
Дай мені, будь ласка, олівець.

(Йдеться про якийсь певний олівець: той, що в руках у співрозмовника; той, що лежить на столі тощо). Артикль у цьому разі можна замінити вказівним займенником **this** або **that**.

Це загальні правила вживання артиклів. Існує багато спеціальних правил, окремі з яких наведено нижче.

§ 4. Вживання артикля з власними назвами

З о з н а ч е н и м артиклем вживаються:

а) назви країн, що складаються із загальної назви та означального слова, що стоїть перед ним:

the United States of America, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

б) назви морів, океанів, річок, пустель та гірських хребтів:

the Atlantic Ocean, the Black Sea, the Dnipro, the Desna, the Alps, the Carpathian Mountains, the Sahara

Артикль не вживається перед:

а) прізвищами та іменами людей, а також кличками тварин:

Petrenko, Mykola, Victor, Mukhtar, Pussy, Murka

Примітка. Якщо перед прізвищем у множині стоїть

означений артикль, то це означає, що йдеться про всіх членів сім'ї:

the Kovalenkos
the Tymchenkos

Коваленки
Тимченки

б) назвами континентів, країн, міст, сіл:
Europe, Ukraine, Poland, Lutsk, Dobre

Винятки:

the Crimea, the Netherlands, the Philippines, the Caucasus

§ 5. Відсутність артикля перед загальними назвами

Артикль не вживається:

а) якщо перед іменником стоїть присвійний, вказівний, питальний займенник або неозначені займенники *some, any, no, each, every*:

my brother, his book, this house, that street, some pupils,
no books, each pupil, every day
What book is on the table?

б) перед іменником-звертанням:

What are you reading, girls?
Come here, boys.

в) якщо після іменника стоїть кількісний числівник у значенні порядкового:

lesson twenty
page thirty-five

двадцятий урок
тридцять п'ята сторінка

ПРИКМЕТНИК (THE ADJECTIVE)

§ 6. Ступені порівняння прикметників

В англійській мові прикметники не змінюються ні за родами, ні за числами, ні за відмінками. Вони змінюються лише за ступенями порівняння. Якісні прикметники мають основну форму (the positive degree), вищий ступінь порівняння (the comparative degree) і найвищий (the superlative degree).

Форми вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників можуть бути, як і в українській мові, простими і складеними.

Прості форми ступенів порівняння утворюються додаванням до основної форми закінчення *-er* у вищому ступені та *-est* — у найвищому.

short — shorter — shortest
cold — colder — coldest

Складені форми утворюються за допомогою слів *more* *більш* для вищого і *most найбільш* для найвищого ступеня. Основна форма прикметника залишається без зміни.

difficult — more difficult — most difficult
active — more active — most active

В англійській мові прості форми ступенів порівняння мають:

а) усі односкладові прикметники:

deep — deeper — deepest

б) двоскладові прикметники, що закінчуються на -y, -er, -le, -ow:

easy — easier — easiest
clever — cleverer — cleverest
simple — simpler — simplest
narrow — narrower — narrowest

в) двоскладові прикметники з наголосом на другому складі:

polite — politer — politest

Складені форми ступенів порівняння мають усі багатоскладові прикметники і двоскладові з наголосом на першому складі, крім тих, що закінчуються на -y, -er, -le, -ow:

interesting — more interesting — most interesting
famous — more famous — most famous

Примітка. Ступені порівняння деяких прикметників в англійській мові, як і в українській, утворюються від інших коренів.

good — better — best	little — less — least
bad — worse — worst	much/many — more — most

При утворенні простих форм ступенів порівняння дотримуються таких правил орфографії:

а) якщо прикметник закінчується на -e, то перед закінченнями -er, -est воно випадає:

large — larg-er — larg-est
brave — brav-er — brav-est

б) в односкладових прикметниках перед закінченнями -er, -est кінцева приголосна подвоюється, якщо перед нею стоїть короткий голосний звук:

big — bigger — biggest
hot — hotter — hottest

в) якщо прикметник закінчується на букву -у з попередньою приголосною, то перед -er, -est у змінюється на і:

busy — busier — busiest
dirty — dirtier — dirtiest

ЧИСЛІВНИК (THE NUMERAL)

В англійській мові числівники поділяються на кількісні (cardinal numerals) і порядкові (ordinal numerals).

§ 7. Кількісні числівники

Основою всіх числівників є числівники першого десятка. За способом творення числівники поділяються на прості, похідні та складені.

Прості: one, two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten, eleven, twelve, a (one) hundred, a (one) thousand, a (one) million.

Похідні числівники утворюються за допомогою:

а) суфікса -teen (від 13 до 19): thirteen, fourteen, fifteen, sixteen, seventeen, eighteen, nineteen;

б) суфікса -ty (від 20 до 90): twenty, thirty, forty, fifty, seventy, ninety.

Примітка. Зверніть увагу на написання деяких похідних числівників.

two [tu:]	— twelve [twelv]	— twenty ['twenti]
three [θri:]	— thirteen ['θe:'ti:n]	— thirty ['θe:ti]
four [fɔ:]	— fourteen ['fɔ:'ti:n]	— forty ['fɔ:ti]
five [faiv]	— fifteen ['fif'ti:n]	— fifty ['fifti]
eight [eit]	— eighteen ['ei'ti:n]	— eighty ['eiti]

Складені числівники утворюються сполученням простих числівників: 33 — thirty-three; 125 — one hundred and twenty-five; 7,000 — seven thousand; 2,000,369 — two million three hundred and sixty-nine.

Зверніть увагу:

1. Якщо перед числівниками hundred, thousand, million стоїть інший числівник, то вони у множині не мають закінчення -s: five million, three thousand, six hundred.

Якщо ж ці числівники вживаються як іменники, тобто коли перед ними немає інших числівників, вони приймають у множині закінчення -s. У цьому разі після них

стоїть іменник з прийменником of: hundreds of pupils *сотні учнів*; millions of workers *мільйони робітників*.

2. В англійській мові, кожні три розряди багатоцифрових чисел відокремлюються комою, а не крапкою, як в українській:

3,327,834; 853,425,103.

Крапкою відокремлюється ціле число в десяткових дробах (див. § 9).

3. Дати позначаються кількісними числівниками:

1987 рік — nineteen hundred and eighty-seven *або* nineteen eighty-seven (в усному мовленні).

§ 8. Порядкові числівники

Порядкові числівники, за винятком перших трьох, утворюються з відповідних кількісних додаванням суфікса -th, при цьому в числівниках five і twelve буквосполучення ve змінюється на букву f; до числівника eight додається буква h; у назвах десятків у змінюється на e:

1st — first

2nd — second

3rd — third

4th — fourth

5th — fifth

6th — sixth

7th — seventh

8th — eighth

9th — ninth

10th — tenth

11th — eleventh

12th — twelfth

13th — thirteenth

20th — twentieth

21th — twenty-first

30th — thirtieth

100th — hundredth

01th — hundred and first

Число місяця позначається порядковим числівником з означеним артиклем. Числівник ставиться або перед назвою місяця з прийменником of, або після неї без прийменника:

the 9th of May, 1997 — the ninth of May, nineteen ninetyseven

May 9th 1997 — May the ninth, nineteen ninety-seven

§ 9. Дробові числівники

У простих дробах чисельником є кількісний числівник, а знаменником — порядковий. Якщо чисельник більший від одиниці, то знаменник має закінчення -s. Між цілою і дробовою частинами вживається сполучник and:

$\frac{1}{2}$ — a (one) half; $\frac{2}{3}$ — two thirds; $2\frac{1}{3}$ — two and one third;

$\frac{1}{3}$ — a (one) third; $\frac{5}{6}$ — five sixths; $3\frac{2}{5}$ — three and two fifths.

У десяткових дробах ціла частина відокремлюється від дробової не комою, а крапкою, яка читається *point*. Нуль читається *nought* [nɔ:t] (або zero ['ziərou] у США). Якщо число цілих дорівнює нулю, воно часто не читається. Кожна цифра як цілої, так і дробової частини десяткового дробу читається окремо.

0.1 — *nought point one* або *point one*

2.37 — *two point three seven*

25.01 — *twenty-five point nought one* або *two five point nought one*

ЗАЙМЕННИК (THE PRONOUN)

§ 10. Особові займенники (Personal Pronouns)

Особові займенники мають два відмінки: **називний** і **об'єктний**.

Називний відмінок	Об'єктний відмінок
I — я	me — мене, мені
you — ти	you — тебе, тобі
he — він	him — його, йому
she — вона	her — її, їй
it — воно (він, вона)	it — його, йому, її, їй
we — ми	us — нас, нам
you — ви	you — вас, вам
they — вони	them — їх, їм

Особові займенники в називному відмінку виконують функцію **підмета**:

I (he, she, we, you, they) saw that film.

Особові займенники в об'єктному відмінку виконують функцію **додатка**. Після прийменників особові займенники вживаються лише у формі об'єктного відмінка. На українську мову об'єктний відмінок перекладається різними непрямыми відмінками з прийменниками і без них.

He gave me an interesting book.

He showed the picture to her.

Він дав мені цікаву книжку.

Він показав їй картину.

Займенник *it* замінює іменники — назви неістот, тварин, а також іменник *baby* *немовля*. На українську мову особовий займенник *it* залежно від роду відповідного іменника перекладається словами *він, вона, воно*.

The pencil is on the table.

It is red.

The book is on the shelf.

It is interesting.

The window is big.

It is opened.

Олівець на столі.

Він червоний.

Книжка на полиці.

Вона цікава.

Вікно велике.

Воно відчинене.

Займенник *it* вживається замість назв тварин, якщо їх стать для мовця невідома або не має значення.

The cat is under the table.

It is eating.

Кішка під столом.

Вона їсть.

§ 11. Присвійні займенники (Possesive Pronouns)

Присвійні займенники мають дві форми: *залежну* (*conjoint*), яка вживається лише як означення до іменника, і *незалежну* (*absolute*), яка вживається самостійно, тобто без іменника.

Особові займенники	Присвійні займенники		Переклад присвійних займенників
	залежна форма	незалежна форма	
I	my	mine	мій, моя, моє, мої
he	his	his	його
she	her	hers	її
it	its	its	його, її
we	our	ours	наш, наша, наше, наші
you	your	yours	ваш, ваша, ваше, ваші
they	their	theirs	твій, твоя, твоє, твої їхній, їхня, їхнє, їхні

This is my book.
This book is mine.
Whose book is this?
It is my book.
It is mine.
It is not my book, it is hers.
Take my book and give me yours.

Це моя книжка.
Ця книжка моя.
Чия це книжка?
Це моя книжка.
Моя.
Це не моя книжка, а її.
Візьми мою книжку і дай мені свою.

В англійській мові нема такого присвійного займенника, що відповідав би українському займеннику свій. Останній перекладається на англійську мову різними присвійними займенниками залежно від особи, якої він сто-сується:

Я читаю свою книжку.	I read my book.
Ти читаєш свою книжку.	You read your book.
Вона пише своїм олівцем.	She writes with her pencil.
Ми любимо свою школу.	We like our school.
Вони люблять свою вулицю.	They like their street.

Від присвійних займенників *my, our, your* шляхом додавання закінчень *-self* (в однині) і *-selves* (у множині) утворюються зворотні займенники *myself, ourselves, yourselves*, які часто відповідають українським себе в різних відмінках, сам або зворотним дієсловом з часткою —ся(-сь).

I dressed myself.— Я одягнувся.
We have seen it ourselves.— Ми самі це бачили.
I bought myself a new book.— Я купив собі нову книгу.

§ 12. Неозначені займенники (Indefinite Pronouns)

До неозначених займенників належать *some, any, one*, а також похідні від них *somebody, something, anybody, anything, someone*.

Займенник *some* перед злічуваними іменниками у множині означає *кілька, деякі, одні, інші*:

There are some books on the table.	На столі кілька книжок.
He asked some questions.	Він поставив кілька запитань.

Перед злічуваними іменниками в однині *some* означає *якийсь, який-небудь*:

I read it in some book.

Я прочитав це в якійсь книжці.

Перед незлічуваними іменниками *some* означає *деяка кількість* і на українську мову не перекладається:

He bought some butter.

Він купив масла.

Займенник *any* означає *який-небудь, всякий, скільки-небудь*. На українську мову він звичайно не перекладається:

Are there any books there?

Там є книжки?

You can see it in any class-room.

Ви можете побачити це у класній кімнаті.

Займенники *somebody, someone* *хтось, хто-небудь*; *something* *щось, що-небудь*; *anybody, anyone* *хто-небудь*; *anything* *що-небудь* вживаються у загальному і присвійному відмінках:

Somebody came in.

Хтось зайшов.

Is there anybody here?

Чи є тут хто-небудь?

Somebody's book was on the table.

Чиясь книжка була на столі.

Займенники *some, somebody, something* вживаються у стверджувальних реченнях, спеціальних та загальних запитаннях, що виражають пропозицію або прохання:

I have brought you something.

Я вам щось приніс.

Why have some pupils gone home?

Чому деякі учні пішли додому?

Will someone help me?

Хто-небудь мені допоможе?

Займенники *any, anybody, anyone, anything* вживаються в загальних запитаннях і в заперечних реченнях:

I don't see anything.

Я нічого не бачу.

Is there anybody in the room?

Чи є хтось у кімнаті?

ДІЄСЛОВО (THE VERB)

§ 13. Поняття про систему часових форм дієслова

Дієслово в англійській мові має особові і неособові форми.

Особові форми дієслова виражають дію із зазначенням

особи, числа, способу, часу і стану. До особових належать форми дієслова у трьох особах однини і множини в усіх часах активного і пасивного стану в дійсному, умовному і наказовому способах. Ці форми у реченні виконують функції присудка.

Неособові форми дієслова виражають дію без зазначення особи, числа, способу і не мають звичайних дієслівних часових форм. Вони не бувають присудком у реченні, а виконують функції інших членів речення. До неособових форм дієслова належать інфінітив (the Infinitive), герундій (the Gerund) і дієприкметник (the Participle).

Дієслова в англійській мові мають чотири основні форми:

I — інфінітив (the Infinitive); II — минулий неозначений час (Past Indefinite); III — дієприкметник минулого часу (Past Participle); IV — дієприкметник теперішнього часу (Present Participle).

За способом творення Past Indefinite і Past Participle дієслова поділяються на правильні і неправильні.

Правильні дієслова утворюють форму минулого неозначеного часу (Past Indefinite) і форму дієприкметника минулого часу (Past Participle) додаванням у всіх особах закінчення -ed до інфінітива:

I	II	III
to work	worked	worked
to stay	stayed	stayed
to dry	dried	dried

Неправильні дієслова утворюють другу і третю форми особливими способами, і їх необхідно запам'ятати (див. с.184).

to begin	began	begun
to go	went	gone

ДІЙСНИЙ СПОСІБ (THE INDICATIVE MOOD)

§ 14. Активний стан (The Active Voice)

В англійській мові розрізняють чотири групи часових форм дієслова: Indefinite Tenses — неозначені часи (інша назва Simple Tenses — прості часи); Continuous Tenses — тривалі часи; Perfect Tenses —

перфектні або доконані часи; *Perfect Continuous Tenses* — перфектні тривалі часи.

У кожній групі виділяються три основні часи — *Present* (теперішній), *Past* (минулий), *Future* (майбутній), а також особлива форма *Future-in-the-Past* (майбутній відносно минулого).

Неозначені часи (*Indefinite Tenses*)

§ 15. Поняття про неозначені часи

Часи групи *Indefinite* виражають дію, що відбувається в теперішньому, минулому або майбутньому часах, без зазначення характеру цієї дії, її тривалості та співвіднесеності з іншою дією.

§ 16. Утворення теперішнього неозначеного часу (*Present Indefinite Tense*)

Стверджувальна форма дієслова в *Present Indefinite* в усіх особах однини і множини, крім третьої особи однини, збігається з інфінітивом без частки *to*. У третій особі однини до інфінітива додається закінчення *-(e)s*.

I read		books every day.
You read		
He (she) reads		
We (they) read		

Закінчення *-s* після глухих приголосних вимовляється як звук [s], а після дзвінкх приголосних і голосних — як [z]:

[s]	[z]	[z]
He speaks.	He gives.	He sees.
He wants.	He reads.	He stays.

Якщо дієслова закінчуються на *-s*, *-sh*, *-ss*, *-ch*, *-tch*, *-x* (тобто на свистячі і шиплячі приголосні), то в третій особі однини до них додається закінчення *-es*, яке вимовляється як [ɪz]:

to wash — he washes
to dress — he dresses
to watch — he watches

У дієсловах, що закінчуються на -у з попередньою приголосною, перед закінченням -es буква -у змінюється на і:

to cry — he cries
to fly — he flies

Якщо перед у стоїть голосна, то до дієслова додається лише закінчення -s:

to pay — he pays
to play — he plays

Дієслова to go і to do мають у третій особі однини закінчення -es:

He goes.

He does.

Дієслово to have має в третій особі однини форму has. Дієслово to be в Present Indefinite має такі форми:

I am.	We	are.
You are.	You	
He (she, it) is.	They	

Дієслова can, must, may в усіх особах однини і множини мають однакову форму:

I must go home.

Я повинен іти додому.

He must read this book.

Він повинен прочитати цю книжку.

He may come in.

Він може зайти. (Йому дозволено зайти.)

П и т а л ь н а ф о р м а Present Indefinite утворюється з допоміжного дієслова to do в Present Indefinite та інфінітива основного дієслова без частки to. Допоміжне дієслово do (does) ставиться перед підметом.

Do I work?		Do we work?
Do you work?		Do you work?
Does he (she, it) work?		Do they work?

Питальна форма дієслів to be, must, can і may утворюється без допоміжного дієслова.

Is the book on the table?		Книжка на столі?
May I come in?		Можна увійти?

Дієслово to have у ролі присудка утворює питальну форму як з допоміжним дієсловом to do, так і без нього.

Do you have this book?		У тебе є ця книжка?
Have you this book?		

З а п е р е ч н а ф о р м а Present Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **to do** у Present Indefinite, заперечної частки **not** та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

I do not work.	We		do not work.
You do not work.	You		
He /she/ it does not work.	They		

В усному мовленні замість **do not** і **does not** вживаються скорочені форми **don't** і **doesn't**.

I don't know.	Я не знаю.
He doesn't know.	Він не знає.

§ 17. Вживання Present Indefinite Tense

Present Indefinite вживається для вираження звичайної, постійної дії, яка відбувається взагалі, а не в момент мовлення:

He lives in Kyiv.	Він живе в Києві.
He comes here at six o'clock.	Він приходить сюди о шостій годині.
She speaks English well.	Вона добре розмовляє англійською мовою.

З дієсловами **to see, to know, to hear, to feel, to want, to like, to understand** та деякими іншими Present Indefinite вживається для вираження дії, що відбувається в момент мовлення.

I see a book on the table.	Я бачу книжку на столі.
----------------------------	-------------------------

Present Indefinite вживається також для вираження майбутньої дії в підрядних реченнях умови й часу, які вводяться сполучниками **if якщо; when коли; after після того як; before перш ніж; till, untill поки не** та ін. В українській мові у відповідних підрядних реченнях вживається майбутній час.

If he comes, I shall give him this book.	Якщо він прийде, я дам йому цю книжку.
I shall go home, when I read this book.	Я піду додому, коли прочитаю цю книжку.
I shall wait for him until he returns.	Я буду чекати на нього, поки він не повернеться.

§ 18. Утворення Past Indefinite

Стверджувальна форма Past Indefinite правильних дієслів утворюється додаванням закінчення **-ed** до інфінітива без частки **to**.

I		worked yesterday.
You		
He (she, it)		
We		
They		

Дієслова, що закінчуються в інфінітиві буквою **-e**, втрачають її перед закінченням **-ed**.

to live — lived
to like — liked

Дієслова, що закінчуються в інфінітиві буквою **-y**, якій передує приголосна, змінюють **y** на **i**.

Закінчення **-ed** вимовляється так:

[t] — після глухих приголосних, крім **t**:

to help — helped
to look — looked
to work — worked

[d] — після дзвінких приголосних, крім **d**, і після голосних:

to open — opened
to learn — learned
to play — played

[ɪd] — після приголосних **t** і **d**:

to want — wanted
to land — landed

Форми Past Indefinite неправильних дієслів потрібно запам'ятати (див. таблицю неправильних дієслів на с.184).

Як правильні, так і неправильні дієслова в Past Indefinite мають однакову форму для всіх осіб однини і множини.

I		went home. played tennis. worked in the garden.
You		
He (she)		
We		
They		

Виняток становить дієслово to be:

I		We	
He		You	were
She	was	They	
It			

Питальна і заперечна форми Past Indefinite утворюються за тими ж правилами, що й Present Indefinite (див. § 16), але допоміжне дієслово to do має в Past Indefinite форму **did** в усіх особах.

I did not go to school yesterday.

Did you speak English at the last lesson?

What did he do in the morning?

Я вчора не ходив до школи.

Ви говорили англійською мовою на останньому уроці?

Що він робив уранці?

§ 19. Вживання Past Indefinite

Past Indefinite вживається для вираження дії, що відбулась або відбувалась у минулому і не пов'язана з теперішнім моментом мовлення. Past Indefinite — типова форма для опису минулих подій. На українську мову він перекладається минулим часом доконаного або недоконаного виду залежно від змісту речення.

Past Indefinite часто вживається з обставинними словами *yesterday вчора; last week минулого тижня; last year торік; last summer минулого літа; the other day нещодавно, цими днями* та ін.

I saw him last week.

He lived in Kyiv last year.

I spoke to him on Sunday.

He came at five o'clock.

Я бачив його минулого тижня.

Він жив у Києві минулого року.

Я говорив з ним у неділю.

Він прийшов о п'ятій годині.

Past Indefinite вживається також для вираження ряду послідовних або повторюваних дій у минулому.

He got up, did his morning exercises, made his bed, washed and had breakfast.

I saw him every day.

§ 20. Утворення та вживання Future Indefinite

Future Indefinite утворюється з допоміжних дієслів **shall** (для першої особи однини і множини) і **will** (для другої і третьої осіб однини і множини) та інфінітива основного дієслова без частки **to**. Допоміжне дієслово **will** може вживатись і для утворення першої особи однини і множини.

Питальна й заперечна форми Future Indefinite утворюються за тими самими правилами, що й Present і Past Indefinite, але замість допоміжних дієслів **do, does, did** вживають **shall** або **will**.

Стверджувальна форма

I shall/will (I'll) read.	We shall/will (we'll) read.
You will (you'll) read.	You will (you'll) read.
He will (he'll) read.	
She will (she'll) read.	They will (they'll) read.
It will (it'll) read.	

Питальна форма

Shall/will I read?	Shall/will we read?
Will you read?	Will you read?
Will he/she/it read?	Will they read?

Заперечна форма

В усному мовленні, крім скорочених форм **I'll not, he'll not** та ін., використовуються також **shan't** [ʃɑ:nt]; **won't** [wɒnt].

I shall not (shan't) read./ I will not (won't) read.	We shall not (shan't) read./ We will not (won't) read.
You will not (won't) read.	You will not (won't) read.
He/she/it will not (won't) read.	They will not (won't) read.

Future Indefinite вживається для вираження постійної або повторюваної дії, що відбудеться в майбутньому. При цьому часто вживаються такі обставинні слова: **tomorrow завтра; next week наступного тижня; next month наступного місяця; next year наступного року** і т. п.

I shall go to the theatre tomorrow.	Я завтра піду до театру.
We shall write letters every week.	Ми будемо щотижня писати листи.

У підрядних реченнях часу й умови форми майбутнього часу не вживаються. Для вираження майбутньої дії в таких реченнях вживаються форми Present Indefinite (див. § 17).

I shall write a letter if I have time.	Я напишу листа, якщо матиму час.
When he comes, I shall give him the book.	Коли він прийде, я дам йому книжку.

§ 21. Утворення і вживання майбутнього неозначеного часу в минулому (Future Indefinite-in-the-Past)

Future Indefinite-in-the-Past утворюється з допоміжних дієслів *should* (для першої особи однини і множини) і *would* (для другої та третьої осіб множини) та інфінітива основного дієслова без частки *to*.

I should work.	We should work.
You would work.	You would work.
He/she/it would work.	They would work.

Питальна й заперечна форми утворюються за загальними правилами.

Should we write?
She would not write.

Future Indefinite-in-the-Past виражає дію, яка є майбутньою з точки зору якогось минулого моменту, в той час як Future Indefinite виражає дію, що відбудеться в майбутньому стосовно моменту мовлення.

Future Indefinite	Future Indefinite-in-the-Past
I shall write a letter tomorrow.	The teacher said that we should write a dictation tomorrow.
Я напишу завтра листа.	Учитель сказав, що ми завтра будемо писати диктант.
You will write a letter tomorrow.	You said that you would write a letter tomorrow.
Ти завтра напишеш листа.	Ти сказав, що завтра напишеш листа.

На українську мову Future Indefinite-in-the-Past, як і Future Indefinite, перекладається майбутнім часом.

§ 22. Поняття про тривалі часи

Часи групи Continuous вживаються для вираження дії як процесу, тобто дії, що триває в момент мовлення або в теперішній період часу (Present Continuous), тривала в якийсь момент або період часу в минулому (Past Continuous), триватиме в певний момент або період часу в майбутньому (Future Continuous).

Continuous Tenses утворюються з допоміжного дієслова to be у відповідній часовій формі (Present, Past, Future) та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова.

Present Participle утворюється додаванням закінчення -ing до інфінітива основного дієслова без частки to.

Дієслова, що закінчуються в інфінітиві на -e, втрачають його перед закінченням -ing.

to give — giving
to make — making

У дієсловах, що закінчуються в інфінітиві на приголосну з попередньою короткою наголошеною голосною, перед закінченням -ing кінцева приголосна подвоюється:

tu run — running
to sit — sitting
to begin — beginning

Якщо дієслово закінчується буквосполученням -ie, то перед закінченням -ing ie змінюється на у.

to lie — lying   to tie — tying

§ 23. Утворення і вживання теперішнього тривалого часу (Present Continuous)

Present Continuous вживається для вираження тривалої дії, що відбувається в момент мовлення. Наявність слів, що позначають момент мовлення (*now зараз; at this moment у цей момент*), не обов'язкова, оскільки сама форма вказує, що дія відбувається в момент мовлення.

Потрібно чітко розрізняти вживання Present Continuous і Present Indefinite.

I am reading a book.
I read books in the evening.

Я читаю книжку (зараз).
Увечері я читаю книжки (звичайно).

У Present Continuous не вживаються дієслова to see, to know, to hear, to feel, to want, to like, to understand та деякі інші.

Стверджувальна форма Present Continuous утворюється з допоміжного дієслова to be в Present Indefinite (am, is, are) і Present Participle основного дієслова:

I am doing my lessons now.	Я зараз готую уроки.
She is cleaning her room now.	Вона зараз прибирає кімнату.
He is speaking over the telephone.	Він розмовляє по телефону.
We are watching TV now.	Ми зараз дивимося телевізор.
You are sitting at the desk now.	Ти зараз сидиш за партою.
They are dancing now.	Вони зараз танцюють.

Для утворення заперечної форми після допоміжного дієслова (am, is, are) ставиться частка not.

I am not reading now.	Я зараз не читаю.
He (she) is not writing now.	Він (вона) зараз не пише.
You are not watching TV now.	Ви зараз не дивитесь телевізор.
We are not eating now.	Ми не їмо зараз.
They are not speaking now.	Вони зараз не розмовляють.

Для утворення питальної форми допоміжне дієслово (am, is, are) ставиться перед підметом.

Am I asking?	Я запитую?
Are you reading?	Ти читаєш?
Is he (she) answering now?	Він (вона) зараз відповідає?
Are we dancing?	Ми танцюємо?
Are they speaking over the telephone now?	Вони зараз розмовляють по телефону?

У коротких відповідях після yes або no вживається лише допоміжне дієслово.

- Is Taras doing his lessons now?
- Yes, he is. (No, he isn't.)
- Are the children writing a dictation now?
- Yes, they are. (No, they aren't.)

§ 24. Утворення і вживання минулого тривалого часу (Past Continuous)

Форми Past Continuous утворюються аналогічно до форм Present Continuous, але допоміжне дієслово to be ставиться у Past Indefinite (was, were).

С т в е р д ж у в а л ь н а   ф о р м а

I		was writing.	We		were writing.
He			You		
She			They		

З а п е р е ч н а   ф о р м а

I (he, she) was not writing at the moment. We (you, they) were not standing when he came in.

Past Continuous вживається для вираження дії, що тривала в певний момент у минулому. Цей момент звичайно позначається обставинними словами типу at that moment у той момент, at that time у той час, at 7 o'clock yesterday вчора о 7-й годині або підрядними реченнями з дієсловом-присудком у Past Indefinite.

He was doing his lessons at that time.
They were doing their lessons when I came in.

У той час він готував уроки.
Вони готували уроки, коли я увійшов.

П и т а л ь н а   ф о р м а

- Was he (she) speaking at that time?
- No, he (she) wasn't./Yes, he (she) was.
- Were they speaking English at that moment?
- Yes, they were./No, they weren't.

Доконані часи (Perfect Tenses)

§ 25. Поняття про доконані часи

Часи групи Perfect виражають дію, що відбулася до певного моменту або періоду в теперішньому (Present Perfect), минулому (Past Perfect) чи майбутньому (Future Perfect) часах.

Доконані часи звичайно виражають наявність якогось результату дії, зв'язок її з наступними подіями.

Доконані часи утворюються з допоміжного дієслова **to have** у відповідній часовій формі і дієприкметника минулого часу (**Past Participle**) основного дієслова.

Past Participle правильних дієслів збігається з формою **Past Indefinite**, а **Past Participle** неправильних дієслів потрібно запам'ятати (*див. таблицю на с. 184*).

§ 25. Утворення і вживання **Present Perfect**

Стверджувальна форма **Present Perfect** утворюється з допоміжного дієслова **to have** у **Present Indefinite** (**have, has**) і **Past Participle** основного дієслова.

I have locked the door.	Я замкнув двері.
He has already opened the window.	Він уже відчинив вікно.
They have just arrived.	Вони щойно приїхали.

Для утворення заперечної форми **Present Perfect** після допоміжного дієслова **have (has)** ставиться частка **not**.

You haven't shown me this picture yet.	Ви ще не показали мені цю картину.
I have not been to Lutsk.	Я не був у Луцьку.
My friend has not arrived today.	Мій друг не приїхав сьогодні.
You haven't changed much.	Ти не дуже змінився.

Для утворення питальної форми **Present Perfect** допоміжне дієслово **have (has)** ставиться перед підметом. У коротких відповідях після займенника вживається лише допоміжне дієслово.

Have you ever lived in a town?	Ти коли-небудь жив у місті?
No, I haven't.	Ні.
Have you read any English book lately?	Ти прочитав останнім часом яку-небудь книжку англійською мовою?
Yes, I have.	Так.

Present Perfect вживається для вираження дії, що відбулась у минулому, але пов'язана результатом з теперішнім, тобто з моментом мовлення.

I have read the book.	Я прочитав книжку (результат — книжка прочитана).
-----------------------	---

Present Perfect вживається без зазначення часу виконання дії (тому що в центрі уваги результат дії, а не час її перебігу) або з прислівниками неозначеного часу і частотності, такими, як *ever коли-небудь, never ніколи, often часто, seldom рідко, already вже, just щойно, always завжди, yet усе ще* (у заперечних реченнях).

Present Perfect перекладається на українську мову, як правило, минулим часом доконаного виду і лише зрідка — недоконаного.

§ 27. Утворення і вживання Past Perfect

Past Perfect утворюється з допоміжного дієслова *to have* у Past Indefinite (*had*) і Past Participle основного дієслова.

I had read the book by six o'clock.

I had not written the letter by Saturday.

Had you written the letter by six o'clock?

I had done my homework when he came in.

Я (вже) прочитав книжку до шостої години.

До суботи я ще не написав цього листа.

Ти (вже) написав листа до шостої години?

Я (вже) виконав своє домашнє завдання, коли він увійшов.

Past Perfect вживається для вираження минулої дії, яка вже відбулася до певного моменту або іншої дії в минулому. Цей момент може позначатися такими словосполученнями: *by five o'clock до п'ятої години, by Sunday до неділі, by that time до того часу, by the first of October до першого жовтня* тощо.

Пасивний стан (*the Passive Voice*)

§ 28. Поняття про пасивний стан

Якщо підмет означає особу або предмет, на які спрямовано дію іншої особи або предмета, то дієслово-присудок вживається в пасивному стані.

Усі часові форми пасивного стану утворюються з допоміжного дієслова *to be* у відповідному часі і Past Participle основного дієслова.

The teacher read the book yesterday (active).

The book was read by the teacher yesterday (passive).

Учитель читав книжку вчора (активний стан).

Книжка була прочитана вчителем учора (пасивний стан).

Таблиця часових форм дієслова в англійській мові

	Активний стан			Пасивний стан	
	<i>Indefinite</i>	<i>Continuous</i>	<i>Perfect</i>	<i>Indefinite</i>	<i>Perfect</i>
<i>Present</i>	I write letters every day. Я пишу листи щодня.	I am writing a letter now. Я зараз пишу листа.	I have written the letter. Я написав листа.	The letter is written. Листа пишуть. Лист пишеться. Листа написано.	The letter has been written. Листа написали. Листа написано.
<i>Past</i>	I wrote a letter yesterday. Я писав (написав) листа учора.	I was writing a letter at five o'clock. Я писав листа о п'ятій годині.	I had written the letter by five o'clock. Я (вже) написав листа до п'ятої години.	The letter was written. Листа писали. Лист писався. Лист був написаний.	
<i>Future</i>	I shall write a letter tomorrow. Я писатиму (напишу) листа завтра.			The letter will be written. Листа будуть писати. Листа буде написано.	
<i>Future-in-the Past</i>	I said that I should write a letter to him. Я сказав, що напишу йому листа.				

Present Indefinite Passive

She is invited to school.
She is not invited to school.
Is she invited to school?

Її запрошують до школи.
Її не запрошують до школи.
Чи її запрошують до школи?

Past Indefinite Passive

The article was translated into English.
The article was not translated into English.
Was the article translated into English?

Стаття була перекладена на англійську мову.
Стаття не була перекладена на англійську мову.
Чи була стаття перекладена на англійську мову?

§ 29. Способи дієслова (Moods)

В англійській мові, як і в українській, виділяють три способи дієслова: ді й с ни й (the Indicative Mood), у м о в ни й (the Subjunctive Mood) і н а к а з о в и й (the Imperative Mood).

Усі форми дієслова, які ми розглядали раніше (§§ 14—28), виражають дію як реальний факт у теперішньому, минулому і майбутньому часах, і є формами ді й с ного способу.

УМОВНИЙ СПОСІБ (THE SUBJUNCTIVE MOOD)

§ 30. Вживання та утворення умовного способу

Умовний спосіб виражає дію не як реальну, а таку, що могла б відбутися за певних умов, або є б а ж а н о ю (н е б а ж а н о ю) р е а л ь н о ю чи н е р е а л ь н о ю.

В українській мові умовний спосіб виражається за допомогою дієслова у минулому часі з часткою б, би, в англійській мові — багатьма формами.

За однією з класифікацій пропонується ділити форми умовного способу на три групи.

До першої групи належать Present Subjunctive, Past Subjunctive і Past Perfect Subjunctive.

Present Subjunctive збігається з інфінітивом без частки to і вживається для вираження необхідної, бажаної дії:

It is important that she be there.

Важливо, щоб вона була там.

It is desirable that Fred
take part in the meeting.

Бажано, щоб Фред взяв
участь у зборах.

Present Subjunctive не має часових форм: та сама форма може вживатись стосовно теперішнього, минулого і майбутнього часів.

The teacher suggested
that the book be read on
Sunday.

Вчитель пропонує (запропонував, пропонуватиме),
щоб книжку прочитали в
неділю.

Past Subjunctive збігається за формою з **Past Indefinite** дійсного способу і виражає нереальну дію, що відноситься до теперішнього або майбутнього часу, при цьому дієслово **to be** має форму **were** для всіх осіб однини і множини.

If she were here, she
would help us.

Якби вона була тут, вона
допомогла б нам.

If I saw her tomorrow, I
should ask her about it.

Якби я побачив її завтра, я
запитав би її про це.

Past Perfect Subjunctive збігається з **Past Perfect** дійсного способу і виражає нереальну дію в минулому.

If I had seen him yesterday,
I should have asked
him to help me.

Якби я побачив його вчора,
я попросив би його допомогти мені.

До другої групи умовного способу належить поєднання **should** (для всіх осіб однини і множини) з **Indefinite Infinitive** і з **Perfect Infinitive**.

It is desirable that the
work should be ready by
7 o'clock.

Бажано, щоб робота була
закінчена до 7-ї години.

I am sorry that he should
think so.

Шкода, що він так думав.

Why should they think
so?

Чому вони так думають?

До третьої групи належить поєднання **should** (для 1-ї особи однини і множини) і **would** (для решти осіб однини і множини) з **Indefinite Infinitive** та **Perfect Infinitive**.

If he had read this book
yesterday, he would have
answered the question.

Якби він прочитав цю
книжку вчора, він би
відповів на запитання.

(Про вживання *Subjunctive Mood* див. також § 64.)

§ 31. Вживання та утворення наказового способу

Дієслова у наказовому способі виражають спонукання до дії, тобто наказ, прохання, пораду тощо.

Стверджувальна форма другої особи наказового способу збігається з формою інфінітива, але без частки *to*:

<i>to write</i> — Write!	Пиши! Пишіть!
<i>to go</i> — Go!	Йди! Йдіть!

Заперечна форма другої особи наказового способу утворюється з допоміжного дієслова *to do*, заперечної частки *not* та інфінітива основного дієслова без *to*. В усному мовленні замість *do not* звичайно вживається скорочена форма *don't*.

Don't (do not) write!	Не пиши!/Не пишть!
Don't (do not) be late!	Не спізнюйся!/Не спізнуйтеся!

Для утворення форм наказового способу першої і третьої особи однини й множини вживається дієслово *let* у сполученні з відповідним особовим займенником в об'єкті в відмінку або іменником у загальному відмінку та інфінітивом основного дієслова без частки *to*.

Let us (let's) read.	Давай(те) почитаємо. /Почитаймо.
Let him read.	(Не)хай він почитає.
Let this boy answer.	(Не)хай цей хлопець відповідає.

Заперечна форма першої і третьої особи утворюється за допомогою *don't let (do not let)*:

Don't let him go.	(Не)хай він не йде./Не дозволяй(те) йому йти.
Don't let me go.	Не дозволяй(те) мені йти.
Don't let them speak Ukrainian at an English lesson.	Не дозволяй(те) їм говорити по-українському на уроці англійської мови.

§ 32. Допоміжні дієслова (Auxiliary Verbs)

Дієслова *to be, to have, to do, shall (should), will (would)* називаються допоміжними: за їх допомогою утворюються складні форми дієслова.

Дієслово **to be** вживається для утворення всіх часів групи Continuous, Perfect Continuous Active і всіх часів Passive (див. § 28).

Дієслово **to have** вживається для утворення всіх перфектних часів дієслів (див. §§ 26, 27).

Дієслово **to do** вживається для утворення питальної і заперечної форм Present і Past Indefinite (див. § 16, 18) та заперечної форми наказового способу (див. § 31).

Дієслова **shall** і **will** вживаються для утворення Future Indefinite (див. § 20).

Дієслова **should** і **would** вживаються для утворення Future in the Past (див. § 21) та в умовних підрядних реченнях (див. § 64).

§ 33. Модальні дієслова (Modal Verbs)

До модальних дієслів належать: **can, may, must, need, ought** та деякі інші. Ці дієслова означають не саму дію, а лише ставлення до неї мовця. Вони вживаються в сполученні з інфінітивом іншого дієслова.

Модальні дієслова мають деякі особливості:

1. Не змінюються ні за особами, ні за числами.

2. Не мають форм інфінітива, герундія, дієприкметника, а тому не мають складних часових форм — майбутнього часу, тривалих і перфектних часів.

3. Після них інфінітив вживається без частки **to** (за винятком дієслова **ought**).

She may arrive tomorrow.   Можливо, вона приїде завтра.

4. Не мають закінчення **-(e)s** у третій особі однини Present Indefinite.

5. Утворюють питальну і заперечну форми без допоміжного дієслова **to do**.

У питальній формі модальне дієслово ставиться перед підметом:

May I come in?   Можна увійти.

У заперечній формі частка **not** вживається безпосередньо після дієслова.

You should not do it.   Вам не слід цього робити.

§ 34. Дієслово can

Дієслово **can** вживається для вираження фізичної можливості, вміння, здатності виконати дію в теперішньому (**can**) або минулому (**could**) часі.

I can speak English.

Я можу (вмію) говорити по-англійському.

She cannot (can't) speak Spanish.

Вона не може (не вміє) говорити по-іспанському.

They could not (couldn't) come last Sunday.

Вони не змогли прийти минулої неділі.

We could come yesterday.

Ми могли прийти вчора.

Can you come to my place.

Ти можеш прийти до мене?

У майбутньому часі замість дієслова **can** вживається словосполучення **to be able to** з інфінітивом.

I shall be able to speak English in a year.

Я зможу говорити по-англійському через рік.

§ 35. Дієслово may

Дієслово **may** у сполученні з інфінітивом основного дієслова вживається у значенні **мати дозвіл щось робити**.

You may open the window.

Ти можеш відчинити вікно. (Тобі дозволяють відчинити вікно.)

May I come in?

Можна увійти? (Дозвольте увійти?)

I can open the window, but I may not do it.

Я можу відчинити вікно, але мені не дозволяють цього робити.

He can swim, but he may not do it now because it is cold.

Він може плавати, але зараз йому не дозволяють, тому що холодно.

Дієслово **may** вживається лише у **Present Indefinite**. Дозвіл або заборону стосовно дії у минулому або майбутньому часі можна виразити за допомогою словосполучень **to be allowed, to be permitted**:

We were allowed (permitted) to go home.

Нам дозволили йти додому.

He will be permitted to go to school tomorrow.

Йому дозволять йти до школи завтра.

Форма **might** у значенні минулого часу дійсного способу вживається в основному у підрядних реченнях відповідно до правила узгодження часів.

§ 36. Дієслово **must**

Дієслово **must** виражає необхідність, обов'язок, наказ або категоричне прохання.

I must do this exercise.

Я повинен (мені потрібно) зробити цю вправу.

You must consult a doctor.

Тобі (Вам) потрібно порадитись з лікарем.

You must do it.

Ти повинен (Ви повинні) це зробити.

У заперечних реченнях **must** виражає заборону (*не повинен, не можна*).

You must not go there.

Вам (тобі) не можна йти туди.

Оскільки **must** не має форми минулого і майбутнього часів, замість нього вживається дієслово **to have** у відповідних часових формах з наступним інфінітивом з часткою **to**.

I had to wait for him.

Я повинен був на нього почекати. (Я мав на нього почекати.)

I shall (will) have to go there.

Я маю (повинен буду) піти туди.

Зверніть увагу на те, що в українській мові дієслово *мати* також може виражати необхідність, обов'язок.

Я маю (повинен) це зробити.

I must (have to) do it.

Я мав це зробити, але не зробив.

I had to do it, but I have not done.

§ 37. Дієслово **ought**

Дієслово **ought** у сполученні з інфінітивом основного дієслова виражає моральний обов'язок, бажаність дії. На українську мову перекладається словами *повинен, слід, слід було*. Після **ought** інфінітив вживається з часткою **to**.

He ought to help his friend.

Він повинен (йому слід було) допомогти своєму другові.

You ought to be more careful.

Вам слід було бути обережнішим.

§ 38. Неособові форми дієслова (Non-Finite Forms of the Verb)

У § 13 зазначалось, що неособові форми дієслова виражають дію без зазначення особи, числа і способу, не мають звичайних дієслівних часових форм, а лише вказують на час, співвіднесений з моментом дії, вираженої дієсловом в особовій формі. Неособові форми дієслова ніколи не бувають присудком у реченні (тому й називаються ще *не предикативними*), а виконують функції інших членів речення. Це такі форми: *інфінітив* (The Infinitive), *герундій* (the Gerund) і *дієприкметник* (the Participle). Інфінітив вживається для утворення часових форм групи Indefinite (див. §§ 16, 18, 20, 21) та наказового способу (див. § 31).

Дієприкметник теперішнього часу (the Present Participle) вживається для утворення часових форм групи Continuous (див. §§ 23, 24). Дієприкметник минулого часу (the Past Participle) вживається для утворення форм доконаних часів (див. §§ 26, 27) та дієслів пасивного стану (див. § 28).

Але неособові форми дієслів мають і самостійні функції. У цьому разі вони поєднують свої дієслівні властивості з властивостями інших частин мови і виконують у реченні їхні синтаксичні функції. Так, інфінітив і герундій, поєднуючи властивості дієслова та іменника, виконують функції іменника, тобто вживаються в ролі підмета, іменної частини присудка, додатка, означення і обставини. Дієприкметники, поєднуючи властивості дієслова і прикметника або прислівника, вживаються в ролі означення і обставини.

To read is useful (*інфінітив у ролі підмета*).

I am fond of reading (*герундій у ролі додатка*).

The lamp standing on the desk is new (*дієприкметник у ролі означення*).

She stood there thinking (*дієприкметник у ролі обставини*).

Читати корисно.

Я люблю читати.

Лампа, що стоїть на столі, нова.

Вона стояла там задумавшись.

Особливості утворення та вживання інфінітива, герундія і дієприкметника ми розглянемо у наступних параграфах.

§ 39. Утворення форм інфінітива

В англійській мові інфінітив має форми стану, а також часу (на відміну від неозначеної форми дієслова в українській мові). Але часова форма інфінітива, як і інших неособових форм, лише вказує на співвіднесеність з моментом дії, вираженої дієсловом в особовій формі. При цьому форми стану мають лише перехідні дієслова (див. таблицю).

Форми інфінітива	Активний стан	Пасивний стан
<i>Indefinite</i>	to read [ri:d] to go	to be read [red]
<i>Continuous</i>	to be reading to be going	—
<i>Perfect</i>	to have read to have gone	to have been read —
<i>Perfect Continuous</i>	to have been reading to have been going	—

Лише форми *Indefinite Infinitive* активного і пасивного стану мають відповідні форми в українській мові:

to read — читати

to be read — бути прочитаним

to write — писати

to be written — бути написаним

Ці форми, тобто *Indefinite Infinitive Active* та *Indefinite Infinitive Passive* — найбільш поширені в англійській мові. Решта форм трапляється рідше і не може перекладатися українською мовою ізольовано, поза реченням.

§ 40. Вживання інфінітива

Інфінітив у реченні може бути:

а) підметом:

To elect and to be elected to the parliament is the right of every citizen of Ukraine guaranteed by the Constitution.

Обирати і бути обраним до парламенту — це право кожного громадянина України, гарантоване Конституцією.

б) іменною частиною складеного присудка:

Her desire is to be a student.

Її бажання — стати студенткою.

в) частиною дієслівного складеного присудка з модальними дієсловами та їхніми синонімами:

You must be careful.
This text must be translated in 1 minute.
You will have to do this exercise tomorrow.

Ви повинні бути уважними.
Цей текст має бути перекладений за 1 хвилину.
Ти маєш (повинен) зробити цю вправу завтра.

г) прямим додатком:

We asked him not to go there.

Ми просили його не йти туди.

д) означенням:

I have no wish to be an engineer.

У мене немає бажання бути інженером.

е) обставиною.

He came here to speak to me, not to you.

Він прийшов сюди поговорити зі мною, а не з тобою.

§ 41. Вживання інфінітивної частки to

Інфінітив у більшості випадків вживається з часткою **to**, яка є його граматичною ознакою. Тому слід запам'ятати найбільш поширені випадки вживання інфінітива без частки **to**.

Без частки **to** інфінітив вживається:

а) після модальних дієслів **can, may, must, shall, should, will, would**.

May I come in?
You shouldn't have done it.

Можна увійти?
Вам не варто було цього робити.

Примітка: Після модального дієслова **ought** та синонімів дієслів **to have i to be** у модальному значенні інфінітив вживається з часткою **to**.

I shall have to go there tomorrow.

Я змушений буду піти туди завтра.

б) після деяких дієслів, що виражають сприймання за

допомогою органів чуттів: **to hear, to see, to feel, to observe, to notice, to perceive.**

I heard him repeat it several times.

I saw her come in.

Я чув, що він повторював це багато разів.

Я бачив, як вона зайшла.

в) після словосполучень **had better, would sooner, would rather** *краще б*.

You had better speak English.

You should better stay at home.

Тобі краще б говорити по-англійському.

Тобі краще б лишатися вдома.

Якщо в реченні стоять поряд два інфінітиви, поєднані сполучником **and** або **or**, то частка **to** перед другим з них звичайно не вживається.

I asked him to visit me and speak to my brother.

Я попросив його відвідати мене і поговорити з моїм братом.

§ 42. Переклад інфінітива українською мовою

Здебільшого **Indefinite Infinitive** перекладається на українську мову неозначеною формою дієслова.

I am glad to see you.

You must be there in time.

Я радий вас бачити.

Вам слід бути там вчасно.

Складні форми інфінітива перекладаються за допомогою особових форм дієслів та підрядних речень:

а) після модальних дієслів **must** і **may** **Perfect Infinitive** виражає припущення, що дія вже відбулась.

You must have translated this article.

Ви, мабуть, переклали цю статтю.

б) після дієслова **can (cannot)** **Perfect Infinitive** виражає здивування, сумнів, що дія могла відбутись.

She cannot have done this exercise in three minutes.

Не може бути, щоб вона зробила цю вправу за три хвилини.

в) після модальних дієслів **should, would, could, might, ought** **Perfect Infinitive** виражає дію, яка мала або могла відбутися, але не відбулась.

You could have helped him.

Ви могли б йому допомогти (але не допомогли).

г) речення типу **I want him to..., I expect her to...** перекладаються додатковим підрядним реченням (див. § 43).

§ 43. Інфінітивні звороти (Infinitive Constructions)

Інфінітив у сполученні з іменником або займенником в об'єктному відмінку може утворювати комплекси, які виконують роль складних членів речення.

Називний відмінок з інфінітивом (Nominative with the Infinitive) виконує в реченні роль складного підмета і складається з іменника або особового займенника у називному відмінку та інфінітива.

Цей зворот вживається у таких випадках:

1. Коли присудок виражений дієсловами **to ask, to say, to think, to know, to expect, to suppose, to hear, to see, to report, to describe, to advise, to order**. У таких реченнях дієслово-присудок вживається у пасивному стані.

He is said to be a good singer.

They were advised to come in time.

He was ordered not to go there.

Говорять, що він добрий співак.

Їм порадили прийти вчасно.

Йому було наказано не йти туди.

2. Коли присудок виражений дієсловами **to seem, to appear, to happen, to turn out**. У таких реченнях дієслово-присудок вживається в активному стані.

Roman seems to know English well.

He seemed to have forgotten the poem.

Здається, Роман добре знає англійську мову.

Він, здавалосьь, забув вірша.

3. Коли іменна частина присудка виражена прикметниками **sure, certain, likely**.

He is likely to have received my parcel.

He is sure to come to Kyiv.

Він, напевно, вже одержав мою посилку.

Він, напевно, приїде до Києва.

Об'єктний відмінок з інфінітивом (Objective with the Infinitive) складається з іменника або займенника в об'єктному відмінку та інфінітива і виконує роль складного додатка. Вживається після дієслів **to want, to like, to expect, to prefer, to know, to think, to advise, to ask, to tell, to help** і деяких інших.

I want her to read this text.
I expect him to come here in a minute.
John wishes the work to be done at once.

Я хочу, щоб вона прочитала цей текст.
Я очікую, що він прийде сюди через хвилину.
Джон хоче, щоб робота була виконана негайно.

Після дієслів **to let, to make, to hear, to see, to watch, to notice, to feel** інфінітив вживається без частки **to**.

He heard the bell ring.

Він чув, як продзвенів дзвін.

I saw her cross the street.

Я бачив, як вона перейшла вулицю.

П р и й м е н н и к о в и й і н ф і н і т и в н и й к о м п л е к с (the Prepositional Infinitive Complex) починається з прийменника **for**, за яким ідуть іменник або займенник в об'єктному відмінку та інфінітив.

It is difficult for him to do this exercise.

Виконати цю вправу для нього важко.

For me to hear you is a pleasure.

Почути тебе — для мене задоволення.

I waited for Johnny to speak.

Я чекав, поки заговорить Джоні.

§ 44. Герундій (The Gerund)

Герундій має неозначену і перфектну форми активного і пасивного стану. За формою герундій збігається з відповідними формами дієприкметника.

	<i>Active</i>	<i>Passive</i>
<i>Indefinite</i>	helping	being helped
<i>Perfect</i>	having helped	having been helped

Неозначена форма герундія (*Indefinite Gerund*) означає дію, одночасну з дією, вираженою дієсловом-присудком; дію, яка відноситься до майбутнього часу; дію, безвідносно до часу її виконання.

I am fond of reading.

Я люблю читати (*завжди*).

We think of going there in an hour.

Ми думаємо піти туди через годину (*у майбутньому*).

Перфектна форма герундія (Perfect Gerund) виражає дію, що передує дії, вираженій дієсловом — присудком речення.

I don't remember **having read** this book. Я не пам'ятаю, щоб я раніше читав цю книгу.

Герундій і присвійний займенник або іменник у присвійній формі, які стоять перед ним, утворюють герундіальний комплекс.

I remember **his taking part** in the competition. Я пам'ятаю, що він брав участь у змаганні.

§ 45. Дієприкметник (The Participle)

Дієприкметник — неособова форма дієслова, яка має властивості прикметника, прислівника і дієслова.

Дієприкметник має такі форми:

Форма дієприкметника	Неперехідні дієслова	Перехідні дієслова	
	Active Voice	Active Voice	Passive Voice
<i>Present Participle</i>	sleeping	writing	being written
<i>Past Participle</i>	slept		written
<i>Perfect Participle</i>	having slept	having written	having been written

Present Participle означає дію, одночасну з дією, вираженою дієсловом-присудком, і може, таким чином, стосуватись теперішнього, минулого або майбутнього часу.

Writing a composition in English I consult a Ukrainian-English dictionary.

Під час написання твору англійською мовою я користуюсь українсько-англійським словником.

Writing a composition in English I consulted a Ukrainian-English dictionary.

Під час написання твору англійською мовою я користувався українсько-англійським словником.

Writing a composition in English I'll consult a Ukrainian-English dictionary.

Під час написання твору англійською мовою я скористаюсь українсько-англійським словником.

Present Perfect Participle виражає дію, що передуює дії, вираженій дієсловом-присудком.

Having written the letter, I took the book and began to read it.

Having said these words, I stood up and went out.

Написавши листа, я взяв книгу і почав читати її.

Сказавши ці слова, я встав і вийшов.

Past Participle є пасивним дієприкметником, має лише одну форму і вживається тоді, коли іменник або займенник, до якого він відноситься, позначає об'єкт вираженої дії.

a read book — прочитана книга
a respected man — поважаний чоловік
a wounded soldier — поранений солдат
a broken pencil — поламаний олівець
a written poem — написаний вірш

Здебільшого **Past Participle** виражає дію, що передуює дії, вираженій присудком речення.

I was standing and looking at the broken table as if it was a famous one.
Frightened by the dog, she was standing, looking at it, and began to cry.

Я стояв і дивився на поламаний стіл, неначе він був чимось знаменитим.
Злякавшись собаки, вона стояла, дивлячись на нього, і почала плакати.

ПРИСЛІВНИК (THE ADVERB)

§ 46. Утворення прислівників

За формою прислівники поділяються на прості, похідні, складні і складені.

Прості: *here тут; there там, туди; now зараз, тепер; soon скоро, незабаром; late пізно; very дуже* тощо.

Похідні: *badly погано; slowly повільно* тощо.

Складні: *somewhere де-небудь, куди-небудь; nowhere ніде, нікуди* тощо.

Складені: *since then з тих пір; till now до цього часу, досі* тощо.

Прислівники можуть утворюватися від прикметників і деяких іменників за допомогою суфікса *-ly*. При цьому кінцева голосна у перед суфіксом *-ly* змінюється на *i*:

happy щасливий — happily щасливо
day день — daily щодня

Деякі прислівники (fast, loud, long, far, little, much, late, straight, early, daily, weekly, monthly, friendly) збігаються за формою з прикметниками і відрізняються від них лише за функцією, яку вони виконують у реченні. Прислівники відносяться до дієслова, а прикметники — до іменника.

She went to school early. Вона рано пішла до школи.
They grew early vegetables. Вони вирощували ранні овочі.

§ 47. Ступені порівняння прислівників

Прислівники способу дії та деякі інші мають ступені порівняння, які утворюються так само, як ступені порівняння прикметників (див. § 6).

late — later — latest
attentively — more attentively — most attentively

Деякі прислівники, як і відповідні прикметники, утворюють ступені порівняння від іншого кореня.

<i>Звичайна (основна) форма</i>	<i>Вищий ступінь</i>	<i>Найвищий ступінь</i>
well — добре	better — краще	best — найкраще
badly — погано	worse — гірше	worst — найгірше
much } many } — багато	more — більше	most — найбільше
little — мало	less — менше	least — найменше
far — далеко	farther } further } — далі	farthest } furthest } — якнайдалі

ПРИЙМЕННИК (THE PREPOSITION)

§ 48. Вживання прийменників

Прийменники в англійській мові виражають різні відношення між словами у реченні чи словосполученні. Прийменники, як правило, багатозначні, внаслідок чого од-

ному й тому ж прийменнику англійської мови відповідає кілька українських і навпаки.

Наприклад, у великому англо-українському словнику знаходимо такі значення прийменника *in*.

1) у просторовому значенні: *у, в, на*;

2) у часовому значенні: *у, в, за, через, протягом*;

3) крім того, прийменник *in* визначає обставини, умови, оточення (*у, в, при, з, за, на*); рід, спосіб діяльності, місце праці (*у, в*) і мову, якою користуються (*in English*) та *ін*.

Такі ж багатозначні й інші прийменники. Тому перекладаючи з англійської мови, слід дуже уважно ставитись до значення прийменників, а користуючись словником, вибирати одне з багатьох значень.

На відміну від української в англійській мові прийменник може стояти не лише перед словом, до якого відноситься, а й у кінці речення.

Так, у спеціальних запитаннях прийменник звичайно стоїть у кінці речення.

Where are you going from? Звідки ви йдете?

Whom are you talking about? Про кого ви говорите?

В означальних підрядних реченнях зі сполучними займенниками *which, whom, that* прийменник ставиться після дієслова, але може стояти й перед займенником.

The house which he lives in is situated in this street. Будинок, у якому він живе, розташований на цій вулиці.

В інфінітивних зворотах, що виконують функцію означення, прийменник ставиться в кінці.

He had no pencil to write with. У нього не було олівця, яким він міг би писати.

СПОЛУЧНИК (THE CONJUNCTION)

§ 49. Вживання сполучників

Сполучники вживаються для зв'язку членів речення і цілих речень у складних реченнях. Вони діляться на прості (*and, but, or, if* та *ін.*); похідні (*unless, however* та *ін.*); складні (*therefore, however, nevertheless* та *ін.*) та складені (*as soon as, in order to, as well as* та *ін.*). Деякі складені сполучники називаються парними, тому що вони складаються з двох частин (*both ... and* — як

... так і; either... or — або ... або; neither ... nor — ні ... ні та ін.).

I'll ring you up as soon as I receive your letter.

I know not only him but also his sister.

Both this and that exercise will be done in an hour. He is either in this or in that room.

I know neither German nor French.

(Про вживання окремих сполучників див. також § 52).

Я подзвоню тобі, як тільки одержу твого листа.

Я не знаю не лише його, але і його сестри.

Як ця, так і та вправи будуть виконані через годину. Він або в цій, або в тій кімнаті.

Я не знаю ні німецької, ні французької мови.

РЕЧЕННЯ (THE SENTENCE)

§ 50. Просте речення (the Simple Sentence)

Залежно від мети висловлювання розрізняють три основні типи речень: розповідні, питальні і спонукальні.

Кожне з них може бути стверджувальним і заперечним.

При певній емоційній забарвленості, що передається інтонацією, будь-яке речення може перетворитися в окличне. Після окличних речень ставиться знак оклику.

Розповідні речення

He reads books every day.

He does not read books every day.

Він читає книжки щодня.

Він не читає книжок щодня.

Питальні речення

Does he read books every day?

Does he not (Doesn't he) read books every day?

Чи читає він книжки щодня?

Хіба він не читає книжок щодня?

Спонукальні речення

Open the book.

Do not (Don't) open the book.

Розгорніть книжку.

Не розгортайте книжку.

Окличні речення

What an interesting book have you brought!

How well she sings!

Яку цікаву книжку ви принесли!

Як гарно вона співає!

Oh, isn't that interesting?!

Stand up!

О, хіба це не цікаво?!

Встань(те)!

§ 51. Розповідні речення (The Declarative Sentences)

Для англійської мови характерний сталий порядок слів. Розповідні речення характеризуються прямим порядком слів. Його зміна може спричинити перекидання змісту речення. При порушенні порядку слів в українській мові звичайно змінюється лише логічний наголос.

The boy caught a fish.

Хлопець упіймав рибу. (Рибу впіймав хлопець.)

A fish caught the boy.

Риба впіймала хлопця.

Для англійської мови звичайним вважається такий порядок слів: підмет, присудок, додаток, обставина.

The boy read a book yesterday.

She saw a film yesterday in the evening.

He wrote a letter last Sunday.

Означення не має постійного місця і може стояти перед будь-яким членом речення, вираженим іменником.

The boy read an interesting book last Sunday.

This interesting book was written by a famous writer.

§ 52. Розповідні заперечні речення

В англійському заперечному реченні, на відміну від українського, може бути лише одне заперечне слово. Такими словами можуть бути: заперечна частка *not*; заперечні займенники *no* *ніякий*, *ne*; *nobody*, *no one* *ніхто*; *nothing* *ніщо*, *нічого*; заперечні прислівники *never* *ніколи*; *nowhere* *ніде*; заперечний сполучник *neither ... nor* *ні ... ні*.

П о р і в н я й т е.

Я ніколи ніде нікому нічого не говорив про це.

I never enywhere told anybody anything about it.

§ 53. Питальні речення (Interrogative Sentences)

В англійській мові розрізняють чотири типи питальних речень: загальні, спеціальні, роз'єднувальні й альтернативні.

§ 54. Загальні запитання і відповіді на них

У загальних запитаннях допоміжне або модальне дієслово, що входить до присудка, ставиться на початку речення перед підметом. Якщо в складі присудка немає допоміжного або модального дієслова, то перед підметом ставиться допоміжне дієслово **do (does)** або **did**, а після нього — основне дієслово у формі інфінітива без частки **to**. Решта членів речення стоять у такому ж порядку, як і в розповідному реченні.

Присудок ставиться на початку речення, якщо він виражений дієсловами **to be** або **to have**. Проте в сучасній англійській мові спостерігається тенденція вживати допоміжне дієслово **do**, хоча присудок виражений дієсловом **to have**.

Have you a dictionary? = Do you have a dictionary?

На загальні запитання звичайно даються короткі відповіді, що складаються із слів **yes** або **no**, підмета, вираженого відповідним особовим займенником, і допоміжного або модального дієслова, вжитого у запитанні.

У заперечних відповідях частка **not** звичайно зливається з допоміжним або модальним дієсловом.

Do you speak English?	Yes, I do. No, I do not. (No, I don't.)
Is she reading?	Yes, she is. No, she is not. (No, she isn't.)
Will Nick go to school tomorrow?	Yes, he will. No, he will not. (No, he won't.)
Have you read this book?	Yes, I have. No, I have not. (No, I haven't.)
Can you speak English?	Yes, I can. No, I cannot. (No, I can't.)
Will you go to school tomorrow?	Yes, I shall. No, I shall not. (No, I shan't. No I'll not.)

§ 55. Заперечна форма загальних запитань

Слід звернути увагу на заперечну форму загальних запитань, яка утворюється за допомогою частки **not**, що ставиться після підмета перед основним дієсловом. Такі запитання виражають здивування і відповідають українським, що починаються словами *хіба*, *невже*.

Do you not know him?	Невже (Хіба) ти його не
Don't you know him?	знаєш?

У відповідях на заперечні запитання в українській і англійській мовах вживання слів *yes*, *no* не збігається. Якщо в англійській мові у ствердній відповіді завжди вживається *yes*, а в заперечній — *no*, то в українській *ні* може вживатись в обох випадках.

Didn't you read this book? — Yes, I did. No, I didn't.

Хіба ти не читав цю книгу? — Ні, читав. Ні (Так), не читав.

§ 56. Спеціальні запитання і відповіді на них

Порядок слів у спеціальних запитаннях такий самий, як і в загальних, але перед допоміжним або модальним дієсловом стоїть питальне слово (або група слів):

When do you get up?

Коли ти встаєш?

What do you read?

Що ти читаєш?

Where do you live?

Де ти живеш?

What story did the teacher read to you yesterday?

Яке оповідання прочитав вам учора вчитель?

Why do you cry?

Чому ти плачеш?

Спеціальні запитання до підмета починаються питальними займенниками *who хто* або *what що*. Вони виконують функцію підмета. Після цих займенників ставиться дієслово, що виконує функцію присудка. Таким чином, у спеціальних запитаннях, що стосуються підмета, зберігається прямий порядок слів.

Who is reading a book?

Who teaches you?

Who can speak English?

What stands in the corner?

Прямий порядок слів зберігається також у спеціальних запитаннях, що стосуються означення підмета. Вони починаються питальними словами *what який; which котрий, який; whose чий; how many, how much скільки*:

What pencil is on the table?

Whose child goes to school?

Which pupil is best of all?

На спеціальні запитання, як правило, даються повні відповіді. При цьому члени речення, виражені іменниками, замінюються займенниками:

What did the teacher read to the pupils yesterday?   He read an interesting book about animals.

Можливі також відповіді, що складаються з одного слова (або групи слів), якого (яких) стосується запитання.

— When did the teacher read you an interesting story about animals?   — Коли вчитель прочитав вам цікаве оповідання про тварин?
— Yesterday.   — Вчора.

Відповіді на запитання, що стосується підмета або його означення, звичайно даються в короткій формі. Вони складаються з підмета і присудка, вираженого допоміжним чи модальним дієсловом.

Who is reading a book?   My sister is.
Who can do it?   He can.
What pencil is on the table?   A red pencil is.

§ 57. Роз'єднувальні запитання (Disjunctive Questions)

Роз'єднувальне запитання складається з двох частин. Перша частина — це розповідне речення у ствердній або заперечній формі, друга — коротке загальне запитання, що складається з підмета, вираженого особовим займенником, який відповідає підмету першої частини, і допоміжного або модального дієслова. Якщо присудок першої частини вжито у Present або Past Indefinite у ствердній формі, тобто коли у його складі немає допоміжного дієслова, то в короткому запитанні вживаються відповідні форми допоміжного дієслова **to do**.

You speak English, don't you?   Ви говорите по-англійськи, чи не так?
You don't speak English, do you?   Ви не говорите по-англійськи, чи не так?

Відповіді на роз'єднувальні запитання звичайно короткі і можуть виражати як згоду, так і незгоду з мовцем.

Зверніть увагу, що, як і в заперечній формі загальних

запитань, використання **yes** і **no** у роз'єднувальних запитаннях в українській та англійській мовах не збігається.

You don't speak French, do you?	— No, I do not. Yes, I do.
Ви не говорите по-французькому, чи не так?	— Ні, не говорю. Ні, говорю.

§ 58. Альтернативні запитання (Alternative Questions)

Альтернативне запитання складається з двох загальних запитань, з'єднаних сполучником **or**. Хоча альтернативні запитання починаються з допоміжного чи модального дієслова, як і загальні, за змістом вони є спеціальними, тому вимагають повної відповіді. Відповіді **yes** або **no** логічно неможливі, як і в українській мові.

<u>Is he</u> a teacher or a doctor?	— He is a doctor.
Which <u>do you like</u> : tea or coffee?	— I like coffee.
<u>Will you go</u> to school or home?	— I shall go home.
<u>Did you speak</u> to him, or did your brother?	— My brother did.

§ 59. Спонукальні речення (Imperative Sentences)

Спонукальні речення виражають наказ, прохання, пораду, дозвіл, бажання мовця. У заперечній формі спонукальні речення можуть виражати заборону.

Read the article, please.	Прочитай, будь ласка, статтю.
Will you come here?	Підійдіть сюди, будь ласка.
Let's go there.	Давай підемо туди.
Won't you open the window?	Чи не відчините вікно?
Don't speak Ukrainian at English lessons.	Не говоріть по-українськи на уроках англійської мови.

§ 60. Складносурядне речення (The Compound Sentence)

Складносурядне речення складається з двох або більше не підпорядкованих одне одному речень, які об'єднуються за допомогою сполучників або без них. Між реченнями, що входять до складу безсполучникового складносурядного речення, ставиться крапка з комою.

I rang him up and he came to me in an hour.
I rang him up; he came to me in an hour.

§ 61. Складнопідрядне речення (The Complex Sentence)

Складнопідрядне речення складається з головного (The Principal Clause) і одного чи кількох підрядних (the Subordinate Clauses), які поєднуються з головним за допомогою сполучників підрядності або сполучникових слів.

Підрядні речення виконують функцію одного з членів речення і, відповідно до цього, бувають підметовими, присудковими, додатковими, означальними й обставинними.

It is strange that he is a good sportsman. (*підметове*)

Дивно, що він добрий спортсмен.

The question is whether he knows French. (*присудкове*)

Питання в тому, чи знає він французьку мову.

She told us that she felt ill. (*додаткове*)

Вона сказала, що почувала себе хворою.

I have bought the book that I was looking for. (*означальне*)

Я купив книгу, яку шукав.

As I was going home, I met my old friend. (*обставинне*)

Коли я йшов додому, зустрів свого старого друга.

Нижче ми розглянемо лише деякі особливості використання складнопідрядних речень.

§ 62. Вживання часових форм у підрядних обставинних реченнях часу і умови, що стосуються майбутнього часу

У підрядних реченнях часу і умови для вираження майбутньої дії вживається Present Indefinite замість Future

Indefinite; Present Continuous — замість **Future Continuous, Present Perfect** — замість **Future Perfect**.

I shall ring you up when he comes.

As soon as we receive your letter, we shall ring you up.

If you come at six I shall be at home.

If he brings me the book I shall read it.

While you are reading that book I shall be dancing.

Я вам подзвоню, коли він прийде.

Коли ми одержимо вашого листа, ми подзвонимо.

Якщо ти прийдеш о шостій, я буду вдома.

Якщо він принесе мені книжку, я її прочитаю.

Коли ти будеш читати цю книгу, я буду танцювати.

§ 63. Узгодження часів (The Sequence of Tenses)

В українській мові присудок у підрядному додатковому реченні може вживатися в теперішньому, минулому або майбутньому часі залежно від ситуації. В англійській мові є певна залежність уживання часових форм у головному і підрядному додатковому реченні. Якщо в головному реченні дієслово-присудок стоїть у теперішньому або майбутньому часі, то в підрядному додатковому реченні вживається будь-яка часова форма залежно від змісту висловлювання:

I think we shall go on an excursion tomorrow.

I think he has read the book.

I shall tell you what you will do.

Я думаю, що ми завтра підемо на екскурсію.

Я думаю, що він прочитав цю книжку.

Я скажу тобі, що ти роби-тимеш.

Якщо присудок у головному реченні виражений одним з минулих часів, звичайно **Past Indefinite**, то і в підрядному додатковому реченні дієслово-присудок вживається в одному з минулих часів: **Past Indefinite, Past Continuous, Past Perfect** або **Future-in-the-Past**.

Якщо дієслово-присудок головного речення виражає минулу дію, а дія підрядного додаткового відбувається в той самий період часу, то в підрядному реченні вживається **Past Indefinite** або **Past Continuous**.

I knew that Roman lived in Tykha street.

He thought that I was waiting for him.

Я знав, що Роман живе на вулиці Тихій.

Він думав, що я чекаю на нього.

He said that he was going to school at 8 o'clock.
She asked her father if she might read the book in the evening.

Він сказав, що йшов до школи о 8 годині.
Вона запитала батька, чи можна їй читати книжку ввечері.

Якщо дія підрядного додаткового речення відбулася раніше дії головного, то у підрядному реченні вживається Past Perfect.

I was sure that he had read this book.
She said she had broken his pen.

Я був певний, що він прочитав цю книгу.
Вона сказала, що поламала свою ручку.

Якщо в головному реченні дієслово-присудок виражає минулу дію, а дія підрядного додаткового речення є майбутньою стосовно головного, то в підрядному реченні вживається Future-in-the-Past.

He knew that she would read the book.
You said that you would write the letter to your sister.
I hoped we should meet them.
He was sure that I should come on Sunday.

Він знав, що вона прочитає книжку.
Ти сказав, що напишеш сестрі листа.
Я сподівався, що ми зустрінемо їх.
Він був певний, що я приїду в неділю.

§ 64. Умовні речення (Conditional Sentences)

В англійській мові можна виділити три основні типи умовних речень.

Умовні речення першого типу виражають реальні, здійсненні умови у теперішньому або майбутньому часі.

If he comes to me, we shall go to the cinema.
If I see this book, I'll buy it.

Якщо він приїде до мене, ми підемо в кіно.
Якщо я побачу цю книжку, я куплю її.

Речення реальної умови найчастіше стосуються майбутнього часу, але в підрядному реченні вживається відповідна форма теперішнього часу (див. § 62).

Умовні речення другого типу виражають малоімовірні та нереальні умови стосовно теперішнього або майбутнього часу.

If I were grown up, I should enter this institute.
If he knew French, he would go to France.

Якби я був дорослим, я б поступив у цей інститут.
Якби він знав французьку мову, то поїхав би до Франції.

У реченнях цього типу в підрядних реченнях вживається форма Past Subjunctive (див. § 30), а в головному — should або would з Indefinite Infinitive без to.

Умовні речення третього типу виражають нерелевантну умову стосовно минулого. У підрядних реченнях вживається форма Past Perfect Subjunctive (див. § 30), а в головному — should або would з Perfect Infinitive (див. § 39) без частки to.

If I had been there, I should have helped him.
If your translation had been correct, you would have got a good mark.

Якби я там був, я б допоміг йому.
Якби твій переклад був правильним, ти одержав би гарну оцінку.

Irregular Verbs

<i>Infinitive</i>	<i>Past Indefinite</i>	<i>Past Participle</i>	<i>Translation</i>
arise [ə'raɪz]	arose [ə'rouz]	arisen [ə'raɪzn]	виникати, поставати
bear [beə]	bore [bɔ:]	born(e) [bɔ:n]	нести, носити
beat [bi:t]	beat [bi:t]	beaten [bi:tn]	бити
become [bɪ'kʌm]	became [bɪ'keɪm]	become [bɪ'kʌm]	ставати, робити
begin [bɪ'ɡɪn]	began [bɪ'ɡæn]	begun [bɪ'ɡʌn]	починати(ся)
blow [blou]	blew [blu:]	blown [bloun]	дути
break [breɪk]	broke [brɔuk]	broken ['brɔukn]	(з)ламати
bring [brɪŋ]	brought [brɔ:t]	brought [brɔ:t]	приносити
build [bɪld]	built [bɪlt]	built [bɪlt]	будувати
burn [bɜ:n]	burnt [bɜ:nt]	burnt [bɜ:nt]	палити; горіти
burst [bɜ:st]	burst [bɜ:st]	burst [bɜ:st]	розбиватися; вибухати
buy [baɪ]	bought [bɔ:t]	bought [bɔ:t]	купувати
catch [kætʃ]	caught [kɔ:t]	caught [kɔ:t]	ловити, (с)піймати
choose [tʃu:z]	chose [tʃɔuz]	chosen ['tʃɔuzn]	вибирати
come [kʌm]	came [keɪm]	come [kʌm]	приходити

<i>Infinitive</i>	<i>Past Indefinite</i>	<i>Past Participle</i>	<i>Translation</i>
cost [kɒst]	cost [kɒst]	cost [kɒst]	коштувати
cut [kʌt]	cut [kʌt]	cut [kʌt]	різати
dig [dɪg]	dug [dʌg]	dug [dʌg]	копати
do [du:]	did [dɪd]	done [dʌn]	робити
draw [drɔ:]	drew [dru:]	drawn [drɔ:n]	тягти; малювати
dream [dri:m]	dreamt [dremt] dreamed [dri:md]	dreamt [dremt] dreamed [dri:md]	бачити уві сні; мріяти
drink [drɪŋk]	drank [dræŋk]	drunk [drʌŋk]	пити
drive [draɪv]	drove [drouv]	driven [ˈdrɪvn]	гнати; їхати
eat [i:t]	ate [et]	eaten [ˈi:tn]	їсти
fall [fɔ:l]	fell [fel]	fallen [ˈfɔ:lɪn]	падати
feed [fi:d]	fed [fed]	fed [fed]	годувати
feel [fi:l]	felt [felt]	felt [felt]	почувати, відчувати
fight [faɪt]	fought [fɔ:t]	fought [fɔ:t]	битися, боротися
find [faɪnd]	found [faʊnd]	found [faʊnd]	знаходити
fly [flaɪ]	flew [flu:]	flown [floun]	літати
forget [fə'get]	forgot [fə'gɒt]	forgotten [fə'gɒtn]	забувати
forgive [fə'gɪv]	forgave [fə'geɪv]	forgiven [fə'gi:vɪn]	вибачати, прощати
freeze [fri:z]	froze [frouz]	frozen [ˈfrouzn]	заморожувати; замерзати
get [get]	got [gɒt]	got [gɒt]	діставати, одержувати
give [gɪv]	gave [geɪv]	given [ˈgɪvɪn]	давати
go [gəʊ]	went [went]	gone [gɒn]	іти, іти геть
grind [graɪnd]	ground [graʊnd]	ground [graʊnd]	молоти; точити
grow [grəʊ]	grew [gru:]	grown [groun]	рости
hang [hæŋ]	hung [hʌŋ] hanged [hæŋd]	hung [hʌŋ] hanged [hæŋd]	висіти повісити (стратити)
have [hæv]	had [hæd]	had [hæd]	мати
hide [haɪd]	hid [hɪd]	hidden [ˈhɪdn]	ховати(ся)

<i>Infinitive</i>	<i>Past Indefinite</i>	<i>Past Participle</i>	<i>Translation</i>
hear [hiə]	heard [hə:d]	heard [hə:d]	чути
hit [hit]	hit [hit]	hit [hit]	ударяти; влучати
hold [hould]	held [held]	held [held]	мати, держати
hurt [hə:t]	hurt [hə:t]	hurt [hə:t]	завдавати болю; боліти
keep [ki:p]	kept [kept]	kept [kept]	тримати; зберігати
know [nou]	knew [nju:]	known [noun]	знати
lay [lei]	laid [leid]	laid [leid]	класти, покласти
lead [li:d]	led [led]	led [led]	вести, водити
leap [li:p]	leapt [lept] leaped [li:pt]	leapt [lept] leaped [li:pt]	плигати, стрибати
learn [lə:n]	learnt [lə:nt] learned	learnt [lə:nt] learned	вчити
leave [li:v]	left [left]	left [left]	залишати
lend [lend]	lent [lent]	lent [lent]	позичати (комусь)
let [let]	let [let]	let [let]	пускати; дозволяти
lie [lai]	lay [lei]	lain [lein]	лежати
lose [lu:z]	lost [lɒst]	lost [lɒst]	втрачати, губити
make [meɪk]	made [meɪd]	made [meɪd]	робити
mean [mi:n]	meant [ment]	meant [ment]	означати; мати намір
meet [mi:t]	met [met]	met [met]	зустрічати
mistake [mis'teɪk]	mistook [mis'tuk]	mistaken [mis'teɪkn]	помилятися, неправильно розуміти
pay [pei]	paid [peɪd]	paid [peɪd]	платити
put [put]	put [put]	put [put]	класти, ставити
read [ri:d]	read [red]	read [red]	читати
ride [raɪd]	rode [roud]	ridden ['rɪdn]	їздити верхи
ring [rɪŋ]	rang [ræŋ]	rung [rʌŋ]	телефонувати

<i>Infinitive</i>	<i>Past Indefinite</i>	<i>Past Participle</i>	<i>Translation</i>
rise [raɪz]	rose [rouz]	risen [rɪzn]	вставати, підніматися
run [rʌn]	ran [ræn]	run [rʌn]	бігти
say [seɪ]	said [sed]	said [sed]	говорити, сказати
see [si:]	saw [sɔ:]	seen [si:n]	бачити
sell [sel]	sold [sould]	sold [sould]	продавати
send [send]	sent [sent]	sent [sent]	посилати
set [set]	set [set]	set [set]	ставити; установлювати
shine [ʃaɪn]	shone [ʃɔn]	shone [ʃɔn]	світити; проливати
shoot [ʃu:t]	shot [ʃɒt]	shot [ʃɒt]	стріляти; підковувати
show [ʃou]	showed [ʃoud]	shown [ʃoun]	показувати
shut [ʃʌt]	shut [ʃʌt]	shut [ʃʌt]	закривати
sing [sɪŋ]	sang [sæŋ]	sung [sʌŋ]	співати
sink [sɪŋk]	sank [sæŋk]	sunk [sʌŋk]	спускати(ся); занурюватися
sit [sɪt]	sat [sæt]	sat [sæt]	сидіти
sleep [sli:p]	slept [slept]	slept [slept]	спати
speak [spi:k]	spoke [spouk]	spoken [ˈspoukn]	говорити
spell [spel]	spelt [spelt] spelled [speld]	spelt [spelt] spelled [speld]	писати або вимовляти по буквах
spend [spend]	spent [spent]	spent [spent]	витрачати
spring [sprɪŋ]	sprang [spræŋ]	sprung [sprʌŋ]	стрибати; виникати
stand [stænd]	stood [stud]	stood [stud]	стояти
strike [straɪk]	struck [strʌk]	struck [strʌk]	бити; вдаряти(ся); страйкувати
sweep [swi:p]	swept [swept]	swept [swept]	мести; мчати
swim [swɪm]	swam [swæm]	swum [swʌm]	плавати, пливти
take [teɪk]	took [tuk]	taken [ˈteɪkn]	брати, взяти
teach [ti:tʃ]	taught [tɔ:t]	taught [tɔ:t]	вчити, навчати

<i>Infinitive</i>	<i>Past Indefinite</i>	<i>Past Participle</i>	<i>Translation</i>
tell [tel]	told [tould]	told [tould]	розповідати; говорити
think [θɪŋk]	thought [θɔ:t]	thought [θɔ:t]	думати
throw [θrou]	threw [θru:]	thrown [θroun]	кидати
understand [ˌʌndə'stænd]	understood [ˌʌndə'stʊd]	understood [ˌʌndə'stʊd]	розуміти
wake [weɪk]	woke [wouk] waked [weɪkt]	woken ['woukn] waked [weɪkt]	прокидатися; будити
wear [weə]	wore [wɔ:]	worn [wɔ:n]	носити (одяг)
win [wɪn]	won [wʌn]	won [wʌn]	вигравати
write [raɪt]	wrote [rou]	written ['rɪtn]	писати

a — adjective [ˈædʒɪktɪv] — прикметник

adv — adverb [ˈædvə:b] — прислівник

conj — conjunction [kənˈdʒʌŋkʃn] — сполучник

int — interjection [ˈɪntəˈdʒekʃn] — вигук

n — noun [naun] — іменник

num — numeral [ˈnju:mərəl] — числівник

pl — plural [ˈpluərəl] — множина

pn — proper noun — власна назва

prep — preposition [ˈpreprəˈzɪʃn] — прийменник

pron — pronoun [ˈprəʊnaɪn] — займенник

v — verb [və:b] — дієслово

Аа

a [ə] — неозначений артикль, ставиться перед словами, що починаються приголосними і йотованими звуками

abbey [ˈæbi] *n* абатство, монастир

able [ˈeɪbl] *a* здібний, здатний
to be able to ... могли

about [əˈbaʊt] *prep* про; близько
(про час)

above [əˈbʌv] *prep* над

absent [ˈæbsənt] *a* відсутній
to be absent бути відсутнім

accept [əkˈsept] *v* приймати
to accept parcels (letters) приймати посилки і листи

acceptable [əkˈseptəbl] *a* прийнятний

accident [ˈæksɪdənt] *n* нещасний випадок

account [əˈkaʊnt] *n* рахунок
оф account за рахунок

accountable [əˈkaʊntəbl] *a* відповідальний; підзвітний

accurate [ˈækjʊrɪt] *a* точний, правильний

ache [eɪk] *n* біль (особливо триваллий, тупий)

achieve [əˈtʃi:v] *v* досягати

achievement [əˈtʃi:vmənt] *n* досягнення

acquire [əˈkwaɪə] *v* набувати, одержувати

adjuster [əˈdʒʌstə] *n* монтажник, складальник

act [ækt] 1. *n* справа; вчинок; 2. *v* діяти

active [ˈæktɪv] *a* активний

activity [ækˈtɪvɪti] *n* діяльність

actor [ˈæktə] *n* актор

A.D. (Anno Domini) [ˈænouˈdɒmɪni] нашої ери

add [æd] *v* додавати

address [əˈdres] *n* адреса

addressee [ˌædreˈsi:] *n* адресат

administrative [ədˈmɪnɪstrətɪv] *a* адміністративний

adopt [əˈdɒpt] *v* приймати, засвоювати

adventure [ədˈventʃə] *n* пригода

advertisement [ədˈvɜ:tɪsmənt] *n* оголошення, реклама, анонс

advice [ədˈvaɪs] *n* порада

aeroplane [ˈeɪrəpleɪn] *n* аероплан

afraid [əˈfreɪd] *a* зляканий

to be afraid боятися
after ['ɑ:ftə] *prep* після; *сj* після
того як
afternoon ['ɑ:ftə'nu:n] *n* час після
полудня
afterwards ['ɑ:ftəwədz] *adv* потім,
згодом, пізніше
again [ə'geɪn] *adv* знову
against [ə'geɪnst] *prep* проти, нав-
проти
age [eɪdʒ] *n* вік
ago [ə'ɡəʊ] *adv* тому (*про час*)
agree [ə'ɡri:] *v* погоджуватися
agricultural [ægrɪ'kʌltʃərəl] *a* сіль-
ськогосподарський
agriculture *n* сільське господарст-
во
air [eə] *n* повітря
alive [ə'laɪv] *a* живий
all [ɔ:l] *a* весь, вся, все; *pron* всі
all over the world *у* всьому світі
allow [ə'laʊ] *v* дозволяти
ally ['ælaɪ] *n* союзник
almost ['ɔ:lməʊst] *adv* майже
along [ə'lɒŋ] *prep* уздовж
alphabet ['ælfəbɪt] *n* алфавіт
already [ɔ:l'reɪdɪ] *adv* уже
also ['ɔ:lsəʊ] *adv* також
although [ɔ:l'ðəʊ] *сj* хоч, коли б
навіть
altitude ['æltɪtju:d] *n* висота
always ['ɔ:lwəz] *adv* завжди
amaze [ə'meɪz] *v* вражати, диву-
вати
ambulance ['æmbjuləns] *n* машина
швидкої допомоги
ambush ['æmbuʃ] *n* засідка
amend [ə'mend] *v* виправляти(ся),
поліпшувати(ся)
amendment [ə'mendmənt] *n* по-
правка (*до резолюції тощо*)
American [ə'merɪkən] *a* американ-
ський
among [ə'mʌŋ] *adv* серед, між
ample ['æmpl] *a* просторий
an [æn, ən] *неозначений артикль*
(перед голосними і німим h)

ancient ['eɪnʃənt] *a* старовинний;
стародавній
and [ænd] *сj* і, й, та
angry ['æŋgrɪ] *a* сердитий
animal ['ænɪməl] *n* тварина; звір
anniversary [ˌænɪ'vɜ:səri] *n* річ-
ниця
another [ə'nʌðə] *a, pron* інший
answer ['ɑ:nsə] 1. *n* відповідь; 2. *v*
відповідати
anticipate [æn'tɪsɪpeɪt] *v* передба-
чати, передчувати
anxious ['æŋkʃəs] *a* стурбований,
занепокоєний
any [eni] *pron* будь-який
anybody ['eni,bɒdɪ] *pron* хто-не-
будь; всякий; будь-який
anyone ['eniwʌn] *pron* хто-небудь;
всякий, кожний
anything ['eniθɪŋ] *pron* що-небудь,
будь-що
apartment [ə'pɑ:tmənt] *n* амер.
квартира
apologize [ə'pɒlədʒaɪz] *v* вибача-
тися
applause [ə'plɔ:z] *n* оплески,
аплодисменти
apple ['æpl] *n* яблуко
application [ˌæplɪ'keɪʃn] *n* заява,
прохання
approximately [ə'prɒksɪmətli] *adv*
приблизно, майже
April ['eɪprəl] *n* квітень
apron ['eɪprən] *n* фартух
area ['eəriə] *n* площа, територія
arid ['æɪd] *a* сухий, безводний
arm [ɑ:m] *n* рука (*від кисті до*
плеча)
arm-chair ['ɑ:m'tʃeə] *n* крісло
army ['ɑ:mi] *n* армія
around [ə'raʊnd] *prep* навколо
arrival [ə'raɪvl] *n* приїзд
arrive [ə'raɪv] *v* прибувати;
приходити, доходити
art [ɑ:t] *n* мистецтво
art-gallery [ɑ:t'gæləri] *n* картина
галерея

article [ˈɑ:tɪkl] *n* стаття
 artificial [ˌɑ:tɪˈfɪʃəl] *a* штучний
 artist [ˈɑ:tɪst] *n* художник
 as [æz, əz] *conj* як; у той час як
 ask [ɑ:sk] *v* запитувати
 assert [əˈsɜ:t] *v* твердити; обстоювати
     to assert sovereignty відстоювати незалежність
 assist [əˈsɪst] *v* допомагати; сприяти
 associated [əˈsoʊʃieɪtɪd] *a* пов'язаний
 assure [əˈʃʊə] *v* запевняти; гарантувати
 astronautics [ˌæstrəˈnɔ:tɪks] *n* астронавтика
 at [æt, ət] *prep* у, в, на
 athlete [ˈæθli:t] *n* спортсмен
 athletics [æθˈletɪks] *n* атлетика
 attack [əˈtæk] 1. *n* атака; 2. *v* нападати
 attempt [əˈtem(p)t] *n* спроба
 attend [əˈtend] *v* відвідувати; піклуватися
     to attend classes відвідувати уроки

attention [əˈtenʃn] *n* увага
 attentive [əˈtentɪv] *a* уважний
 attract [əˈtrækt] *v* приваблювати
 attraction [əˈtrækʃn] *n* привабливість; атракціон
 attribute [əˈtrɪbjʊ:t] *n* ознака; атрибут
 audience [ˈɔ:dʒəns] *n* аудиторія; глядачі
 August [ˈɔ:gəst] *n* серпень
 aunt [ɑ:nt] *n* тітка
 Australian [ɔ:sˈtreɪljən] *a* австралійський
 author [ˈɔ:θə] *n* автор
 authority [ɔ:ˈθɔ:rtɪ] *n* влада; адміністрація
 autobiographic(al) [ˈɔ:təʊˈbaɪəʊˈgræfɪk(əl)] *a* автобіографічний
 autobiography [ˌɔ:təʊˈbaɪˈɔ:grəfi] *n* автобіографія
 autumn [ˈɔ:təm] *n* осінь
 aviation [ˌeɪvɪˈeɪʃn] *n* авіація
 avoid [əˈvɔɪd] *v* уникати
 award [əˈwɔ:d] 1. *n* присуджена нагорода; 2. *v* нагороджувати

Bb

back [bæk] 1. *n* спина; 2. *a* задній; зворотний бік; 3. *adv* назад
 background [ˈbækgraʊnd] *n* задній план; фон
 bad [bæd] *a* поганий
 bag [bæg] *n* сумка; портфель
 baker [ˈbeɪkə] *n* пекар
 baker's shop [ˈbeɪkəzʃɔ:p] *n* магазин хлібо-булочних виробів
 balcony [ˈbælkəni] *n* балкон
 ball [bɔ:l] *n* м'яч
 ballad [ˈbæləd] *n* балада
 balloon [bəˈlu:n] *n* повітряна куля
 bandage [ˈbændɪdʒ] *v* перев'язувати
 bank [bæŋk] *n* берег (*річки, озера*)
 bar [bɑ:] *n* бар, буфет; стійка, прилавок
 barber [ˈbɑ:bə] *n* перукар

bare [beə] *a* голий
 barefoot [ˈbeəfʊt] *a* босий
 barren [ˈbærən] *a* виснажений (*про ґрунт*)
 basket [ˈbɑ:skɪt] *n* кошик
 basket-ball [ˈbɑ:skɪtbɔ:l] *n* баскетбол
     basket-ball player баскетболіст
 bathe [beɪð] *v* купатися
 bathroom [ˈbɑ:θrʊm] *n* ванна кімната
 battle [ˈbætl] *n* бій
 B.C. (before Christ) до нашої ери
 be [bi:, bi] (was/were; been) *v* бути; існувати
 bear [beə] (bore, born) *v* родити, народжувати
     be born народитися
 beat [bi:t] (beat, beaten) *v* бити

beautiful ['bju:tɪfʊl] *a* гарний;
вродливий
because [bɪ'kɔːz] *cj* тому що
become [bɪ'kʌm] (became, become)
v робитися, стати(ся)
bed [bed] *n* ліжко
bee [bi:] *n* бджола
beef-steak ['bi:fsteɪk] *n* біфштекс
beet [bi:t] *n* буряк
before [bɪ'fɔː] *prep* до, перед
begin [bɪ'ɡɪn] (began, begun) *v* по-
чинати(ся)
behalf [bɪ'ha:f] *n*: in behalf of за-
ради; на користь; on behalf
(of) від імені (кого)
behind [bɪ'haɪnd] *adv* ззаду, позаду
believe [bɪ'li:v] *v* вірити; думати
bell [bel] *n* дзвін; дзвоник
belt [belt] *n* пасок, пояс
belong [bɪ'lɔŋ] *v* належати (до,
кому-небудь)
bench [bentʃ] *n* лавка
berry ['berɪ] *n* ягода
besides [bɪ'saɪdz] *adv* крім того
best [best] (найвищий *ст.* від
good, well) 1. *a* найкращий;
2. *adv* найкраще
better ['betə] (вищий *ст.* від good,
well) 1. *a* кращий; 2. *adv* кра-
ще
between [bɪ'twi:n] *prep* між
Bible ['baɪbl] *n* Біблія
big [bɪg] *a* великий
bill [bɪl] *n* рахунок (за послуги)
biography [baɪ'ɒɡrəfi] *n* біографія
biology [baɪ'ɒlədʒi] *n* біологія
bird [bɜ:d] *n* птах
birth [bɜ:θ] *n* народження
birthday ['bɜ:θdeɪ] *n* день народ-
ження
black [blæk] *a* чорний
blackboard ['blækbɔ:d] *n* класна
дошка
blouse [blaʊz] *n* блузка
blow [bləʊ] (blew, blown) 1. *v*
дути; 2. *n* подих; звук духово-
го інструмента

blue [blu:] *a* блакитний, синій
blue-eyed ['blu:aid] *a* голубоокий
board [bɔ:d] *n* дошка; правління;
рада
on board на кораблі, на борту
boat [bəʊt] *n* човен
body ['bɒdi] *n* тіло; головна час-
тина
book [bʊk] *n* книга
bookcase ['bʊk,keɪs] *n* книжкова
шафа
booking-office ['bʊkɪŋ,ɔfɪs] *n* квит-
кова каса
boot [bu:t] *n* черевик
border on ['bɔ:də'ɒn] *v* межувати з
bore [bɔː] *v* надокучати
born [bɔ:n] *a* народжений
to be born народитися
borrow ['bɒrəʊ] *v* позичати
botany ['bɒtəni] *n* ботаніка
both [bəʊθ] *pron* обидва
bottle ['bɒtl] *n* пляшка
bottom ['bɒtəm] *n* дно; низ; основа
boundary ['baʊndəri] *n* кордон,
межа
box [bɒks] *n* коробка; ящик
boxing ['bɒksɪŋ] *n* бокс
box-office ['bɒks'ɔfɪs] *n* театральна
каса
boy [bɔɪ] *n* хлопець, хлопчик
bracket ['bræktɪ] *n* дужка
braid [breɪd] *n* коса (волосся)
branch [brɑ:ntʃ] *n* гілка, галузь;
філія
brave [breɪv] *a* сміливий, хороб-
рий
bravery ['breɪvəri] *n* сміливість,
хоробрість
bread [bred] *n* хліб
break [breɪk] *n* перерва
break [breɪk] (broke, broken) *v*
ламати; порушувати (закон)
breakfast ['brekfəst] *n* сніданок
to have breakfast снідати
bridge [brɪdʒ] *n* міст
brief [brɪ:f] *a* короткий
bright [braɪt] *a* світлий, яскравий

bring [brɪŋ] (**brought, brought**) *v*
приносити
British ['brɪtɪʃ] *a* британський, ан-
глійський
broad [brɔ:d] *a* широкий
brother ['brʌðə] *n* брат
brown [braʊn] *a* коричневий
brush [brʌʃ] 1. *n* щітка; 2. *v*
чистити щіткою
bucket ['bʌkɪt] *n* відро
build [bɪld] (**built, built**) *v* буду-
вати
builder ['bɪldə] *n* будівельник
building ['bɪldɪŋ] *n* будинок, будівля

bureau [bjʊə'rou] *n* бюро, комітет
bus [bʌs] *n* автобус
business ['bɪznɪs] *n* бізнес, справа,
діло
but [bʌt] *conj* але
butcher's shop ['bʊtʃə'sʃɒp] *n* м'яс-
ний магазин
butler ['bʌtlə] *n* дворецький
butter ['bʌtə] *n* масло
buy [baɪ] (**bought, bought**) *v* купу-
вати
buyer ['baɪə] *n* покупець
by [baɪ] *prep* коло, біля, при
by bus автобусом

Сс

café ['kæfeɪ] *n* кав'ярня
cake [keɪk] *n* кекс, торт; тістечко
calculation [ˌkælkju'leɪʃn] *n* розра-
хунок, калькуляція
calendar ['kælɪndə] *n* календар
call [kɔ:l] *v* звати, називати; за-
ходити
calm [kɑ:m] *a* спокійний
camp [kæmp] *n* табір
can [kæn, kən] (**could**) *v* могли, бу-
ти спроможним
canteen [kæn'ti:n] *n* їдальня, буфет
cap [kæp] *n* шапка; кепка
capital ['kæpɪtl] *n* столиця
captain ['kæptɪn] *n* капітан
car [kɑ:] *n* легковий автомобіль
care [keə] *n* турбота, догляд
to take care of доглядати ко-
гось, дбати про когось
career [keə'ɪə] *n* кар'єра, успіх
carpet ['kɑ:pɪt] *n* килим
carry ['kæri] *v* нести
carry out виконувати
case [keɪs] *n* випадок
cash [kæʃ] 1. *n* гроші, готівка; 2. *v*
платити готівкою
cashier [kæ'ʃɪə] *n* касир
cat [kæt] *n* кіт, кішка
catch [kætʃ] (**caught, caught**) *v* ло-
вити, (с)піймати

catholic ['kæθəlɪk] *n* католик
cattle-farm ['kætl,fɑ:m] *n* тварин-
ницька ферма
cause [kɔ:z] *v* спричиняти
celebrate [ˌselɪbreɪt] *v* святкувати
celebration [ˌselɪ'breɪʃn] *n* святку-
вання
sensorship ['sensəʃɪp] *n* цензура
central [ˌsentrəl] *a* центральний
centre ['sentə] *n* центр
century ['sentʃəri] *n* століття
certainly ['sɜ:tnli] *adv* звичайно,
неодмінно
chair [tʃɛə] *n* стілець
chalk [tʃɔ:k] *n* крейда
champion ['tʃæmpjən] *n* чемпіон
championship ['tʃæmpjənʃɪp] *n*
чемпіонат
change [tʃeɪndʒ] *n* зміна; дрібні
гроші, здача
channel ['tʃænl] *n* канал; протока
character ['kærɪktə] *n* характер;
образ
charge [tʃɑ:dʒ] *n* обов'язок
to be in charge of відповідати
на щось
free of charge безплатно
charity ['tʃærɪtɪ] *n* благодійність
chart [tʃɑ:t] *v* наносити на карту
cheap [tʃi:p] *a* дешевий

checkout ['tʃek'au] *n* контроль
cheek [tʃi:k] *n* щока
cheese [tʃi:z] *n* сир
chemist ['kemɪst] *n* хімік; аптекар
chemistry ['kemɪstri] *n* хімія
chemist's shop ['kemɪsts ʃɒp] *n* аптека
cherry ['tʃeri] *n* вишня
chess [tʃes] *n* шахи
chess-player *n* шахіст
chestnut ['tʃes(t)nʌt] *n* каштан
chicken ['tʃɪkɪn] *n* курча
chief [tʃi:f] *n* голова, шеф
child [tʃaɪld] *n* дитина
childhood ['tʃaɪldhʊd] *n* дитинство
children ['tʃɪldrən] *n* діти
chime [tʃaɪm] *n* набір дзвонів; *pl* передзвін
choice [tʃɔɪs] *n* вибір, відбір
choir ['kwaɪə] *n* хор
choose [tʃu:z] (*chose, chosen*) *v* вибирати
Christ ['kraɪst] *n* Христос
Christmas ['krɪsməs] *n* Різдво
Христове
church [tʃɜ:tʃ] *n* церква
cinema ['sɪnɪmə] *n* кінотеатр
circle ['sɜ:kl] *n* гурток
circular ['sɜ:kjulə] *a* круглий
circular ticket квиток туди й назад
circus ['sɜ:kəs] *n* цирк
cite [saɪt] *v* цитувати
city ['sɪti] *n* (*велике*) місто
class [klɑ:s] *n* клас
classmate ['kla:smet] *n* однокласник
classroom ['kla:srum] *n* класна кімната
clean [kli:n] 1. *a* чистий; 2. *v* прибирати
clear [kliə] *v* прибирати (*зі столу*)
clerk [kla:k] *n* клерк, конторський службовець
client ['klaɪənt] *n* клієнт
climate ['klaɪmɪt] *n* клімат

cloak-room ['kloukrʊm] *n* гардероб; камера схову
clock [klɒk] *n* годинник (*стінний, настільний, баштовий*)
close [klaʊz] *v* закривати, зачиняти; згортати
cloth [klɒθ] *n* тканина; сукно
coast [kəʊst] *n* узбережжя
clothes [klaʊðz] *n* одяг
coal [kəʊl] *n* (кам'яне) вугілля
coat [kəʊt] *n* пальто
cobweb ['kɒbweb] *n* павутиння
coin [kɔɪn] *v* створювати (*нові слова*)
coffee ['kɒfi] *n* кава
white coffee кава з молоком
cold [kəʊld] 1. *a* холодний; 2. *adv* холодно; 3. *n* простуда
cold in the head нежить
collect [kə'lekt] *v* збирати
collection [kə'lektʃən] *n* колекція, зібрання
colour ['kʌlə] *n* колір
colloquial [kə'loukwɪəl] *a* розмовний (*про стиль, мову*)
combine [kəm'baɪn] *n* комбайн
combine-operator *n* комбайнер
come [kʌm] (*came, come*) *v* приходить
to come across випадково зустріти когось
to come back повертатися
to come in time приходить вчасно
coming ['kʌmɪŋ] *a* майбутній; що настає
commandment [kə'mɑ:ndmənt] *n* наказ, заповідь
the ten commandments десять заповідей (*бібл.*)
community [kə'mju:nɪti] *n* спільність
comparative [kəm'pærətɪv] *a* порівняльний; *грам.* вищий ступінь
compatriot [kəm'pætriət] *n* співвітчизник
compete [kəm'pi:t] *v* змагатися

competition [kəm'pi:tʃn] змагання
completely [kəm'pli:tli] *adv* цілком, повністю
comprehensive [kəm'pri'hensiv] *a* всебічний; вичерпний
compulsory [kəm'pʌlsəri] *a* примусовий; обов'язковий
computer [kəm'pjʊ:tə] *n* комп'ютер
personal computer *n* персональний комп'ютер
conceive [kən'si:v] *v* задумувати
to conceive the idea висунути ідею
concert ['kɒnsə:t] *n* концерт
confide [kən'faɪd] *v* довіряти; розповідати по секрету
congratulate [kən'grætjuleɪt] *on v* вітати (*з*)
congratulation [kən'grætju'leɪʃn] *n* поздоровлення, вітання
connect [kə'nekt] *v* з'єднувати
conquest ['kɒŋkwɛst] *n* завоювання, підкорення
conservatoire [kən'sə:vətwa:] *n* консерваторія
consider [kən'sɪdə] *v* розглядати; вважати
considerable [kən'sɪdərəbl] *a* значний
considerably [kən'sɪdərəblɪ] *adv* значно, багато, чимало
constitution [kən'stɪ'tju:ʃn] *n* конституція
consulate [kən'sjʊlɪt] *n* консульство
contagious [kən'teɪdʒəs] *a* заразний, інфекційний
content ['kɒntent] *n* зміст (*книги*)
contest [kən'test] *n* змагання
continental [kən'tɪ'nentl] *a* континентальний
continue [kən'tɪnju:] *v* продовжувати
contribution [kən'trɪ'bju:ʃn] *n* внесок
cook [kʊk] 1. *v* готувати (*їжу*); 2. *n* кухар; кухарка

cool [ku:l] *a* прохолодний; свіжий
co-operate [kou'ɔ:pəreɪt] *v* співробітничати; сприяти
copy ['kɒpi] *n* копія; примірник
core [kɔ:] *n* серцевина, ядро
core curriculum базовий навчальний план
corner ['kɔ:nə] *n* кут; куток
correct [kə'rekt] 1. *v* виправляти; 2. *a* правильний
correctly [kə'rektlɪ] *adv* вірно, правильно
correspond [kɔ:rɪs'pɒnd] *v* відповідати
cosmonaut ['kɒzmə:nɔ:t] *n* космонавт
cosmonautics [kɒzmə'nɔ:tɪks] *n* космонавтика
Cossack ['kɒsæk] *n* козак
cost [kɒst] (*cost, cost*) *v* коштувати
costume ['kɒstju:m] *n* одяг; костюм
cough [kɒf] 1. *v* кашляти; 2. *n* кашель
count [kaunt] *v* рахувати
counter ['kauntə] *n* прилавок; стійка; лічильник
country ['kʌntri] *n* країна; сільська місцевість
in the country на селі
courage ['kʌrɪdʒ] *n* мужність
courageous [kə'reɪdʒəs] *a* сміливий, відважний, хоробрий
course [kɔ:s] *n* курс
of course звичайно
cover ['kʌvə] 1. *v* покривати; 2. *n* конверт
cow [kau] *n* корова
cowboy ['kaubɔɪ] *n* пастух; ковбой
create [kri:'eɪt] *v* творити; утворювати
creator [kri:'eɪtə] *n* творець; автор
cross [krɒs] 1. *n* хрест; 2. *v* перетинати; переходити
crowd [kraʊd] *n* натовп
crush [krʌʃ] *v* давити; знищувати
cry [krai] *v* кричати; плакати

cultural ['kʌltʃərəl] *a* культурний
culture ['kʌltʃə] *n* культура
cup [kʌp] *n* чашка; кубок
cupboard ['kʌbəd] *n* буфет, сервант
curly ['kɜ:li] *a* кучерявий
current ['kʌrənt] *a* поточний

curriculum [kə'rikjuləm] *n* програма, навчальний план
curtain ['kɜ:tɪn] *n* завіса; занавіска
custom ['kʌstəm] 1. *n* звичай; 2. *pl* МИТО
cutlet ['kʌtlɪt] *n* відбивна котлета
cycle ['saɪkl] *n* цикл

Dd

damp [dæmp] *a* вогкий, вологий
dance [dɑ:ns] 1. *n* танець; 2. *v* танцювати
danger ['deɪndʒə] *n* небезпека
dark [dɑ:k] 1. *a* темний; 2. *adv* темно
dark-eyed ['dɑ:k'aɪd] *a* темноокий
date [deɪt] *n* дата
daughter ['dɔ:tə] *n* дочка
day [deɪ] *n* день
day-book ['deɪbʊk] *n* щоденник
dead [ded] *a* мертвий
dear [dɪə] *a* дорогий, любий
death [deθ] *n* смерть
decide [dɪ'saɪd] *v* вирішувати
decision [dɪ'sɪʒn] *n* рішення
declare [dɪ'kleə] *v* оголошувати, проголошувати
decorate ['dekəreɪt] *v* прикрашати
decoration [ˌdekə'reɪʃn] *n* прикраса
deed [di:d] *n* дія, вчинок
deep [di:p] *a* глибокий, заглиблений
defeat [dɪ'fi:t] *v* розбивати, завдавати поразки
defend [dɪ'fend] *v* захищати
degree [dɪ'ɡri:] *n* ступінь, міра
delegate ['delɪɡət] *n* делегат
delicatessen [ˌdelɪkə'tesn] *n* холодні закуски, салат
deliver [dɪ'lvə] *v* передавати; виголошувати; доставляти
delivery [dɪ'lvərɪ] *n* доставка рекомендованої кореспонденції
demand [dɪ'mɑ:nd] 1. *n* вимога; 2. *v* вимагати
demonstration [ˌdemən'streɪʃn] *n* демонстрація

dentist ['dentɪst] *n* зубний лікар, дантист
department [dɪ'pɑ:tment] *n* відділ
department store універмаг
departure [dɪ'pɑ:tʃə] *n* від'їзд, відхід
deposit [dɪ'pɒzɪt] *n* вклад у банку; внесок
deputy ['depju:tɪ] *n* депутат
derivation [ˌderɪ'veɪʃn] *n* походження, утворення
describe [dɪ'skraɪb] *v* описувати
deserve [dɪ'zɜ:v] *v* заслуговувати
design [dɪ'zaɪn] *n* проект; план
designer [dɪ'zaɪnə] *n* конструктор
destination [ˌdestɪ'neɪʃn] *n* призначення
detachment [dɪ'tætʃmənt] *n* загін військ (кораблів)
detain [dɪ'teɪn] *v* затримувати
detect [dɪ'tekt] *v* виявляти; виправляти
develop [dɪ'veləp] *v* розвивати
development [dɪ'veləpmənt] *n* розвиток
devote [dɪ'vəʊt] *v* присвячувати
diagnose ['daɪəgnəʊz] *v* ставити діагноз
dialogue ['daɪələʊg] *n* діалог
die [daɪ] *v* умирати
differ ['dɪfə] *v* відрізняти
different ['dɪfrənt] *a* різний
difficult ['dɪfɪkəlt] *a* важкий, тяжкий
dig [dɪg] (dug, dug) *n* копати
dignity ['dɪgnɪtɪ] *n* гідність; велич
dinner ['dɪnə] *n* обід

to have dinner обідати
diploma [di'pləʊmə] *n* диплом
direction [di'rekʃn] *n* напрям
dirty ['dɜ:ti] *a* брудний
disappointed [disə'pɔɪntɪd] *a* розчарований
discover [dis'kʌvə] *v* відкривати
discovery [dis'kʌvəri] *n* відкриття; виявлення
discuss [dis'kʌs] *v* обговорювати
disease [di'zi:z] *n* хвороба
disgrace [dis'greɪs] *n* ганьба
display [dis'pleɪ] 1. *v* показувати; виявляти; 2. *n* виставка
distance ['dɪstəns] *n* відстань
district ['dɪstrɪkt] *n* район, округ; область
dive [daɪv] *v* пірнати; стрибати в воду
diversity [daɪ'vɜ:sɪti] *n* різноманітність
divide [di'vaɪd] *v* ділити
domestic [də'mestɪk] *a* домашній, сімейний
door [dɔ:] *n* двері
doorman ['dɔ:mən] *n* швейцар
doubt [daʊt] *n* сумнів
no doubt безсумнівно
down [daʊn] *adv* вниз, донизу
dozen [dʌzn] *n* дюжина, дванадцять
draught [dra:ft] *n* шашки

draw [drɔ:] (drew, draw) *v* тягти; волочити; малювати
drawer [drɔ:ə] *n* шухляда; висувна дошка (буфета, стола)
drawing ['drɔ:ɪŋ] *n* малюнок; малювання
technical drawing креслення
dreadful ['dredfʊl] *a* жахливий
dream [dri:m] 1. *n* мрія; 2. *v* мріяти
dress [dres] 1. *n* сукня; одяг; 2. *v* одягатися
dress-maker ['dres,meɪkə] *n* кравчиня
drink [drɪŋk] (drank, drunk) *v* пити
driver ['draɪvə] *n* водій
drop [drɒp] 1. *n* крапля; 2. *v* падати
dry [draɪ] 1. *a* сухий; 2. *v* сушити; витирати
dullness ['dʌlnɪs] *n* нудьга
durability [dʒʊərə'bɪləti] *n* стійкість, міцність
during ['dʒʊəriŋ] *prep* протягом; під час
dust [dʌst] *n* пил, порошок
duster ['dʌstə] *n* ганчірка для витирання пилу
duty ['dʒu:ti] *n* обов'язок
to be on duty чергувати

Ее

each [i:tʃ] *pron* кожний
each other один одного
ear [ɪə] *n* вухо
early ['ɜ:li] 1. *a* ранній; 2. *adv* рано
east [i:st] *n* схід
in the east на схід
eastern ['i:stən] *a* східний
easy ['i:zi] *a* легкий
eat [i:t] (ate, eaten) *v* їсти
economy [i'kɒnəmi] *n* економіка
education [edju:'keɪʃn] *n* освіта
effort ['efət] *n* зусилля

either ['aɪðə] *a* будь-який (з двох)
either... or *conj* або... або
elder ['eldə] *a* старший (у сім'ї)
elderly ['eldəli] *a* літній, в літах
elect [ɪ'lekt] *v* обирати
electric [ɪ'lektrɪk] *a* електричний
electric power station електростанція
electrician [ɪlek'trɪʃn] *n* електрик
else [els] *adv* ще
embarrass [ɪm'bærəs] *v* бентежити
embassy ['embəsi] *n* посольство

embody [ɪmˈbɒdi] *n* втілювати в життя; включати
emperor [ˈɛmpərə] *n* імператор
emphasize [ˈɛmfəsaɪz] *v* підкреслювати
empty [ˈɛm(p)tɪ] 1. *a* порожній;
2. *v* спорожнити
end [ɛnd] *n* кінець
enemy [ˈɛnɪmi] *n* ворог
engine [ˈɛndʒɪn] *n* мотор, двигун
engineering [ˌɛndʒɪˈnɪərɪŋ] *n* техніка; машинобудування
enjoy [ɪnˈdʒɔɪ] *v* насолоджуватися; діставати задоволення
enough [ɪˈnʌf] *adv* досить
enter [ˈɛntə] *v* входити у; вступати
entire [ɪnˈtaɪə] *a* весь, цілий
entirely [ɪnˈtaɪəlɪ] *adv* повністю; цілком
entrance [ˈɛntrəns] *n* вхід
entrance examination вступний іспит
envelope [ˈɛnvɪləʊp] *n* конверт
environment [ɪnˈvaɪəɹənmənt] *n* довкілля, навколишнє середовище
epidemy [ˈɛpɪdɛmi] *n* епідемічне захворювання
equip [ɪˈkwɪp] *v* обладнувати; споряджати
equipment [ɪˈkwɪpmənt] *n* обладнання, оснащення
escape [ɪsˈkeɪp] *v* утекти; врятуватися
especially [ɪsˈpeʃəlɪ] *adv* особливо, зокрема
essential [ɪˈsɛnʃəl] *a* істотний, значний
establish [ɪsˈtæblɪʃ] *v* установлювати
establishment [ɪsˈtæblɪʃmənt] *n* встановлення; заклад, установа
ethnic [ˈeθnɪk] *a* етнічний
Europe [ˈjʊərəp] *pr n* Європа

eve [i:v] *n* переддень
on the eve напередодні
even [ˈi:v(ə)n] *adv* навіть
event [ɪˈvɛnt] *n* подія
ever [ˈɛvə] *adv* коли-небудь
every [ˈɛvrɪ] *pron* кожний, всякий
everybody [ˈɛvrɪbɒdi] *pron* кожний; всяка людина
everyone [ˈɛvrɪwʌn] *pron* кожний; всяка людина
everything [ˈɛvrɪθɪŋ] *pron* все
everywhere [ˈɛvrɪwɛə] *adv* усюди, скрізь
exactly [ɪɡˈzæktli] *adv* точно
exaggerate [ɪɡˈzædʒəreɪt] *v* перебільшувати
examination [ɪɡ.zæmɪˈneɪʃn] *n* екзамен
examine [ɪɡˈzæmɪn] *v* розглядати; обстежувати; екзаменувати
to examine a patient оглянути пацієнта
examinee [ɪɡ.zæmɪˈni:] *n* екзаменований
example [ɪɡˈzɑ:mpəl] *n* приклад, зразок
for example наприклад
except [ɪkˈsept] *prep* крім, за винятком
exceptional [ɪkˈsepʃənəl] *a* винятковий
excursion [ɪksˈkɜ:ʃn] *n* екскурсія
exercise [ˈɛksəsaɪz] 1. *n* вправа;
2. *v* здійснювати
exhibition [ˌɛksɪˈbɪʃn] *n* виставка
exit [ˈɛksɪt] *n* вихід
exit visa віза на виїзд
explain [ɪksˈpleɪn] *v* пояснювати
exploration [ˌɛksplɔ:ˈreɪʃn] *n* дослідження
explore [ɪksˈplɔ:] *v* досліджувати, вивчати
explorer [ɪksˈplɔ:rə] *n* дослідник
expression [ɪksˈpreʃn] *n* вислів
eye [aɪ] *n* око

- face** [feɪs] *n* обличчя
- facilitate** [fə'sɪlɪteɪt] *v* полегшувати; сприяти
- factory** ['fæktəri] *n* фабрика
- fair** [feə] *a* світлий; ясний; білявий; чесний; справедливий
- fair-haired** ['feəheəd] *a* світловолодий
- fairytale** ['feərɪteɪl] *n* казка
- fall** [fɔ:l] (**fell, fallen**) *v* падати
to fall ill захворіти
- family** ['fæmɪli] *n* сім'я
- famine** ['fæmɪn] *n* голод
- famous** ['feɪməs] *a* знаменитий
- fan** [fæn] *n* уболівальник
- fancy** ['fænsɪ] *v* уявляти (собі)
- far** [fɑ:] 1. *a* далекий; 2. *adv* далеко
- fare** [feə] *n* вартість проїзду; плата за проїзд
- farm** [fɑ:m] *n* ферма
- farmer** ['fɑ:mə] *n* фермер; орендар
- fast** [fɑ:st] *a* міцний; швидкий
My watch is one minute fast.
Мій годинник поспішає на хвилину.
- fasten** ['fɑ:sn] *v* прикріпляти, застігати(ся)
fasten belts пристебнути паски
- fate** [feɪt] *n* доля, фатум
- favour** ['feɪvə] *n* користь; прихильність
in favour of на користь (кого-небудь)
- favourite** ['feɪvərɪt] *a* улюблений
- fear** [fiə] 1. *n* страх; 2. *v* боятися
- feature** ['fi:tʃə] *n* характерна особливість; повнометражний фільм
- feel** [fi:l] (**felt, felt**) *v* відчувати
- feeling** ['fi:lɪŋ] *n* почуття; емоція
- feet** [fi:t] *n* ноги (ступні)
- fellow** ['felou] *n* хлопець; людина; товариш
- fence** [fens] *n* огорожа, тин
- fertile** ['fɜ:təɪl] *a* родючий; багатий
- few** [fju:] *a* мало, небагато
- field** [fi:ld] *n* поле
- fierce** [fiəs] *a* лютий; шалений
- fight** [faɪt] *n* бій; боротьба
- fight** [faɪt] (**fought, fought**) *v* боротися
- fighter** ['faɪtə] *n* борець, боєць
- fill** [fɪl] *v* наповнювати; виконувати
- find** [faɪnd] (**found, found**) *v* знаходити
- fine** [faɪn] *a* прекрасний
- finger** ['fɪŋgə] *n* палець
- finish** ['fɪnɪʃ] *v* закінчувати
- fire** ['faɪə] *n* вогнище
- fire-place** *n* камін
- first** [fɜ:st] *num* перший
- fish** [fɪʃ] 1. *n* риба; 2. *v* ловити рибу
- fitter** ['fɪtə] *n* слюсар
- flag** [flæg] *n* прапор
- flat** [flæt] 1. *n* плоска поверхня; квартира; 2. *a* плоский, рівний
- flax** [flæks] *n* льон
- flight** [flaɪt] *n* політ
- flood** [flʌd] *n* повінь; потік
- floor** [flɔ:] *n* підлога
- flower** ['flaʊə] *n* квітка
- flu** [flu:] *n* грип
- fly** [flaɪ] (**flew, flown**) *v* літати
- folk** [fouk] *a* народний
folk-lore ['fouklɔ:] *n* фольклор
folk-song ['fouksɔŋ] *n* народна пісня
- follow** ['fɒləʊ] *v* йти за кимсь; наслідувати приклад
- fond** [fɒnd] *a* ніжний, люблячий
to be fond of любити
- food** [fu:d] *n* їжа
- fool** [fu:l] 1. *n* дурень; блазень; 2. *v* дурити
- foot** [fut] *n* (pl feet) ступня, нога
go on foot йти пішки

football ['fʊtbɔ:l] *n* футбол
football-player ['fʊtbɔ:l,pleɪə] *n* футболіст
foot-wear ['fʊtweə] *n* взуття
for [fɔ:] *prep* для
for breakfast на сніданок
force [fɔ:s] *n* сила
forefather ['fɔ:fɑ:ðə] *n* предок
foreign ['fɔ:rin] *a* іноземний
forest ['fɔ:rist] *n* ліс
foretell [fɔ:'tel] *v* провіщати, передбачати
forget [fə'get] (**forgot, forgotten**) *v* забувати
fork [fɔ:k] *n* виделка
form [fɔ:m] 1. *n* форма; клас (*у школі*); 2. *v* утворювати
fortnight ['fɔ:tnaɪt] *n* два тижні
forward ['fɔ:wəd] *a* передній, передовий; ранній
found [faʊnd] *v* засновувати
founder ['faʊndə] *n* засновник
fountain ['faʊntɪn] *n* фонтан, джерело
fountain-pen авторучка
fraction ['frækʃn] *n* частка; *мат.* дріб
frankly ['fræŋkli] *adv* відверто

frankly speaking відверто кажучи
free [fri:] *a* вільний
freedom ['fri:dəm] *n* свобода
French [frentʃ] 1. *a* французький; 2. *n* французька мова
fresh [freʃ] *a* свіжий
freshwater ['freʃ,wɔ:tə] *n* прісна вода
friend [frend] *n* друг, приятель
friendly ['frendli] *adv* дружно
friendship ['frendʃɪp] *n* дружба
from [frɒm] *prep* від, з, із
front [frʌnt] *n* фасад, перед; фронт
frontier ['frʌntjə] *n* кордон
frost [frɒst] *n* мороз
frosty ['frɒsti] *a* морозний
fruit [fru:t] *n* фрукти
fry [fraɪ] *v* смажити
fuel [fjuəl] *n* паливо, пальне
fulfill [ful'fɪl] *v* виконувати, здійснювати
fundamental [ˌfʌndə'mentl] *a* основний; докорінний
funny ['fʌni] *a* смішний, забавний
furious ['fjuəriəs] *a* оскаженілий, несамовитий
further ['fɜ:ðə] *a* подальший, наступний

Gg

gallery ['gæləri] *n* галерея
game [geɪm] *n* гра
garden ['gɑ:dn] *n* сад
gargle ['gɑ:gl] 1. *n* полоскання (*для горла*); 2. *v* полоскати (*горло*)
gas [gæs] *n* газ
gate ['geɪt] *n* ворота, хвіртка
gather ['gæðə] *v* збирати
gender ['dʒendə] *n* *грам.* рід
generation [ˌdʒenə'reɪʃn] *n* покоління, генерація
geography [dʒɪ'ɒgrəfi] *n* географія
German ['dʒə:mən] 1. *a* німецький; 2. *n* німецька мова

get [get] (**got, got**) *v* одержувати; добиратися
to get off виходити
to get in входити
to get up вставати
girl [gɜ:l] *n* дівчинка, дівчина
give [gɪv] (**gave, given**) *v* давати
glad [glæd] *a* задоволений; радісний
glass [glɑ:s] *n* склянка; чарка
glider ['glɑɪdə] *n* планер
glorious ['glɔ:riəs] *a* славетний, чудовий
glory ['glɔ:ri] *n* слава

go [gou] (went, gone) *v* іти, їхати, рухатися
to go by bus їхати автобусом
to go for a walk іти гуляти
to go home іти додому
to go in for sports займатися спортом
to go out виходити
to go to bed лягати спати
gold [gould] *n* золото
good [gud] *a* хороший; добрий; гарний
goods [gudz] *n* речі, товар
good-bye ['gud'bai] *int* до побачення
govern ['glvən] *v* керувати, управляти
governor ['glvənə] *n* правитель; губернатор
government ['glvnmənt] *n* уряд
grain [grein] *n* зерно
grand [grænd] *a* великий; грандіозний
grandfather ['grænd,fa:ðə] *n* дідусь
grandmother ['grænd,məðə] *n* бабуся
graphite ['græfait] *n* графіт
grass ['grɑ:s] *n* трава
grating ['greitɪŋ] *n* ґрати; закриття решіткою
grave [greiv] *n* могила
gravity ['græviti] *n* сила ваги, тяжіння
great [greit] *a* великий
Great Britain ['greit'britn] *pr n* Велика Британія

Greece [gri:s] *pr n* Греція
green [gri:n] *a* зелений
greengrocer's shop ['gri:n,grousez'ʃɒp] *n* овочева (фруктова) крамниця
greet [gri:t] *v* вітати
greeting ['gri:tɪŋ] *n* вітання
Gregorian [grə'gɔ:riən] *a* григоріанський
Gregorian style новий стиль
grey [grei] *a* сірий
grey-eyed ['grei,aɪd] *a* сіроокий
grey-haired ['grei,hæd] *a* сивий
grocer's shop ['grousez'ʃɒp] *n* бакалійна крамниця
ground [graund] *n* ґрунт
sports ground спортивний майданчик
group [gru:p] *n* група
grow [grou] (**grew, grown**) *v* вирощувати; рости
grown-up ['groun ʌp] *a* дорослий
guarantee [gæ'ren'ti:] *n* 1. гарантія, запорука; 2. *v* ['gæ'renti] гарантувати
guide ['gaɪd] *n* гід, екскурсовод
guess [ges] *v* відгадувати
guest [gest] *n* гість
gulf [gʌlf] *n* морська затока
gun [gʌn] *n* рушниця; гармата
gymnasium [dʒɪm'neɪzjəm] *n* спортивна зала
gymnastics [dʒɪm'næstɪks] *n* гімнастика

Hh

haberdashery ['hæbədæʃəri] *n* ґалантерея
hair [heə] *n* волосся
hair-dresser ['heə,dresə] *n* перукар
hair-dresser's перукарня
half [hɑ:f] *n* половина
ham [hæm] *n* шинка
hamburger ['hæmbə:gə] *n* булочка з біфштексом, гамбургер

hand [hænd] *n* рука; стрілка (годинника)
handsome ['hænsəm] *a* гарний
hang [hæŋ] (**hung, hung**) *v* вішати
happen ['hæpən] *v* траплятися, відбуватися
happy ['hæpi] *a* щасливий
hard [hɑ:d] *a* твердий; упертий
hardly ['hɑ:dlɪ] *adv* важко, навряд чи

hardly ever дуже рідко
harvest [ˈhɑ:vɪst] *n* урожай
hat [hæt] *n* капелюх
hate [heit] *v* ненавидіти
have [hæv] *v* мати; з *inf.* мусити,
бути повинним

I have to go there. Я повинен
піти туди.

head [hed] 1. *n* голова; 2. *v* очолю-
вати

at the head of на чолі

headache [ˈhedəɪk] *n* головний біль

headmaster [ˈhedmɑ:stə] *n* дирек-
тор школи

head-quarters [ˈhedˈkwɔ:təz] *n* штаб

health [helθ] *n* здоров'я

hear [hiə] (heard, heard) *v* чути

heart [hɑ:t] *n* серце

heavy [ˈhevi] *a* важкий

helicopter [ˈhelɪkɔptə] *n* вертоліт

help [help] 1. *n* допомога; 2. *v* до-
помагати

help yourself пригортайтесь

here [hiə] *adv* тут; сюди

here you are! ось, будь ласка!
(при врученні чогось)

hero [ˈhɪərəʊ] *n* герой

heroic [hɪˈroʊɪk] *a* героїчний

heroism [ˈhɪərəʊɪzəm] *n* героїзм

herself [hɜ:ˈself] *pron* себе; сама

hi [haɪ] *int* амер. привіт!, алло!

high [haɪ] *a* високий

higher education вища освіта

highway [ˈhaɪweɪ] *n* автомагіст-
раль; шосе

hill [hɪl] *n* горб, пагорб

himself [hɪmˈself] *pron* себе; сам

history [ˈhɪstəri] *n* історія

hobby [ˈhɒbi] *n* хобі, улюблене за-
няття

hockey [ˈhɒki] *n* хокей

hockey-player [ˈhɒkiˌpleɪə] *n* хокеїст

hold [hould] (held, held) *v* тримати

holiday [ˈhɒləd(e)] *n* свято; день
відпочинку

holidays [ˈhɒlədɪz] *n* канікули

home [həʊm] *n* дім, житло

at home вдома

to go home іти додому

homely [ˈhəʊmlɪ] *a* домашній

homework [ˈhəʊmɜ:tə:sk] *n* домашнє
завдання

homework [ˈhəʊmwɜ:k] *n* домашня
робота

honour [ˈɒnə] 1. *n* честь; слава;
2. *v* шанувати

honourable [ˈɒnərəbl] *a* чесний, по-
чесний

hope [həʊp] 1. *n* надія; 2. *v* споді-
ватися

horse [hɔ:s] *n* кінь

horseshoe [ˈhɔ:sˈʃu:] *n* підкова

hosiery [ˈhəʊzəri] *n* трикотаж; пан-
чішні вироби

hospital [ˈhɒspɪtl] *n* лікарня

host [həʊst] *n* господар

hot [hɒt] *a* гарячий; жаркий

hotel [həʊˈtel] *n* готель

hour [ˈaʊə] *n* година

house [haʊs] *n* будинок

household [ˈhaʊshəʊld] *n* сім'я,
родина; домашнє господарст-
во

a household word загальноужи-
ване слово

how [haʊ] *adv* як

how many скільки (із злічува-
ними іменниками)

how much скільки (з незлічу-
ваними іменниками)

How do you do? Здрастуй(те)!;
Як поживаєте?

however [haʊˈevə] *conj* однак, незва-
жаючи на

huge [hju:dʒ] *a* величезний, веле-
тенський

hundred [ˈhʌndrəd] *num* сто

hungry [ˈhʌŋɡri] *a* голодний

husband [ˈhʌzbænd] *n* чоловік (дру-
жини)

hydro-electric [ˈhɪdrəʊˈlektɪk] *a*
гідроелектричний

I [aɪ] *pron* я
ice [aɪs] *n* лід
ice-cream [ˈaɪsˈkri:m] *n* морозиво
idea [aɪˈdɪə] *n* ідея
if [ɪf] *conj* якщо
ill [ɪl] *a* хворий
illustrate [ˈɪləstreɪt] *v* ілюструвати
impact [ˈɪmpækt] *n* удар; вплив
importance [ɪmˈpɔ:təns] *n* важливість; значення
important [ɪmˈpɔ:tənt] *a* важливий
impression [ɪmˈpreʃn] *n* враження
improve [ɪmˈpru:v] *v* поліпшувати(ся), удосконалювати(ся)
in [ɪn] *prep* в, у
to be in бути вдома
in front of перед
in spite of незважаючи на, всупереч
include [ɪnˈklu:d] *v* містити (в собі); включати
including [ɪnˈklu:dɪŋ] в тому числі
indignantly [ɪnˈdɪgnəntli] *adv* обурено, гнівно
industry [ˈɪndəstri] *n* промисловість
industrial [ɪnˈdʌstriəl] *a* промисловий
influence [ˈɪnfluəns] *n* вплив
influx [ɪnˈflʌks] *n* наплив (*народу*)
inform [ɪnˈfɔ:m] *v* інформувати
information [ˌɪnfəˈmeɪʃn] *n* інформація
inhabitant [ɪnˈhæbɪtənt] *n* (постійний) мешканець, житель
injection [ɪnˈdʒekʃn] *n* ін'єкція

inquire [ɪnˈkwaɪə] *v* питати, розпитувати; розслідувати
insomnia [ɪnˈsɒmniə] *n* безсоння
instead [ɪnˈsted] *prep* замість
institute [ˈɪnstɪtju:t] *n* інститут
integral [ˈɪntɪgrəl] *a* повний, цілий; невід'ємний
intelligible [ɪnˈtelɪdʒəbl] *a* зрозумілий
interest [ˈɪntrɪst] *v* цікавити
interesting [ˈɪntrɪstɪŋ] *a* цікавий
international [ˌɪntəˈnæʃənəl] *a* міжнародний
interval [ˈɪntəvəl] *n* перерва; антракт
into [ˈɪntu, ˈɪntə] *prep* в
introduce [ˌɪntrəˈdju:s] *v* знайомити, відрекомендувати
invent [ɪnˈvent] *v* винаходити
inventor [ɪnˈventə] *n* винахідник
inviolable [ɪnˈvɪələəbl] *a* непорушний; недоторканий
invite [ɪnˈvaɪt] *n* запрошувати
involve [ɪnˈvɒlv] *v* уміщувати, втягувати
iron [ˈaɪən] 1. *n* залізо 2. *v* прасувати, гладити
irregular [ɪˈregjələ] *a* неправильний
island [ˈaɪlənd] *n* острів
issue [ˈɪʃu:] *v* видавати, випускати (*газету, журнал тощо*)
it [ɪt] *pron* він, вона, воно (*для неживих предметів і тварин*)
ivy [ˈaɪvɪ] *n* плющ

Jj

jacket [ˈdʒæktɪt] *n* жакет; куртка
jeans [dʒi:nz] *n* джинси; робочий костюм
join [dʒɔɪn] *v* приєднуватися; вступати (*в партію, спілку*)
joy [dʒɔɪ] *n* радість, веселощі

joke [dʒɔuk] *n* жарт
journalist [ˈdʒɔ:nəlɪst] *n* журналіст
juice [dʒu:s] *n* сік
jump [dʒʌmp] *v* стрибати
jumping [ˈdʒʌmpɪŋ] *n* стрибки (*вид спорту*)

juridical [dʒuə'ɹɪdɪkl] *a* юридичний; законний
just [dʒʌst] *adv* щойно

justice ['dʒʌstɪs] *n* справедливість; суддя; правосуддя

Kk

keep [ki:p] (**kept, kept**) *v* тримати, зберігати; залишати
to keep in mind мати на увазі
to keep one's bed дотримуватися постільного режиму
kill [kɪl] *v* вбивати
killer ['kɪlə] *n* убивця, килер
kilogramme ['kɪləgræm] *n* кілограм
kilometre ['kɪlə,mi:tə] *n* кілометр

kind [kaɪnd] 1. *n* сорт; 2. *a* добрий
king [kɪŋ] *n* король
kingdom ['kɪŋdəm] *n* королівство
kitchen ['kɪtʃɪn] *n* кухня
kitchen-garden ['kɪtʃɪn'gɑ:dən] *n* город
knight [naɪt] *n* рицар, лицар
know [nou] (**knew, known**) *v* знати
knowledge ['nɒlɪdʒ] *n* знання

Ll

laboratory [lə'bɒrət(ə)rɪ] *n* лабораторія
labour ['leɪbə] *n* праця
labour-training *n* виробниче навчання
lack [læk] *n* нестача, брак
for lack of time за браком часу

lake [leɪk] *n* озеро
lamp [læmp] *n* лампа
land [lænd] *n* земля
landlord ['lændlɔ:d] *n* домовласник, який здає (внайми) квартири
lane [leɪn] *n* стежка; провулок
language ['læŋgwɪdʒ] *n* мова
large [lɑ:dʒ] *a* великий
last [lɑ:st] 1. *a* останній 2. *v* тривати
at last нарешті
last night вчора увечері
for the last time востаннє
late [leɪt] 1. *a* пізній 2. *adv* пізно
to be late запізнюватися
later ['leɪtə] *adv* пізніше
lathe [leɪð] *n* токарний верстат
Latin ['lætɪn] *n* латинь

laugh [lɑ:f] *v* сміятися
launch [lɔ:ntʃ] *v* (роз)починати; запускати (*ракету*)
law [lɔ:] *n* закон; право
lawn [lɔ:n] *n* газон, лужок
lay [leɪ] (**laid, laid**) *v* класти
to lay the table накривати на стіл
lazy ['leɪzɪ] *a* ледачий
lead [li:d] (**led, led**) *v* вести, керувати
leader ['li:də] *n* вождь; керівник
leadership ['li:dəʃɪp] *n* керівництво
leaf [li:f] *n* листок
league [li:g] *n* ліга, спілка
leap [li:p] (**leapt, leaped**) *v* стрибати
leap-year ['li:pjɛ:] *n* високосний рік
least [li:st] 1. *a* найменший; 2. *adv* найменше
leave [li:v] (**left, left**) *v* покидати; залишати; від'їжджати
ledge [ledʒ] *n* уступ; край
left [left] *a* лівий
on the left ліворуч
leg [leg] *n* нога (*від стегна до ступні*)

legend ['ledʒənd] *n* легенда
legislation [ˌledʒɪs'leɪʃn] *n* законодавство
legislative [ˌledʒɪslətɪv] *a* законодавчий
lend [lend] (**lent, lent**) *v* позичати; надавати
less [les] 1. *a* менший; 2. *adv* менше
lessen ['lesn] *v* зменшувати
let [let] *v* дозволяти
letter ['letə] *n* буква; літера; лист
registered letter рекомендований лист
air-mail letter лист авіапоштою
liberation [ˌlɪbə'reɪʃn] *n* звільнення, визволення
liberator ['lɪbəreɪt] *n* визволитель
librarian [laɪ'brɛəriən] *n* бібліотекар
library ['laɪbrəri] *n* бібліотека
lie [laɪ] (**lai, lain**) *v* лежати
to lie in the sun загоряти
life [laɪf] *n* життя
lift [lɪft] *n* ліфт
light [laɪt] 1. *n* світло; 2. *a* світлий
like [laɪk] 1. *a* подібний, схожий; 2. *v* подобатися, любити
lip [lɪp] *v* губа

listen ['lɪsn] *v* слухати
literary ['lɪtərəri] *a* літературний
literature ['lɪtərɪtʃə] *n* література
litre ['li:tə] *n* літр
little ['lɪtl] *a* маленький
live [lɪv] *v* жити
living-room ['lɪvɪŋru:m] *n* вітальня
local ['ləukəl] *a* місцевий
log [lɒg] *n* колода; деревина
long [lɒŋ] *a* довгий
look [lʊk] *v* дивитися
to look after піклуватися про
to look for шукати
to look like бути схожим (на когось)
loggy ['lɒɡɪ] *n* вантажний автомобіль
lose [lu:z] (**lost, lost**) *v* втрачати, програвати
loss [lɒs] *n* втрата
loud [laʊd] *a* гучний
loudly ['laʊdli] *adv* гучно
love [lʌv] *v* любити
lover ['lʌvə] *n* любитель; коханець, коханий
luggage ['lʌɡɪdʒ] *n* багаж
lump [lʌmp] *n* грудка, кусок
lunch [lʌntʃ] *n* ленч, другий сніданок

Mm

magazine [ˌmæɡə'zi:n] *n* журнал
maid [meɪd] *n* служниця; поет. дівчина
mail [meɪl] *n* пошта
main [meɪn] *a* головний, основний
mainland ['meɪnlənd] *n* материк; найбільший острів
major ['meɪdʒə] *a* важливий; великий
make [meɪk] (**made, made**) *v* робити
to make a dialogue складати діалог
to make a snowman ліпити сніговика

male [meɪl] *a* чоловічий
mammy [mæ'mɑ:] *n* мама, нянька
manage ['mænɪdʒ] *v* керувати
manager ['mænɪdʒə] *n* менеджер, адміністратор, керівник
manganese [ˌmæŋɡə'ni:z] *n* марганець
mankind [mæn'kaɪnd] *n* людство
manuscript ['mænjuskɪpt] *n* рукопис
many ['meni] *a* багато
map [mæp] *n* карта
maple ['meɪpl] *n* клен
marble ['mɑ:bl] *n* мармур

mark [mɑ:k] 1. *n* оцінка; 2. *v* відзначати
market ['mɑ:kɪt] *n* ринок
marry ['mæri] *v* одружуватися
masculine ['mɑ:skulɪn] *a* чоловічий; *грам.* чоловічий рід
master ['mɑ:stə] *n* хазяїн, господар
masterpiece ['mɑ:stəpi:s] *n* шедевр
match [mætʃ] 1. *n* матч; 2. *v* пасувати; підходити під пару
mathematics [ˌmæθ'ɪmætɪks] *n* математика
may [meɪ] (**might, might**) *v* могли, мати змогу
me [mi:, mi] *pron* мені, мене
meadow ['medou] *n* лука
in the meadow на луці
meaning ['mi:nɪŋ] *n* значення
measure ['meʒə] *n* 1. міра; 2. *v* міряти, вимірювати
measuring ['meʒərɪŋ] *n* вимірювання
meat [mi:t] *n* м'ясо
medal ['medl] *n* медаль
medicine ['medsn] *n* ліки; медицина
meet [mi:t] (**met, met**) *v* зустрічатися
meeting ['mi:tɪŋ] *n* збори; зустріч
member ['membə] *n* член
membership ['membəʃɪp] *n* членство
memory ['meməri] *n* пам'ять
to honour the memory шанувати пам'ять
mental ['mentl] *a* розумовий; психічний
mention ['menʃn] *v* згадувати; посилається
menu ['menju:] *n* меню
mere [mɪə] 1. *a* простий; чистий; 2. *adv* лише
for a mere penny усього лише за один пенні
message ['mesɪdʒ] *n* повідомлення, послання

middle ['mɪdl] *n* середина
mild [maɪld] *a* м'який; теплий; помірний (*про погоду*); лагідний (*про характер*)
military ['mɪlɪtəri] *a* військовий
milk [mɪlk] *n* молоко
milkmaid ['mɪlkmeɪd] *n* доярка
million ['mɪljən] *n* мільйон
miner ['maɪnə] *n* гірник; шахтар
minor ['maɪnə] *n* менший з двох; молодший
minority [ˌmaɪ'nɔrɪti] *n* меншість; менша частина
minus ['maɪnəs] *n* мінус
minute ['mɪnɪt] *n* хвилина
miserable ['mɪzərəbl] *a* нещасний
miss [mɪs] 1. *n* міс, панна; дівчина; 2. *v* схибити, не влучити
mistake [mɪs'teɪk] *n* помилка
mistress ['mɪstrɪs] *n* господиня, хазяйка
modern ['mɒdən] *a* сучасний
modest ['mɒdɪst] *a* скромний; соромливий
money ['mʌni] *n* гроші
monkey ['mʌŋki] *n* мавпа
month [mʌnθ] *n* місяць
monument ['mɒnjumənt] *n* пам'ятник
more [mɔ:] 1. *a* більший; 2. *adv* більше
moreover [mɔ:'əʊvə] *adv* крім того, до того ж
morning ['mɔ:nɪŋ] *n* ранок
in the morning вранці
most [mʌʊst] 1. *a* найбільший; 2. *adv* найбільше
mother ['mʌðə] *n* мати
motherland ['mʌðələnd] *n* батьківщина
motto ['mɒtəʊ] *n* девіз
mountain ['maʊntɪn] *n* гора
mountainous ['maʊntɪnəs] *a* гористий
mouse [maʊs] *n* миша
mouth [maʊθ] 1. *n* рот; 2. *v* впадати (*про річку*)

move [mu:v] *v* рухатися; переїжджати
movement ['mu:vmənt] *n* рух
Mrs. ['misɪz] *n* (скор. від *Mistress*)
місіс, пані
much [mʌtʃ] 1. *a* багато; 2. *adv*
дуже
murder ['mɜ:də] *n* убивство
museum [mju:'ziəm] *n* музей
mushroom [mʌʃrum] *n* гриб

music ['mju:zɪk] *n* музика
musician [mju:'zɪʃn] *n* музикант
must [mʌst] *v* повинен
mustard ['mʌstəd] *n* гірчиця
mutual ['mju:tʃuəl] *a* взаємний;
спільний
my [maɪ] *pron* мій, моя, моє, мої
myself [maɪ'self] *pron* себе; сам(а)
mysterious [mɪ'stɪəriəs] *a* таємни-
чий

Nn

nail [neɪl] *n* цвях; ніготь
name [neɪm] *n* ім'я
napkin ['næpkɪn] *n* серветка
narrow ['nærou] *a* вузький
nation ['neɪʃn] *n* нація, народ
national ['næʃənl] *a* національний
national history народознавство
nation-wide *a* всенародний
native ['neɪtɪv] *a* рідний
natural ['nætʃrəl] *a* природний,
натуральний
natural conditions природні
умови
natural resources природні ба-
гатства
naturally *adv* природно, звичайно
nature ['neɪtʃə] *n* природа
naughty ['nɔ:tɪ] *a* неслухняний,
пустотливий
near [nɪə] *adv* біля
nearly ['nɪəli] *adv* приблизно
necessary ['nesɪsəri] *a* потрібний
neck [nek] *n* шия
need [ni:d] *v* мати потребу
neighbour ['neɪbə] *n* сусід
neither ['naɪðə] *a* жоден; ні той, ні
інший
neither... nor *conj* ні... ні...
never ['nevə] *adv* ніколи
nevertheless [ˌnevəðə'les] 1. *adv*
все-таки; 2. *conj* проте

new [nju:] *a* новий
New Year tree ['nju:'jɛ:tri:] *n* но-
ворічна ялинка
newspaper ['nju:speɪpə] *n* газета
newsreel ['nju:zri:l] *n* кіножурнал;
кінохроніка
next [nekst] *a* наступний
nice [naɪs] *a* гарний
nickel ['nɪkl] *n* нікель; *амер.* моне-
та в 5 центів
night [naɪt] *n* ніч
no [nou] *adv* ні
noble ['nəubl] *a* благородний;
славний
nobody ['nəʊbədɪ] *pron* ніхто
noise [nɔɪz] *n* шум, галас
north ['nɔ:θ] *n* північ
northern ['nɔ:ðən] *a* північний
nose [nəʊz] *n* ніс
not [nɒt] *adv* не
not at all не варто (*подяки*)
noted ['nəʊtɪd] *a* видатний
nothing ['nʌθɪŋ] *pron* нічого
notify ['nəʊtɪfaɪ] *v* повідомляти
novel ['nɒvl] *n* роман
now [naʊ] *adv* тепер, зараз
nowadays ['naʊədeɪz] *adv* тепер; за
наших часів
number ['nʌmbə] *n* номер
nurse [nɜ:s] *n* медсестра

obstacle ['ɒbstəkl] *n* перешкода
occupation [ˌɒkjʊ'reɪʃn] *n* заняття, фах; окупація
offer ['ɒfə] *v* пропонувати
office ['ɒfɪs] *n* офіс, відомство
often ['ɒ(:)fn] *adv* часто
old ['əʊld] *a* старий
 How old are you? Скільки тобі років?
Olympic [ou'limpɪk] *a* олімпійський
on [ɒn] *prep* на
one [wʌn] *num* один
only ['əʊnlɪ] *adv* лише, тільки
open ['əʊp(ə)n] *v* відкривати; розгортати
operate ['ɒpəreɪt] *v* діяти
opposite ['ɒpəzɪt] *adv* навпроти
or [ɔ:] *conj* або
orchard ['ɔ:tʃəd] *n* фруктовий сад
order ['ɔ:də] 1. *v* замовляти; 2. *n* наказ; порядок
ore [ɔ:] *n* руда
organization [ˌɔ:gəna'zeɪʃn] *n* організація

organize ['ɔ:gənaɪz] *v* організувати
organizer ['ɔ:gənaɪzə] *n* організатор
other ['ʌðə] *a* інший
 the other day *adv* недавно
orthodox ['ɔ:θədɒks] *a* ортодоксальний; православний
our ['aʊə] *pron* наш
ourselves [ˌaʊə'selvz] *pron* себе; самі
out [aʊt] *adv* назовні
 to be out *ne* бути вдома; вийти
outer ['aʊtə] *a* зовнішній
 outer space *kosm*ічний простір
outsider ['aʊt'saɪdə] *n* сторонній; аутсайдер
outstanding [aʊt'stændɪŋ] *a* видатний, знаменитий
oval ['əʊvəl] *a* овальний
over ['əʊvə] *adv* по; через; над, вище
 to be over *zak*інчуватися
own [aʊn] *a* власний

Рр

page [peɪdʒ] *n* сторінка
 on page *na* сторінці
pain [peɪn] *n* біль (*osob*ливо *gost*-рий)
paint [peɪnt] 1. *n* фарба; 2. *v* малювати фарбами; фарбувати
painter ['peɪntə] *n* художник; маляр
palace ['pælɪs] *n* палац
pale [peɪl] *a* блідий
paper ['peɪpə] *n* папір
paper-mill ['peɪpə'mɪl] *n* паперова фабрика
parade [pə'reɪd] *n* парад
parcel ['pɑ:səl] *n* пакунок; посылка
parents ['peərənts] *pl* батьки
park [pɑ:k] *n* парк

parliament ['pɑ:ləmənt] *n* парламент
part [pɑ:t] *n* частина
 to take part *brati* участь
participant [pɑ:'tɪsɪpənt] *n* учасник
participate [pɑ:'tɪsɪpeɪt] *v* брати участь
party ['pɑ:ti] *n* партія; вечірка
pass [pɑ:s] *v* приходити, переходити
 to pass examinations *skladati* іспити
past [pɑ:st] 1. *n* минуле 2. *a* минулий
patient ['peɪʃənt] *n* пацієнт
patriot ['peɪtriət] *n* патріот

patriotic [ˈpætriˈɒtɪk] *a* вітчизняний, патріотичний
Great Patriotic War Велика Вітчизняна війна
patron [ˈpeɪtrən] *n* заступник, патрон, меценат
pay [peɪ] (**paid, paid**) *v* платити
to **pay tribute** віддавати належне
peace [pi:s] *n* мир
peaceful [ˈpi:sfʊl] *a* мирний
peasant [ˈpezənt] *n* селянин
pen [pen] *n* ручка
pen-name *n* псевдонім
pence [pens] *n* (*pl* від penny) пенс
pencil [ˈpensl] *n* олівець
pencil-box *n* пенал
penny [ˈpenɪ] *n* пенні; пенс; *амер.* монета в 1 цент
pensioner [ˈpenʃənə] *n* пенсіонер
perfect [ˈpɜːfɪkt] 1. *a* досконалий; закінчений; *грам.* перфектний; 2. *v* вдосконалювати, поліпшувати
perform [pəˈfɔːm] *v* виконувати; ставити (*n'esy*)
performance [pəˈfɔːməns] *n* вистава
period [ˈpɪəriəd] *n* період
perish [ˈperɪʃ] *v* гинути
personal [ˈpɜːsnl] *a* особистий
photo [ˈfəʊtəʊ] *n* фотографія
physical training [ˈfɪzɪkəlˈtreɪnɪŋ] *n* фізкультура
physics [ˈfɪzɪks] *n* фізика
piano [ˈpjænoʊ] *n* фортепіано, рояль
pick [pɪk] *v* збирати
to **pick up** підіймати
picture [ˈpɪktʃə] *n* картина; кіно
piece [pi:s] *n* шматок
pig [pɪg] *n* свиня
pig-farm *n* свиноферма
pink [pɪŋk] *a* рожевий
pity [ˈpɪtɪ] *n* жалість, жаль
It's a **pity**. Шкода. Жаль.
placard [ˈplækɑːd] *n* плакат; афіша

place [pleɪs] *n* місце
to **take place** траплятися, відбуватися
plain [pleɪn] *n* рівнина
plan [plæn] *n* план
plant [plɑːnt] 1. *n* рослина; завод, фабрика; 2. *v* саджати (*рослини*)
plate [pleɪt] *n* тарілка, миска
play [pleɪ] *n* гра; п'єса; 2. *v* грати(ся), розважатися; грати (*на музичних інструментах*)
to **play chess** грати в шахи
to **play snowballs** грати в сніжки
to **play the piano** грати на піаніно
player [ˈpleɪə] *n* гравець; актор; музикант
please [pli:z] *будь* ласка
pleasure [ˈplezə] *n* задоволення
plot [plɒt] *n* ділянка (*землі*); клаптик землі
plump [plʌmp] *a* повний, товстий
plus [plʌs] *n* плюс
pocket [ˈpɒkɪt] *n* кишеня
poem [ˈpəʊɪm] *n* поема; вірш
poet [ˈpəʊɪt] *n* поет
point [pɔɪnt] *n* крапка; суть; мета
pointer [ˈpɔɪntə] *n* указка
point out [ˈpɔɪntˈaʊt] *v* указувати; зазначати; виділяти
polar [ˈpəʊlə] *a* полярний
political [pəˈlɪtɪkəl] *a* політичний
pollution [pəˈluːʃn] *n* забруднення
poor [puə] *a* бідний; нещасний
popular [ˈpɒpjələ] *a* популярний
population [ˌpɒpjʊˈleɪʃn] *n* населення; жителі
porridge [ˈpɒrɪdʒ] *n* каша (*вівсяна*)
port [pɔːt] *n* порт
portrait [ˈpɔːtrɪt] *n* портрет
possible [ˈpɒsəbl] *a* можливий
post [pəʊst] *n* пошта
post-card [ˈpəʊstkɑːd] *n* поштова листівка
poste restante [ˈpəʊstˈrestɑːnt] *n* лист до запитання

potato [pə'teɪtəʊ] *n* картопля
fried (boiled, mashed) potatoes
 смажена (варена, м'ята) картопля
poultry farm ['poultrɪfɑ:m] *n* птахоферма
pound [paʊnd] *n* фунт
 (англ.=453,6 г); фунт стерлінгів
pour [pɔ:] *v* лити, наливати
power ['paʊə] *n* влада
powerful ['paʊəfʊl] *a* могутній; сильний
power-station ['paʊə'steɪʃn] *n* електростанція
practically ['præktɪkəli] *adv* практично
prefer [prɪ'feɪ:] *v* віддавати перевагу
prepare [prɪ'reə] *v* готувати (завчасно)
prescribe [prɪ'skraɪb] *v* приписувати
present ['preznt] 1. *n* подарунок;
 2. *a* присутній
preserve [prɪ'zə:v] *v* зберігати; обсерігати
pressed [prest] *a* спресований
pretty ['prɪti] *a* гарненький
prevail [prɪ'veɪl] *v* переважати; перемагати
price [praɪs] *n* ціна
primary ['praɪməri] *a* первинний
principality [prɪnsɪ'pælɪti] *n* князівство
private [praɪvət] *a* приватний; особистий
prize [praɪz] *n* приз; премія; нагорода

produce [prɒ'dju:s] *v* виробляти; створювати
profession [prə'feʃn] *n* професія
programme ['prɒɡræm] *n* програма
progress ['prɒɡres] *n* прогрес
progressive [prə'ɡresɪv] *a* прогресивний
prohibit [prə'hɪbɪt] *v* забороняти
promise ['prɒmɪs] 1. *n* обіцянка;
 2. *v* обіцяти
pronunciation [prəˌnʌnsi'eɪʃn] *n* вимова
proposition [ˌprɒpə'zɪʃn] *n* твердження; пропозиція
proprietor [prə'praɪətə] *n* власник
protect [prə'tekt] *v* захищати; охороняти
proud [praʊd] *a* гордий
to be proud of пишатися чим-небудь
prove ['pru:v] *v* доводити
provide [prə'vaɪd] *v* забезпечувати
pub [pʌb] *n* шинок
public ['pʌblɪk] *a* громадський; державний; народний
publish ['pʌblɪʃ] *v* публікувати
pull [pʊl] *v* тягти
punishment ['pʌnɪʃmənt] *n* покарання, кара
pupil ['pjʊ:pl] *n* учень
puppy ['pʌpi] *n* цуценя
purify ['pjʊərɪfaɪ] *v* очищати
push [pʊʃ] *v* штовхати
put [put] (put, put) *v* класти
put on одягати
put down записувати; знижувати (ціни)

Q q

quality ['kwɒlɪti] *n* якість; характерна особливість
quarrel ['kwɒrəl] 1. *n* сварка, суперечка; 2. *v* сваритися
quarter ['kwɔ:tə] *n* чверть

question ['kwɛstʃən] *n* запитання
ask questions ставити запитання
quickly ['kwɪkli] *adv* швидко
quiet ['kwaɪət] *n* спокій, тиша

race [reɪs] *n* змагання з бігу
radio ['reɪdiəʊ] *n* радіо
raft [rɑ:ft] *n* пліт; пором
railroad ['reɪlroʊd] *n* залізниця
rain [reɪn] *n* дощ
It is raining. Іде дощ.
raincoat ['reɪnkəʊt] *n* плащ
rainy ['reɪni] *a* дощовий
reach [ri:tʃ] *v* досягати
read [ri:d] (**read** [red], **read**) *v* читати
reader ['ri:də] *n* читач; збірник текстів для читання
reading ['ri:dɪŋ] *n* читання
outside reading позакласне (домашнє) читання
ready ['redi] *a* готовий
to be ready бути готовим
ready-made готовий одяг
real [riəl] *a* справжній
realize ['riəlaɪz] *v* уявляти собі; виконувати
really ['riəli] *adv* насправді
reasonable ['ri:znəbəl] *a* розсудливий; прийнятний
It is reasonable... . Є всі підстави...
receive [ri'si:v] *v* одержувати
recently ['ri:sntli] *adv* недавно
recite [ri'saɪt] *v* декламувати
recollect [ˌrekə'lekt] *v* пригадувати
record ['rekɔ:d] *n* запис; протокол; рекорд
recover [ri'kʌvə] *v* видужувати
rectory ['rektəri] *n* будинок парафіяльного священика
red [red] *a* червоний
refrigerator [ri'frɪdʒəreɪtə] *n* холодильник, рефрижератор
refuse [ri'fju:z] *v* відмовляти; заперечувати
regard [ri'gɑ:d] *v* вважати; розглядати, розцінювати
to be regarded вважатися
region ['ri:dʒ(ə)n] *n* область, район

relative ['relatɪv] 1. *n* родич; 2. *a* відносний
reliable [ri'laɪəbl] *a* надійний; достовірний
remain [ri'meɪn] *v* залишатися
remember [ri'membə] *v* пам'ятати
remove [ri'mu:v] *v* усувати
rent [rent] *n* квартирна плата
repeat [ri'pi:t] *v* повторювати
report [ri'pɔ:t] *n* доповідь, повідомлення
representative [ˌreprɪ'zentətɪv] *n* представник, делегат
reproduce [ri:prə'dju:s] *v* відтворювати, повторювати
republic [ri'pʌblɪk] *n* республіка
request [ri'kwɛst] *v* просити
required [ri'kwaɪəd] *a* обов'язковий
research [ri'sə:tʃ] *n* дослідження
respect [rɪs'pekt] *v* поважати, шанувати
reserve [ri'zə:v] *v* резервувати, зберігати
responsible [rɪs'pɒnsəbl] *a* відповідальний
rest [rest] *n* відпочинок
to have a rest відпочивати
restaurant ['restɔ:rɒnt] *n* ресторан
restore [ri'stɔ:] *v* повертати; відновлювати
result [rɪ'zʌlt] *n* результат
return [ri'tɜ:n] *v* повертатися
revive [ri'vaɪv] *v* відроджувати
revolution [ˌrevə'lju:ʃn] *n* революція; переворот
ribbon ['rɪbən] *n* стрічка
rich [rɪtʃ] *a* багатий
ride [raɪd] (**rode**, **ridden**) *v* їхати
right [raɪt] 1. *n* право; 2. *a* правий
on the right праворуч
on the right hand of праворуч від
That's right! Правильно!
All right! Добре!
That's all right. Все в порядку.

ring [rɪŋ] (rang, rung) *v* телефону-
вати
ripe [raɪp] *a* стиглий, спілий
rise [raɪz] (rose, risen) *v* підводи-
тися
river ['rɪvə] *n* річка
road [raʊd] *n* дорога, шлях
rocket ['rɒkɪt] *n* ракета
roof [ru:f] *n* дах
room [ru(:)m] *n* кімната
root [ru:t] *n* корінь
rope [rəʊp] *n* канат; віршовка
rose [rəʊz] *n* троянда

rosy ['rouzi] *a* рум'яний
round [raʊnd] *a* круглий
row [raʊ] *n* ряд
ruin [ru:ɪn] *n* загибель; *pl* руїни
ruler ['ru:lə] *n* лінійка
run [rʌn] (ran, run) *v* бігти
to run away утекти
runner ['rʌnə] *n* бігун
running ['rʌnɪŋ] *n* біг (*вид спорту*)
Russia ['rʌʃə] *pr n* Росія
Russian ['rʌʃn] 1. *n* росіянин; ро-
сіянка; 2. *a* російський; ро-
сійська мова

S s

sad [sæd] *a* сумний
safeguard ['seɪfɡɑ:d] *n* гарантія
sailor ['seɪlə] *n* моряк; матрос
salary ['sæləri] *n* заробітна плата,
оклад
salt [sɔ:lt] *n* сіль
same [seɪm] *pron* той самий
sandwich ['sænwɪdʒ] *n* бутерброд
satellite ['sætələɪt] *n* сателіт, су-
путник
Saturday ['sætədi] *n* субота
sausage ['sɔ:sɪdʒ] *n* ковбаса, сосиска
save [seɪv] *v* рятувати
say [seɪ] (said, said) *v* говорити,
сказати
scarf [ska:f] *n* шарф, краватка
school [sku:l] *n* школа
school uniform шкільна форма
schoolboy *n* школяр, учень
schoolgirl *n* школярка, учениця
school-leaver ['sku:lɪ:və] *n* ви-
пускник школи
science ['saɪəns] *n* наука
scientist ['saɪəntɪst] *n* вчений
score ['skɔ:] *n* рахунок
Scotland ['skɒtlənd] *pr n* Шотлан-
дія
Scottish ['skɒtɪʃ] *a* шотландський
scout [skaut] *n* розвідник; скаут,
бойскаут

sculptor ['skʌlptə] *n* скульптор
sea [si:] *n* море
seaside ['si:'saɪd] *n* морське узбе-
режжя
season ['si:zn] *n* сезон; пора року
seat [si:t] *n* стілець; сидіння; міс-
це
second ['sekənd] 1. *n* секунда; 2. *a*
другий
secondary ['sekəndəri] *a* середній
secret ['si:kri:t] 1. *n* таємниця; 2. *a*
таємний
section ['sekʃən] *n* секція; відділ
sector ['sektə] *n* сектор
see [si:] (saw, seen) *v* бачити
seek [si:k] (sought) *v* шукати;
прагнути
select [sɪ'lekt] *v* вибирати
self-determination
['selfdɪ,tə:mɪ'neɪʃn] *n* самовиз-
начення
sell [sel] (sold, sold) *v* продавати
send [send] (sent, sent) *v* посилати
senior ['si:njə] *a* старший
senior pupil старшокласник
sentence ['sentəns] *n* речення
serious ['sɪəriəs] *a* серйозний
serve [sə:v] *v* служити; обслугову-
вати
settle ['setl] *v* оселятися

several ['sevrəl] *pron* кілька
sheep [ʃi:p] *n* вівця; вівці
sheet [ʃi:t] *n* простирадло; аркуш
shelf [ʃelf] *n* полиця
shine [ʃaɪn] (shone, shone) *v* світити, сяяти
ship [ʃɪp] *n* корабель; судно
shipwreck ['ʃɪprek] *n* корабельна аварія
shirt [ʃə:t] *n* сорочка
shoe [ʃu:] *n* черевик, туфля
shoot [ʃu:t] (shot, shot) *v* стріляти
shop [ʃɒp] *n* магазин
shop-assistant ['ʃɒp,ɪsɪstənt] *n* продавець
shopping ['ʃɒpɪŋ] *n* відвідання магазину, щоб щось купити; купівля, купування
to do one's shopping *робити покупки*
to go shopping *ходити по магазинах*
shopping-bag *n* господарська сумка
shore [ʃɔ:] *n* берег (*моря, озера*)
short [ʃɔ:t] *a* короткий
show [ʃəʊ] (showed, shown) *v* показувати; виявляти
shut [ʃʌt] (shut, shut) *v* закривати; згортати
sick [sɪk] *a* хворий
side [saɪd] *n* бік, сторона
sight [saɪt] *zip*
sights [saɪts] *n* визначні місця
sight-seeing ['saɪt,sɪ:ɪŋ] *n* огляд визначних місць
sign [saɪn] *n* знак; ознака; вивіска
signature ['sɪgnətʃə] *n* підпис
silence ['saɪləns] *n* мовчання, тиша
simple ['sɪmpl] *a* простий
silk [sɪlk] *n* шовк
since [sɪns] *prep* з того часу; відтоді; відколи
sing [sɪŋ] (sang, sung) *v* співати
single ['sɪŋɡl] *a* єдиний
sir [sə:] *n* сер, пан, добродій (*як звертання*)

sister ['sɪstə] *n* сестра
sit [sɪt] (sat, sat) *v* сидіти
situated ['sɪtʃu:etɪd] *a* розташований
skate [skeɪt] 1. *n* ковзан; 2. *v* кататися на ковзанах
skating ['skeɪtɪŋ] *n* катання на ковзанах
ski [ski:] 1. *n* лижа; 2. *v* ходити на лижах
skirt [skɜ:t] *n* спідниця
sky [skaɪ] *n* небо
sledge [sledʒ] 1. *n* сани; 2. *v* кататися на санчатах
sleep [sli:p] (slept, slept) *v* спати
slow [sləʊ] *a* повільний
slowly ['sləʊli] *adv* повільно
small [smɔ:l] *a* маленький
smart [smɑ:t] *a* різкий, сильний; розумний
smile [smaɪl] 1. *n* усмішка; 2. *v* усміхатися
smoke [sməʊk] *n* дим
smoke [sməʊk] *v* курити, палити цигарки
no smoking *не курити, не палити*
snow [snəʊ] *n* сніг
It is snowing. *Іде сніг.*
snowball ['snəʊbɔ:l] *n* сніжка
snow-man ['snəʊmæn] *n* сніговик
so [səʊ] *adv* так, таким чином
soap [səʊp] *n* мило
sock [sɒk] *n* шкарпетка
sofa ['səʊfə] *n* софа, диван
soldier ['səʊldʒə] *n* солдат
solution [sə'lu:ʃn] *n* розв'язання, вирішення (*проблеми*)
solve [sɒlv] *v* вирішувати, розв'язувати (*задачу, проблему*)
some [sʌm] *pron* кілька; деякі
somebody ['sʌmbədi] *pron* хтось; хто-небудь
something ['sʌmθɪŋ] *pron* дещо, щось; що-небудь
sometimes ['sʌmtaɪmz] *adv* інколи
son [sʌn] *n* син

song [sɒŋ] *n* пісня
soon [su:n] *adv* скоро; незабаром
sorry ['sɔ:ri] *a* засмучений
I am sorry! Вибачте! Перепрошую!
soul [saʊl] *n* душа
sound [saʊnd] *n* звук
soup [su:p] *n* суп
sour ['sauə] *a* кислий
sour cream ['sauəkri:m] *n* сметана
source [sɔ:s] *n* джерело; верхів'я
(*ріки*)
south [saʊθ] *n* південь
south-east ['saʊθi:st] *n* південний
схід
souvenir [su:vniə] *n* сувенір
sovereignty ['sɔ:vɪtənti] *n* суверені-
тет
space [speɪs] *n* космічний простір;
космос
spaceship ['speɪsʃɪp] *n* космічний
корабель
speak [spi:k] (spoke, spoken) *v* го-
ворити
speaker ['spi:kə] *n* спікер; диктор
special ['speʃəl] *a* спеціальний
speed [spi:d] *n* швидкість
spell [spel] (spelt, spelt) *v* читати
(писати, вимовляти) слова по
буквах
spend [spend] (spent, spent) *v* ви-
трачати; проводити (*час*)
spoon [spu:n] *n* ложка
sport [spɔ:t] *n* спорт
go in for sports займатися
спортом
spring [sprɪŋ] *n* весна
sprint [sprɪnt] *n* біг на коротку
дистанцію
square [skwɛə] *n* квадрат; площа;
сквер
squeeze [skwi:z] *v* стискувати
stadium ['steɪdɪəm] *n* стадіон
stage [steɪdʒ] *n* сцена; *v* ставити
(*н'есу*)
stamp [stæmp] *n* поштова марка
stand [stænd] (stood, stood) *v* сто-
яти

star [stɑ:] *n* зірка
Stars and Stripes державний
прапор США
start [stɑ:t] 1. *n* старт; 2. *v* почи-
нати
starve [stɑ:v] *v* померати від го-
лоду
state [steɪt] *n* держава
state emblem герб
statement ['steɪtmənt] *n* заява,
твердження
statesman ['steɪtsmən] *n* держав-
ний діяч
station ['steɪʃn] *n* станція, вокзал
railway station залізничний
вокзал
statue ['stætju:] *n* статуя
stay [steɪ] *v* залишатися
stay behind відстояти
stay-at-home ['steɪəθəʊm] *n* домашній
steel [sti:l] *n* сталь
stew [stju:] *v* варити(ся); тушку-
вати(ся)
stewardess ['stjuədɪs] *n* стюардеса,
бортпровідниця
stick [stɪk] *n* палиця, ціпок
still [stɪl] *adv* все ще, досі
stock [stɒk] *n* запас, фонд
stock exchange ['stɒkɪks,tʃeɪn(d)ʒ]
n фондова біржа
stocking ['stɒkɪŋ] *n* панчоха
stone [stəʊn] *n* камінь
stop [stɒp] 1. *n* зупинка; 2. *v* зупи-
нятися
storm [stɔ:m] *n* шторм; ураган,
бура
story ['stɔ:ri] *n* оповідання
straight [streɪt] *a* прямий
strange [streɪndʒ] *a* незнайомий;
дивний
stranger ['streɪndʒə] *n* чужозе-
мець; чужинець
street [stri:t] *n* вулиця
stress [stres] *v* підкреслювати, на-
голошувати
stretch [stretʃ] *v* витягуватися;
протягатися

strict [strikt] *a* точний, певний;
суворий
stripe [straip] *n* смуга
strive [straiv] (**strove, striven**) *v*
старатися, намагатися
strong [strɔŋ] *a* сильний
struggle ['strʌgl] *n* боротьба
student ['stju:dənt] *n* студент
study ['stʌdi] *v* вивчати; вчити(ся)
subject ['sʌbdʒɪkt] *n* (навчальний)
предмет
substance ['sʌbstəns] *n* речовина,
матерія
subtropical ['sʌb'trɒpɪkəl] *a* субтро-
пічний
success [sək'ses] *n* успіх
successful [sək'sesfʊl] *a* успішний
such [sʌtʃ] *a* тонкий, подібний
suddenly ['sʌdnli] *adv* раптом
sugar ['ʃʊgə] *n* цукор
suggest [sə'dʒest] *v* пропонувати
suit [sju:t] *n* костюм
sultry ['sʌltri] *a* душний
sum up ['sʌm'ʌp] *v* підсумовувати
summer ['sʌmə] *n* літо
sun [sʌn] *n* сонце
Sunday ['sʌndi] *n* неділя

T t

table ['teɪbl] *n* стіл
table-cloth ['teɪblklɔ:θ] *n* скатертину
table-spoon ['teɪblspu:n] *n* столова
ложка
tail [teɪl] *n* хвіст
tailor ['teɪlə] *n* кравець
take [teɪk] (**took, taken**) *v* брати;
хапати
to take care of піклуватися про
to take the floor виступати на
зборах
to take off знімати
to take part брати участь
tale [teɪl] *n* казка
talk [tɔ:k] 1. *n* розмова; 2. *v* роз-
мовляти
tall [tɔ:l] *a* високий (про люди-
ну)

sunny ['sʌni] *a* сонячний
supermarket [ˌsju:pə'mɑ:kɪt] *n* су-
пермаркет, великий магазин
самообслуговування
supper ['sʌpə] *n* вечеря
to have supper вечеряти
support [sə'pɔ:t] *v* підтримувати
suppose [sə'pəuz] *v* припускати;
гадати, думати
sure [ʃʊə] *a* певний
to be sure бути певним
surface ['sɜ:fɪs] *n* поверхня
surgeon ['sɜ:dʒən] *n* хірург
surname ['sɜ:neɪm] *n* прізвище
surprise [sə'praɪz] *n* здивування
swallow ['swɔləu] *v* ковтати
sweep [swi:p] (**swept, swept**) *v* під-
мітати; чистити
sweetheart ['swi:thɑ:t] *n* коханий;
кохана
swim [swɪm] (**swam, swum**) *v* пла-
вати
swimming ['swɪmɪŋ] *n* плавання
swimming-pool ['swɪmɪŋ'pu:l] *n* ба-
сейн
switch on ['swɪtʃɔn] *v* вмикати
symbol ['sɪmb(ə)l] *n* символ

taste [teɪst] *n* смак
tea [ti:] *n* чай
teach [ti:tʃ] (**taught, taught**) *v* на-
вчати
teacher ['ti:tʃə] *n* вчитель; вчи-
телька
team [ti:m] *n* команда
technician [tek'nɪʃn] *n* технік
technique [tek'ni:k] *n* техніка; те-
хнічний прийом
teen-ager ['ti:n,eɪdʒə] *n* підліток
(від 13 до 19)
telegram ['telɪgræm] *n* телеграма
telephone ['telɪfəʊn] *n* телефон
tell [tel] (**told, told**) *v* розповідати,
сказати
temperature ['temprɪtʃə] *n* темпе-
ратура

ten [ten] *num* десять
tennis ['tenɪs] *n* теніс
tennis player *n* тенісист
tent [tent] *n* намет; тент
terrible ['terəbl] *a* жахливий
territory ['terɪtəri] *n* територія
test [test] 1. *n* тест, випробування; перевірка; 2. *v* перевіряти
textile ['tekstaɪl] *a* текстильний
thank [θæŋk] *v* дякувати
Thank you! Дякую!
Thanks! Дякую!
that [ðæt] *pron* той, та, те
that's why тому
theatre ['θiətə] *n* театр
their [ðeə] *pron* їхній
themselves [ðəm'selvz] *pron* себе, самі
then [ðen] *adv* потім
therapist [θerə'pju:tɪst] *n* терапевт
there [ðeə] *adv* там, туди
these [ði:z] *pron* ці
thick [θɪk] *a* товстий
thin [θɪn] *a* тонкий
think [θɪŋk] (thought, thought) *v* думати
thirsty ['θɜ:sti] *a* спраглий
those [ðoʊz] *pron* ті
thousand ['θaʊzənd] *num* тисяча
threaten ['θretn] *v* загрозувати
throat [θrəʊt] *n* горло
through [θru:] 1. *prep.* через, крізь; 2. *adv* наскрізь
throw [θrou] (threw, thrown) *v* кидати
to throw away викидати
ticket ['tɪkɪt] *n* квиток
tidy ['taɪdɪ] *a* акуратний
tie [taɪ] *n* галстук, краватка
tiger ['taɪgə] *n* тигр
tights [taɪts] *n* колготки
till [tɪl] *prep* до
time [taɪm] *n* час
time-table *n* розклад
tin [tɪn] *n* олово; біла жерсть; консервна банка

tinned fruits консервовані фрукти
tinned meat консервоване м'ясо
tiny ['taɪnɪ] *a* дуже маленький, крихітний
title ['taɪtl] *n* заголовок, назва
to [tu:, tə] *prep* у, в, на
today [tə'deɪ] *adv* сьогодні
together [tə'geðə] *adv* разом
tomb [tu:m] *n* могила; надгробний пам'ятник
tomorrow [tə'mɔ:rou] *adv* завтра
tongue [tʌŋ] *n* язик; мова
mother tongue рідна мова
tonight [tə'naɪt] *adv* сьогодні ввечері
too [tu:] *adv* також; занадто
toothache ['tu:θeɪk] *n* зубний біль
top [tɒp] *n* верхівка, вершина
touch [tʌtʃ] *v* торкатися
tourist ['tuəɪst] *n* турист
towel ['taʊəl] *n* рушник
tower ['taʊə] *n* башта
the Tower of London Лондонський Тауер
town [taʊn] *n* місто, містечко
toy [tɔɪ] *n* іграшка
trade [treɪd] *n* професія, заняття, ремесло; торгівля
tradition [trə'dɪʃn] *n* традиція
train [treɪn] 1. *v* виховувати; тренуватися; 2. *n* поїзд
trainee [treɪ'ni:] *n* стажер, практикант
trainer ['treɪnə] *n* тренер
tram [træm] *n* трамвай
translate [træns'leɪt] *v* перекладати
ти
transmit [træns'mɪt] *v* передавати
travel ['trævl] *v* мандрувати
treasure ['trezə] *n* скарб
treatment ['tri:tment] *n* лікування; ставлення, поводження
trident ['traɪdənt] *n* тризуб
trip [trɪp] *n* подорож, мандрівка
trolley ['trɒli] *n* візок; вагонетка
trolley-bus ['trɒlɪbʌs] *n* тролейбус
troop [tru:p] *n* загін

troops [tru:ps] *n* війська
trousers ['trauzəz] *n* брюки, штани
true [tru:] *a* вірний, правильний; відданий
trust [trʌst] 1. *n* довір'я; 2. *v* довіряти(ся)
truth [tru:θ] *n* правда
try [traɪ] *v* намагатися; випробувати

to try on приміряти
tulip ['tju:lɪp] *n* тюльпан
turn [tɜ:n] *v* вертити; перевертати
to turn off вимикати
to turn on вмикати
to turn out ['tɜ:n'au] *v* виганяти, звільняти
turned-up ['tɜ:nd'ʌp] *a* кирпатий
turner ['tɜ:nə] *n* токар
TV-set ['ti:'vi:zət] *n* телевізор

U u

Ukraine [ju:'kreɪn] *pr n* Україна
Ukrainian [ju:'kreɪnjən] 1. *a* український; 2. українець, українка; українська мова
umbrella [ʌm'brelə] *n* парасолька
uncle ['ʌŋkl] *n* дядько
under ['ʌndə] *prep* під
underground ['ʌndəgraʊnd] *a* підпільний; підземний
underlined [ʌndə'lænd] *a* підкреслений
understand [ʌndə'stænd] (**understood, understood**) *v* розуміти
uniform ['ju:nɪfɔ:m] *n* форма; формений одяг
school uniform шкільна форма

union ['ju:njən] *n* союз; об'єднання
Union Jack Державний прапор Сполученого Королівства
unitary ['ju:nɪtəri] *a* унітарний
unity ['ju:nɪti] *n* єдність
university [ˌju:nɪ'vɜ:sɪti] *n* університет
unknown [ʌn'nəʊn] *a* невідомий
unless [ən'les] *conj* якщо не
up [ʌp] *adv* вгори, вгору; вище
us [ʌs] *pron* нам, нас
use [ju:z] *v* застосовувати
useful ['ju:sfʊl] *a* корисний
usually ['ju:zʊəli] *adv* звичайно
usurp [ju:'zɜ:p] *v* узурпувати

V v

vacation [və'keɪʃn] *n* канікули; відпустка
valuable ['væljuəbl] *a* цінний, коштовний
value ['vælju:] 1. *v* дорожити; цінити; 2. *n* цінність, важливість
variety [və'raɪəti] *n* різноманітність
variety theatre вар'єте; естрадний концерт
various ['vɜəriəs] *a* різний, різноманітний
vase [vɑ:z] *n* ваза

vegetable ['vedʒɪtəbl] *n* овочі; городина
vehicle ['vi:kl] *n* екіпаж; засіб пересування
vertical ['vɜ:tɪkl] 1. *n* вертикаль; перпендикуляр; 2. *a* вертикальний
vest [vest] *n* жилет, жилетка
victory ['vɪktəri] *n* перемога
view [vju:] *n* вигляд; вид; краєвид; точка зору; думка
village ['vɪlɪdʒ] *n* село; містечко
violin [ˌvaɪə'lɪn] *n* скрипка

visit ['vɪzɪt] 1. *n* відвідання, візит;
2. *v* відвідувати
visitor ['vɪzɪtə] *n* відвідувач
vocabulary [və'kæbjʊləri] *n* словник
vocational [vou'keɪʃənl] *a* профе-
сійний

vocational school профтехучи-
лище
volley-ball ['vɒlibɔ:l] *n* волейбол
volley-ball player волейболіст
voter ['vɒtə] *n* виборець

W w

waggon ['wæɡən] *n* фургон, візок
wait [weɪt] *v* чекати
waiter ['weɪtə] *n* офіціант
waiting room ['weɪtɪŋru:m] *n* прий-
мальня; зала чекання (*на во-
кзали*)
wake [weɪk] (woke, woken) *v* про-
кидатися; будити
walk [wɔ:k] 1. *n* прогулянка піш-
ки; 2. *v* гуляти
to go for a walk піти погуляти
wall [wɔ:l] *n* стіна
want [wɒnt] *v* хотіти
war [wɔ:] *n* війна
wardrobe ['wɔ:droub] *n* гардероб,
шкаф
warm [wɔ:m] *a* теплий
wash [wɔʃ] *v* мити(ся); умивати(ся)
to wash up мити посуд
watch [wɒtʃ] 1. *n* годинник (*ки-
шеньковий, наручний*); 2. *v* спо-
стерігати, стежити
to watch TV дивитися телеві-
зор
water ['wɔ:tə] *n* вода
water closet (W. C.) ['wɒtəkloʊzɪt] *n*
ватерклозет; туалет
way [weɪ] *n* шлях; дорога
way in ['weɪɪn] *n* вхід
way out ['weɪaʊt] *n* вихід
weak [wi:k] *a* слабкий, кволий
wealth [welθ] *n* багатство
wealthy ['welθɪ] *a* багатий, замож-
ний
weather ['weðə] *n* погода
weaver [wi:və] *n* ткач; ткаля
week [wi:k] *n* тиждень
weekly ['wi:kli] 1. *a* щотижневий;
2. *adv* щотижня

weigh [weɪ] *v* зважувати
weight [weɪt] *n* вага
well [wel] *adv* добре
to be well бути здоровим
west [west] *n* захід
wet [wet] *a* мокрий
to get wet промокнути
whale [weɪl] *n* кит
wheat [wi:t] *n* пшениця
when [wen] *adv, cj* коли
where [weə] *adv, cj* де; куди
whether ['weðə] *cj* чи
which [wɪtʃ] *pron* котрий, який
while [waɪl] *cj* доки, у той час як
whistle ['wɪsl] 1. *n* свист; свисток;
2. *v* свистіти
white [waɪt] *a* білий
whole [həʊl] *a* весь, цілий
whose [hu:z] *pron* чий
why [waɪ] *adv* чому
wide [waɪd] *a* широкий
widespread ['waɪdspred] *a* широко
розповсюджений
wife [waɪf] *n* дружина, жінка
wig [wɪɡ] *n* парик, перука
wild [waɪld] *a* дикий; необдума-
ний
win [wɪn] (won, won) *v* перемага-
ти, вигравати
wind [wɪnd] *a* вітер
windy ['wɪndɪ] *a* вітряний
window ['wɪndəʊ] *n* вікно
wing [wɪŋ] *n* крило
wings [wɪŋz] *n* куліси
winter ['wɪntə] *n* зима
wireless ['waɪələs] *n* радіо
wise [waɪz] *a* мудрий
wish [wɪʃ] 1. *n* бажання, побажан-
ня; 2. *v* бажати, хотіти

withdraw [wɪð'drɔ:] (withdrew,
withdrawn) *v* відводити; відкли-
кати
without [wɪ'ðaʊt] *prep* без
woman ['wʊmən] *n* жінка
wonder ['wʌndə] 1. *n* дивина, чу-
до; 2. *v* дивуватися
wonderful ['wʌndəfʊl] *a* дивний;
чудовий
wood [wʊd] *n* ліс, гай; дерево (*ма-
terial*)
wooden ['wʊdn] *a* дерев'яний
woodwork ['wʊdwə:k] *n* робота по
дереву
wool [wʊl] *n* шерсть, вовна
word [wɜ:d] *n* слово
word-combination *n* словосполу-
чення
work [wɜ:k] 1. *n* робота; 2. *v* пра-
цювати

worker ['wɜ:kə] *n* робітник
working people *n* трудящі
workshop ['wɜ:kʃɔ:p] *n* майстерня
world [wɜ:ld] *n* світ, всесвіт
all over the world *у* всьому
світі
worry ['wɒrɪ] *n* тривога; турбота
Don't worry. Не турбуйтеся.
worse [wɜ:s] *a* гірший
worst [wɜ:st] *a* найгірший
wound [wu:nd] *n* поранення
wounded ['wu:ndɪd] *a* поранений
wrap [ræp] *v* загортати; упакову-
вати
wrist ['rɪst] *n* зап'ясток
write [raɪt] (**wrote, written**) *v* пи-
сати
write down записувати
writer ['raɪtə] *n* письменник
wrong [rɒŋ] *a* неправильний

Y y

yard [jɑ:d] *n* двір, подвір'я
year [jɜ:, jɪə] *n* рік
yellow ['jeləʊ] *a* жовтий
yes [jes] *adv* так
yesterday ['jestədi] *adv* учора
yet [jet] *adv* ще

young [jʌŋ] *a* молодий
your [jɔ:] *pron* твій; ваш
yourself [jɔ:'self] *pron* себе; сам(а)
yourselves [jɔ:'selvz] (*pl* *від* your-
self) себе; самі
youth [ju:θ] *n* молодь

Z z

zero ['ziərəʊ] *n* ніщо; нуль
zone [zəʊn] *n* пояс; район

zoo [zu:] *n* зоопарк
zoology [zəʊ'ɒlədʒi] *n* зоологія

А а

а but; and	але but
або or	алло! hallo!, hello!
або... або either... or	алфавіт alphabet
авжеж certainly	американський American
австралійський Australian	англієць Englishman
автобіографічний autobiogra- phic(al)	англійський English
автобіографія autobiography	англійська мова English
автор author	Англія England
авторучка fountain-pen	анкета form
агроном agronomist	антракт interval
адміністративний administrative	аптека chemist's shop
адреса address	армія army
адресат addressee	артист actor, artist
аероплан aeroplane	асоціація association
аеропорт airport	астронавтика astronautics
азбука alphabet	атака attack
актор actor, player	атестат certificate
активний active	атлетика athletics
акуратний tidy	атракціон attraction
	афіша poster, placard

Б б

бабуся grandmother, granny	батьківщина motherland
багаж luggage	батьки parents
багатий rich	батько father
багато many, much	бачити see
багатство wealth	башта tower
бажати wish, want	бджола bee
базар market	без without
балкон balcony	безпека safety
бар, буфет bar	безсоння insomnia
басейн swimming-pool	бензин petrol
баскетбол basket-ball	берег (річки) bank
баскетболіст basket-ball player	берег (морський) seashore

березень March
бити beat; strike
бібліотека library
Біблія the Bible
біг running
бігати run
бігун runner
бідний poor
бій fight, battle
бік side
білий white
біля by, near
білявий fair, fair-haired
біль pain, ache
    головний біль headache
більше more
біографія biography
біологія biology
біфштекс beefsteak
блакитний blue
блідий pale
близько near
блузка blouse

боєць fighter
бокс boxing
боротьба struggle
ботаніка botany
боятися be afraid; fear
брат brother
брати take
    брати участь take part
британський British
брудний dirty
брюки trousers
будинок building, house
будувати build, construct
будь-де anywhere
будь ласка please
будь-що anything
будь-який any
буква letter
буряк beet
бутерброд sandwich
бути be
буфет (*про меблі*) cupboard

В В

в in, into, at
    в усьому світі all over the world
вага weight
вагон carriage, car
важкий difficult, heavy
важливий important
ваза vase
валюта currency
ванна (*кімната*) bathroom
варений boiled
варити boil, cook, make
вважати think; suppose; regard;
    consider; count
вбивати kill
вгорі, вгору up
вдома at home; home
ведмідь bear
Велика Британія Great Britain
великий big, large, great; grand
величезний huge
верба willow

вересень September
вертикальний vertical
вертити turn
вертоліт helicopter
верхівка top
веселий merry, gay
весна spring
верхів'я (*ріки*) source
весь all, whole, entire
вечеря supper
вечеряти have supper
вечір evening
вечірка party
вже already
вздовж along
взуття foot-wear
ви you
вибачатися apologize
вибирати choose; select
вивчати study
вибори election

вивіска sign
вивчати learn
виганяти turn out
вигляд appearance
виголошувати deliver
    виголошувати промову deliver
    a speech
видавати publish
виделка fork
видужувати recover
визволитель liberator
визначний prominent; noted
    визначні місця sights
виконувати carry out, perform,
    fulfil
    виконувати вправу do an exer-
    cise
вилити pour
винятковий exceptional
вимагати demand
вимога demand
винахідник inventor
винахід invention
винаходить invent
вино wine
випивати drink
виправляти correct
випрасуваний pressed
випробування test
випускник школи school-leaver
вирішувати decide
виробляти produce
вирощувати grow
вислів expression
високий high; tall (*про людину*)
висота altitude
виставка exhibition, display
витрачати spend
вихідний день day off
виходити go out; get off
вишня cherry
вівця, вівці sheep
від from
відверто frankly
    відверто кажучи frankly spea-
    king
відвідувати visit, attend

відвідувач visitor, guest
відданий true
відділ department, part
від'їжджати leave
відкривати open; discover
відмовлятися refuse
відомий known
відповідати за щось to be in
    charge of
відповідальний responsible
відповідати answer, reply
відповідь answer, reply
відпочивати have a rest
відпочинок rest
відразу at once
відро bucket
відставати stay behind, be slow
    (*про годинник*)
відстань distance
відсутній absent
    бути відсутнім be absent
відчувати feel
візок trolley
війна war
військовий military
вік age
вікно window
вільний free
він he, it
вірити believe
вірний true
вірш poem
вісім eight
вітання greeting
вітати congratulate, greet
вітер wind
вітряно windy
вітчизняний patriotic
    Велика Вітчизняна війна
    Great Patriotic War
влада power, authority
власний own
внесок contribution
вниз down
вовк wolf
вогкий damp
вогнище fire

вода water
прісна вода fresh water
водій driver
вождь leader
вокзал station
волейбол volley-ball
вологий damp
волосся hair
вона she, it
вони they
воно it
ворог enemy
впадати (*про річку*) mouth
впертий stubborn, hard
вплив influence
вправа exercise
враження impression
вранці in the morning
врешті-решт at last

все everything
всебічний comprehensive
всенародний nation-wide, national
вставати get up; stand up; rise
всюди everywhere, anywhere
втілювати embody
втішатися enjoy
втомлений tired
втрачати lose
вузький narrow
вулиця street
вухо ear
входить enter, come in, get in
вчений scientist
вчинок deed
вчитель teacher
вчитися learn
вчора yesterday

Г г

гадати suppose
газ gas
газета newspaper
газон lawn
галас noise
галерея gallery
галузь branch
ганчірка (*для витирання пилу*)
duster
ганьба disgrace, shame
гарантувати assure
гардероб cloak-room; wardrobe
гармата gun
гарний nice, fine; good; handsome;
pretty; beautiful
гарячий hot
гасло slogan
герб state emblem
гинути perish
гід (*екскурсовод*) guide
гідність dignity
гідроелектричний hydroelectric
гілка branch
гімнастика gymnastics
гірник miner

гірчиця mustard
гірший worse
гість guest
гладкий fat, plump
глибокий deep
глядачі audience
говорити say; speak
година hour
годинник clock; watch
голова head
головний main; chief
голод famine
голодний hungry
голодувати starve
гора mountain
гористий mountainous
горб hill
горід kitchen-garden
господарча сумка shopping-bag
готель hotel
гордий proud
гордиться be proud of
горло throat
господар boss; owner; host
готовий ready

готувати prepare
гра game; play
грати play
    грати в шахи play chess
графіт graphite
Греція Greece
гриб mushroom
грип flue

громадський public
гроші money
грудень December
грунт ground
група group
губа lip
гурток circle
гучний loud

Д Д

давати give
далекий far
дата date
дах roof
два two
двадцять twenty
дванадцять twelve
двери door
двір yard
двічі twice
де where
девиз motto
декламувати recite
делегат delegate
демонстрація demonstration
день day
    день народження birthday
депутат deputy
дерево tree
дерев'яний wooden
держава state
державний діяч statesman
дешевий cheap
дзвін bell
дзвонити ring
дивитися look
дивний strange
диво wonder
дикий wild
диктаєт dictation
дим smoke
диплом diploma
директор (школи) headmaster
дитина child
дитинство childhood
діалог dialogue

дівчина girl
дід grandfather
ділити divide
діло business
дійсно really
дім home; building, house
діти children
діяльність activity
діяти operate, act
джерело source
джинси jeans
для for
до to; before; till
добре well, good
добрий kind; good
добродійність charity
довгий long
довіряти trust
довкілля environment
догляд care
доглядати (когось) take care of
дозволяти allow, let
доки till, until
документ document
доля fate, lot
домашнє завдання homework
домашня робота homework
доповідь report
допомога help
допомагати help; assist
дорога road
дорогий dear; expensive
дорожити value
дорослий grown-up, adult
достіть enough
досі till now

досконалий perfect
дослідження research; exploration
досліджувати explore
доставка delivery
досягати reach, achieve
досягнення achievement
дочка daughter
дошка board
дощ rain
Іде дощ. It is raining.
дощовий rainy

доярка milkmaid
друг friend
другий second
дружба friendship
дружина wife
дружно friendly
думати think; believe; suppose
дурень fool
дути blow
душа soul
дядько uncle

Е е

екзамен examination
екзаменувати examine
екран screen
екскурсія excursion

експеримент experiment
електричний electric
електростанція power-station
етнічний ethnic

Є є

Європа Europe
єдиний single, only

єднати unite
єдність unity

Ж ж

жакет jacket
жалість pity
жарений fried
жаркий hot
жарт joke
жартувати tell jokes
жахливий terrible, dreadful
ждати wait
живий alive
живопис painting

жилет(ка) vest
жити live
життя life
жінка woman
жовтень October
жовтий yellow
журнал magazine, journal
журналіст journalist
журі juri

З з

з with, from
з, з того часу як since
за behind
забезпечувати provide; secure
забороняти prohibit
забруднення pollution

забувати forget
завжди always
завод plant, factory, mill
завтра tomorrow
загін detachment
заголовок title

задній back
 задоволення pleasure
 засць hare
 закінчувати finish
 закон law
 закривати close, shut
 зала hall, room
 залишатися remain; stay
 замовляти order
 занавіска curtain
 запевняти assure
 запис record
 записувати write down
 запитання question
     ставити запитання ask questions
 запитувати ask
 запізнюватися be late
 заповідь commandment
     десять заповідей the Ten Commandments
 запрошувати invite, call, ask
 засвоювати adopt, learn
 засмучений sorry, sad
 засновник founder
 заснувати found
 застосовувати use
 захищати defend
 захід west
 західний western
 зберігати preserve
 збирати pick; gather, collect
 збори meeting
     урочисті збори grand meeting
 зброя arms, weapon
 зважувати weigh
 звичай custom
 звичайно certainly; usually

звільнення liberation
 звук sound
 згодом later
 задача change
 здоров'я health
 зелений green
 земля land, earth
 зерно grain, corn
 ззаду behind
 з'єднувати connect, join
 зима winter
 зір sight
 зірка star
 з'їзд congress
 зляканий afraid
 змагання competition
 зміна change
 знайомити introduce
 знак sign
 знаменитий famous
 знання knowledge
 знати know
 знаходити find, discover
 значення meaning
 зникати disappear
 знову again
 зовнішній outer
     зовнішній простір outer space
 золото gold
 зона zone
 зоологія zoology
 зоопарк zoo
 зошит exercise book
 зуб tooth
     зубний лікар dentist
 зупинка stop
 зусилля effort
 зустрічати meet

I i

і and
 іграшка toy
 ідея idea
 ім'я name
 інженер engineer
 ін'єкція injection

інколи sometimes
 іноземний foreign
 інститут institute
 інформація information
 інформувати inform
 інший other; another; different

іспит examination
історія history

істотний essential
іти go, walk

їдальня dining-room
їжа food
їм them
їсти eat

їх them
їхати верхи ride
їхній their

К к

кава coffee
кав'ярня café ['kæfeɪ]
казка tale, fairy-tale
камін fire-place
камінь stone, rock
кам'яне вугілля coal
канал channel
канат rope
канікули holidays
капелюх hat
капітан captain
карта map
картина picture; painting
картинна галерея art-gallery
картка card
картопля potato
кашляти cough
каштан chestnut tree
квадрат square
квартира flat; apartment(s)
квартирна плата rent
квитанція check
квиток ticket
квітень April
квітка flower
кекс cake
кепка cap
керівник manager
керувати manage
кидати throw
килим carpet
кирпатий turned-up
кит whale
кишеня pocket
кілограм kilogramme
кілометр kilometre

кілька several
кімната room
кінець end
кіно cinema; movies
кіножурнал newsreel
кінотеатр cinema
кінь horse
кіт cat
клас class; form
класна дошка blackboard
класти put, lay
клієнт client
клімат climate
ковбаса sausage
ковбой cowboy
ковзан skate
козак cossack
ковтати swallow
кожний every; each
комбайн combine
комбайнер combine-operator
колготки tights
коли when
коли-небудь ever, some time
колір colour
коло circle, ring
команда team
конверт envelope, cover
консервувати tin
консервовані фрукти tinned
fruits
конституція constitution
конструктор designer
континентальний continental
концерт concert
копати dig

кордон boundary; border; frontier
корисний useful
користь favour, use, profit
коричневий brown
коробка box
корова cow
королівство kingdom
короткий short, brief
коса (*волосся*) braid, plait
космічний корабель spaceship
космонавт cosmonaut
космонавтика cosmonautics
космос space
костюм suit; costume
котлета cutlet
котрий which (*про тварин і пред-
мети*); who (*про людей*)
коханий, кохана sweetheart
кошик basket
коштувати cost
краватка tie
кравчиня dress-maker

країна country
крамниця shop, store
красивий fine, beautiful, pretty
кращий better
крейда chalk
крикет cricket
кричати cry
крім besides; except
крісло arm-chair
круглий round
кубок cup
культура culture
купатися bathe
купівля shopping
купувати buy
курс course
куртка jacket
курча chicken
кут corner
кучерявий curly
кухня kitchen
кущ bush

Л л

лабораторія laboratory
лавка bench
ламати break
лампа lamp
ланч lunch
латинь Latin
легенда legend
легкий easy
ледачий lazy
лежати lie
лижа ski
лис(иця) fox
лист letter
листок leaf
лівий left
ліворуч on the left (*де*); to the
left (*куди*)
ліга league
лід ice
лікар doctor

лікарня hospital
ліки medicine
лікування treatment
лінійка ruler
ліс forest; wood
літак aeroplane, plane
літати fly
література literature
літературний literary
літо summer
ловити catch
ложка spoon
лука meadow
любити love; like; be fond of
люди people
людина man
лютий (*шалений*) fierce
лютий (*місяць*) February
лялька doll
льон flax

М М

мабуť probably
мавпа monkey
магазин shop, store
магістраль highway
майже almost, nearly
майстерня workshop
маленький small, little
мало few
малювати draw
малювати фарбами paint
малюнок drawing, picture
мама, мати mamma, mother
мандрівка trip, travelling
мандрувати travel
марка stamp
мармур marble
масло butter
математика mathematics
мати have
матч match
машина car
медаль medal
медсестра nurse
межувати з border on
менеджер manager
менеджмент management
мені me
менше less
менший minor, lesser, smaller
меншина minority
меню menu
мертвий dead
мешканець inhabitant
мило soap
минулий past
мир peace
мирний peaceful
мистецтво art
мити(ся) wash

мити посуд wash up
миша mouse
між between; among
міжнародний international
мій my, mine
мільйон million
мінус minus
міняти change
міст bridge
місто city; town
місце place, space
місяць month
мова language, tongue
іноземна мова foreign language
рідна мова mother tongue, native language
могила grave; tomb
могти can, be able
могутній powerful
можливий possible
мокрий wet
молодий young
молодь youth
молоко milk
море sea
мороз frost
морозиво ice-cream
морозний frosty
моряк sailor
мотор engine; motor
мрія dream
мужий courageous, brave
мужність courage
музей museum
музика music
м'який mild; soft; sweet
м'ясо meat
м'ясний магазин butcher's shop
м'яч ball

Н Н

на on, at
навіть even
навкруги around

навпроти opposite
навчати teach
нагорода award

нагороджувати reward
 над above, over
 надійний reliable
 надія hope
 назавжди forever
 назад back
 називати call; name
 назовні out
 найбільший the greatest
 найгірший the worst
 належати belong
 нам us
 намагатися try
 намет tent
 нападати attack
 напередодні on the eve
 наповнювати fill
 народ nation; people
 народитися be born
 народний folk; national
     народна пісня folk-song
 населення population
 наступний next
 наука science
 національний national
     національна меншина national
     minority
 нація nation
 небезпека danger

небо sky
 невід'ємний integral
 невідомий unknown
 недавно recently
 недоторканий inviolable
 нежить cold in the head
 ненавидіти hate
 неправильний wrong
 нестача lack
 нести carry
 нещасний unhappy, miserable
     нещасний випадок accident
 ні по
 ні... ні neither... nor
 нікель (монета в 5 центів)
     nickel
 ніколи never
 ніс nose
 ніхто nobody
 ніч night
 нічого nothing
 новий new
     Новий рік New Year
     новорічна ялинка New Year
     tree
 нога foot; leg
 номер number
 носити carry; bear; wear (одяг)
 нуль zero

Оо

обговорювати discuss
 обидва both, the two
 обирати elect, choose
 обід dinner
 обідати have dinner
 обіцяти promise
 обладнання equipment
 обладнувати equip
 область region
 обличчя face
 обов'язок duty, obligation
 оборона defence
 овальний oval
 овочі vegetables
 оголошувати announce

огорожа fence
 одержувати get; receive; gain, win
     (приз)
 один one
 одинадцять eleven
 однокласник classmate
 одяг clothes; dress
 одягатися dress
 озеро lake
 ознака attribute, feature, sign
 оклад salary
 око eye
 олівець pencil
 описувати describe
 оповідання story, tale

організація organization
організувати organize
освіта education
оселятися settle
осінь autumn
основний fundamental

особистий personal
особливо especially
останній last
офіцер officer
офіціант waiter
оцінка mark

П П

падати fall, drop
пакунок parcel, packet
палац palace
палець finger
палиця stick
пальто coat
пам'ятати remember
пам'ятник monument
пам'ять memory
пан mister (Mr.), sir
пані mistress (Mrs.), madam
панна miss (M.)
панчоха stocking
папір paper
аркуш паперу sheet of paper
пара pair
парад parade
парасолька umbrella
парик wig
парламент parliament
пароплав ship, steamer
парта desk
партія party
пасажир passenger
пацієнт patient
певний sure
пекар baker
пенал pencil-box
пенс penny (*pl* pence)
пенсіонер pensioner
первинний primary
перебільшувати exaggerate
переворот revolution; overturn
перев'язувати bandage
перед before
переддень eve
перекладати translate
перемагати win, conquer

перемога victory
перерва interval; break
перетинати cross
перешкода obstacle
пил dust
писати write
письменник writer
питання question
пити drink
південь south
північ north
північний northern
під under
підземний underground
підкреслювати emphasize; underline
підліток (*від 13 до 19*) teen-ager
підлога floor
підмітати sweep
підніматися rise
підпис signature
підсумовувати sum up
підтримувати support
пізній late
пілюля pill
після after
пісня song
плавання swimming
плавати swim
плакати cry
план plan
планер glider
плата за проїзд fare
платити pay
плащ gaincoat
пліт raft
плоский flat
площа square; area

пляшка bottle
повертатися return, come back
повідомляти inform, notify
повільний slow
повітря air
повний (*товстий*) plump
повторювати repeat
поганий bad
погода weather
погоджуватися agree
подія event
подобатися please, be liked
повинен must
позаду behind
позичати lend
показувати show; display
покидати leave
покоління generation
покривати cover
покупець buyer
поле field
полиця shelf
поліпшувати amend, improve
політ flight
політичний political
половина half
помилка mistake
поправка amendment
популярний popular
порада advice
порожній empty, hollow
порт port
портрет portrait
портфель bag
порядок order
посольство embassy
потік flood
потім then
потреба need; necessity
початок start
починати(ся) start; begin
почуття feeling
пошта post, mail
поштова марка stamp
пояснювати explain
правда truth
правий right

Ти правий. You are right.
правильний correct, right, true
правильно correctly
правління board
праворуч від on the right (*де*); to
the right (*куди*)
практично practically
прапор flag, banner
праска iron, press
праця labour, work
предмет subject, object, thing
предок forefather, ancestor
прекрасний fine, beautiful; fair
прибирати clean up
приватний private
привіт! hallol, hellol, hi!
пригадувати recollect, remember
приєднуватись join
приз prize
приймати accept
прийнятний acceptable
прикраса decoration
прикрашати decorate
прилавок counter
приміряти try on
примусовий compulsory
приносити bring
пригода adventure
приписувати prescribe
природний natural
природничі науки natural sciences
природні умови natural conditions
природно naturally
присвячувати devote
присутній present
приходити come
приходити вчасно come in time
про about
провулок lane
прогресивний progressive
прогулянка walk
прогулюватися go for a walk
продавати sell
продавець shop-assistant
продовжувати continue
проект design, plan, project
прокидатися wake up, awake

промисловий industrial
промисловість industry
пропонувати offer, propose
просити ask, beg, request
просити пробачення beg pardon
простір space
просторий ample
протягтися stretch, reach
проти against
професійний vocational
профтехучилище vocational school

професія profession, trade
проходити pass, go, walk
прохолодний cool
прямий stright
псевдонім pen-name
птахоферма poultry farm
пташка bird
публікувати publish
пшениця wheat
п'ятниця Friday
п'ять five

Р р

раб slave
радий glad
радити advise
радісний glad, joyful
разом together
район district, area, region
рана wound
рано early
ранок morning
раптом suddenly
рахувати count
рахунок (за щось) account; bill;
(у гро) score
реалізувати realize
результат result
республіка republic
ресторан restaurant
речення sentence
риба fish
рибалити fish
ринок market
рицар knight
рівнина plain
рідний native
рідна мова mother tongue, native language
різати cut
Різдво (Христове) Christmas
різний different, various
різноманітність variety
рік year
річка river
річниця anniversary

рішення decision
робити do, make
робітник worker
робота work, job
робота по дереву woodwork
родич relative
родючий fertile
рожевий pink
розбивати defeat; break
розвивати develop
розглядати consider; examine,
look at
розклад time-table
розмовляти talk, speak
розповсюджений wedespread
розрізняти differ
розташований situated
розуміти understand, comprehend
роман novel
рослина plant
рости grow
рот mouth
руда ore
рудий red, red-haired (про людину)
руїна ruin
рука hand (кисть); arm (від кисті до плеча)
рукопис manuscript
рум'яний rosy, pink
рух movement
вуличний рух street traffic
рухатися move

рушник towel
рушниця gun

ряд row
рятувати save

С с

сад garden
фруктовий сад orchard
саджати plant
самовизначення selfdetermination
самостійність independence
сани sledge
свиноферма pig-farm
свиня pig
свіжий fresh
світ world
в усьому світі all over the world
світлий bright; light
свобода freedom
святкування celebration
святкувати celebrate
свято holiday
сезон season
секунда second
секція section
село village
селянин peasant
сер sir
серветка napkin
сердитий angry
сердитися be angry
серед among
середина middle
серйозний serious
серце heart
сивий grey; grey-haired
сидіння seat
сидіти sit
сила force
сильний strong
символ symbol
син son
синій blue
сильноокий blue-eyed
сир cheese, curds
сік juice
сіль salt

сільськогосподарський agricultural
сірий grey
сіроокий grey-eyed
сказати say; tell
скатертина table-cloth
скарб treasure
скаут scout
сквер square
скільки how many; how much
складатися а consist of
скоро soon
скромний modest
скульптор sculptor
слабкий weak
слава glory; fame
словник vocabulary; dictionary
слово word
словосполучення word-combination
службовець clerk; employee
служити serve, work
слухати listen
слюсар fitter
смажити fry, roast
смерть death
сміливий brave
сміливість bravery, courage
смішний funny, comical
сміятися laugh
смуга stripe
сніг snow
Іде сніг. It is snowing.
сніговик snowman
сніданок breakfast
снідати have breakfast
сніжка snowball
солдат soldier
сонце sun
сонячний sunny
сорочка shirt
сосиска sausage
софа sofa

союз union, alliance
 союзник ally
 спати sleep
 спеціальний special
 спина back
 співати sing
 спідниця skirt
 спіймати catch
 спільний mutual
 спільнота community
 сподіватися hope
 спорт sport
     займатися спортом go in for
     sports
 справа business, affair
 справжній real, true
 спроба attempt
 ставати become
 стадіон stadium
 сталь steel
 старий old
 старший senior; older, (у сім'ї)
     elder
 старшокласник senior pupil
 стаття article
 статуя statue
 стиглий ripe
 стіл table

письмовий стіл desk
 стілець chair
 стіна wall
 сто hundred
 столиця capital
 століття century
 стояти stand
 страйк strike
 страх fear
 стрибати jump; leap
 стріляти shoot
 стрічка ribbon
 студент student
 субота Saturday
 суверенітет sovereignty
 сукня dress
 сумка bag
 сумний sad
 сумнів doubt
 суп soup
 супермаркет supermarket
 сухий dry
 сучасний modern, contemporary
 сушити dry
 схід east
 східний eastern
 сяяти shine
 сюди here

Т Т

та and (спол.); that (вказ. займ.
     ж. р.)
 табір camp
 тасмниця secret
 так so, yes, thus
 такий such
 також so, also, as well
 там there
 танець dance
 танцювати dance
 тарілка plate
 тварина animal
 твердження statement
 твердий hard
 твердити assert, affirm
 твій your, yours

творити create
 театр theatre
 театральна каса box-office
 текстильний textile
 телевізор TV-set
 телефон telephone
 темний dark
 темноволосий dark-haired
 температура temperature
 теніс tennis
 тепер now, nowadays
 теплий warm
 терапевт therapist
 територія territory
 технік technician
 ті those

тіло body
 тітка aunt
 тигр tiger
 тиждень week
 тисяча thousand
 тканина cloth
 товстий thick
 той that
 той самий the same
 токар turner
 токарний верстат lathe
 тому (назад) ago
 тому (причина) that is why,
 therefore
 тому що because
 тонкий thin
 торкатися touch
 торт cake

традиція tradition
 тракторист tractor-driver
 трамвай tram
 траплятися happen
 тренер trainer
 тренувати(ся) train
 тривати last
 тривога alarm
 тримати keep; hold
 тролейбус trolley-bus
 троянда rose
 трудящі working people
 турбота care; trouble
 турист tourist
 тут here
 туфля shoe
 тюльпан tulip
 тягти pull, draw

У у

у (в) at, in; into
 убивати kill
 убивство murder
 убивця killer
 уболівальник fan
 увага attention
 удар blow
 узбережжя coast
 указка pointer
 Україна Ukraine
 українець; українка Ukrainian
 українська мова Ukrainian (language)
 улюблений favourite
 умирати die
 універмаг department store
 університет university
 унітарний unitary

упаковувати pack; wrap
 урожай harvest
 урок lesson
 уряд government
 усмішка smile
 успіх success, achievement
 успішний successful
 установа office, establishment, institution
 установлювати establish
 усувати remove
 утворювати form; organize; make up
 утікати escape, run away
 учасник participant
 учень pupil, student
 учитель teacher
 учора yesterday

Ф ф

фабрика factory, mill
 фарба paint
 акварельна фарба water-colour
 фартух apron
 фах speciality; profession; trade

ферма farm
 тваринницька ферма cattle-farm
 фермер farmer
 фізика physics
 фізкультура physical training

фільм film
художній фільм feature
фольклор folk-lore
фон background
фонд stock, fund
фондова біржа stock exchange
форма form, shape
формений одяг uniform

шкільна форма school uniform
фортепіано piano
фотографія photo, picture
французький French
фрукти fruit
фунт round
футбол football
футболіст football-player

Х х

хазяїн master; owner; landlord
(для пожилиця); host (для гостя); boss (підприємець)
хвилина minute
хвіст tail
хворий sick, ill
хвороба disease
хімія chemistry
хірург surgeon
хліб bread
хлібний магазин baker's shop
хлопець boy, fellow
хобі hobby
хокеїст hockey-player

хокей hockey
холодильник refrigerator
холодний cold
хор choir
хоробрий brave
хороший good
хотіти want
хоч, хоча though, although
хто-небудь anybody; anyone; somebody; someone
хрест cross
Христос Christ
художник painter; artist

Ц ц

це this, that, it
цей this
цензура censorship
центр centre
центральний central
церква church
цикл cycle
цирк circus
цитувати cite

ці these
цікавий interesting
цікавити interest
ціна price, value
цінний valuable
цінність value
цукор sugar
цуценя puppy

Ч ч

чай tea
час time
частина part
часто often
чашка cup
чверть quarter
чемпіон champion

чемпіонат championship
чекати wait
чергувати be on duty
черевики boot, shoe
честь honour
чий whose
чистий clean

чистити brush; clean
читати read
читач reader
човен boat
чоловік man; husband

шана respect; honour
шапка cap
шарф scarf
шахи chess
    грати в шахи play chess
шахіст chess-player
шахтар miner
швейцар doorman
швидко quickly
шерсть wool
шеф chief, principal
шнікa ham
шинок pub
широкий broad, wide
шия neck
шкарпетка sock

щасливий happy
ще yet; else; still
щітка brush
що what, that
щоденник day-book; diary

ювілей anniversary
юний young
юнак youth

я І
яблуко apple
яблуня apple-tree
ягода berry
язик tongue
яйце egg
як how
якби if

чоловічий male
чому why
чужинець stranger
чути hear

Ш Ш

школяр schoolboy, pupil
школярка schoolgirl
шлюб marriage
шлях way
шматок piece
шницель hamburger, chop
шовк silk
Шотландія Scotland
шотландський Scottish
штаб head-quarters
штовхати push
шторм storm
шукати look for; seek; search
    for
шум noise
шухляда drawer

Щ Щ

щойно just
щока cheek
що-небудь anything
щотижня weekly, every week

Ю Ю

юність youth
юрба crowd
юстиція justice

Я Я

який-небудь any
якщо if
    якщо не unless
яма pit, hole
яскравий bright
ясний clear, bright
ящик box

CONTENTS

THE FIRST QUARTER

Lessons 1—18	3
------------------------	---

THE SECOND QUARTER

Lessons 19—32	35
-------------------------	----

THE THIRD QUARTER

Lessons 33—52	56
-------------------------	----

THE FOURTH QUARTER

Lessons 53—66	86
-------------------------	----

READER

<i>Task 1.</i>	107
<i>Task 2.</i>	109
<i>Task 3.</i>	111
<i>Task 4.</i>	113
<i>Task 5.</i>	114
<i>Task 6.</i>	115
<i>Task 7.</i>	117
<i>Task 8.</i>	118
<i>Task 9.</i>	120
<i>Task 10.</i>	121
<i>Task 11.</i>	122
<i>Task 12.</i>	124
<i>Task 13.</i>	125
<i>Task 14.</i>	127
<i>Task 15.</i>	129
<i>Task 16.</i>	131

REFERENCE GRAMMAR

Іменник (The Noun)	133
Артикль (The Article)	135
Прикметник (The Adjective)	137
Числівник (The Numeral)	139
Займенник (The Pronoun)	141
Дієслово (The Verb)	144
Прислівник (The Adverb)	172
Прийменник (The Preposition)	173
Сполучник (The Conjunction)	174
Речення (The Sentence)	175
Irregular Verbs	184
<i>English-Ukrainian Vocabulary</i>	189
<i>Ukrainian-English Vocabulary</i>	220

Навчальне видання

*ПЛАХОТНИК ВАСИЛЬ МАКАРОВИЧ,
МАРТИНОВА РАЙСА ЮРІЇВНА*

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Підручник для 11 класу середньої школи

Допущено Міністерством освіти України

Англійською та українською мовами

Київ, «Освіта»

Завідуюча редакцією іноземних мов **Г. М. СИДОРЕНКО**

Редактор **А. М. САМОЙЛЕНКО**

Художній редактор **В. О. ЛЮБАВІН**

Технічний редактор **Г. Г. САЛИВОН**

Коректор **А. В. ЛОПАТА**

Здано до набору 08.06.98. Підписано до друку 07.08.98. Формат 60×90/16.
Папір офсетний. Гарнітура шкільна. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 15.

Умовн. фарбо-відб. 15,5. Обл.-вид. арк. 12,90. Тираж 15 000 пр.

Вид. № 36408. Замовлення № 9-515.

Видавництво «Освіта», 254053, Київ-53, Ю. Коцюбинського, 5.

Свідоцтво № 22858060 від 28.10.94 р.

Набір та верстка комп'ютерного центру видавництва «Освіта».

Видання здійснено за участю ТОВ «Скорпіон». м. Харків.

Віддруковано на книжковій фабриці «Глобус».

Харків-12, Енгельса, 11.